UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 12 08 07 004 6

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BP
136
.46
R54
1901

Rif'at, Ibrahim, Hilmizade
Mesahir-i ashab-ı guzin

3120

12/103

مشاهیر اصحاب گزین

و

تراجم احوال فقها

مشاهیر اصحاب کرام و فقهای عظام و مجتهدین ذوی الاحترام
حضراتندن یتمش ایکی ذات فضائلسماتك تراجم احوال ومناقب
شریفه‌لرینی واقوال حکمت اشتماللرینی حاکیدر .

Rif'at, İbrāhīm, Hilmizāde

باب والای مشیختپناهیده منعقد تدقیق مؤلفات انجمن عالیسنك تدقیق وتصدیقی
ومعارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ۱۲۶ نومرو وفی ۲ محرم سنه ۱۳۱۹ وفی ۱ مایس
سنه ۳۱۷ تاریخلی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر .

Meşāhīr-i aṣḥāb-ı güzīn

محرری: حلمی زاده ابراهیم رفعت

کتبخانهٔ جهان
باب عالی جاده‌سی نومرو ۷۲

دار الخلافة العلیة — ۱۳۱۹

باب عالی جاده‌سنده ۱۳ نومرولی مطبعه‌ده طبع اولنمشدر.

BP
136
.46
R54
1901

LIBRARY
AUG 29 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

مقدمه

دين جليل اسلامه خدمات مبرورەلرى سبق ايدن مجتهدين عظام حضراتنك تراجم احوالى — كه هر برى بر مرآت شئون علويتدر — انسان، معالئ وجدانى، فضائل اخلاقى تصوير ايدن اوعالى صحيفەلره چشم عبرتله باقەجق اولور ايسه نظرنده زهد وتقوادن مصنوع برچوق اجسام نور تجسم ايدر.

كيمى خشية اللهدن صباحلره قدر نالهٔ تضرعاتنى رفع بارگاه احديت ايلمش، كيمى وفات ايتديكى زمان جنازه‌سنده يوزبيكلرجه كشى حاضر بولنمش، نهايت خاك سياهه بوروونەرك بتون ابناى نوعنى غريق ماتم ايلمشدر. كيمى‌ده عبادات و تحصيل علم اغورنده اويومامق ايچون صباحه قدر اثوابنه صغوق صولر سربمك صورتيله وظائف عبوديتى ايفايه چاليشمشدر. اويله سوزلر سويلمشلردركه هر برى برر درس عالئ حكمتدر. بر مؤمن بوكتابى اوقوديمى كويا مكتب ادب و مدرسهٔ عرفانك اك منتهى صنفندن چيقمش برشاكرد كبى تصفيهٔ وجدانه وتهذيب اخلاقه نائل اولور. قمدرر بارلرندن اويله عالمانه سوزلر صادر اولمشدركه هرجمله‌سى بر مجموعهٔ ادب تشكيل ايلمش و مربئ

روح ومزکیٔ نفوس اولمشدر. جواهر حکمت وعرفانی نشرده نەدرجەده مساعیٔ مقدمانەلری سبق ایتدیکی جزئی برتأمل ایله کوریلور. کافهٔ احوالده کلام‌الله و سنن نبویه‌یی بردستور اتخاذ ایلمشلردر. خورشید معرفت انوار فیاضانه‌سیله انظار امتی تنویر ایتدیکی زمان او زمین کمالات جمعیت بشر آره‌سنده آسایشك ادامه و تأییدی ایچون خوارق افکار عادلانه وحکیمانه ایله اویله قوانین تنظیم ونظامات تحریر ایدلمشدرکه انسان بوکماله قارشی سبابه خای حیرت اولور. ظهور اسلامدن مقدم بر طاقم شایان تعجب نظامات وار ایدی‌که بر یرده مزیت عد اولنان دیکر یرده خیانت صاییلور ایدی. المنة لله شریعتمز نفس‌الامرده هانکیسنك خیانت و هانکیسنك مزیت اولدیغنی کوسترمشدر. حق‌الانصاف دوشونیله‌جك اولورسه شریعت اسلامیه‌دن اوسع و اعدل بر قانون بولنه‌ماز. فقهای امتك کلام عارفانه‌لرینی دقتله صحیفهٔ ذهنه آلانلر لطیف وروح آور علوی بر سکونه طالارلر و وجودلرینی بر ستر کمالات قاپلار.

نام‌استادانه‌لری تبجیل‌ایله یاد اولنان بوفقهانك‌مسلك حقیقت وحکمتلری فضائل وجدانیه‌یه نمونهٔ حکمتدر. جرح وابطالنه امکان بولنه‌ماز. ایشته بزده عاجزلکمزه باقیه‌رق اصحاب نبی ذیشاندن بدء ایله مشاهیر فقهانك تراجم احوالنی یازییورز. خطالریمزك عفوینی رجا ایدرز. حاصلی بونلرك بیلنمسی هرمسلمانه لازمدر. جناب حق جلائل آثار عمرانپرورانه‌سیله

علویتی بتون قلوب امتده جایکیر اولان پادشاه معرفت اکتناه و خلافتپناه دل آگاه السلطان ابن‌السلطان السلطان الغازی ﴿ عبدالحمید ﴾ خان ثانی افندمز حضرتلرینی اریکهٔ سلطنت سنیه‌لرنده برقرار بیورسون آمین .

حلمی زاده : ابراهیم رفعت

مشاهير اصحاب كزيده

و

تراجم احوال فقها .

اصحاب كرام وفقهاى عظام حضراتنك اقوال منيفه‌لريله تراجم احوال شريفه‌لرندن باحثدر.

مدخل

فقهاى عظام حضراتى يدى طبقه‌يه آيرلمشدر :

برنجيسى : مجتهد مطلق طبقه‌سيدر . بونلر ادلهٔ اربعه اولان « كتاب » «سنت» «اجماع» «قياس» ايله مسائل شرعيه‌يى استخراج ايدرك اصولده ، فروعده هيچ كيمسه‌يه تابع دكللردر . مشار اليهم فقهاى سبعه واصحاب كرامدن مجتهد مطلق اولان ذوات ذوى الاحترام ايله ائمهٔ اربعه وسائره‌دن عبارتدر .

ايكنجى طبقه : مجتهد فى المذهب اولان ذوات كرامدن امام يوسف ، امام محمد ، امام زفر حضراتى كبى كه بونلر

ادلهٔ شرعیه ایله استخراج احکام ایدرلر ایسه‌ده اجتهاد ایتدکلری احکام شرعیه مجتهد مطلقك اجتهادینه مخالف اولمامق لازمدر. قواعد اصولیه‌ده تقلید ایتمك صلاحیتنی حائزدرلر . حالبوکه مجتهد مطلق اولانلر قواعد اصولیه‌ده هیچ کیمسه‌یه تقلید ایتمزلر . بو جهتدن ممتازدرلر .

اوچنجی طبقه : بو طبقه اصحابی نه مجتهد مطلق ، نه‌ده مجتهد فی‌المذهبدرلر . شوقدر وارکه نص قاطع بولنمیان یرلرده مجتهد مطلقك اصولنه تبعاً احکام استنباطنه مأذوندرلر ، اما بو استنباط مجتهد مطلقك اجتهادینه مخالف اولمامليدر .

ابو جعفر الطحاوی وابوالحسن الکرخی ، شمس الائمة الحلوانی ، شمس الائمة السرخسی ، فخرالدین ، فخرالاسلام حضراتی هپ طبقهٔ ثالثه‌دندر .

دردنجی طبقه : بونلره اصحاب تخریج اطلاق اولنور . اجتهادلرنده مستقل اولمدقلری کبی مجتهد مطلقك مذهبندن احکام دخی استخراج ایده‌مزلر. آنجق درجهٔ ثانیه‌ده بولنان مجتهد مذهبنك بعض اقوالنی ایضاح و تأویل ایده‌بیلمکه مأذونیتلری واردر . فخرالدین رازی بو جمله‌دندر :

بشنجی طبقه : بو طبقه اصحابی بعض مسائلك رجحان وعلویتی حقنده بیان مطالعه ایدرلر . وبو کبی مسئله‌لر حقنده تفصیلات ویره بیلورلر . صاحب فیروزی وصاحب هدایه کبی .

آلتنجی طبقه : بونلر بر چوق علمای کرامدن عبارت

اولوب اصلا مستقل بر رأیه مالك دكلدردر . شوقدر واركه، برمسئله‌نك قوی وضعیف اولدیغنی تعیین وبر روایتك ظاهر وغیر ظاهر اولدیغنی بیان ایده بیلیرلر . صاحب مختار وصاحب وقایه بو طبقه‌دندر .

یدنجی طبقه : مؤلفین قسمیدر . هیچ بررأیه كیریشمزلر . مجرد فقهای عظامك اجتهادات واقوالنی كتابلرنده بیان ایده بیلیرلر . ملاخسرو وابن كمال پاشا بوطبقه اربابندندر .

مذهب صنفنك حاوی اولدیغی مسائل اوچ قسمدر :

برنجیسی : مسائل اصولیدر كه ظاهرالروایه‌در . بوده صاحب مذهب امام اعظم وامام یوسف وامام محمد حضراتی كبی فقهاء اجتهادندن روایت اولنان مسائلدر . آنكچون بونلره علمای ثلثه تعبیر اولنور . بومسائله ظاهرالروایه دینلمسی امام محمددن متواتراً نقل ایدلدیكی ایچوندر .

ایكنجی قسم : مسائل نوادردر . بوده مجتهدلر طرفندن منقول ایسه‌ده روایات موثوقه درجه‌سنه وارمدیغندن نوادر دینلمشدر . بونك ایله برابر مجالس فقهاده جریان ایدن مسائل تلامیذ طرفندن ضبط وتحریر اولنمش ایسه‌ده شمدی اهلی قالمامشدر .

اوچنجی قسم : فتاواده مذكور مسائلدر . واقعات دخی دیرلر . بوده متأخرین مجتهدینك روایت ایتدكاری مسائلدر . مجتهد مطلقدن برسوزه دسترس اولنه‌مامش ایسه‌ده سوزلری سند مقامنده اولان ذوات طرفندن جمع ایدلمشدر .

بو اثره اقتفاءً ایلك اوكجه فتوی كتابی یازان (فقیه ابو اللیث۔
السمر قندی) در كه «نوازل» نامنده كی كتـابی وجوده كتیر۔
مشـدر . روایت اولندیغنه كوره ائمهٔ مجتهدیندن ابتـدا فقه
شریفه دائر كتاب تألیف ایدن امام محمد حضرتلریدر . كذلك
«جامع الكبیر» «مبسـوط» «زیادات» «سیر كبیر» «امالی» «رقیات»
«كیانیات» «هارونیات» «جرجانیات» مشار الیه حضرتلرینه عائددر.
«جامع الصغیر» و «سیر كبیر» ده كی مسائله ظاهر الروایه و مشهور الروایه
دیرلر . «مبسوط» ده كی مسائل اصلیدر. «زیادات» و «جامع الكبیر» ده
اولان لره روایت اصـول تعبیر اولنور . نوادر (جرجانیات) ،
(هارونیات) ، (كیانیات) ده اولان مسـائله غیر ظاهر الروایه
اطلاق اولنور . جرجانیات امام محمدك جرجانده جمع ایلدیكی
مسائلدر. كیانیات (كیان) نام ذاتك امام محمددن نقل ایتدیكی
مسائلدر . بونده كیلر غیر ظاهر الروایه‌در. هارونیات (هارون)
نام ذاتك طوپلادیغی كتابدر. رقیات (رقه) ده قاضی اولان ذاتك
امام مشار الیهدن اخذ ایلدیكی مسائلدر . « امالی » درخی اثنای
تدریسده طلاب طرفندن استنساخ اولنانلره دینور .

عبدالله بن مسعود رضی الله عنه حضرتلری

صحابهٔ نبینك سرتاج ابتهاجیدر . هرکون وجه عالئ جناب پیغمبری‌یی کورمك وحضور مسعدت نشور حضرت رسالتپناهیده بولنمق شرفیله مباهی اولور ایدی . افقه فقهای اصحاب اولمغله برابر مسند جلیل اجتهادی دخی احراز ایلمشدر . مشارالیه اسلام اولان ذوات کرامك آلتنجیسیدر . ایکی دفعه حبشستانه کیتمش و(بدر) محاربه‌سنده بولنمش ایدی . نزد معالیوفد حضرت فخرالرسالده کندیسنه اودرجه شرف امتیاز ویرلمش ایدی‌که اکثر امورده پیغمبر ذیشان علیه‌الصلاة والسلام افندمزك شرف مشورتلرینه نائل واسرار جلیلهٔ پیغمبرینك اکثریسنه واقف اولور ایدی .

سخا ونظافتده سنن رسوله اتباع ایتمکده ایدی . حضرت عمر (رضی‌الله عنه) ك خلافتی زماننده کوفه‌ده قاضی اولدی . حضرت عثمان رضی‌الله عنهك عهد عالیسنده مناصب دنیویه‌دن فراغت ایلدی . مدینهٔ منوره‌ده آلتمش یاشنده اوله‌رق داربقایه ارتحال ایتدی ، اوراده مدفوندر . چوق وقتلر خدمت جلیلهٔ حضرت پیغمبریده بولنه‌رق نعلین رسول‌اللهی کذرکاهنه براقیر وبو وسیله ایله التفات جهاندرجات جناب پیغمبری‌یه نائل اولور ایدی . آره صره اثواب نبی‌یی لابس اولدیغی حالده زقاقـده

النده عصا اوله‌رق نبیء ذیشانك اوکنه دوشر ، حجرهٔ سعادته قدر کلوردی. مشارالیه اقرب رسول‌الله‌در. وجود عالیلری غایت ضعیف وساقینی اینجه ایمش. رسول اکرم برکون اصحابه خطاباً : «سز ابن مسعودك وجودجه ضعیف اولدیغنه باقمیکز، میزانده جمله‌کزدن آغردر» بیوردیلر. نافله نمازی چوق قیلار ایمش. وجودجه متحمل اولمدیغندن سنه‌ده اللی بش کوندن زیاده صائم اوله‌ماز ایدی. نمازی هرشیدن زیاده سور ایدی. حتی برکیجه خانه‌سنده نماز قیلمق اوزره ایکن حضرت عمر رضی الله عنه کندیسنی دعوت ایتمش. جواباً: «یاعمر، نمازلریمی بتیرمینجه کله‌مم» دیمشدر. (ابو موسی الاشعری) : «ابن مسعود برحیات ایکن بندن برشیء صورمیکز» دیمشدر. برکون ذات مبارکلرینه «نزدکزده هانکی علم مقبولدر؟» دییه سؤال ایتدیلر. «علم قرآن وعلم سنتی غایت سورم» دییه جواب ویردی. مشارالیه فوق العاده قوهٔ حافظه وملکات عقلیه‌یه مالك ایدی ❊ حامل قرآن کریم اولانلر حلیم وجسور اولملی وداعما محزون برحالده بولنملیدرلر ❊ بیوررلردی ❊ انسان حقیقت ایمانه واصل اوله‌ماز، الا نزدنده حلالدن اولان فقر حال، حرامدن کلان زنکینلکدن خیرلی اولملیدر ❊ انسان کامل مدح وذم عندنده مساوی اولاندر ❊ کیجه وکوندوز

تحول ایدر، احوال دکیشیر، امانت اهلنه اعاده اولنور ☼ خیر زرع ایدن بیوك محصول آلیر، شر اکن ندامت بیچر * جمل حکمیه‌سی مشارالیه حضرتلرینك اقوال عارفانه وزاهدانه‌سندندر. بر کون بر اعرابی کله‌رك: «یا ابن مسعود! بکا بر شیء تعلیم ایله‌که جمیع منافعی جامع اولسون دنیاده و آخرتده نجات بوله‌یم» دیدی. ابن مسعود اعرابی‌یه خطاباً: ☼جناب خالقه اصلا شرك قوشمه؛ کتاب الله وسنن نبی ایله عامل اول ☼ باطل کاورسه رد ایله، حقی قبول ایت* بیوردیلر. بر کون کرسیء عالیء خطابتده، «دنیاده بیوك فنالق شرت لساندر. قلب واردرکه شهوت اقباله مالکدر. سز قلبلری شهوت زماننده اغتنام ایله‌یك» بیورمشلردر. بر کون ذات مبارکلرینه: «یاابن مسعود! امر بالمعروف ونهی عن المنکره رعایت ایتمینلر هلاك اولور» دیمشلر ایدی ☼خیر، قلبنی معروف ایله املا ایتمینلر هلاك اولور * جوابنی ویرمشلردر. شیخ محیی‌الدین النووی حضرتلرینك روایتلرینه کوره عبدالله ابن مسعود سکز یوز قرق سکز حدیث شریف روایت ایلمشدر. مشارالیه خسته‌لکلرنده حضرت عثمان (رضه) صورت مخصوصه‌ده یاننه کلوب «حال احتضارده بولنمقده نه‌دن شکایت ایدییورسکز ونه‌یه اشتهاکز واردر؟» دیدی. جواباً «کناهمدن شکایت

ايديورم، رحمت الهيه‌يی ايسترم» بیوردیلر . «بر طبيب جلب ايده‌لمی؟» دینجه «حاجت یوق، بنی خسته ایدن طبیبدر» جوابنده بولنمشدر . مشاراليه حضرتلرینك قیز اولادی زیاده ایدی . حضرت عثمان (رضه) «قیزلركزه نه براقدیكز؟ آنلرك معیشتلری طاردر» دیمسیله «بن انلره سورهٔ واقعه‌يی تعليم ایلدم . بن جناب پیغمبر (صلعم) دن ایشتدم كه* هر كیم كیجه‌لری آقشامدن صكره سورهٔ واقعه‌يی تلاوت ایدرسه فقر وفاقه‌يه دوچار اولماز * جوابنی ویرمشدر.

مشاراليه سحرده شو دعايی اوقورلر ايمش: (اللهم دعوتنی فاجبتك وامرتنی فاطعتك و هذا سحر فاغفرلی یاارحم الراحمين) مألی: * ياربی بنی دعوت ایلدك اجابت ایتدم، بكا امر ایلدك بنده اطاعت ایتدم، بو وقت سحردر یاارحم الراحمين بنی عفو و مغفرت ایت * ابن مسعودك كنيه‌سی (عبدالرحمن) در .

عبدالله ابن عباس رضی الله عنه حضرتلری

بو ذات ملکسمات اصحاب رسول میانـنده لسان احترامله یاد اولنمشدر .

تفسیر ، حدیث ، فقه ، حساب وفرائض مثللو علوم عالیه‌ده ید طولی صاحبی اولدیغی بتون اصحاب کرامجه مسلمدر . جناب نبی (صلعم) حق عالیلرنده (اللهم فقهه فی العلم و علمه فی التأویل) دعای قدسیسیله اظهار توجه بیوردیلر . هجرتدن مقدم شعب وبنو هاشم قبیله‌لری آره‌سنده پرورشیاب کمال اولدی ، بتون اصحابك افقهی ومجتهد مطلقدر . وسعت معلوماتندن کنایه اوله‌رق ذات شریفلرینه (بحر) و (حبرالامة) دینلمشدر . سلطان مفسریندر . حضرت عمر وعثمان رضی الله عنهمانك زمان خلافتلرنده مفتیلك وظیفه‌سنی ایفا ایدردی . « رسول اکرم بکا حکمتله دعا ایلدی » بیوردی . جناب عمر ابن عباسه خطاباً « فحول فقهانك اکملیسك . عقلاً جمله‌مزك احسنیسین » دیمش . مشارالیه حضرتلرینه علوم عالیه مسائلندن هرنه سؤال اولنسه ایدی جواب ویرمکدن عاجز قالمازدی . حل مشکلات ایتمك اوزره هر طرفدن کندیلرینه مراجعت وقوعه کلیر وکثرت ازدحامدن حضور عالیلرینه اللیشر اللیشر کیریلیردی . بوکا ایسه ابو صالح مأمور اولمشدی . تأویلات وحکم قرآنیه‌یه واقف ایدی . برکون بر سائل : « یا ابن

عباس ، (کانتارقتاً) الخ . آیت کریمه‌سنك معناسی نه‌در ؟ »
دیدی . بیوردیلر که : ☼ رقت سما ؛ سمانك یاغمور
ویرمامسی ، رقت ارض یرك انبات ایده‌مامسیدر *
سوز سویلدیکی وقت سامعینی غشی ایدردی . بیوردی که :
☼ ای صاحب کناه ! سن کندیکی امین بیلمه ،
کناهلریکه اصرار ایتمش اولورسك . نتیجه‌ك وخیم
اولور * ابن ابی‌ملك : « مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه ابن
عباس ایله برابر کلدك . بتون کیجه تسبیح ایدر، نماز قیلاردی .
وجه مبارکلرنده کوز یاشی اکسیك اولمازدی . خشیة اللهدن
صباحلره قدر نالهٔ کریه انکیزینی رفع بارکاه احدیت ایلردی »
دیمشدر . نه چاره که او وجود عدیم الامثال آخر عمرنده
نور بصردن محروم اولمشدر . اطبا : « یا ابن عباس ، کوزکزه
معالجه قویمغه مساعده ایدرمیسکز ؟ بش کون قدر آبدست
آلمامکز لازمدر » دیدیلر . « خیر بن نمازی ترك ایده‌مم . زیرا
حدیث شریفده وارد اولمشدرکه نمازی قصداً ترك ایدن عذاب
شدیده کرفتار اولور » بیوردی . مسعرابی کدام دیرکه :
« ابن عباس ترجمان قرآن عظیم ایدی » نور جلیل محمدی
یوزندن لمعان ایدر ایدی . بیك آلتی یوز آلتمش حدیث روایت
ایلمش وکندیلرندن بر چوق ذوات حدیث شریف نقل

ایتمشلردر . لحیهٔ شریفلرینی حنا ایله بویاردی . لیلهٔ قدرك رمضان مبارككُ یگرمی یدنجی گیجه‌سنه تصادف ایتدیكنی بیان ایدن ابن عباسدر . بر كون حضرت نبی (صلعم) ابن عباسه خطاباً : «سكا بر قاچ كلمهٔ نافعه بیان ایده‌یم كه دنیا و آخرتده باعث نجاتك اولسون» * حضرت حق تعالیدن بر شیء طلب ایدر ایسه‌ك مشیت اللهیه‌یه التجا ایله. سكا بر نعمت احسانی مقصود الهی ایسه آكا انسانلر مانع اولەماز * فرح حزن ایله ، كوجلك قولایلقله‌در *

ابو نعیم حضرتلرینك بیاننه كوره جناب پیغمبر (صلعم) ید سعادتلرینی ابن عباسك رأس عالیلرینه وضع ایدرك : (اللهم اعطه الحكمة وعلم التأویل) دیه دعا ایلمشلر وینه ید منوره‌لرینی ابن عباسك كوكسنه قویه‌رق (اللهم احسن جوفه حكمةً وعلماً) بیورمشلردر . بو دعای عالی‌یه مظهریتندن صكره هر مسئله‌یه جواب ویریردی . آشیانهٔ عرفاننده هر درلو طعام وفوا كه موجود بولنور ایدی . بر كون لسان درربارلرینك بر طرفنه الیله اشارت بیوره‌رق : * سكا یازیقلر اولسون. خیر سویله، ثوابه نائل اولورسن. شر سویلر ایسه‌ك نادم اولورسن * دیه برطرفدن‌ده آغلار ایدی . بر كون مشارالیه حضرتلرینه «خائف كیمدر؟» دیه سؤال ایدلمكله * برزمرهٔ عابدیندركه

خشیة اللهدن قلبلری لرزه ناك اولور. آنلر اوکده قبری، آرقه ده موتی کوریرلر. جوابنی ویرمشدر * برخسته یی بر دفعه زیارت سنت، صکره مستحب اولور * بیوردیلر.

مشارالیه حضرتلری حلیم وجسور ایدی. هرکسه حسن معامله ایدر ایدی. مدت عمرنده هیچ کیمسه یی اینجیتمامشدر. کوزلری اعمی اولدیغی وقت صبر ایدر، شکایتی متضمن بر سوز کندیلرندن ایشیدلمزدی. طائفده یتمش یاشنده هجرتدن آلتمش سکز سنه صکره ارتحال دار نعیم ایلمشدر. رضی الله عنه.

پیغمبر ذیشان علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینك دار بقایه رحلت نبویه لرنده مشارالیه اون درت یاشنده ایدی.

عبدالله بن عمر بن العاص رضي الله عنه حضرتلری

اصحاب کرام میاننده ورع وتقوی ایله نام عالیسی شهرتیاب اولمش بر مجتهد مطلقدر. کثرت عبادات وطاعات ایله مشار بالبنان اولمشدر. بر انسان ایچون لازم اولان اوصاف عالیه‌نك جمله‌سنی حائز جسور، زاهد، حکیم بر ذات ایدی. کنیه‌سی (ابو محمد)در. پدری ایله آره‌سنده اون اوچ یاش فرق واردی. فقط پدرندن اول اسلامیتی قبول ایلدی. جناب پیغمبر (صلعم) حق عالیلرنده اظهار التفات وتوجه بیوردیلر. قرآن کریمی چوق تلاوت ایدر ایدی. کونلرجه خانه‌سنه قپانه‌رق مخافة الله ایله هونکور هونکور آغلار ایدی. حضرت نبیدن الك زیاده حدیث روایت ایدنلردندر. یدی یوز حدیث شریف روایت ایتمش وکندیسندن ده سعید بن المسیب کبی کبار محدثین روایت ایلمشلردر. فم کهربار پیغمبریدن (صلعم) شرف صادر اولان احادیث شریفه‌یی ینه اذن پیغمبری (صلعم) ایله یازاردی. پدری قوم نجیب قریشدن بر قیز ایله ازدواج ایتدیردی. فقط کثرت عبادتدن زوجه‌سنك یوزینه بیله باقمغه وقت بوله‌مازدی. حتی بوندن طولایی پدری طرفندن حضور رسول اللهده شکایت اولنمشدر.

کلمات حکمت آمیزی پك چوقـدر : عقلـکزك ایرمدیکی شیئلری ترك ایدیکز ❊ فائده‌سز سوز سویله‌میکز ❊ مزورلك وایکی دوستك آره‌سنی تفریق ایتمك غضب خالقی جلب ایدر. اکر سزبنم بیلدیکمه واقف اولسه ایدیکز چوق آغلار ایدیکز . برکون ذات مبارکارینه شرك الك فناسی ، خیرك الك ایوسی هانکیسیدر ؟ دیدیلر ❊ خیرك الك ایوسی لسان صادق ، صافیته مالك اولان وجدان ، امرهٔ مطیعه‌در . شرلرك الك فناسی ایسه لسان کاذب ، فناقلب ، امرهٔ غیرمطیعه‌در ❊ جواب عالیسنده بولنمشدر .

بیوردیلرکه ❊ برکون حضرت نبی (صلعم) « یا رسول الله اسلامك هانکیسی خیرلیدر ! » دیه صوردم . فقرایی اطعام ایلین وهر بیلوب بیلمدیکی مسلمانه التفات ایدندر ❊ بیوردیلر .

سفیان بن سعد الثوری رضی الله عنه

کبار تابعیندن و محدثین کرامدن بر مجتهد مطلقدر. حدیث شریف روایتنده پك چوق غیرت عارفانه‌سی سبق ایتمشدر. الیوم مذهب عالیسنك تابعلری قالمامشدر. متقی، سخی، صبور بر زاهد حقیقت آشنا ایدی. طقسان یدی سنهٔ هجریه‌سنده قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشدر. یوز اللی بش سنه‌سنده کوفه‌دن بصره‌یه عزیمت ایلدی. یوز آلتمش برده حفرهٔ سعادته چکلمشدر.

نام عالیسی قلوب امتده جایگیر اولان بر مجتهد ذی اقتدار وزماننده ناسك اعلمی و افقهی ایدی. ایراد ایلدیکی کلمات حکمت آموز دلدادهٔ ارباب عرفاندر: ❊ بر کیمسه یکرمی سنه تحصیل ایتمینجه تفسیر و حدیث شریفه ال اوزاتمامليدر. ❊ بر قومك علماسی ارتکاب فسق ایدرسه جهلاسی نه یاپماز؟ ❊ اکر انسانلرك اغراض دنیادن عاری اوله‌رق تحصیل علم ایده‌جکلرینه امین اولسه ایدم رضاءً لله خانه‌لرینه کیدر، تعلیم ایدر ایدم ❊ سنده

اولمیان مزیات ایله سنی مدح ایدنلرك سنده بولنمیان سیئات ایله سنی ذم ایده جکلرینده شبهه یوقدر ☼ دنیاده تعالی زهد وتقوی ایله دکل، طول املی محو ایتمکله در. جداً عالم اولانلر زیارتلرینی اغنیایه حصر ایتمزلر ☼ حقسز سوزلری تصدیق ایدن دوست دکلدر. مؤمن قرنداشکی فناالقده کوریرایسه‌ك منعنه غیرت ایت ☼ خلوص قلب ایله تحصیل اولنان علم عین عبادتدر.

بیورمشلردر. مشارالیهك عباداته او درجه آرزوسی وار ایدی‌که اوچ کون طعام ایتمدیکی چوق واقع اولمشدر. دعوت اولندیغی مجالسده صدره کچوب اوطورمازدی. اثوابنی کیمسه‌یه طوتدیرماز واثنای طعامده خادمنی آیاقده براقمازدی ☼ چوق آدم واردرکه صورت حقدن کورینور منافقدر بیوررلر ایدی.

معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب نبی میاننده لسان احتراماله یاد اولنمش والتفات رسول الثقلینه نائل اولمش اعاظم فقهای اصحابدندر. بوذات نجابتسمات حقنده حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام: «اعلم امتی بالحلال والحرام معاذ بن جبل» بیورمشدر. نطق نبینك تأثیرات معنویه‌سیله علم جلیل فقهده بر موقع عالی احراز ایلدی. نهایت «امام العلماء» عنوان مبجلیله قدری اعلا بیورلمشدر. قرآن عظیم الشانی جمع ایدن اصحاب کرامدن بریده معاذ بن جبلدر. حتی حدیث شریفده (خذوا القرآن من ام ابی عبد ومعاذ بن جبل و ابن ابی کعب وسالم بن ابی حذیفه) وارد اولمشدر.

ابن مسعود حضرتلری بو ذات ایچون (أمة قانتاً حقاً) مفهومنه ماصدقدر بیوردی. بو آیت حضرت ابراهیم علیه السلام حقنده نازل اولمشدر دیه اعتراض ایلدیلر. «سز بیلمزمیسکزکه (امه) خیر تعلیم ایدنه. (قانت) الله و رسوله مطیع اولانه دیرلر. معاذ بن جبلده ایکیسیده موجوددر» جوابنی ویردیلر. شهر بن حوشب دییورکه: «معاذ بن جبل

مجلس اصحابده اولدیغی وقت هرکس وجه عالیلرینه حیرت و هیبتله باقاردی . اون سکز یاشنده شرف اسلام ایله مشرف اولدی . کنیه‌سی (ابو عبدالرحمن) در. اوان شبابده لطافت اندامه، کوزل سیمایه مالك، سخی وقلب عالی صاحبی ایدی. جناب پیغمبر (صلعم) حال حیاتلرنده معاذ بن جبلی یمنه قاضی نصب ایلمشدی . مدینۂ منوره‌دن یمنه متوجهاً حرکت ایلدیکی صره‌ده حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اللرینی صیقه‌رق: «یا معاذ! بلکه بو سنه‌دن صکره سنکله ملاقات نصیب اولماز. شو نصایحی سویلیه‌یم» بیوردیلر . معاذ بن جبل رسول اکرمك الم فرقتنه تحمل ایده‌میه‌رك هونکور هونکور آغلامغه باشلادی . واقعا بر دها کندیسنه وجه انور محمدی‌یی کورمك نصیب اولمامشدر. چونکه بو سنه صکره معاذ بن جبل یمنده قاضی ایکن حضرت رسول الله ارتحال داربقا بیورمشلردر.

نصایح رسول رب العالمین بروجه آتیدر : * یامعاذ ؛ سکا جنتك مفتاحنی صورارلرسه (لا اله الا الله وحده لا شریك له) جملۂ جلیله‌سنی اهالی‌یه قارشی اوقو. نره‌ده اولورلر ایسه اولسونلر ناسك بکاالك یقینی متقی اولانلریدر * سکا تقوی ایله وصیت ایدرم ؛ دائما طوغری سویله. امانتـه خائنلك ایتمه * عهدیکه وفادار اول ٭ قومشولریکك

حقوقنی محافظه ایله * دشمندن انتقامکی عفوایت *
حدتدن بری اول * بذل سلام، حق کلام رهبرك
اولسون * قصر امل، حسن عمل لازمدر * هر یرده
اللهی ذکر ایله. علناً وخفیاً توبه ایتمکدن اجتناب
ایتمه * ضعفا، فقرا، مساکین، ارامللك امورینی
تسریع ایت * فقرا ومساکین ایله برابر اوطور.
آنلره تواضع کوستر * خسته‌لری زیارت ایله *
حق اولان ایشلرده عالملك لومنه باقمه * عملکی
اخلاص اوزرینه بنا ایله، آزده اولسه کافیدر * ».

ابومسلم الخولانی دییورکه: «دمشقده جامع شریفه کیرمش ایدم. بر چوق آدملر حلقه اولمشلر اوطورییور ایدیلر. اورته‌لرنده حسن اندام ولطافت جماله مالك بر کنج وار ایدی. مسائل علمیه‌دن بر چوق بحث اولنیور ایدی. مشکلاته تصادف ایتدکجه مومی الیهه حل ایتدیرییورلر ایدی. یانمده بولنان ذاته بو کیمدر دیه سؤال ایتدم. معاذ بن جبل اولدیغنی سویلدی.»

معاذ حضرتلرینك ایکی زوجه‌سی اولوب یکدیکرینی

چکه مزلردی . ایکیسی‌ده یمنده طـاعوندن وفات ایلدی .
مشارالیه طرفندن جسدلری بر قبره دفن اولنمشـدر . معاذ
حضرتلری هر کیجه صباحه قدر عبـادت ایله مشغول اولور
ایدی . کیجه یاریسنده شو دعایی اوقورلردی : (اللهمّ قد
نامت العیون و غارت النجوم و انت الحی القیـوم . . .)
معاذ حضرتلری یمنده ایکن شدتلی بر طاعون حکمفرما اولمقده
ایدی . اهالی حضرت معاذه کلدیلر . مشـارالیه: « بو عین
رحمتدر » دیدی . ذات مبارکاری هجرتك اون اوچ سنه‌سنده
اوتوز سکز یاشنده طاعوندن دار آخرته ارتحال بیورمشلردر.
دم احتضار عارض اولدیغی وقت: (رب اخنقنی خنقاً نوعزتك
انت تعلم ان قلبی یحبك) دعاسنی تلاوت بیوردی. یوز اللی یدی
قدر احادیث شریفه روایت ایلدی. کندیسندن ابو عمر وابن
عباس وسائر مشاهیر محدثین احادیث شریفه روایت ایلدیلر .

برکون جناب پیغمبرعلیه السلام : « یا معاذ! صباحه نصل
واصل اولدك ؟ » دیجه معاذ حضرتلری: « یا رسول‌الله! مؤمن
اوله‌رق داخل اولدم. کویا آقشامه قدر معمر اوله‌میه‌جغمی ،
بلکه بر خطوه آته‌میه‌جغمی درخاطر ایلدم » دیدی . ینـه
بر کون حضرت معاذ آغـلایوردی . سببنی صـوردیلر .
« انسانلر ایکی فرقه‌در : بری جنتلك ، دیکری جهنملکدر .
بن هانکیسندن اوله‌جغم دیه آغلایورم ، بیوردیلر . «انسـانی
عذاب الیمدن قورتاریر برشیٔ وارسه اوده ذکر خالقدر. سن

انسانلری غافل کوردکجه خالقه راغب اول » کلام علویت اتسامی قم شریفلرندن صادردر . طاووس رضی الله عنه بیوریرکه: «معاذ بن جبل بزم ارضمزه کلمش ایدی . سنکیچون برده جامع بنا ایدهلم دیدك . «یوم آخرتده وزرینی صرتمه تحمیل ایدهمم » جوابنی ویرهرك قبول ایلمدی». معاذ حضرتلری روایت ایدییورکه : رسول اللهدن ایشتدم: «سز ایستدیککز علمی تعلیم ایدیکز، فقط عامل اولمینجه فائدهسزدر» بیوردیلر . کندیسندن روایت اولندیغنه کوره بر کون جناب نبی صلی الله علیه وسلم حضرت معاذك الندن طوتهرق : «یا معاذ ! بن سنی سورم . هر نمازك عقبنده شو دعایی اوقویهسین» دیه توصیه ایتمشدر: (اللهم هبنی ذکرك وشکرك وحسن عبادتك) حضرت معاذك حکمیاتی پك چوقدر . هرجملهسی بر لوحهٔ حکمت اطلاقنه شایاندر. بیوریرلرکه : «سز علمی تعلیم ایدیکز. الله ایچون اولورسه خشیت طلبی، عبادت مذاکرهسی مستحبدر، علمدن بحث ایتمك جهاددر. بیلمینلره تعلیم صدقهدر. زیرا حلال ایله حرامی، خیر ایله شری تفریق ایتدیرن علمدر . علم طریق ظلمتده شهاب، وحشت زماننده مؤنس، غربتده

رفیق وصاحب، خلوتده محدّث، کوجلك وقولایلق حالنده دلیل ودشمنه قارشی سلاحدر، علم هر فضیلته وسیله‌در. خالق تعالی قومك مزیتنی علمله عالی ایدرك ایچریسنه خیر القا ایلر، صاحب علم اولان قوللك آثاری طوغری یوله دلیل اولور، همده افعالنه اقتدا اولنور. علمله دنیا و آخرتده درجهٔ علیایه ومنازل سامیه‌یه نائل اولنور. دائما علمی تفکر لازمدر « بر کون بریسی: یا معاذ! بکا بر شیء وصیت ایله » دیدی. اوده: « صائم اول، افطار ایت. طوغری سویله » بیورمشدر. مخدوم نجابت موسومنه: «اوغلم! نماز قیلدیغك وقت عقیب صلاتده اوله‌جکسین کبی خضوع وخشوع اوزره اول. نجه بر کیجه عبادت بتون دنیادن افضلدر » بیوردیلر.

مخدوملری یمنده طاعوندن مصاب اولمش ایدی. یاننه کیدرك: « اوغلم نصلسین؟ » دیه صوردی. مخدومی: (الحق من ربك فلا تکونن من الممترین) آیت کریمه‌سنی اوقودی. مشارالیه

حضرتلری آغلایەرق (ستجدنی ان شاء الله من الصابرین) آیت شریفەسنی تلاوت بیوردیلر . بر کون صکره ذات مبارکلری‌ده طاعوندن مصاب اولەرق وفات ایتمشدر .

زید بن ثابت رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب کرامك فقهاسندندر . مدینۀ منورەده فتوی ویرردی . کاتب وحی رسول اولدیغی معلومدر . بو جهتدن دخی مباهی اولمشدر . فقه شریفده افکاری واسع ایدی . وفات ایتدکلری زمان ابن عباس حضرتلری (مات العلم) بیورمشلردر . خط دستیله بر مصحف شریف یازمش واون آلتی سوره ازبرلەمش ایدی . پدری آلتمش یاشنده ایکن قتل اولنمشدر . بدر محاربەسنده حدیث السن اولمسنه مبنی حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم کندیسنی حربدن منع ایتمش ایدی . صکرەلك چوق محاربەلرده لواء نبینك ظل عالیسنده حاضر بولنەرق جانسپارانه دشمنه هجوم ایلمشلردر . وحی کتابتندن بشقه حضرت رسول اکرم طرفندن تبلیغ احکام ایچون نامه یازلمسی امر اولنان مراسلاتی قلمه آلیر ایدی . حضرت ابوبکر و عمر رضی الله عنهمانك هنکام خلافتلرنده کتابت خدمتلرنده بولندی . حضرت عثمان رضی الله عنه ایام خلافتنده

حج شريفه عزيمت ايتدكلرى وقت (زيد بن ثابت)ى توكيل ايدرلردى . ابن ابى داود: « زيد بن ثابت اصحاب كرام ايچنده اعلم ناس ايدى . علوم شرعيه‌ده ملكات تامه‌يه مالك ايدى » بيورررلردى . جناب رسول الثقليندن طقسان ايكى حديث شريف روايت ايلمشدر . انس بن مالك حضرتلرندن روايت اولنوركه: مفخر موجودات عليه اكمل التحيات افندمز حضرتلرى (ارحم امتى ابوبكر واشدها فى دين الله عمر واصدقها حياءً عثمان واعلمها بالفرائض زيد بن ثابت) بيورمشلردر. يعنى «امتمدن مرحمتليسى ابوبكر، دين اللهده ثابت قدم اولانى عمر، الك زياده حيايه مالك اولان عثمان، احكام دينيه عالمى زيد بن ثابتدر» بتون اهل بيت و اصحاب نبى آره‌سنده اودرجه احترامات فائقه‌يه نائل اولمش ايدى‌كه ابن عباس حضرتلرى (زيد بن ثابت) ى ركابنه آليردى . زيد: « امان يا ابن عباس ! شرمسار اوليورم، نه ياپيورسكز ؟ » ديينجه؛ ابن عباس «بز علمامزه بويله رعايت ايدرز» بيورمشدر . جمعه كونلرى زقاقه چيقدقلرى وقت مفتون عرفانى اولان اهالئ مدينه كنديسنى كمال اشتياق ايله استقبال ايدرلردى . اهالينك بو توجهندن اوتانان زيد بن ثابت همان خانهٔ عاليسنه صاووشير ايدى . بوحالى سؤال ايدنلره :

؎ انسانلردن حیا ایتمین اللهدن اوتانماز » بیوردیلر . بریسی بر مسئله صورار ایسه صوران کیمسه حسن اخلاقه مالك دکلسه جواب ویرمز ایمش . هجرتك قرق بش سنه‌سنده اللی آلتی یاشنده واصل رحمت الهیه اولدی . هرکس «علم فوت اولدی» دیدی . ابوهریره ؎ بو امتك خیرلیسی غائب اولدی . ان شاءالله عباس یرینی طوتار » بیورمشلردر .

سلمان فارسی رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب کرامك فقهاسندن بریسی ده سلمان فارسیدر . حضرت رسول اکرم مدینهٔ منوره یی تشریف بیوردقلری زمان شرف اسلام ایله مباهی اولمشدر. قومیله برابر مدینهٔ منوره یه کلدیکی وقت بر یهودینك یداسارتنده کوله ایدی . جناب رسالتمآب افندمز حضرتلرینك امر نبوتپناهیلریله اصحابدن اعانه جمع ایدیله رك یهودینك الندن آلنمش و براز زمان دها اسیر اوله رق قالمش ایسه ده صکره دن قید اسارتدن آزاد اولمشدر. رقیتی حسبیله احد و بدر محاربه لرنده حاضر بولنمامش، فقط خندق محاربه سنده اثبات وجود ایدرك پیشکاه نبیده فداکارانه یرارلق کوسترمشدر . سلمان فارسی فی الاصل کوله دکل ایدی. اصلی اصفهاندندر. پدری مجوسی ایدی. سلمان بر کون مملکتلرنده کی بتخانه لردن برینه کیده رك مجوسی عادتی خلافنه اوله رق اجرای عبادت ایتمکله پدری حدته کله رك آیاقلرینه زنجیر اوردی و حبس ایلدی . سلمان بو صره ده شام تجاری واسطه سیله شامه فرار ایدرك بر راهبك تربیه سی آلتنه کیرمش و آز زمان ایچنده مجوسیلکدن تخلیص کریبان ایلمشدر. مربیسی اولان راهب اثنای وعظده هرکسه فقرایه تصدق اولنمسنی امر ایتدیکی حالده فقرایه ویرلمسیچون کندیسنه ویریلان

پاره‌لری یرده حفظ ایتمش وهیچ بر فقیره ویرمامشدر. سلمان «بونك نه‌سنه حرمت ورعایت ایدییورسکز؟» دیدی. اهالی بونك اوزرینه وفات ایدن راهبك مسکننی بالتحری سلمانك دیدیکی کبی فقرا ایچون کوندریلن آقچه‌نك جمله‌سی راهبك خانه‌سندن چیقدی. درحال جسدی صلب ایتدیلر. سلمان دیکر بر راهبك توصیه‌سی اوزرینه موصله کیدرك اوراده زمانك عالملرندن بر راهبك خدمتنه داخل اولدی. راهب سلمان فارسینك خدمتندن خوشلانمش ایدی. برکون سلمان فارسی راهبه رجا ایدرك: «سن وفات ایدر ایسه‌ك بکا حق دین تعلیم ایدیجی بر ذات توصیه ایله» دیدی. راهب: «ارض عربده برذات واردر. حق نبیدر. صدقه آلماز، هدیه آلیر. اورایه کیت، آکا ایمان ایت» دیدی. بوسوزدن حضرت سلمانك قلب مجلاسنه نور ایمان دوشه‌رك حسیات دیانت پرورانه‌سی اویاندی. مدینهٔ منوره‌یه کلدیکی زمان مأکولاتدن بر شیء آله‌رق حضور نبی‌یه کیردی: «یارسول‌الله! بو صدقه‌دن سز واصحابکز اکل ایدیکز» دیمسیله جناب پیغمبر علیه‌السلاة والسلام: «بز صدقه اکل ایتمیز» بیوردیلر. سلمان فارسی «هدیه‌در» دینجه قبول بیورلمشدر. سلمان خاتم نبوتی کوردیکی زمان حضرت صلعمك نبوتنه شبهه‌سی قالمدیغندن درحال اظهار ایمان ایلمشدر.

مشار الیه حضرتلری خرما دالندن زنبیل اوره‌رك صاتار وفضله قالان پاره‌یی تصدق ایدر ایدی. مدائن اوزرینه والی

نصب اولنمش ایدی. والیلکی هنکامنده اوزون بر عباسی وار ایدی. ناسـه وعظ ایده‌جکی صره‌ده عبانك بر مقدارینی یره سرر، دیکر اوجیله دخی وجودینی اورتر ایمش. النده قوری اکمك اکل ایدر ایدی. هرکیجه یاتمق ایچون محل مخصـوصی یوق ایمش. هر هانکی آغاجك کولکه‌سنی بکنیر ایسـه همان اوراده خوابه واریر ایدی. خادمنی بر خدمته یوللار ایسـه اکمك خمیرنی کندیسی یوغورر ایدی. سببنی صـوردقلرنده

❋ بر آدمه ایکی خدمت تحمیل اولنماز ❋ بیورمشلردر.

بر کون بر اعرابی کندیسنك والی اولدیغنی بیلمدیکندن مشار الیهه خطاباً: «یا اعرابی! کل، شو یوکی شو دوه‌یه یوکلـتەلم وبنی بیندر» دیدی. سلمان فارسی حضرتلری هیچ بللی ایتمیه‌رك اعرابی‌یی دوه‌یه قالدیرمشدر. بوحالی مشاهده ایدن اعرابی‌یه: «سن نه یاپدك؟ بو امیرالمؤمنین‌در» دیدیلر، اعرابی درحال دوه‌سندن آشاغی اینه‌رك عذر دیله‌مش ایسـه‌ده سلمان فارسی «بواوله‌ماز» دیه‌رك آنی منزلنه قدر تشییع ایلمشدر. نزد عالیٔ پیغمبریده اودرجه حسن توجهه مظهر اولمش ایدی‌که حق عالیلرنده (سلمان من اهل البیت) بیورلمشدر. شاعرك بوبابده‌کی شعر آتیسی غایت بلیغ ودلنشیندر:

« لعمرك مالانسـان الا بدینه »
« فلاتدع التقوی اتکالاً علی النسب »

« لقد رفع الاسلام سلمان فارس »
« وقد وضع الشرك اللعين ابالهب »

مآلی ٭ یمین ایدرم که انسان دین ایله درجهٔ کماله واصل اولور ٭ حسب ونسبه کوه نه رك تقوایی ترك ایتمه. سلمانك قدر عالیسنی رفع ایدن دین اسلامدر ٭ ابولهبی وضع ایدن شرك وکفردر ٭

سلمان فارسی بر کون ابوالدرداء رضی الله عنهك خانه‌سنه داخل اوله‌رق «ابوالدرداء جمعه کیجه‌لرینی احیا ایدر وکوندوزلری صائم اولور» دیدیلر. سلمان نفیس برطعام حاضرلانمسنی امر ایلدی. ابوالدرداء اویاندقدن صکره سلمان فارسی طعام ایتمسنی اخطار ایتمش ایسه‌ده جمعه کونلری صائم اولدیغندن اکل ایده‌میه‌جکنی مع التأسف بیان ایلمش وسلمان فارسی حضرتلری زور ایله طعامدن آکا ییدیرمشدر. آره‌لرنده وقوع بولان اختلافدن طولایی حضور نبی‌یه واردیلر وایشی آکلاتدیلر. حضرت نبی «سلمان سزدن اعلمدر! صیام ایله کیجه عبادتنی مطلقا جمعه کیجه وکوندوزینه حصر ایتمیك» بیورمشلردر. بر کون ابوالدرداء رضی الله عنه سلمان فارسی‌یه ارض مقدسه کله‌سك دیه یازدی. سلمان

*ارض انسانی مقدس یاپماز. انسانی مقدس ایدن اعمال صالحه‌سی وحسن اخلاقیدر * جوابنی ویرمشلردر.
بری ذات شریفلرندن «عمل صالح نه‌در؟» دیه صوری.
* هر کسه سلام ویر، محتاجینه اطعام طعام ایله * کیجه یاریسی انسانلر اویورایکن سن عبادتله مشغول اول * بیوردیلر. ینه برکون حضرت حذیفه ایله غیر مسلم نبطی برقادینك خانه‌سنه داخل اولدیلر. مرقومه‌یه خطاباً: «بوراده نماز قیله‌جق طاهر مکان وارمی» دیدیلر؟ نبطیه: قلبکی تطهیر ایت وایسته‌دیکك یرده نماز قیل « دیدی. مرقومه‌نك بو سوزی حضرت سلمانه صورت حقدن کورنمش اولملیدرکه *سز حکمتی کافردن بیله اولسه آلیکز * بیورمشلردر.
مشارالیه حضرتلرینك حکمیاتی مؤثر ودلنشیندر. بیوررلرایدی‌که:
* مؤمن دنیاده یاننده طبیب بولنان خسته کبی‌درکه طبیب خسته‌لغنی تشخیص ایدر وعلاجنی بیلور، خسته‌یی مضر اولان موادك اکلندن منع ایدر، کذلك مؤمن آخرت خسته‌سیدر. جناب حق طبیبیدر.

مؤمنلرك علاجنى بيلور ومضر اولان فنالقلردن آنلرى منع ايدر ☼ كنديسنى موت تعقيب ايتديكى حالده دنيايه طالب اولان آدم ايله اللهك غضبنه وياخود رحمتنه مظهر اولديغنى بيلميوبده قهقهه ايله كولن آدملره تعجب ايدرم * فراق رسول الله بنى نهايت درجه‌ده غريق درياى حزن ايلمشدر.

☼علم كثير وعمل فقيردر. سز علمدن لزومى مقدارى اخذ ايديكز * تواضع اوزره بولنكز. الله تعالى تواضع ايدنى رفع ايدر * يوم قيامتده‌كى ظلمات دنياده انسانلرك يكديكرينه رواكورد كلرى حقسز معامله‌لريله اعتسافلرندن بشقه برشئ دكلدر * روز محشرده انسانلرك الك چوق كناهكار اولانلرى دنياده معصيتله دم كذار بولنانلردر * آخرت ايچون لازم اولان ذخائرى اوزون يوله چيقه‌جق بولجى كبى احضار ايديكز * بر ساعت قدر عظمت الهيه‌يى

تفکر ایتمك صباحه قدر عبادت ایلمکدن افضلدر . نه کوزل خانه‌درکه اوراده صاحب خانه انزوایه چکیلور. لسانی وکوزینی هر فنالقدن محروم ایدر . اکر سز موتدن صکره اوله‌جق حالاته واقف اولسه ایدیکز لذتله نه اکمك ییر، نه صو ایچر دیکز . صادق رفیقکی بر قباحتندن طولایی ترك ایتمه، زیرا بر یرده فنالق ایدرسه بر یرده ایولك ایتمسی محتملدر .

حضرت سلمان حضرت عثمان رضی الله عنهك زمان خلافتلرنده دامن کش حیات فانی اولمشلردر . وفات ایده‌جکلری زمان زوجه‌سنه: «بنی یتاغمك یانته ویازطرفه یاتریکز .» دیه وصیت ایلمشدر. اویقو حالنده روح عالیلری عالم علیینه واصل اولمشدر . ✻ عبرت آلمق ایستر ایسه‌ك ابنای جنسکك خطیئاتنه باق ده متنبه اول » بیوررلر ایدی .

ابو الدرداء رضی الله عنه حضرتلری

فقهای اصحاب کرامدن بری‌ده بو ذات حکمتسمات درکه لسان ادیبانه‌لرندن صادر اولان سوزلرك هر بری بر کتاب حکمتدر. اسم عالیلرنده اختلاف واقع اولمش ایسه‌ده اصح روایانه کوره (ابو الدرداء عویمر بن زید) در. بدرده شهید اولدی دینیور ایسه‌ده بو جهت حقنده دخی مورخین بیننده ائتلاف افکار حاصل اولمامشدر. جناب رسالتمآبك هر محاربه‌سنده اثبات وجود ایلدی. حضرت عمر رضی الله عنه طرفندن دمشقه والی نصب اولنمشدر. حکمیاتی پك کثیردر بوراده دسترس اولدقلریمزی عیناً نقل ایده‌جکز. بیوررلر ایدی‌که * بن زمان سعادتده تجارت ایله عبادتی جمع ایلمك ایستدم. نصیب اولمدی. نهایت تجارتی ترك ایله روز محشرده شدت حسابدن قورتلمق ایچون جمیع مالمی تصدق ایلدم * اکا برك محبت ایتدیکی شیئلر خیر

ايسه قبول ايدك وسزه بركلام سويلنديكى زمان حق اولديغنى بيلور ايسه كز ينه قبول ايدك * قرآن كريمك وجوه مختلفه‌سنه واقف اولماز ايسه‌ك فقيه اوله‌مازسين * انسانك فقيه اولمسى ارباب علمك مجالسنه دوام ايتمكله اولور * بوبابده كسب ممارسه لازمدر * اللهى كورور كبى عبادت ايدرك نفسكى ميت عدايت. ايولك ضايع اولماز * فنالق اونوتلماز. * خير ، مال واولاد كثرتنده دكلدر ، تعظيم ، علم وتكثير عمل صالحده‌در * انسانلرى عبادته سوق ايت * ايولك ايدر ايسه‌ك حامد اول. عاصى اولديغك زمان استغفار ايله * ذره قدردخى اولسه محرماتدن اجتناب ايتمك اتقادندر * عمل خير نه قدر اوفاق اولورسه ينه ايشله * علمك اربابى منقطع اولمه‌دن علمى طلب ايديكز. * علم اولمينجه انسان متقى اوله‌ماز * برعالم عامل اولمديغى حالده صاحب علم

صابیلماز * مسکنك مسجد اولسون . زیرا مسجد
دارالمتقیندر * یتیملره مرحمت ایدرك کندی طعامکدن
اطعام ایت * قلبکی تربیه ایدر ایسه‌ك حاجتك قضا
اولنور * حقلی اولان موادده قلوب مؤمنینك
بغضندن کندیکی صاقین * فقر ، موت ، مرض
بونلرك اوچنی ده سورم ، موتی لقاءاللهه اشتیاقمدن ،
فقری تواضعمدن . مرضی کفارت ذنوب اولدیغندن
سورم * سزك ایچون شهوت خفیه‌دن قورقارم .
بوده طعامده طوق اولوب عالم کمالاتده آچ قالمغله
حاصل اولور * موتی چوق ذکر ایدنك فرح
وحسدی آز اولور * ابنای جنسکزه ، باخصوص
سزدن استعانه ایتمکدن عاجز اولانلره سوء حر-
کاتده بولنمیك * دائما خیر التماس ایدیکز * بر قوم
نفس وهواسنه تابع اولوب تبدیل اخلاق ایتمینجه
هلاك اولماز * روز محشرده عذاب شدیده مستحق

اولانلر علملری فائده ویرەمین علمادر * مبتلا اولدیغك مصیبتدن عدم شکایت ورع و زهد صاییلور ـ فرح وقتنده دعا ایله، حالت عسرده معاونت الهیه یه مظهر اولورسین * دنیایه تعظیم کوزیله عطف نکاه ایتمه ، زیرا دنیا واهلی عندالله پك کوچکدر. اهل دنیاسنك نزدکده بیوك اولور ایسه الله عندنده درجهٔ اعتباریکی غائب ایدرسین. *دنیایی اله کتیرەمك ایچون دینکی بدل ایتمکدن صوك درجه اجتناب ایله. زیرا اویله بر حرکت خسرات عظمیدر * جناب حق سکا بر بلیه ویرمز، الا کناهکدن حاصل اولور *

برکیمسه ذات شریفلرندن فائدەمند اولمق ایچون نصیحت ایستدی * مأکولات و ملبوساتك طیب اولسون . خانه‌که طیب اوله‌رق داخل اول * هرکون رزقکی الطاف صمدانیه‌دن بکله * صباحله‌دیغك وقت

موتی درخاطر وفقری اختیار ایتده ناموسکی آیاق آلتنه آلمه » بیوردیلر . برجنازه کورسه‌لر ایدی: «سکا موعظه اوله‌رق موت کفایت ایدر» مآلنده اولان (کفاك بالموت واعظاً) دیرلر ایدی. برکون ناسه خطاباً: «سزه برخیرلی شیٔ خبر ویره‌یممی؟» دیدی «خبر ویر» دینلره (ذکرالله) ی ورد زبان ایدیکز» جوابنی ویرمشدر . « بن زلهٔ عالم ومجادلهٔ منافقدن خوف ایدرم » دیر ایدی . عبد الله ابن عیینه: «ابوالدرداءدن افضل علمی صوردم. «تفکر واعتباردر» بیوردیلر » دیمشدر . برکون والده‌سی: «اوغلم ! فقیر دوشرایسه‌م صدقه قبول ایده‌یممی ؟ » دیدی . « خیر، چالیش چاباله ، ذل سؤالی ارتکاب ایتمه » دیه جواب ویرمشدر . « بر ساعت قدرت الهیه‌یی تفکر ایتمك بر کیجه‌نك عبادتندن افضلدر » اجابت اولنمیان دعادن اللهه استعاذه ایدرم » بیوردیلر .

حضور عالیلرینه کیره‌رك « یا ابو الدرداء بکا وصیت ایله » دینه « اللهی ذکر ایله. دنیاده بر نعمت اوزریکه

توجه ایدر ایسه عاقبتنه منتظر اول * الکی، لسانکی گوزیکی فناالقدن حفظ ایت * سوقاقلرده اوطورمه، لهو ولغوه مبتلا اولمه * مظلوملرك بد دعاسنی آلمه. * عرض و ناموسکی فقر حاله تقدیم حدتکی تسکین وانتقامنی عفو ایت ونصف اللیلده هرکس خواب استراحتده ایکن سن عبادتله مشغول اول. * رضا اخلاص ایله توکل وخالقه تسلیمیتدر » دیمشلردر.

ذات عالیٔ زاهدانه‌لری بر کون چارشوده گناه ایشلین بر آدمك اهالی طرفندن لوم و شتم اولندیغنی کورنجه اهالی‌یه خطاباً « سز بو آدمی لوم ایتمیکز. بلکه اصلاح حال ایدر » دیمسیله ناسدن بر قاچی « ابوالدرداء! بز بو آدمه بغض ایتمیه‌لمی؟ » دیدیلر « اکا بغض ایتمه‌یك ایشلدیکی فعل مکروهی تقبیح ویاپمقدن حذر ایدیکز » بیوردیلر. مرض موتنده « نه آرزو ایدییورسکز؟ » دیه سؤال ایدنلره « رحمت الهیه‌یه اشتیاقم وار » جوابنی ویرمش. مشارالیه حضرت عثمانك خلافتی زماننده دمشقده ترك حیات فانی ایلمشدر.

سالم مولی ابی حذیفه رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب کرامك علماسندن بر فقیه عالیشاندر . حق عارفانه‌لرنده مدایح سنیه‌یی مشعر بر قاچ حدیث شریف وارد اولمشدر . مهاجرین اولیندندر. ابو حذیفه‌نك کوله‌سی ایکن اعتاق اولنمشدر . ابو حذیفه دنیلان ذات انصاردن ایدی . بر روایته کوره سالم جناب پیغمبردن مقدم مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه کلمشدر . علم وعرفانی بین الاصحاب مسلمدر . مهاجرینك اعلمیدر . جمله‌سندن زیاده مزایای قرآنه واقف واحادیث صحیحه‌نك اکثریسی حافظه‌سنده موجود ایدی . حضرت عمر رضی الله عنه سالمی چوق ثنا ایتمشدر. حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم سالمی معاذ بن العاص ایله قرداش ایلدی. ابو حذیفه قرداشنك قیزی فاطمه بنت ولدی سالمه تزویج ایتدی . محارباتك جمله‌سنده حاضر بولندی. (یوم الیمامه) ده شهیداً وفات ایتمشدر . یوم مذکورده لواء محمدی‌یی النده طوتمش ایدی . بر اوق اصابت ایدرك صاغ الی مجروح اولدی . لوایی صول النه آلدی . آکاده دیکر بر اوق اصابت ایدرك یره دوشمسون دیه بوینه آلمشدر . بو صره‌ده (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) آیت

کریمه‌سنی اوقویور ایدی . یره دوشدیکی زمان سیدی ابو حذیفه‌ایچون « نه یاپیور؟ » صورمسیله محاربه‌ده شهید اولدیغنی سویلدیلر . « بنی‌ده انلرك آره‌سنه کوتورك » دییه‌رك تسلیم روح ایلمشدر . میراثی معتقه‌سنه کوندرمشلر ایسه‌ده قبول ایلمدیکندن بیت الماله ارسال قیلنمشدر . عبد الله بن عمر و سائره مشارالیه حضرتلرندن حدیث شریف روایت ایلدیلر . عمرو بن العاص‌دن روایت اولندیغنه کوره حضرت نبی ذی‌شان (خذوا القرآن من اربعة من عبد الله وسالم ومعاذ وابن ابی کعب) بیورمشلردر .

حضرت عمر: « بن رسول اللهدن ایشتدم که سالم اللهه محبت ایدر ، محبتی حقدر ، بیوردیلر » دییور . سالم مولی ابی حذیفه دییورکه ❊ بن جناب پیغمبردن ایشتدم : یوم قیامتده بر قوم کله‌جکدر که طاغلر قدر حسناته مالکدرلر . جناب حق تعالی آنلرك جمله‌سنی هباءً منثوراً ایده‌جکدر . » بیوردی . آنام ، بابام یولکده فدا اولسون یا رسول‌الله بونلر کیمدر؟» دیدیکمده ❊ آنلر اویله بر کروه آدملردرکه نماز قیلارلر وصائم اولورلر ، فقط کندیلرینه حرام بر شیء عرض اولنور ایسه

درحال آنی قبول ایدرلر، رد ایتمزلر ». جوابنی ویردی . جمله عارفانه‌سندندرکه ※ « بنم یوم مسرتم اولاد وعیالم کاوب ده بو کون اکل اولنه‌جق طعام وایچیله‌جك صو یوقدر دیدکلری کوندر . سزك خیرلیکز آخرت ایچون دنیایی ترك ایدنلریکز دکل، کلاممزی قبول ایدنلریکزدر » * مشارالیه بر کون نمازده آغلامغه باشلادی . برده اطرافنه باقدقده بر شخصك اوطوردیغنی کوردی. مرقومه خطاباً «سکا رجا ایدرم، بنم بو حالمی کیمسه‌یه سویلمه » بیورتیلر .

عبد الله بن عمر الفاروق رضى الله عنه حضرتلرى

فاروق عدل نهاد عمر بن الخطاب حضرتلرينك مخدوم نجابتموسوملرى‌در . افقه اصحاب اولوب مجتهد مطلق اولديغى جمله‌جه مسلمدر . اسم عاليلرى (عبدالله)، كنيه‌لرى (عبد الرحمن) در . فاروقك طقوز اولادى اولديغى حالده ايچلرندن مشاراليهدن بشقه‌سى كنديسنه نسبت اولنمامش وبوده اعلام غالبه‌دن اولديغندن نشأت ايتمشدر. صغير ايكن مكهٔ مكرمه‌ده پدر عاليسيله برابر اسلاميتى قبول ويته برابر اوله‌رق مدينهٔ منوره‌يه هجرت ايتدى . بدر محاربه‌سنده حضور عالئ جناب رسالتپناهى‌يه عرض اولنمش ايسه‌ده كوچك اولديغندن قبول اولنمامشدر. خندق محاربه‌سنده اون بش ياشنه كيرمش ايدى. حربه كيرمسى ايچون طرف اشرف رسالتپناهيدن اذن ويرلمشدر. سنن نبى‌يه زياده‌سيله راغب اولوب حضرت رسول اكرم صلى الله عليه و سلم افندمز هانكى آغاجك آلتنده اداى صلات ايدرلر ايسه ابن عمر دخى اوراده نماز قيلار ايمش . علم حديثده حافظدر . ايكى بيك آلتى يوز اوتوز حديث شريف روايت ايلمشدر. فضل وعرفانى حقنده يازى يازان

مؤلفين صحيفه‌لرجـه مناقب عارفانه‌لرندن بحث ایدییورلر . بو بابده بتون اکابر اصحاب وافاخم امتك شهـادتلری دخی سبق ایتمشـدر . (سعد بن المسیب) : « اهل علمك جنتلکی ابن عمر اولدیغنه شهـادت ایدرم » دییور . بر کون کعبهٔ معظمه‌نك جوفنه داخل اولمش و « یارب ! بن سـکا حظوظ نفسانیه‌دن استعاذه ایدرم » دییه‌رك نالهٔ دلسوزینی رفع بارگاه احدیت ایلمشلردر . خدمه‌سندن هانکیسی اولورسه اولسون نمازه دوام ایدرسه آزاد ایدرمش . صکره خادملرك حیله‌سنه واقف اولان بر قاچ ذات : « یا ابن عمر ! خادملرك سـنی آلداتیورلر ، قید اسارتدن قورتلمق فکریله نماز قیلیورلر » دییه اخطار ایتمشلر ایسه‌ده « ضرر یوق ، جناب خالقه عبادت ایله آلداتمش اولسونلر » بیوردی . بر کون جانی بالق ایسـته‌مش ایدی . زوجه‌سی طبخ ایدرك اوکنه براقدیغی صره‌ده بر سائل قپویی چالدی . ابن عمر حضرتلری بر لقمه تناول بیورمه‌دن بالغی سائله ویرمش‌وزوجه‌سی : « سن اشتهاکی کسر ایتمه . بن فقیره پاره ویریرم » دیمش ایسـه‌ده ☼ « بن حظوظ نفسانیه‌مه تابع اوله‌مم » جوابی ویرمشـدر . یالکز یمك یمدکاری کبی سفره‌سـنده مطلقا مسافر ، یاخود بر یتیم بولنورمش . یتمش سـنه معمر اولدیغی حالده ثروت مجموعه‌سنی فقرای امته بذل ایلمشدر . بر دفعه قارنی طوق

اولەرق سفرەدن قالقمامشدر . مجلس واحدده اوتوز بیك درهم قدر مبلغی فقرا ومحتاجینه داغیدیورمشدر . بر خزینهٔ لایفنی اولان سامانی ابلی دانەسی کبی تصدق ایتمشدرکه صباحلین ید عالیلرینه یوز بیکلرجه لیرا کچمش اولسه آقشامه قدر جملەسنی تصدق ایدر ایدی . بر کون فقرادن بری دق باب ایدرك صدقه ایستەمش ایدی . ابن عمر مخدومنه پاره ویرمسی ایچون امر ایلدی. مخدومی برمقدار پارەویردیکنده فقیر، ابن عمر حضرتلرینه: « الله قبول ایلیه » مآلنده اولان (تقبل الله) جملهٔ دعائیەسنی سویلدی . مشارالیه حضرتلری دخی :

« صوص ، اکر جناب حقك بنم صوممی وبش وقت نمازیمی قبول ایلدیکنی یقیناً بیلمش اولسه ایدم الك زیاده اولومی ایستینلردن اولوردم * جناب رب عزت عبادتی متقی اولانلردن قبول ایدر * بز متقیمی‌یز ؟ » دیه توبیخ نفس ایلمشدر . هر نه وقت سورهٔ بقرەنك آخرنده اولان (ان تبدوا مافی انفسکم او تخفوه یحاسبکم الله) آیت کریمەسنی یاننده اوقومش اولسەلر هونکور هونکور آغلار ایمش . آقشامدن صباحه واوکلەدن ایکندی‌یه قدر عبادات ایله امرار اوقات ایدر ایدی . طاووس

حضرتلری « بن ابن عمر حضرتلرئ قدر نمازده تعدیل ارکانه رعایت ایدن کورمدم » دیر ایدی . مشارالیه هرصباح اویقودن اویاندقلری وقت شو دعایی اوقورلر ایمش : (اللهم اجعلنی من اعظم عبادك نصیباً فی کل خیرتقسمه الغداة وتهدی به ورحمة تنشرها ورزق تبسطه وخیر تکشفه وبلاء تدفعه وفتنة تصرفها ومعافاة تمن بها یا ارحم الراحمین).

سخاوت وکرمنه دقت اولنملیدرکه برکون برمجلسده یکرمی ایکی بیك درهم قدرکلی برمبلغ کتورمشلر ایدی. دها یرندن قالقمه‌دن فقرایه تصدق ایتمشدر . عراق طرفندن مسافر کلن بر ذات مشارالیه حضرتلرینه: « سزه بر علاج اهدا ایدییورم، وجوده نافعدر و هضمی تسهیل ایدر » دیدی . ابن عمر «اللهه یمین ایدرم که قرق سنه‌در معده‌م طولنجه‌یه قدر طعام اکل ایتمدم. بزه بویله هدیه‌نك لزومی یوقدر » بیوردی . بر دفعه یاتسو نمازینی جماعتله ادا ایده‌مزسه متأثر اولور واو کیجه‌یی صباحه قدر عبادات ایله کچیریر ایدی . صغوق صو ایچدیکی زمان آغلار ایدی. سببنی صورمشلر : « اهل نارك روز محشرده شدت حرارتدن فریاد ایتملری خاطرمه کلدی . آه او کون حالم نه اوله‌جق ؟ آنك ایچون آغلایورم » بیورمشلردر . جملهٔ کراماتندندرکه مدهش بر آرسلان یولی قپامش ، اورادن کیمسه کچه‌مز اولمشدی . ابن عمر حضرتلری آرسلانی دفع ایتدکلری حالده هیچ بر ضرر کورمه‌مشلردر . مدت عمرنده بیك کشی‌یی ثروتی سایه‌سنده قید اسارتدن قورتارمشدر .

ذات شريفلرندن نقل اولنديغنه كوره بر كون جناب رسالتمآب افندمز ايله ابن عمر مسجدده ايكن شو دعايي اوقورلر ايمش : (اللهم اجعل حبك احب الاشياء اليّ . ربي بما انعمت عليّ لا اكوننّ ظهيراً للمجرمين) مألى شو اولوركه « يارب بكا محبتكى هر شيئه اولان محبتدن زياده قيل . سنك بكا احسان ايتديكك نعمتلردن طولايى بن مجرمينه معين وظهير اولهيم » عبد الله ابن عمر حضرتلرى احوال قيامتى نقل ايتدكجه شدتله بكا ايدرمش . بر كون مدينهٔ منورهده كزر ايكن بريسى «زاهد كيملردر! » ديه باغريردى . مشاراليه حجرهٔ سعادتى پارماغيله اشارت ايدرك « ايشته زاهد بونلردر » بيورديلر . صفا ايله مرو آراسنده شو دعايي تلاوت ايدرلر ايمش : (اللهم ثبتني بدينك وطاعاتك وطاعات رسولك اللهم اجعلني محسن بحبك وبحب ملائكتك وبحب رسولك وبحب عبادك الصالحين اللهم يسرلي اليسرى وجنبني العسرى واغفرلي فيالآخرة والاولى واجعلني من الائمةالمتقين اللهم انك قلت ادعوني استجب لكم» مألى «بنىسنك دينكده وسنك ورسولكك طاعتنده دائم ايت. بنى سكا ، رسولكه ، ملكاريكه ، صالح قوللريكه محبت ايدنلردن ايله ، يارب بنى سهله تقريب ، عسرتدن برى ايت . بنى دنيـا وآخرتده مظهر غفران ايدرك متقى اولان امامالردن قيل. يارب سن نره بكادعا ايديكز اجابت ايدرم بيوردك. سنوعدكده خلف ايتمزسين ، يارب بنى دين اسلامه هدايتايلدك. بنم روحم قبض

اولنتجه‌یه قدر بنی اسلامیتدن ، اسلامیتی بندن نزع ایتمه تا که بن اسلامیتده دائم اوله‌یم».

بر کون یولده بر خرابه‌یه تصادفله متأثر اوله‌رق خرابه‌یه خطاباً : «ای خرابه‌زار کریه انگیز وای ویرانه‌زار دهشت آمیز ، هیچ اهل دنیانك نظرنده عبرتنما اولمیورمیسین ؛ سویله! سنی بو حال فلاکت اشتماله کتیرن کیمدر ؟ اولجه سنی اعمار ایدنلر نره‌ده‌در ؟» سوزلریله ندا ایلمشلرسه‌ده خرابه‌دن جواب کلیه‌جکی طبیعی اولدیغندن ذات عالیٔ عارفانه‌لری مجیب اوله‌رق « آه انلرك جمله‌سی دست عذاب اجلده زبون اوله‌رق حفرهٔ عدمه چکلمشلردر ، عجبا اعمال خیریه‌لری باقی قالدیمی ؟» بیوردی . روایت اولندیغنه کوره بر کون حضرت فخر المرسلیندن « مؤمنلرك عقللیسی کیمدر ؟ » دیه صورمشلر « موتی چوق ذکر ایدنلردر » جوابی ویرلمشدر . ینه کندیلرندن نقل اولنور که حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام « چوق عاقل واردر که قدرت وعظمت الهیه‌یی تفکر ایدر وحکمیاتك اعماق خفایاسنه واریرده ناسك نظرنده حقیر کوریلور. فقط آخرتده آلامدن ؟ کدارلردن مصوندر . نه قدر فصیح اللسان کیمسه‌لر انسانلرك حسن توجهلرینی قزاندقلری حالده سوء نیتلرینه مبنی هلاك اولورلر » بیورمشدر . ابن عمر مدینهٔ منوره‌یه کلدیکی زمان روضهٔ مطهره‌نك پیشکاهنده طوره‌رق « وا ابتاه » دیه‌رك هم ندا ایدر، همده آغلارلر

ایمش مجتهدیندن مجاهد حضرتلری ابن عمر حضرتلرندن قبوله قرین اولان حجی صوردی. مشار الیه « نیت خالصه، عقل تام و حلال نفقه ایله ادا اولنان حج مقبولدر» دیه فتوی ویرمشدر. حضرت ابن عمر رضی الله عنهك امثال حکمیه‌سی چوقدر. هر بری بر دستور اخلاق جمیله‌در. دسترس اولدیغمز قدر انظار قارئینه عرض ایده‌جکز. بیوررلر ایدی که: ※ بر کمسه حظوظ نفسانیه‌دن بر شیئه نائل اولدیغی وقت درجهٔ معنویه‌سنه خلل کلور ※ عبادتدن مقصدی رضاء الله اولمیان آدم مرتبهٔ ولایته واصل اوله‌ماز. ایستدیکی قدر مصلی و صائم اولسون ※ صباحلین نفسکی آقشام ایله تبشیر ایتمه ※ خسته‌لق زمانی ایچون صحتکدن استفاده ایله ※ دار آخرته رحلت ایتمدن اول حیاتکده آمالکی خیره صرف ایت ※ یارین نه یاپاجغکی بیله‌مزسك. حقلی اوله‌رق خطیئه‌لری ذکر اولندیغی وقت متأثر اولانلر (ام الکتاب) ده صحیفهٔ انسانیه‌دن

سـيلينورلر ، كوندوزلری صـائم اولور ایسـه‌م آقشاملری افطار ایتمم . كیجه صباحه قدر اویومام . جمیع مالمی الله اوغرنده تصدق ایلدم * نه اهل اخرته محبت ایدرم نه‌ده ارباب معصیته بغض ایدرم . چونكه اونلردن بكا فائده یوقدر * یانكزده نه سفها كلسون ، نه‌ده حكما ایله الفت ایدیكز * ای ابن آدم وجودینی دنیایه حصر ایلر ایسـه‌ك قلبكی هیچ اولمازسه دنیادن آییر . سنك اعمال خیریه‌ك موقوفدر . همان اخذ ایت * مافوقنه حسـد ، مادوننی تحقیر ایدن اهل علمدن صاییلماز * جناب حقه التجا ایتمین نجاة بوله‌ماز * (مانجا الا من التجا الی الباری جل جلاله) * حسن ادب ، نسبك فنـا الغنی ستر ایدر * صادق رفیق انسانك مشقت ومسرتنه اشتراك ایدر * كلام دوایه بكزر ، آز سویلر ایسه‌ك نافعدر * سنی شره تشویق ایدن دشمندر * آصل

مزیت فضیلت وجدانده اولوب ثروتده دکلدر . حکمت اوندر : طقوزی سکوت ، بریده آز سویلمکدر . کلامك طاتلیسی حسن اخلاق صاحبلریله کوروشمکده‌در . انسانك ماهیتی آرقداشندن آکلاشیلور . کذب داء ، صدق شفادر . یالانجی آدمده نه مروت ، نه‌ده کرامت اولور . بر یالانجیدن ایکی شر اصلا آییرلماز : بری وعد کثیر ، ایکنجیسی طلب عذر . عهدنده شقاقی اولانك دیننده نفاق واردر .

سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلری

اکابر فقها و اصحاب کرامدن بریده بوذات محترمدر. پدرینك اسمی مالك، کنیه‌سی ابووقاصدر. اون یدی یاشنده اوله‌رق اسلامه داخل اولدی. بشنجی باباده نسبی رسول اکرمه ملاقی اولور. فی سبیل الله ایلك اوق‌ آتان کندیلری ایدی. جناب پیغمبرك یکرمی یدی محاربه‌سنده حاضر بولندی. امرای حضرت نبویدن ایدی. مستجاب الدعوه اولوب آتدیغی اوق اصابت ایدر ایدی. مجاهدین میاننده نشانجیلق شرفنی احراز ایلمش ایدی. احد محاربه‌سنده بیك قدر اوق آتدیغی موثوقاً مرویدر. شمشیر جلادت دلاورانه‌سیله اوزمانلر شبه جزیرهٔ عربی تتره‌تن سعد بن ابی وقاص حضرت عمر طرفندن اوتوز سکز بیك کشیلك سواری ایله عراق اوزرینه سوق اولنمش ایدی. اوکلرینه نهر، دره، تپه هرنه کلدی ایسه بی پروا اوله‌رق کچدیلر. ایشته عراق طرفلری بو قهرمان امثك صولت فداکارانه‌سیله ایدیٔ اسلامه کچمشدر. اصحاب شورادن بریده ابن ابی وقاص حضرتلریدر. حین محاربه‌ده اوکوز سوریسنه کیرمش آرسلانلر کبی دشمنی قتل وتنکیل ایلرلردی.

اغور میامن موفور جناب پیغمبری ده فدای حیات ایلمشدر. همتیله چوق کیمسه‌لر دین مبین اسلامه داخل اولدیلر. حضرت عمر وعثمان رضی‌الله عنهما طرفندن دخی برچوق مهم اموره استخدام اولنمشدر. ایکی یوز یتمش قدر حدیث شریف روایت ایلمش وکندیسندن دخی اصحاب وتابعین حضراتی نقل ایلمشلردر. حضرت عمر بوذات شجاعت صفاتی فرس اوزرینه امیر جیش نصب وتعیین بیورمش ایدی. کوفه‌یی بنا ایدن وممالك کسرایی فتح ایلین کندیلری اولمشدر. صوکره‌لری کوشه نشین انزوا اوله‌رق عبادت ایله امرار حیات ایلدی. خسته اولدیغی زمان جناب پیغمبر کندیلرینی زیارته کلمشلرایدی. ابن ابی وقاص اللرینی قالدیره‌رق (یاربی! بکا عمر احسان ایله ایکی کوچك اوغلم واردر، بیوسونلر) بیوردیلر. واقعا افاقت بوله‌رق یکرمی سنه دها معمر اولمشلردر. یتمش یدی یاشنده هجرتك اللی بشنجی سنه‌سنده مدینهٔ منوره‌یه اون میل مسافه‌ده دامنکش حیات فانی اولمشلردر. جسد مبارکلری مدینهٔ منوره‌یه نقل اولنه‌رق بالجمله اصحاب کرام وازواج مطهرات حجره‌لرنده اولدقلری حالده مدینهٔ منوره والیسی مروان بن الحکم طرفندن جنازه نمازی قیلدیرلمشدر. جنازه ازواج مطهراتك حجرهٔ سعادتلری اوکندن کچر ایکن حضرت عائشه «سز بیلمزسکز، حضرت رسول‌الله سهل ابن بیضانك جنازه نمازینی مسجدده قیلدیردی» بیورمشلردر. حضرت انس

دییورکه « برکون بعض اصحاب ایله مواجههٔ نبیده اوطوریبور ایدك. جنـاب پیغمبر « شـمدی بورایه اهل جنتدن بر ذات کله‌جکدر » دییوردی . بر وقت صکره ابن‌ابی وقاص کلمشدر . »

مخدوم صلابتموسومرلرینه: اوغلم ! سن هرشیئی قناعت ایله طلب ایت. قناعتی اولمیانك مالی کندیسنی غنی ایده‌مز » بیوریرلردی » اخلاق جمیله ، صـافیت وجدانه مالك‌اولمیان آدملر معنیً حقوق انسانیتدن ساقطدر » مسعود، مستریح القلب اولمق برکمسه‌نك حقوق مشروعه‌سنه تجاوز ایتمه‌کله اولور. جمل‌عارفا- نه‌سنی ذات عرفانپناهیلرینه اسناد ایدرلر .

ابو محمد طلحة بن عبدالله رضی الله عنه حضرتلری

مشاهیر محدثیندن و سرآمدان اصحاب کرامدندر . مآثر عرفانی مصدق بر چوق احادیث شریفه وارد اولمشدر . بونلری مؤید اکابر اصحابك اقوال منضمه‌سی عادتا برسلسلهٔ برهان تشکیل ایلر . قریشی اولدقلرندن نسب عالیلری نسب رسول الله ایله اجتماع ایدر . خزینهٔ سخاسی بالجمله ابنای نوعنه ، باخصوص اصحاب احتیاجه دائما کشاده بولندیغندن بتون السنهٔ صحابه‌ده (طلحة الخیر) دیه معروفدر . مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمکله مجاهدین اولیندن عد اولنور . حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم کندیسنی ابو ایوب انصاری ایله قرنداش ایلمش ایدی . جناب نبی محترم ایله بدردن بشقه کافهٔ محاربات‌ده حاضر بولندی . بدر محاربه‌سنده شامده بولنیور ایدی . بر کون رسول اکرم یوکسک بر محلدن بر شیء آلمق ایچون اوزانمش ایسه‌ده یتیشه‌مدکلرندن حضرت طلحه‌نك کوکسنه باصه‌رق یوکسلدیلر . نبی محترم افندمز حضرتلری اکثر اموردە حضرت طلحه ایله مشاوره ایدر ایدی . کندیلری عشرهٔ مبشره‌دندر .

احد محاربه‌سنده رسول اکرمی وقایه ایچون کوکسنی دشمنه ویرمش ایدی. او کون بکرمی درت محلندن مجروح اولمشدر.

اسلامك سکسانجیسیدر. اڭ درجه‌ده علویت وجدانه وسخاوت قلبه مالك ایدی که بو کون النه بیڭلرجه آلتون کچمش اولسه جمله‌سنی تصدق ایتمینجه کوزینه اویقو کیرمز ایدی. ثروت وسامانی مساعد اولدیغندن کونده یوزلرجه دینار تصدق ایدر ایمش، بدر محاربه‌سنده اون اسیری پاره مقابلنده اعتاق ایتدیردی. بر کون بر اعرابی کله‌رك مرحمت اولنمسنی رجا ایلمسیله حضرت طلحه: «بنم اوچ یوز بیڭ درهم قیمتنده بر ترلام واردر. حضرت عثمان ویرمش ایدی. ایستر ایسه‌ڭ عیناً ترلایی آل ویا پاره‌سنی ویره‌یم» دیدی. اعرابی «پاره‌سنی ویر» دینجه مبلغ مذکورك جمله‌سنی اعرابی‌یه اعطا ایلمشدر. حضرت عائشه رضی‌الله عنهایه هرسنه اوچ بیڭ درهم قدر مبلغ کوندریر ایمش. بنی جشم قبیله‌سندن چوق کیمسه‌لرك بورجلرینی ادا ایلمشدر. حضرت ابوبکر: «احدده حضرت رسول اکرم سز صاحبکزه اطاعت ایدیکز بیوردیلر. بوندن مقصدلری حضرت طلحه ایدی.» دییورلر. حق‌عالیلرنده (سز یریوزنده یورین شهیدی کورمك ایستر ایسه‌کز طلحه‌یه باقیکز) حدیث شریفی وارد اولمشدر. علقمه حضرتلری دییورکه: «بن حضرت ابوبکردن ایشتدم: جناب پیغمبر طلحه و زبیر جنتده بنم رفیقلرمدر» بیورمشلردر. بر کون بتون

مالکی اولان یوز بیك درهم آقچه‌سـنك جمله‌سنی بیچـارکانه تصـدق ایلدکلرندن وجود عالیلری چپلاق قاله‌رق روزکارك شدتندن محافظه ایچون مسجد شریفه کیرمشلر ایدی . برمدت صـکره زوجهٔ ، محترمـه‌لری طرفندن اثواب تدارك اولنه‌رق کوندرلمشدر . اون بر یاشـنده ایکن حضرت صدیقك دلالتیله داخل دین مبین اسلام اولدی . هجرتك اون آلتنجی سنه‌سـنده آلتمش یاشنده اولدیغی حالده وقعهٔ جمله آتیلان تیرك تأثیریله عازم دارالجنان اولمشـدر . جسد مبارکاری بصره‌ده (کلاء) موقعنده مدفوندر . کنیه‌لری (ابومحمد) در . برنجی مخدومنك اسمیله کنیه‌لنمشدر . عثمان ومالك نامنده ایکی برادری اولوب مالك زمان اسلامه یتشمه‌دن اول وفات ایلمش ایسـه‌ده عثمان اوان سعد اقترانه یتیشه‌رك صحابهٔ کرامدن اولمشـدر . اونی ذکورودردی اناث اوله‌رق جمعاً اون درت اولادی وارایدی . احد محاربه‌سنده جناب رسـالتمآب مجروح اولمغله برابر ایکی زرهی لابس اولدقلرندن وجود مبارکلرینه زرهلرك مسـلم اولان ثقلتی یوکسـلك بر محله صعودلرینه مانع اولدیغنی کورن حضرت طلحه درحال اوموزلرینی پای نبوت‌پناهی‌یه فرش ایله حضرت رسول اکرمی ذکر اولنان محله چیقارمشدر . اوتوز سکز حدیث روایت ایلدیکی مرویدر . حربده شهید اولدیغی صره‌ده حضرت علی کرم‌الله وجهه مقتوللاری تجسـس ایلمکده ایکن جنـاب طلحه‌نك جسم خون آلودینی کوردیکی زمان

یوزنده‌کی طوپراغی ازاله ایدرك آغلادیغی حالده (عزیز علی ابا محمد ان اراك مجندلاً تحت نجوم السماء ولیتنی مت قبل هذا الیوم بعشرین سنة) بیوردیلر . یعنی « ابو محمد ! نجوم سما آلتنده سنی زمین اوزرنده بویله مقتول کورمکلکم بکا پك کراندر . کاشکی بوندن یکرمی سنه اول جام مماتی نوش ایده‌ایدم » کونده وارداتی بیك درهم ایمش. تزوج ایتدیکی ام کلثوم بنت ابی بکرالصدیقه مهر اولمق اوزره یوز بیك درهم اعطا ایلمش اولمسی ثروت کثیره اربابندن اولدیغنه دلیلدر . سخاوت فوق‌العاده‌سنه مبنی طرف نبیدن (طلحة الفیاض) و (طلحة الجود) ایله تسمیه اولنمشلر وکونده بیك دینار تصدق ایلدیکی کورلمشدر .

« چوق ذلیل واردرکه حسن آخلاقی کندیسنی عزیز ایلمش . سوءخلق بر وحشتدرکه نتیجه‌سی وخیمدر « انسانك دنیسی غیاباً ذم ایتدیکی حالده یوزه قارشی مدح ایدندر « صادق رفیق سکا نفسکدن خیرلیدر . چونکه نفس فنالق امر ایدر . صادق رفیق ایولکه دلالت ایلر « حیاسز برعمرده خیر یوقدر » بیوررلر ایدی .

ابن ابى كعب رضى الله عنه حضرتلرى

مدينهٔ منورهده عهد رسول اللهده فتوى ويرنلرك بريدر . كنيه‌سى ابو المنذردر . كاتب وحى ايدى . قرآن عظيم الشانك جمله‌سنى ازبرله‌ينلردندركه عرفانه مبنى حضرت فاروق بوكا (سيد المسلمين) عنوان جليلنى ويرمشدر . محاربانك هپسنده حاضر بولندى . مناقب عاليه‌سى پك چوقدر . قلبنده مركوز اولان خوف الهى حسبيله كوزلرندن دائما دوكيلن دامله‌لردن كوزلرينه ضعف طارى اولوب وجود مباركلرى آغاجلرك اوزرنده كونشدن قورومش ياپراق كبى نحيف اولدى . «ظاهرده حما خسته‌لغنه مبتلا اولمق معنى مكافاتى واردر» ديه حظوظ نفسانيه‌دن برى اولمق ايچون هر كون حما حرارتنه كرفتار اولمسنى دعا ايدر ايمش . واقعا وجود عرفانپناهيلرنده خفيف بر صتمه پيدا اولمشدر . سكز كيجه‌ده قرآن كريمى ختم ايدر ايمش . جناب پيغمبر بوذاته خطاباً «يا ابا المنذر ! قرآن كريمك هانكى آيتى عظيمدر ؟» بيوردى . ابو المنذر «يا رسول الله : (لا اله الا هو الحى القيوم) آيت شريفه‌سى اعظم آيات قرآندر» دينجه جناب فخر كائنات عليه الصلوة والسلام يد مباركلرينى

ابو المنذرك كوكسنه وضع ايله علمنك قوت وكثرتنى ثنا بيور- مشلردر . بركون بر آدم كلەرك: «يا ابو المنذر! بكا بر وصيت ايله، انكله عامل اوله‌يم» ديدى. ابو المنذر * كتاب اللهى مقتدا به اتخاذ ايله، حكمنه راضى اول . چونكه جناب نبى سزه قرآنى خلف ترك ايلدى . بر شاهددركه متهم اوله‌ماز . اوراده سزك وسزدن اولكيلرك ذكرى واحكامى بيان اولنمشدر، بوندن بيوك زمين تطبيق اوله‌ماز * جواب حكمتمآبنى ويرمشلردر. حضرت « برمؤمنه مصيبت اصابت ايدر ايسه هر بر كناهدن برى اولور» بيور- مشلردر . ذات عالئ كريمانه‌لرندن نقل اولنديغنه كوره حضرت فخر عالم «يا ابا المنذر! سن بو امته نصرت وتمكين تبشير ايله . دنياده منافع غير مشروعه‌سنى استحصال ايچون ارتكاب ظلم ايدنلرك آخرتده هيچ بر نصيبلرى يوقدر» بيورمشلردر . ينه كنديلرندن روايت اولنوركه جناب نبى هر كيجه نصف الليلده « اى ناس! اللهى ذكر ايديكز . اولوم كليور » ديه اوچ دفعه ندا ايدرلرمش . حضرت فخر الرسل ابو المنذره خطاباً «سكا جبرائيلدن اوكرنديكم شيئلرى تعليم ايده‌يمى ؟ » ديدى . ابو المنذر « منتداريكز اولورم يارسول الله » ديمسيله «سن شو دعايى اوقو» امرى شرف صادر اولمشدر : (اللهم اغفرلى خطاياى

وعمدی وهزلی ولاتحرمنی برکة مااعطیتنی ولاتفتنی فیماحرمتنی) مألی «الٰهی! بیلەرك وبیلمیەرك نەقدر خطالرم وار ایسە جملەسنی عفو ومغفرت ایلە. بکا احسان بیوریلان نعمتلرك فیض وبرکتندن بنی محروم ایتمە. بکا حرام ایتدیکك شیئلرە بنی مفتون وخواهشکر قیلمە». بیوریرلر ایدی کە: «سز طریق حق وسنن نبی‌یە سالك اولیکز. بر قول تصور اولنمازکە خشیة اللهدن آغلادیغی حالدە کناهلری آغاچلرك قورومش یاپراقلری کبی دوکلمسون. هیچ بر کیمسە یوقدرکە خوف اللهدن کریەناك اولمسون.

مؤمنلرك درت حال اوزرە بولنملری لازمدر: بلایە صابر، احسانە شاکر، طوغری سوزلی، عادل حکملی. اوچ صنف خلقك مجلسندن اجتناب ایدیکز: آنلردە: عالم غافل، قاریٔ مداهن، متصوف جاهلدر. آچلق نور، طوقلق آتش شهوتی موقظدر، بونلردن بر آتش سوزناك ظهور ایدرکە صاحبنی

احراق ایتمینجه سوئمز * حقیقتی سویله ینلر نه قدر معرض تحقیرده بولنسه‌لر دشمنلری دخی علویتلرینی تصدیق ایدرلر * بر مجلس که ارباب علمدن خالیدر، اوراده حیوانیت قائم اولور * برقومك عالمی فقیرده اولسه محافل عرفانده بیوکدر * جاهلك جسدی قبل الموت کندیسی ایچون برقبر مظلمدر. سکا انسانیت نامنه اولمیه‌رق منفعت مقابلی التفات ایدنلرك حسن توجهلری موقتدر.

مشاراليه هجرتك اوتوز برنجی سنه‌سنده ارتحال دار بقا ایلدیلر، رضی الله عنه.

عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه حضرتلری

عبدالرحمن بن عوف بن الحارث بن زهره‌در . کنیه‌سی (ابو محمد) در . فقها ومجتهدین اصحاب کرامدن ایدی .

نزد مکارم و فدحضرت پیغمبریده نائل اولدیغی التفات وامتیازاته هیچ برکیمسه نائل اولمامشدر . حتی (تبوك) غزوه‌سنده جناب نبیّ ذی‌شان بر ایش ضمننده برمحله کیتمشلر ایدی. صباح نمازینك وقتی کچیور دیه (عبدالرحمن بن عوف)ی امامته کچیردیلر. اوصره‌ده ذات رسالتمآب افندمز حضرتلری کله‌رك ایکنجی رکعتده (عبدالرحمن) ه اقتدا ایلمشدر . هم‌ده «برنبیّ، صالح برکیمسه‌نك آرقه‌سنده نماز قیلمینجه روحی قبض اولنماز» مآلنده اولان (ماقبض نبی حتی یصلی خلف رجل صالح) حدیث محترمی شرف صادر اولمشدر . بوده مشارالیهك قدرینی اعلا ایدر . نسب عالیلری (کلاب بن مره) قبیله‌سنده نسب رسول الله ایله اجتماع ایدر . والده‌سی (شفا) اسلام اوله‌رق هجرت ایلدی . عبد الرحمن حضرت ابو بکرك تحت ادارهٔ زاهدانه‌لرنده شرف اسلام ایله مباهی اولمشدر . کندیسی اصحاب شورادن وعشرهٔ مبشره‌دندر . کافهٔ محارباتده حاضر

بولنمشدر . (يوم احد) ده دشمنه قارشى حضرت پيغمبر ايله ثابت قدم اولوب صولت دلاورانه‌سيله ابراز آثار شجاعت ايلمشدر . شبه جزيرة العربى لوث ارتداددن تطهير ايدن مشهور خالد بن وليد حضرتلريله بعض غزواتده آره‌لرنده حاصل اولان منافرت اوزرينه خالد بن وليد، عبد الرحمن بن عوف حضرتلرى حقنده بعض كلماتده بولنمش ايدى . بو حال واصل سمع جناب نبوى اولدقده: ※ « سز اصحابمى سب ايتميكز . كندى نفسمى خلق ايدنه يمين ايدرم كه سزدن برى احد طاغى قدر آلتون انفاق ايتمش اولسه اصحابمك برى وياريسى قدر اوله‌ماز » ※ مآل حكمت اشتمالى متضمن اولان: (لاتسبوا اصحابى فوالذى نفسى بيده لوانفق احدكم مثل احد ذهبا ما بلغ احدهم ولا نصفه) حديث شريفى فم درربار محمديدن صادر اولمشدر . وقعهٔ فيلدن اون بش سنه صكره گهواره پيراى عالم شهود اولدى .

ايكى دفعه حبشستانه هجرت ايلمشدر . رسول اكرم كنديسنى (سعد بن ربيع) ايله قرنداش ايلمش ويد مباركلرينى ايكى اوموزلرى آره‌سنه وضع ايدرك (بنى كلاب) قبيله‌سنه مبعوث كوندرمشدر . سخاوتى زياده ايمش . احد محاربه‌سنده اوتوز بر اسيرى آزاد ايتدرمشدر ، قرق بيك درهم قدر كلى بر مبلغى ده اصحاب احتياجه تصدق ايلمشدر . آلتمش بش حديث

شریف روایت ایلدی. کندیسندن دخی ابن عمر، ابن عباس، جابر وسائر محدثین روایت ایلدیلر. بذل ایتدیکی اموالی تجارتدن قزانمشدر. حق عالئ زاهدانه‌لرنده (عبدالرحمن بن عوف امین فی السماء وامین فی الارض) بیورلمشدر. بدر محاربه‌سنده فدای جان ایدن شهدانك ورثه‌سندن هر برینه درت یوز درهم (پاره) وصیت ایلمش اولدیغنی موثوقاً یازییورلر. محاسن اخلاقیه‌سنه مبنی اهالئ مدینه منتداری اولمش ایدیلر. تواضعه دقت اولنمایدر که تنها یولده کزر ایکن خدامی برابر اولور ایسه ایکیسی بربرندن تفریق اولنمازدی. بوده کندی اثوابی هر قاچ غروشه بالغ اولور ایسه عین بهاده اثواب آله‌رق خادمنی کیدرمسندن نشئت ایدر ایمش. وفات ندیدن صکره تجارتی الدن براقامشدر. بر کون یته یوز قدر دوه‌دن مرکب امتعه قافله‌سی مدینهٔ منوره زقاقلرنده طنین انداز اولمقده ایکن کورولتی‌یی ایشیدن حضرت عائشه رضی الله عنها «بونه‌در؟» دییه‌سؤال ایلمسیله عبدالرحمن بن‌عوف حضرتلرینك شامدن قافله‌سی کلدیکنی سویلدیلر. حضرت عائشه: «چوق تحف! بن جناب پیغمبردن ایشتدم که عبد الرحمن بن عوف بتون مالنی تصدق ایدرك جنته داخل اوله‌جق، بیوردیلر» دیدی. بو حدیث شریف عبدالرحمنك سمعنه واصل اولدقده درحال نه قدر اموالی وار ایسه جمله‌سنی تصدق ایتمش ودوه‌لری یوکلریله برابر بیچارکانه طاغیتمشلردر. حضرت رسول اکرم

بر کون وحی اثری اوله‌رق (عبدالرحمن) ه خطاباً: **مسافره اکرام ایت، مساکین وسائلینی اطعام ایله سنك ایچون کفارت ذنوب اولور** » دیه فرمان بیوردیلر. مشارالیه صائم ایکن کندیسنه نفیس بر طعام کتورمشلر. « حضرت (حمزه)، (مصعب بن عمر) شهید اولدقلری وقت کفن بوله‌مدیلر. بنده طعامدن اکل ایتمم » دیه‌رك رد ایتمشلردر.

ذکور واناث یکرمی سکز اولادی وار ایدی. هجرتدن اوتوز ایکی سنه صکره عازم گلشنسرای آخرت اولمشلردر. درت زوجه‌سی وار ایمش. جسد مبارکلری مدینهٔ منوره‌ده (بضع) نام محلده مدفوندر. مطاف قدسیان وزیارتگاه اهل ایماندر.

اخطار

فقهای صحابهٔ کرام دها وار ایسه‌ده تراجم احوالنه مطلع اولدقلریمزی درج ایلدك. بوندن صکره تابعیندن اولان مجتهدین حضراتنك تراجمنی یازیله‌جق وجمله‌سنك حکمیاتی دخی آیریجه درج ایدیله‌جکدر..

سعد بن جبیر رضی الله عنه حضرتلری

سادات تابعیندن و کبار مجتهدیندندر. کنیه‌سی (ابو محمد)، اسم عالیلری (جبیر بن هشـام الاسدی) در . عصر عالیلرنده فقه شریفده مرتبهٔ قصوایه واصل اولمش و سـائرلری فقهك بر شعبه‌سنده کسب اختصاص ایتمش ایکن بو فقیه عالیشان احکام دینیه‌نك کافهٔ مسائلنده احراز امتیاز ایلمشدر. عبدالله بن عباس، عبدالله بن عمر کبی افاخم اصحاب دینك حلقهٔ تدریسندن یتشمش بر استاد کلدر. برکون عبدالله بن عباس حضرتلری سعد بن جبیره خطاباً: « یا سعد! سن ده امور شرعیه‌یه مداخله ایت، خطا ایدر ایسه‌ك تصحیح ایدرز » بیورمش ایدی . سعد « یا ابن عباس! حضور اسـتاد اکرمیلرنده امور دینیه‌یه قاریشـمقلغم حدمك خارجنده‌در » دیه اظهار آثار تواضع ایتمشدر. وقتا که عبدالله بن عباس رضی الله عنهك کوزلرینه علت طاری اولدی ، سعد حضرتلری امور فتوایی درعهده ایدرك ناسك مشکلاتنی حل ایتمکه باشلادی. علم قرائت وعلم تفسیری دخی حضرت عبدالله بن عباسـدن اخـذ ایلمش و ذات عالیٔ زاهدانه‌لرندن دخی جعفر بن المغیره و محمد بن یوقه و نهال بن عمر وابو عمر بن العلا

كبى سر آمدان امت اخذ علوم ايتمشلردر . مشاراليه كعبهٔ معظمه‌نك جوفنه داخل اوله‌رق بر ركعتنده بتون قرآن عظيم الشانى ختم ايلديكى چوق واقع اولمشدر . رمضان شريفده صلاة تراويحده امام اولدقلرى وقت دورت، بش قرائت اوزره تلاوت بيورررلر ايدى. حياتنده برچوق فقهاى تابعين موجود ايكن (سعدبن جبير) جمله‌سنك مرجع يگانه‌سى ايدى . هرفرد مقتداسى اولمشدر . ابتداى حالنده (عبداللّه‌بن عتبه بن مسعود)ك كاتبى ايدى. بعده (ابوبرده بن موسى الاشعرى) نك يانده بروقت خدمت كتابتده بولنمشدر. سعدبن جبير (واسط)ده مدفوندر . سن شريفلرى وفاتنده قرق طقوز ايدى . جوف كعبه‌ده وباخصوص رمضان شريفده آقشام ايله ياتسو آره‌سنده هركون قرآن كريمى ختم ايدر ايدى * عذاب ومسئوليتى موجب اولان كناه معصيت كبيره‌در. بن بركيمسه‌يى عصيان اوزره كورير ايسه‌م نهى ايتمكه حيا ايدرم ، چونكه نزدمده نفسمى تحقير ايتمش اولورم * سكوت اجابت علامتلرندندر* حق تعالى‌يه اطاعت ايدن ذاكر اولور * تسبيحك اكثريسى تلاوت قرآندر. ناسك زياده عابدى كناهدن توبهٔ نصوح ايله برى اولاندر * بيوريرلردى .

عمر بن عبدالعزيز رضى الله عنه حضرتلرى

(عمر بن عبدالعزيز بن مروان بن الحكم) سر آمدان خلفاى امويه‌دندر . عدل و حقانيتك تمثال مجسمى اطلاقنه شايان بر حكمدار عالى تباردر . كمال درجه‌صافيت وجدانه وحسن اداره‌يه مالك ايدى . فقهاى امتدن ايدى . محمود كفوى «اعلام الاخيار» نام كتابنده اجتهادات فقيهانه‌سنى على التفصيل ذكر وبيان ايتمشدر . حتى برچوق احاديث شريفه‌يى ثبت صحيفهٔ بيان ايتديرن عمر بن عبدالعزيزدر . نام جلادت اتسامى افاخم اسلاميه بيننده حرمت و تقدير ايله ياد اولنوب مآثر عرفانى لسان تبجيل ايله تذكار اولنمقده‌در . مجتهديندن امام شافعى حضرتلرى بو ذات ستوده صفاتك ائمهٔ عادله‌دن اولديغنى تصديق ايليور . هجرتك آلتمشنجى سنه‌سنده مدينهٔ منوره‌ده ، ياخود بصره‌ده ساحهٔ جهانه قدمنهاده اولمشلردر . سلالهٔ طاهره‌يه منسوب بر خاندان جليل العنوانك صلب پاكندن كلديكى تسليمكردهٔ مؤرخيندر . لونى بياض ، جميل المنظر ، بنيه‌سى نحيف ايمش . آلننده آت طرناغنك ضربه‌سندن براثر وار ايمش . تعليم وتدريسنه مأمور اولان اساتذهٔ امتك رحلهٔ فضل وتربيه‌لرنده

پرورشیاب ادب و عرفان اولدیغی حالده سن رشده واصل اولنجه حکمدار (عبدالملك) کندیسنی امور دولتده استخدام ایلمك ایستهمش ایسهده برچوق عذرلر سردیله کوشه نشین انزوا اولمغی آرزو ایلدیکنی آکلاتمشدر. عبدالملکك وفاتندن صکره خلفی اولان (ولید) بویله بر خزینهٔ فضل و عرفانك کوشهده قالمسنه راضی اولمدیغندن کمالات علمیهسندن افراداممتك استفادهسی ایچون حجازه والی تعیین ایدرك قیزقرنداشی (فاطمه بنت عبدالملك) ی کندیسنه تزویج ایلمشدر. فاطمه یاننده اولدیغی حالده یوله چیقهرق مدینهٔ منورهیه مواصلتنده اوراده موجود بالجمله فقهایی جلب ایدرك آتیدهکی خطبهٔ مؤثرهیی اوقودی: « ای اخوان! بنکه حرمین والیلکنه دکل، خادملکنه مأمور اولدم، سزی تأمین ایدرم که مسلك مخصوصم طریق عدلدن آییرلمامقدر. کرك عامل وکرك جابرهنك اعتسافاتنی بکا خبر ویرمزایسهکز مسئولیت معنویه سزه عائددر. »

اهالی و فقها والئ معزول هشام بن اسماعیلك اعتسافاتندن دلگیر اولدقلرندن مشارالیهك بو نطقندن ممنون اولهرق یکدیگرینی تبریك ایلدیلر. حقیقةً دیدیکی کبی اهالییه ابواب عدالتی کشاده ایدرك انوار حقانیت بتون قطعهٔ حجازی تنویر ایتمکه

باشلادی . والیلکی اثناسنده حکمدار (ولید) مدینهٔ منوره‌یه
کله‌رك عمربن عبدالعزیزك اجراآت عادلانه‌سندن ممنوناً عودت
ایلمشلردر. ولیدك برادری سلیمانك وفاتندن صکره عمر جالس
سلطنت اولدی . عدالت جهان‌پسندانه‌لری حقنده سرآمدان
شعرا طرفلرندن بر چوق اشعار وقصائد سویلنمشدر . مقام
خلافته حین جلوسلرنده عادلانه معامله‌لرندن طولایی ملکك
قسم اعظمی نائل آسایش اولمش و قانونك تمامیٔ اجراسی ایچون
هرطرفه امرلر تسطیر اولنمشدر. زماننده قسطنطینیه‌نك فتحی
ضمننده (مسلمه بن‌عبدالملك) قوهٔ کافیه ایله کلمش ایسه‌ده عسکرك
ذخیره‌سزلکدن دوچار اضطراب اولملرینه بناءً عودتلری
حقنده‌امر ویرمش ایدی. عهد عالیلرنده برچوق فتوحاته نائل
اولمش ایسه‌ده زبورلاده مختصر کچیورز . نورعدلیله هر طرفی
تنویر ایتمکده ایکن هجرتك (١٠١) نجی سنه‌سنده واصل نزد
رحمان اولدی. روایت‌اولندیغنه‌کوره جسدمبارکلری (سمعان)ه
نقل اولنمشدر. مدت خلافتلری ایکی سنه ، بش آیدن عبارت
اولوب عمری اوتوز طقوز سنه آلتی آیدر . اون درت ارکك،
بش قیزکه جمعاً اون طقوز اولادی دنیایه کلمشدر. خسته‌لقلری
اثناسنده: « بر طبیب کتوره‌لم‌ده تداوی ایتسون » دیملریله
« خسته‌لغك علاجی الیمی قولاغمه تماس ایتدیره‌جك قدرده
قولای‌اولسه تداوی‌ایتدیرمم» دیمشلردر. عندنده الك بیوك‌لذت
مظلوملرك انتقامنی آلمق ایدی . عدالت پرورلکی وسخاوتی

تعريف اولنماز درجه‌ده اولوب غايت متواضع ايدی. آز زمان ايچنده چوق موفقيتلره نائل اولدی. احاديث شريفه‌يی ايلك اوكجه متين براساس اوزرينه درج صحيفهٔ حقيقت ايتديرن كنديسی اولمشدر.

امام شعبی رضی الله عنه

(ابو عمرو عامر بن شرجیل بن عبد ذی کبار الشعبی) در. مشارالیه حضرتلری کبار تابعیندن اولوب مجتهد مطلق، شیرین گفتار برفقیه عالیشاندر. هجرتك آلتنجی سنه‌سنده ساحهٔ جهانی تشریف بیوروب یوز درت سنه‌سنده کوفه‌ده فجأةً داربقایه ارتحال بیورمشلردر. خلقه وعظ ونصیحت ایتمکی چوق سور ایدی. بر کون اثنای وعظده جماعته غزوات نبیدن برینی نقل ایدرکن مشهور (ابن عمر) رضی الله عنه حضرتلری کچیورلر ایدی. بو واعظ شیرین ادانك تقریری خوشلرینه کیتمش اولملیدرکه برمدت استماع بیورمشلردر. حیاتنك پارلاق زمانی خلفای امویه‌دن (عبدالملك) ك عصرینه تصادف ایدیور. حتی او زمانلرده حکمدار واکابر حکایات غریبه استماعندن لذتیاب اولدقلری جهتله شعبی حضرتلری بر چوق اشعار غریبه روایت ایدر ایدی. مشارالیهه برکون مسائل دینیه‌دن بر شیئی صورمشلر. «بیلمم» دیمش. «سن بو قدر عالم اوله‌سین‌ده نصل بیلمیورسین؟» دیدکلرنده «ملائکهٔ کرام بیله (لا علم لنا الا ما علمتنا) بیوردیلر. «بن بیلمز ایسه‌م عیبمی؟» بیورمشلردر.

بر کون شعبی‌یه بری: «یا فقیه!» دیه خطاب ایلدی. مشارالیه «بن فقیه و عالم دکلم. بز اصحاب حدیثدن ایشتدیکمزی خبر ویر-یورز» * فقیه محرماتدن اجتناب، عالم‌ده غیاباً اللهدن خوف ایدندر * بیوردیلر. کلام حکمت اشتمالندندرکه «سز علمانك فاسقیله جهلانك عابدندن فرار ایدیکز» بر وقتلر انسانلر دینلرینی مدار تعیش اتخاذ ایتمشلر ایدی. دینلرینی غائب ایلدکدن صکره‌ده مروت مدار معیشت اولدی، بوده کیتدی، مدت مدیده حیا ایله کچینیرلر ایکن شمدی اوده زائل اولمشدر. نه‌اوله‌یدی‌ده هیچ برشیء اوکرنمه‌دن جام موتی نوش ایتمش اوله ایدم. لهمده و علیهمده برشیء کسب ایتمز ایدم* برزمانلر علمی عاقل اولان اولی-الابصاره تعلیم ایدرلر ایدی. شمدی علمك قدری قیمتنی بیلمینلره تعلیم ایدییورلر * سز دینده قیا-سدن صاقینکز. چونکه دینده قیاس دیندن اولمیان مسائلی تزیید ایتمکدر * کرام ناسك محبت ومود-

تلری سریع اولوب غضبلری بطیدر . جهله نك غضبلری سریع، محبتلری بطائت ایله‌در » بیوریرلر ایدی . عبدالملك کندیسنی مخدوملرینه خواجه نصب ایتمش ایدی . مشارالیهه خطاباً : «سن بنم اولادیمه قرآن کریم تعلیم ایلدکدن صکره آداب اسلامیه و اخلاق جمیله‌یی کوزجه اوکرتملیسین که علم ادبه رغبتلری زیاده‌لشسون» بیوردی. شعبی حضرتلری اکثریا شو شعری ورد زبان ایدرلردی:

(لیست الاحلام فی حال الرضا انما الاحلام فی حال الغضب)

مآلی : حلم ، رضا وسرور وقتنده دکل ، غضب حالنده لازمدر .

امام بخاری رضی الله عنه

(عبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن المغیرة الجعفی البخاری) در. مشارالیه اصحاب حدیثك سر آمدانندن بر امام همام اولدیغی بتون اهل ایمانجه معلومدر. طلب علم ایچون خراسان، عراق، حجاز، شام ومصرکبی قطعات وسیعه‌یی گزه‌رك احادیث نبویه‌یی طوپلادیغندن تاحشره قدر بتون افراد اسلامیه منتدار همت والاسیدر. ولادتی یوز طقسان درت سنه‌سنده‌در. ایکی یوز آلتی سنه‌سنه قدر معمر اولمشلردر. بر چوق اکابر محدثیندن اخذ حدیث ایلدی. کتاب بخاری‌یی یازمق ایچون طقسان بیك کشی‌یی استماع ایلدیگنی معتبر تاریخلر یازییور. اون ایکی یاشنده ایکن تحصیل علومه بسمله‌کش ابتدار اوله‌رق بر قاچ سنه صکره احادیث شریفه جمعنه باشلامشدر؛ بن کتابمی آلتی یوز بیك حدیثدن استخراج ایلدم و هر بر حدیثی یازه‌جغم وقت غسل ایدر و بعدالاستخاره ایکی رکعت قیلار ایدم؛ بیوریرلر ایدی. کتاب بخاری‌یی اون آلتی سنه‌ده وجوده گتورمشلردر. وجدانده بر

حدیثك صحتنده کمال درجه تعیین حاصل اولمه‌دن یازماز ایدی . احادیث بخارینك جمله‌سی احادیث مکرره ایله برابر یدی بیك ایکی یوز یتمش حدیث شریفدن عبارتدر. مشارالیه حضرتلرینك بیانه کوره اصح اسانید مالك ، نافع ، ابن عمر ، ابو هریره ابوالزناد ، اعرج نام ذواتدن عبارتدر . امام حضرتلری بغداده کلدیکی وقت صیت و شهرتنی ایشتمش اولان اساتذهٔ محدثین برچوق حدیث شریفی یکدیکریله مزج ایدرك برینك راویسنی دیکرینه اسناد ایلدیلر. بوندنده مقصدلری بخاری حضرتلرینك تجربه‌سی ایتدی. برکون بر مجلسده اوجه احضار اولنان احادیث حضرت بخاری‌یه عرض اولندقده مشارالیه «بوحدیث یاکلشدر. بونك راویسی بودر، شوراسی بویله اوله‌جقدر » دییه جمله‌سنی تصحیح بیورمشلر وبالجمله علما حیرتده قالدقلرندن کندیسنه عرض تسلیمیت ایلمشلردر . احمد بن ابوبکرالمدنی ، بخاری حضرتلری حقنده: « فقهده امام حنبله معادلدر » . دییور . حتی امام حنبل دخی حال حیاتنده « بخاری حضرتلری کبی برعالم بیدانی بخارادن چیقمامشدر » دیمشدر . الحاصل مآثر عرفانی بتون افاخم علمالك تحت تصدیقنده‌در . بخارادن مفارقت ایتمسی حقنده شو روایت واردر : امیر بخاری خالد بن احمد الذهلی کندیسنی خواجه نصب ایدرك تعلیم علم ایچون حضرت بخارینك کندی خانه‌سنه قدر کلمسنی آرزو ایلمشدی.

جناب امام: * بن نخوت عامی تذلیل ایتمم. علم کیسه نك آیاغنه کیتمز * بیوروب رد ایتدکلرندن بخارایی ترکه مجبور اولمشلردر. حتی زماننده کوزلری حجاب کبر ایله مستور بعض خودپسندان کندیلرندن بشقه‌سنك اوقوتدیرلماسنی ایسته‌مشلر ایسه‌ده حضرت امام: * علم بر قاچ شخصه منحصر اوله‌ماز * بیوردقلرندن حق عالیلرنده بر طاقم اعتسافاته قالقشمشلر ایدی. نهایت اونادرهٔ روزکارك بخارادن چیقمسنه سبب اولدیلر. بو حالدن قلب مبارکلری شکست اوله‌رق جمله‌سی حقنده بددعا ایلمسیله‌بر بر محو اولوب کیتمشلردر. سمرقندده کندی قریه‌سنه کلدکلری زمان بر کیجه صلاة صبحی بعدالادا روحنك قبض اولنمسنی حضرت خدادن رجا ایلمش ایدی. واقعا بر آی کچمدن واصل دار آخرت اولدی. وفاتی کونی هر کس کرا ایله مرکبلره بینه‌رك بیکلرجه جماعت ایله ودیعهٔ خاك غفران ایدلمشدر.

امام ابو محمد المزنینك امری اوزرینه (صحیح البخاری) طقوز جلد اولمق اوزره کاملاً آلتون صویله یازلمشدر. بو کتاب مبارکی اکثریا طاعون زماننده اوقورلر. باذن خدا دفع اولور. پدرلری اعلم علمادن بر ذات ایمش. وفات ایلدیکی وقت بخاری حضرتلری یتیم قالمشلر ایدی. وجود عالیلری نحیف اولوب نه‌یك قصیر، نه‌ده طویل ایمش. بری ذات شریفلرینه

قارشو (عالم الدنیا) دیه خطاب ایدرك اظهار آثار مود تکارانه‌ده بولنور ایکن حضرت امام: «مدح ایله ذم بزم عندمزده مساویدر» بیوردیلر. بصره‌یه داخل اولدقلری زمان هرکس: «بوکون بزم بلده‌مزه (سید الفقها) داخل اولدی» دییه‌رك اظهار آثار شادمانی ایلمشدر. بغداده یکرمی بیك کشیلك بر مجلس عمومیده حدیث شریف تلقین ایلدکلرندن مآثر کمالاتیله بتون قلوب امتده جایگیر احترام اولمشدر. بو بابده یوزلرجه اکابر علماء افاخم فقها شهادت ایدیورلر. بز بوراده تطویله مقاله لزوم کورمدك. اودرجه احترامات فائقه‌یه نائل اولمش ایدی که مسلم بن الحجاج حضرت بخارینك ایکی کوزلرندن بوس ایتدکدن صکره: «یاسید المحدثین، یااستاذ الاستاذین ویاطبیب الحدیث فی علله! بنی براقده آیاقلریکی اوپه‌یم» بیوردیلر. دها حال شبابده بصره‌ده اسواقده کذر ایدر ایکن مشتاقان اهل حدیث اثنای طریقده کندیسنه تصادف ایدرلر ایسه احادیث شریفه‌دن سؤال ایدرلر وتقریرلرینی یازارلر ایدی. اکثر کونلر سوقاقلرده یاننه بیکلرجه خلق طوپلاندیغی اولور ایمش. بیکدن زیاده کبار مشایخدن اخذ حدیث ایلدیکی اقراریله ثابتدر. کتاب اللهدن صکره کافهٔ کتبك اهمی وسیدی صحیح بخاری اولدیغی کافهٔ علمانك اتفاقی تحتنده‌در. سبب تألیفنه کلنجه کندیلری دیورکه: «برکون فقهادن (اسحق بن راهویه) مجلسنده اوطوریور ایدم. حاضروندن بعضلری سنن رسول اللهه دائر بر کتاب یازان اولسه نه کوزل

اولور دیدیلر . بونك قولدن حیز حصوله کتیرلمسی خاطرینه کلدی. آلتی‌یوز بیك حدیثدن بالانتخاب بوکتابی یازدم » .

مکهٔ مکرمه‌یه کیتدکاری زمان طلب حدیث شریف ایچون مدت وفیره قالمشلردر . (تاریخ) نام کتابنی قبر نبی علیه‌السلام قربنده کیجه‌لری قمرك ضیاسنده یازمشدرکه بوکتابده اهل علمدن بیك قدر اعاظم رجالك احوالندن بحث اولنیور. درجهٔ تقواسنه دقت اولنمیدرکه برسنه‌یی بردن صائم اولمقله برابر قوت لایموتی یکرمی درت ساعتده خرمایه ایندیردیکنی شعر طبقاتنده محرردر . اکثریا سراج یاقه‌رق صباحلره قدر احادیث شریفه یازارلر ایدی: * کشینك هلاکی کندینی بکنمه‌سندندر، جداً اصیل اولانلر هرکسه متواضعدرلر. کونش بیله بتون کائناتده علویت‌فشان اولمش ایکن ضیاسنی روی زمینه ایصاله تنزل ایدییور. اغراض ذاتیه ایله افتخار ایتمك روزکار ایله دفع جوع ایتمك قدر عبثدر * حسن اخلاق اجنبیلره قارشی بیله واسطهٔ محبتدر * . چوق ذلیل وحقیر واردرکه حسن اخلاقی آنی عزیز ایدر * حیوان ایله انسیت ، جهلا ایله الفتدن اولادر *کلام حکمت اتسامی کندیلرینه اسناد اولنور.

ابوداود حضرتلری

(سلیمان بن اشعث بن اسحق الأزدی السجستانی) در. اصحاب کتب ستەدن بریده بوذات ستوده صفاتدر. ایکی یوز ایکی سنه‌سنده کهوارهٔ پیرای عالم شهود اولوب ایکی یوز یتمش بشده بصره‌ده عالم ابدیته چکلمشلردر. خراسان، شام، عراق طرفلرینی کزه‌رك برچوق اعاظم محدثیندن اخذ ایلدکدن صکره برقاچ دفعه بغداده قدمزن علویت اولمشدر. محصول ثمرهٔ سعی اولان (سنن ابی داود) نام کتاب فوائد نصاب ــ که درت بیك سکز یوز حدیث شریفی جامعدر ــ بتون اهل ایمانك مابه ـ الافتخاری وزمین تطبیقیدر. ایلك اوکجه کتابنی بغدادده نشر ایلدی. حسابسز مشتاقان عرفان تنویر دیدهٔ ابتهاج ایلدیلر. (سنن ابی داود) یوز بیك حدیث شریفدن انتخاب اولنمشدر. امام حنبله عرض اولندیغی وقت زیاده‌سیله تقدیر ایلمشلردر. بیوریورلرکه: «بن بیکلرجه نطق عالئ پیغمبری‌یی ثبت صحیفهٔ بیان ایدرك انظارامته عرض ایلدم. ایچنده درت حدیث ارباب وجدان و ایمان کامله دنیا و آخرتده کافیدر. مصور اخلاق

اولان جملرجه صحایف ادبیه‌یه بدلدر: برنجیسی (انما الاعمال بالنیات). ایکنجیسی (من حسن اسلام المرء ترکه مالا یعنیه). اوچنجیسی (لایکون المؤمن مؤمناً حتی یرضی لاخیه مایرضی لنفسه) دردنجیسی (الحلال بیّن والحرام بیّن وبینهما امور متشابهات) مأللری: ٭ بالجمله اعمال نیتلر ایله‌در. ٭مالا یعنی یی ترك ایتمك کشینك اسلامیتی محسناتندندر. بر مؤمن کندی نفسی ایچون آرزو ایلدیکی ایولکی مؤمن قرنداشی حقنده ایستمینجه مؤمن کامل اوله‌ماز. ٭ حلال وحرام معلومدر. آره‌لرنده امور متشابهه واردرکه اجتناب ایتمك لازمدر ٭.

ابوداودك (کمیّ) - یعنی انتاریسنك قولی — نك بری واسع؛ بری‌ده طار ایمش. سببنی صورمشلر. « برنده کتاب حفظ ایدییورم. دیکرینك خدمتی یوقدر. اسراف اولمسون دیه طار یاپدیردم» بیورمشلر. (ابوغانم بن حسان): «ابوداود ائمهٔ دنیادن بریدر. فقه حدیث واصول فقهده ید طولی صاحبیدر. کمالات انسانیه‌سنی تصدیق ایتمه‌ین بر فرد یوقدر. هله امهات سنن پیغمبری‌یی بریره جمع ایدن ذات عالیٔ فقهانه‌لری اولدیغی بالجمله فقهانك تسلیم کرده‌سیدر.» دیمشدر.

کلام عرفان پناهیلری بروجه آتیدر: « ٭ جناب حق

قربیت کسب ایتدیردیکی بر قولنه طالبسز علم احسان ایدر ☼ عاقل. علمی طلب ایدوب مآثر علمیه‌یی هوای نفسنه آلت اتخاذ ایدن دکلدر ☼. نظرینی انسانلرك معایبنه حصر ایدن کندی عیبلرینی کورمز ☼ خالقی براقوبده مخلوقه بیون اکن ارباب علمه تعجب اولنور ☼ عارف نه سر ورده، نه‌ده حزنده دائم اولور ☼ سوء طبیعت صاحبلریله اختلاط ایتمك سفینه‌یه راکب اولمقله برابردر. چونکه هر درلو مخاطره ملحوظدر ☼ اوچ شیء غضب اللهی موجبدر: آنلرده کثرت لعب، ابنای جنسنی استهزا وغیبتدر ☼ اغنیایه محاور اولمقدن صاقینکز، باعث مفسدتدر. ☼ تقواسز خوف الله، انفاقسز حب جنت کبیدر. ☼ فقرایه معاونت ومودت ایتمکسزین حب نبی‌یی ادعا ایدنلر کاذبدرلر ☼ سرمایهٔ عرفان امتعه‌نك سیدیدر. ☼ خالقی دنیاده بیلمین آخرتده هیچ بیلمز. »

عروة بن الزبير بن العوام حضرتلری

مدینهٔ منورهده ظهور ایدن فقهای سبعهدن بر مجتهد مطلقدر . والد عالیلری حضرت زبیر عشرهٔ مبشرهدندر . والدهلری حضرت ابوبکر رضی الله عنهك کریمهٔ عفت وسیمهلری حضرت (اسما) در . حضرت زبیرك والدهسی جناب رسول اکرمك عمهسی (صفیه) رضی الله عنها حضرتلریدر. حضرت عائشه رضی الله عنهادن حدیث شریف روایت ایلدی . کندیسندن دخی ابن شهاب ، زهری وسائر کبار تابعین روایت ایلدیلر . زهد وتقوی ایله مشهوردر . قوهٔ حافظهسی درجهٔ قصواده ایدی . ولید بن عبد الملك زماننده قدم شریفلرینه علت عارض اولدی . کوریلن لزومه مبنی اطبا معرفتیله قطع ایدلمشدر . بو عملیات رمضان شریف ایچنده اولدی . صائم ایدی . افطار ایتمدی . همده صبر ایلدی . بعده سکز سنه قدر معمر اولمشدر .

مشارالیه برکون بر مجلسده بولنیور ایدی. اهل مجلسدن هربری دنیایه عائد برر آرزو بیان ایلدیلر . عروه ایسه: « بن آخر عمریمه قدر عبادات وطاعات ایله مشغول اولمق

ایسترم» دیدی. کلام درربارلرندندرکه: ❊ « اولادکزه علم تعلیم ایلییکز. واقعا کوجدر فقط ایلریده بیوك اولور ❊ بر قومك کوچکی فقیر اولسهده صاحب علم اولورسه بیوکدر» ❊

هجرتك یکرمی ایکنجی سنه‌سنده دنیایی تشریف بیوردیلر. طقسان درت سنه‌سنده دفین خاك مغفرت ایدلمشدر .

سفیان بن عیینه حضرتلری

کبار تابعیندن و مجتهدین مطلقه‌دندر . نهایت درجه‌ده متقی ایدی . قرق سنه قدر آرپه اکمکی ایله امرار حیات ایلدی . عالم فنایه وداع ایلمسیله برابر مذهب عالیسنك تابعلری قالمامشدر . ذکای خارق العاده‌سنه دالدرکه درت یاشنده ایکن حافظ قرآن عظیم اولدی . آلتی یدی یاشلرنده‌ده احادیث پیغمبری‌یی حافظهٔ علویت و فراستنه آلدی . یوز یتمش سنه‌سنده کوفه‌ده دنیایه کله‌رك صکره‌دن مکهٔ مکرمه‌ده توطن ایلدی . یوز طقسان اوچ سنه‌سنده طقسان بر یاشنده اولدیغی حالده کشمکش حیات فانیه‌دن وارسته اولمشدر . مکهٔ مکرمه‌ده (حجون) ده ودیعهٔ خاك غفران اولمشدر . * ه بن مدح وذم اولنان شیئلره اینانه‌مام . صوکی برعکس اولمسی محتملدر * علمم نفسمی اصلاح ایدر دیه‌ویده صلاح کسب ایتمه‌ینلر فاسقدرلر * برعالمك کوندوزی

سفاهتده؛ کیجه‌سی جهلده‌کچر ایسه نه فائده ویریر؟
* ارباب علم عملله‌ریله عامل اولانلردر. (لا اله الا الله)
کلمهٔ طیبه‌سی صو کبی نافعدر * (وجعلنا من الماء کل
شیء حی) مقتضاسنجه جناب حق صو ایله هر شیئی
احیا ایلدیکی جهتله (لا اله الا الله) ایله دخی قلوب
بشری احیا بیورمشدر * کیجه کوندوز مصحف
شریفه نظر ایتمك بکا هر شیئدن لذیذدر * دنیاده
زهد، صبر ایتمك و موته منتظر اولمقدر. دنیاده
کندیکی کویا موجود دکلسین فرض ایت. علمك
اوّلی استماع آخری حفظ و نشردر. غیبت ایتمك
مدیون اولمقدن اشددر. چونکه دین قضا اولور،
غیبت اولماز * عالم اولانه آز نصیحت فائده ویر-
مدیکی حالده چوغی ضرردر. * قلبکزده خشیة الله
هر شیئدن زیاده اولماز ایسه درجهٔ زهده واصل
اوله‌مازسکز. * بتون عالم جنته داخل اولسونده؛

بن نارده قاله‌یم راضی‌یم ❊ نفسی هر کسنك مادو-
ننده کورمك، فقری غنایه، تواضعی کبره، ذلی
عزته تقدیم ایتمك و تحصیل عرفان ایچون طول
عمر آرزوسنده بولنمق فضائل وجداننددر. عکسنی
ارتکاب ایدنلر عاقل دکلدر ❊ فخر کبری ترك
ایتده قبرده طول مکث دوشون . ❊ اهل تقوایه
متقین دینلمسی هر درلو فنالقدن بری اوله‌رق
دائرهٔ اتقایه داخل اولدقلرندن ایلری کلدیکی کبی
عارفلره عارف اطلاقی ده هر شیئی بیلدکلری
حالده بیلمه‌مزلکله کوروندکلری ایچوندر ❊ ایولکك
ایوسی مصائبی کتم ایتمکدر ❊ بر کیمسه قرق کون
خلوص قلب ایله عباداته مداوم اولور ایسه قلب
مجلاسنده حکمت پیدا اولور ❊ سکا عامل اولمدیغك
علمدن ضررلی بر شیء یوقدر ❊ روز حشرده
اشد عذاب مال صاحبی اولدقلری حالده تصدق

ایتمینلر ایله علمیله عامل اولمیانلره مخصوصدر .
برکیمسه حرام ایله نفس آره‌سنه حلالدن حجاب
چکمه‌نجه درجهٔ تقوایه واصل اوله‌ماز . ناسك
عندالله خیرلیسی انسانلر ایله حضرت خدا آره‌سنه
توسط ایدندر ، آنلرده انبیای عظام و علمای
عاملیندر . حدیثی بیلمین کیمسه ایچون مدح فائده
ویرمز . سز طریق حقه سالك اولوب طوغری
سویلیکز . ارباب وجدانك قلبی سزه قورقو
ویرمسون ، رضاء اللهی ایسته‌ین بشقه‌سنك کیفنه
خدمت ایتمز . جمل عارفانه‌لرینك هربری برصحیفهٔ حکمتدر.
ذات مبارکلرینه هدیه تقدیم ایتدکلری وقت : « فلان بندن
دها محتاجدر اورایه ویریکز » دییه‌رك رد ایدرلردی.
الحاصل وجدانی هر درلو شوائب سیئه‌دن خالی بر مجتهد عالی
ایدی اویله عالی سوزلر سویلردی که مستمعنك بادیٔ نجاتی
اولور ایدی . بیوریرلر ایدی که . سکا فائده‌سی اولمیان

بر شیئی اوکرنمك عبثدر . بلایه صابر . قضایه راضی
اولان اهل کمالدر . طمع وریادن خلاص اولمق پك
کوجدر . طالب علم نفسنی هر کسك مادوننده
کورملیدر . عملسز علم سکا فائده ویرمز ، مضرت
ویریر . انبیا وعلما ایچون آیریجه اسرار واردر »

سعید المسیب حضرتلری

خورشید معرفتی مدینهٔ منوره‌ده شعشعه‌پاش اولان فقهای سبعه‌دن اولوب مجتهد مطلقدر. هم‌ده کبار تابعیندن اولمق شرفیله مباهیدر. کنیه‌سی (ابو محمد) در. سرآمدان محدثین وفقهادن ایدی. حدیث شریفی ابو هریره، سعد بن وقاص، زهری حضراتندن اخذ ایلدی. عبد الله بن عمر مسائل شرعیه‌یی سؤال ایدنلری اکثریا مشارالیه حضرتلرینه کوندریر ووردیکی جوابلری قبول ایدر ایدی. خلاصه مآثر عرفانی فقهای عظامک جمله‌سی طرفندن تصدیق ایدلمشدر. زماننده جمله‌نک سرتاج ابتهاجی ایدی. ازواج مطهرات حضراتندن حدیث شریف استماع ایلدی و اصحاب نبیدن چوقلریله کوروشدی. مشارالیه حضرتلری: «قرق حج ایلدم واللی سنه امام ایله برابر نماز قیلدم ونمازده بر فردک قفاسنی کورمدم» بیوردیلر. دیمک اولیورکه نمازده ایکن هپ اوک صفده بولنورلر ایمش. اللی سنه آقشامک آبدستیله صباح نمازینی ادا ایتمشلردر. بو حال صباحه قدر اویومدیغنه

خليفهٔ عادل عمر بن عبدالعزیز اطراف ممالکه فرمانلر کوندروب زهری‌نك اجتهادیله عامل اولنمسنی امر ایلدی. مشارالیه فقهای سبعه‌نك معلوماتنی حافظه‌سنه آلمش ایدی. روز و شب مطالعهٔ کتب ایله وقت کچیریر ایدی. حجرهٔ عالمانه‌سنده کتابلر لبالب طولی ایدی. برینی براقیر، دیکرینی اوقور ایدی. بو حالندن بیزار اولان زوجه‌سی مشارالیهه خطاباً: «سنك بو کتابلر ایله اوغراشمقلغك اوزریمه اوچ زوجه دها آلمقدن فنادر» دییه‌رك بو سوزی ایله فطرت نسائیه‌سنی میدانه قویمشدر. مشارالیه حضرتلری یتمش ایکی یاشنده یوز یکرمی درت سنه‌سنده عالم آخرته انتقال ایلمشدر. وفاتندن صکره حزن آور بر چوق مرثیه‌لر یازلمش و ارباب معرفت طرفندن آغلانمشدر.

اسحق ابن راهوی حضرتلری

ائمهٔ اسلام وفقهای کرامدن بر مجتهد مطلقدر . علم حدیثده بر استاد عالینهاد ایدی . یتمش بیك حدیث شریف ازبرلدیکی اقراریله ثابتدر . (راهه) اسناد اولنمسی پدری ابوالحسن ابراهیمك لقبی اولدیغی ایچوندر. مکهٔ مکرمه یولنده ساحهٔ عالمه کلشدی. امام شافعینك اصحابندن اولدیغی مروی ایسه‌ده امام شافعی ایله آره‌لرنده شدتلی بر مباحثه کچمش اولدیغنه کوره بو قول غیر معتبردر . فخر الدین (مناقب شافعیه) نام کتابنده شو معلوماتی ویرمکده‌در : « (راهوی) حضرتلری مصره کیتدیکی وقت حضرت شافعینك آثارینی جمع ایدرك کمالنی تصدیق ایتمکه مجبور اولدی . احمد بن حنبل حضرتلری دییورکه: (راهوی) بزم عندمزده ائمهٔ مسلمیندندر. آنك کبی بغدادده فقیه کلمامشدر . (مسند) نام اثر بهترینی بین المحدثین مقبول ومعتبردر . عراق ، حجاز ، یمن ، شام طرفلرینی کزدی وسفیان بن عیینه کبی اعاظم امتدن اخذ حدیث ایلدی . بخاری، مسلم دخی مشارالیهدن اخذ حدیث ایلدیلر . یوز آلتمش بر سنه‌سنده دنیایی تشریف و ایکی یوز اوتوز یدی سنه‌سنده ارتحال داریقا بیورمشلردر . رحمه الله تعالی .

ابو بکر عبدالرحمن بن حرث حضرتلری

مدینهٔ منورهده آرامساز معرفت اولان فقهای سبعهدندر. سادات تابعیندن ایدی. حضرت عمر رضی الله عنهك زمان خلافتلرنده قدمنهادهٔ عالم وجود اولدی. طقسان درت سنهسنده وفات ایلمشدر. اوسنه برچوق فقهای کرام داربقایه ارتحال ایتدکلرندن «سنة الفقها» دینلمشدر.

ابن سیرین حضرتلری

اسم عالیلری (ابو بکر محمد بن سیرین البصری) در. مشاهیر فقهادن بر مجتهد مطلقدر. پدری (انس بن مالك) حضرتلرینـك کولهسی ایدی. جدی قالایجیلق ایدر ایمش. والدهسی (صفیه) حضرت صدیقك جاریهلرندندر. ابن سیرین انس بن مالك، عبد الله بن عمر، عبد الله بن الزبیردن احادیث

شریفه روایت ایلدی . کندیسندن دخی (قتادة بن دعامه)، (ایوب السجستانی) روایت ایلمشلردر . حسن بصری حضرتلریله معاصر ایدی . پك ابی کوریشورلر ایدی. فقط مؤخراً آرەلرنده برودت حاصل اولمشدر . حتی حسن بصری وفات ایتدیکی وقت ابن سیرین جنازەسنده حاضر بولندی . قولاقلری صاغر ایدی . اوتوز اوچ ارکك واون بر قیزاولادی اولدیغی روایت ایدرلر . عبد الله نامندەکی اوغلندن بشقەلری حال حیاتندەوفات ایتمشلردر. حین ارتحالنده اوتوز بیك درهم قدر بورجی وار ایدی که مخدومی عبد الله طرفندن تسویه اولنمشدر . (مالك بن انس) حضرتلری وفات ایدر ایکن «بنی ابن سیرین غسل ایتسون» دییه وصیت ایلمشدر . فقط او صرەده ابن سیرین بورجندن طولایی حبسخانەده بولنیور ایدی . حکومتك امریله سبیلی تخلیه قلنەرق بعد الغسل ینه اعاده اولندی . وفاتی یوز اون سنەسندەدر. بصرەده مدفوندر.

حضرت امام مسلم

(ابو الحسن مسلم بن حجاج) در . ائمهٔ حفاظ واعلام محدثیندندر . بخاریدن صکره امام اولوب محدثین عد اولنور . صحیحین ذکر اولنسه مقصدك (صحیح البخاری ایله صحیح مسلم) اولدیغی درحال آکلاشیلور . مشارالیه علم فقهده معلومات وسیعه صاحبی ایسه‌ده شهرت تحریرانه‌سی علم حدیثده‌در . اقدامات متمادیه‌سیله عالم اسلامه سبق ایدن خدمتی سببیله تا حشره قدر قلوب امتده جایگیر احترامدر .

تام الاعضا ، ابیض الرأس ایدی . هجرتك ایکی‌یوز درت سنه‌سنده قدمنهادهٔ جهان اولدی . ایکی‌یوز آلتمش سنه‌سنده بر بازار کیجه‌سی یاتسو زماننده ارتحال دار بقا ایلمشلردر . حضرت امام اخذ حدیث شریف مقصد دیانتکارانه‌سیله عراق ، حجاز ، مصر ، شام جانبلرینه سیاحت ایدوب یحیی بن یحیی النیسابوری ، قتیبه بن سعید ، اسحق بن راهویه ، اسحق بن حنبل ، عبد الله بن مسلمة القعنی کبی افاخم محدثیندن اخذ حدیث شریف ایلدی . چوق دفعه‌لر او زمان منبع علوم

اولان بغداده عزیمت ایلمشدر . بلدهٔ مذکورهده ابراهیم بن
محمد بن سفیان ترمزی ، ابن حزیمه کبی اولیاء حدیث کندیسندن
استماع حدیث شریف ایلدیلر . امام حضرتلرینك روایتلرینه
کوره بو کتابی اوچیوز بیـك حدیثدن تألیف ایلمشـدر .
بعضلری یوز بیـك دییور . ابو علی بن علی النیسـابوری
« کتاب مسـلم احادیث شریفه‌نك اك صحیحلرینی جامعدر » دیو
تصدیق ایدییور . حسن اخـلاقنه ، درجهٔ اتقاسـنه دقت
اولنمالیدرکه ذات مبارکلرینه هر طرفدن هدایای وفیره آقوب
کلیر ایکن اصلا قبول ایتمیوب آرقه‌سـنده اودون طاشییه‌رق
فروخت ایدر وحاصل اولان اثماننده اقوات یومیه‌سنی تأمین
ایدر ایدی . کلام حکمتما بنـدندرکه : ☼ انسـان وسعت
حالنده ، فنـالغه متجاسر اولماز ومقتدر اولدیغی
حالده دشمندن اخذ انتقام ایتمزسه ساحهٔ کمالاتده
اثبـات اهلیت ایتمش اولور * هر شیده نفسلرینی
بکنوبده کندیلرینی مقتدر عد ایدنلر هرشیئدن
محروم اولورلر * بیوریرلر ایدی .

ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی

ائمهٔ حفاظ وسرتاج محدثیندن بریده بو ذات جامع الکمالاتدر . ترمذ (کسر تا وذال ایله) جیحون نهرینك جانب شرقیسنده کائن مشهور بر شهردر . ایکی یوز یتمش طقوز سنه‌سی رجبنك اوچنجی پازار ایرتسی کیجه‌سنده زمزمده تسلیم روح ایلمشدر . بر چوق ائمهٔ حدیث داخل دائرهٔ تدریسی اولمشدر . کندیسی نطق حضرت پیغمبری‌یی برکتابه جمع ایله اصحاب کتب میاننه داخل اولمشدر . صدر اول مشایخندن اولان قتیبه بن سعید ، محمود بن غیلان ، محمد بن غیلان ، محمد بن بشار ، احمد بن منیع وسائره کبی اهل حدیثه ملاقی اولمشلردر . علم حدیثده تصانیف کثیره‌سی وارسه‌ده جمله‌سندن احسن بو کتاب فوائد نصابیدر . بونده احادیث شریفه‌نك احسن و اصحی ذکر اولنه‌رق مذاهب ووجوه استدلال کبی معلومات نافعه بیان اولنمشدر . حتی آخرینه کتاب علل ضم اولنوب فوائد وفیره اخذ اولنمشدر . کندیلرندن روایت اولندیغنه کوره کتابنی بغداد ، حجاز وعراق علماسنه ارائه ایلدیکی زمان

بالجمله علمانك تقدیراتنـه مظهر اولەرق صحتنی عموماً قبول وتصدیق ایلمشلردر . الحاصل شهراه شریعت مطهرەدە خیلی افعال مبرورەسی کوزلمش بر امام همام ایدی .

حضرت نسائی

(عبدالرحمن احمد بن شعیب النسائی) در . کتب ستە صاحبلرندن اولوب ائمۀ حدیثدن بر امام عالی قدردر . فقه شریفـدە دخی بهرۀ تامی اولدیغنی تراجم احـوال علمادن بحث ایدن مؤرخلر یازییورلر . (نساء) ـ فتح نون ایله ـ خراسان طرفلرندە برقریەنك اسمی ایدی . حضرت امام اورادە دنیایە کلمشلردر . نهایت اوچ یوز سنەسندە مکۀ مکرمەدە واصل نزد رحمت اولدیلر . جسد مبـارکلری مکەدە مدفوندر . قتیبه بن سعید ، محمد بن بشار ، محمود بن غیلان ، ابو داود ، سلیمان بن اشعث وسـائرەدن اخذ حدیث شریفە موفق اولمشـدر . کندیسندن دخی ابو القاسم البطرانی ، ابو جعفر الطحاوی ، ابو بکر احمد بن اسحق السنی الحافظ کبی تشنەکان ، نطق نبویدن استماع ایلدیلر . حدیث و علل وسـائر علومە دائر آثار عدیدەسی واردر . حکیم نیسـابوری : « (نسائی) نك حدیث وفقهدە برعالم کامل اولوب هرکسی فصاحت کلامندن

متحير ايدر » دييور . شافعی المذهب اولوب فقها و محدثينك سر آمدانندندر .

حضرت طاوس بن كيسان ابو الرحمن اليمانى

سادات تابعيندن برفقيه عالی شان اولوب علوم شرعيهده يكتا اولديغی تواريخ موثوقه يازييور . اصحاب نبی عليه الصلاة والسلامدن اللی ذات ايله ملاقی اولمش وقرق دفعه بيت الله الحرامی زيارت ايدرك ايفای حج ايلمشلردر . مجاب الدعوه اولديغی موثوقدر . او درجهده شهامت قلبيه مالك ايدی كه جام موتی نوش ايدهجكنی بيلمش اولسهايدی غير مشروع برامری اجرا ايتمك شويلهطورسون مداهنانه اصلا ادارهٔ كلام ايلمزدی شهراه استقامتده ثابت قدم اولوب مسلك زاهدانهسی جدی ايدی . ابن عباس ، ابو هريره ، جابر بن عبدالله ، عبدالله بن الزبير رضی الله عنهم حضراتندن اخذ حديث شريف ايدرك كنديسندن دخی مجاهد ، عمر بن دينار روايت ايلديلر . عمر بن عبدالعزيز سرير خلافته جالس اولديغی زمان طاوس برمكتوب كوندروب ❊ سنك عملك خيرلی اولمسنی ايستر ايسهك امور عبادده اهل خيری قوللان ❊ مآلنده اولان (اذا اردت

ان یکون عملك خیراً فاستعمل اهل الخیر) عباره‌سنی یازمشدر .
حضرت عمر مکتوبی اوقودقلری وقت « بو بکا کافی واعظدر »
بیوردی . یوز آلتی سنه‌سنده مکه‌ده حج زماننده برکون مقدم
عازم گلشن‌سرای جنات عالیان اولمشدر . * عبادتك افضلی
گیزلی اولاندر ، نه اوله یدی‌ده علمی نفسك ایچون
تحصیل ایدك ، ناسدن امنیت وعلمله عمل زوال
بولدی . بیوریرلر ایدی . دائما سنی بیت‌المال طرفندن احضار
ایدلمش برقویودن صولاماز ایدی . قرق سنه یاتسونك آبدستیله
صباح نمازینی ادا ایتمشدر . برآتش کوردیکی زمان خاطرینه
شدت نارکله‌رك بیهوش اولور ایمش .

حضرت ابو عبدالرحمن السلمی بن عبدالله بن حبیب

کبار فقهای تابعیندن اولان بو ذات عصر سعادت نبویده تولد ایتمش ایسه‌ده صغر سننه مبنی حضور جناب پیغمبری‌یه داخل اولمق شرفنه نائل اوله‌مدیغندن تابعیندن اولمشلردر. کوفه‌ده اقامت ایدرك اولاد حضرت علی (کرم‌الله وجهه) امام حسن وحسین (رضی‌الله عنهما) حضراتنه قرآن کریم تعلیم ایدر ایدی. مؤلفیندن (دمیری) (ثمرات‌الاوراق) نام اثرنده شو معلوماته تصادف اولنیور: «بو فقیه عالیجاه حضرت علی‌یه قریبتی جهتیله عالم فقهی مشارالیهدن اخذ ایلمشدر. کندیلری سادات قراءدن بولنمغله وجوه متعدده اوزرینه‌قرآن‌اوقوردی. ذاتاً جامع‌القرآن عثمان بن عفان رضی‌الله عنه حضرتلرندن قرائت تعلم ایلمشدر. حافظه‌سنده اولان آیات جلیله‌یی ابن کعب، حضرت بن‌مسعود حضراتنه لاجل‌التصحیح قرائت ایتمشدی. قرق سنه قدر مسجد رسول‌الله‌ده پیشگاه اصحاب نبیده قرآن کریم تلاوت ایلمش وهرکس کمال خلوص ایله کندینی دیکله‌مشدر.» (طبقات القراء) نام کتابده ذهبینك روایتنه کوره اون آیتدن زیاده تعلیم ایتمز وعمل ایتدیرر ایمش. فقه شریفده قدری

پك بیوکدر . روایسی اولدیغی احادیث شریفه کتب ستهدن مخرجدر. هجرتك یتمش دردنجی سنه‌سنده وفات ایلدی .

مسروق بن الاجزع الهمدانی

عبدالله بن مسعود حضرتلرینك صاحبی اولوب فقه شریفی آندن اخذ ایلمش مجتهدیندندر . اعلام تابعیندن اولمغله برابر امر فتوا ده ایلری کانلردن اولمشدر . حضرت ابوبکر وعمر رضی‌الله عنهمادن احادیث شریفه اخذ ایلدی . علماء عربك سرآمدان شعراسندن ایمش . برآتی مدح ضمننده بر چوق ابیات سویلمشدر . بعض بلاده قاضی اولدیغنی یازیورلر . هجرتك اوتوزنجی سنه‌سنده وفات ایلمشدر ☼ **بر کون عدل وحقانیت دائره‌سنده اجرای احکام ایتمك بکا بر سنه فی سبیل‌الله جهاد ایتمکدن افضلدر** مألنده اولان (لان اقضی یوماً واحداً بحق وعدل احب الی من سنة اغزوها فی سبیل‌الله) کلام حقیقتبیانی اقوال عارفانه‌سندندر . مسائل شرعیه‌نك بعض جهتلرنده مجتهدین سائره ایله آره‌لرینه اختلاف طاری اولمش ایدی . قاضی اولدیغی وقت اجرت آلماز ایدی . کوچك ایکن والدینك خبری اولمقسزین سرقت اولنه‌رق صوکره‌دن بولندیغی جهتله مسروق دیه شهرت آلمشدر . نطق

حكيمانه‌لرندركه ❊ مؤمنـه خوف الله علمی كافيـدر . بوكون بزم ايچون حياتده طورمه‌دن ايسه لحدده بولنمق خيرليدر ❊ آياقلری شيشنجيه قدر نماز قيلارلرايدی .

محمد بن عبدالرحمن بن ابی ليلی اليسار

تابعينك طبقهٔ اولاسنده بولنـان اعاظم مجتهدينـدندر . حضرت عمر ، علی ، عثمان بن عفان ، سهل بن حنيف رضی الله عنهمدن احاديث شريفه روايت ايتمش ، كنديسـندن دخی شعب ، مجاهد ، عبدالملك ، بن عمر و سائره استماع ايلمشلردر . مشار اليه امويه و عباسيه زمانـده اوتوز سـنه قدر كوفه‌ده سجاده پيرای مسند شريعت اولمشدر . زماننده بولنان مجتهدين و فقهای سائره ابن ابی ليلی ايچون « بزم فقيهمز » ديرلر ايدی . بوده شانی تقدير ايچوندر .

ابو یحیی مالك بن دینار

کبار فقهادن وسر آمدان زهاددن بری ایدی . امام اعظم حضرتلرینك اصحابندندر . تهذیب اخلاقه و تصفیهٔ وجدانه باعث بر چوق حکمیاتی واردر . دقت بیوریکز : ☼ اکر بدعت اولمسه ایدی وفات ایتدیکم وقت افندیسندن قاچان کوله کبی ال و آیاقلریمی باغلادیرده حضور حقه اویله کیدر ایدم * دنیا پرستان جهانك علامتلرندن بری ده دائما طعام اکل ، ایتمك همت وافکار بشریه لری ما کولات وسائر حظوظ نفسانیه یه حصر ایلمکدر . نازندهٔ حیاتی لعب ولهو ، اکل و شرب ایله افنا ایدنلر کیجه کوندوز خواب غفلتده بولنانلردر . متاع دنیادن اوچ شیء باقی قالیر : اوده اهل وجدان اولان رفیق صادق ، انس قرآن

كريم ايله اشتغال ايتمك وخالى بر بيتده ذكر اللهده بولنمقدر.
☼ بن اخوانمدن برينك خانه مه كلمسندن خوف ايدرم.
چونكه رعايتده قصور ايتمك احتمالى واردر. چوق
صحابه ايله مشرف اولدق، كيمى صوف، كيمى ده
لباس نفيس كيديكى حالده يكديكرينى تعييب وغيبت
ايتمدكلرى كبى مزيت ونجاتى اثوابده آرامازلر
ايدى ☼ اخوانك خيرليسى سكا اوزاقدن محبت ايدندر،
بز عدم محبت دنيا ايله شهرتكير اولدق بر بريمزى
تعييب ايده جك يوزيمز يوقدر ☼ طالب علم خير
ايچون علمى تحصيل ايدرسه علمى كثيردر ☼ عملسز
علم فسق و فجوردن بشقه بر شيئى توليد ايلمز.
مشار اليهك بر كون النده بر كلب اولديغى حالده اسواقده
كزديكنى كورن اهالى سببنى صوردقلرى وقت (هو خير من
قرين السوء) بيورمشلردر. يعنى ☼ بو كوپك فنا و سوء
اخلاق صاحبى آرقداشدن خيرليدر. مشار اليه ات

یمزدی. غداسی طوز، اکمك ایدی. قوت لایموتنی مصحف شریف یازمق وایش ایشلمکله تدارك ایدردی . خانهٔ عالیلرنده بر مصحف شریف، بر ابریق وحصیردن غیری بر شیء بولنماز ایدی . حتی * یارب مالك بن دینارك خانه‌سنه دنیا متاعندن بر شیء ادخال ایلمه . مألنده اولان (اللهم لاتدخل بیت مالك بن دینار من الدنیا شیئاً) دعای زاهدانه‌سنی وردزبان ایلرلردی. عصرنده بولنان اکابردن بعضلری: «یاامام مالك بن دینار ! بزه دعا ایت » دیملریله «سزه هر کون بیکلرجه آدملر دعا ایدییور، بن نصل ایده‌یم؟» بیوردیلر. بری برمسئله صوراردە اوصره‌ده سماده بر سحابه کچه‌جك اولورسه: « طور شو سحابه کچسون، بلکه اوزریمزه بر حجر سماوی دوشر » دیرلر ایمش * بر کیمسه ایچون امور آخرته ومال خیره تشویق ایده‌جك رفیق قالمدی . شمدیکی رفقا رفیقنك قلبنی افساد اتمکدن بشقه برشیئه یرامازلر * کلام حکیمانه‌سی اقوال عارفانه‌لرندندر. وفاتی یوز اوتوز بر سنه‌سنده‌در. رحمة الله علیه.

حضرت علقمة بن قيس

(بن عبد الله بن مالك الخنفى) عصر نبويده كهواره پيراى عالم وجود اولمش ايسه‌ده وجه سعادت پيغمبرى‌يى كورەمديكندن كبار سادات تابعيندن اولمشدر. ابن مسعود، حضرت عمر و على، ابى الدرداء حضراتندن قرآن كريمى اوكرندى. فقهده ابن مسعود درجه‌سنده اولديغى تصديق ايديليور. حتى ابن مسعود « بر مسئله يوقدركه انى علقمه بيلمسون » بيورمشلردر. اصحاب كرامك اكثرى علقمه‌نك رأينه مراجعت ايدرلردى. بش ساعتده ختم شريف ايدر ايمش. صحابهٔ نبينك قراسندندر. (ذهبى) طبقاتنده مشار اليه حقنده معلومات آتيه‌يى قيد ايديليور: «ابراهيم النخعى وشعبى علقمه‌دن فقه شريف اوقوديلر. متقى و صائم ايدى. تواضعندن وكمال انسانيتندن فقرا قيزلرينى تزوج ايدر ايدى. هجرتك آلتمش ايكنجى سنه‌سنده وفات ايلدى. وفاتندن صكره بر مصحف شريفدن بشقه برشى براقامشدر. «اصحاب نفوذ و اغنيانك ضررلرى طوقونمسونده فائده‌لرينى ايستمه‌يز» ديرلر ايدى.

حضرت مسعر بن كدام

(ابوسلمة العامرى الهلالى الكوفى) محدثين و فقهادندر . عمر بن سعدان نخعى وابو اسحق ، عبدالملك وسائر محدثيندن روايت ايلدى . كنديسندن دخى محمد بن اسحق ، نووى ، شعبى ، مالك ابن مبارك ، يحيى القطان كبى افاخم امت اخذ حديث شريف ايلديلر . جلادت وكمالاتى عصرنده بولنان بالجمله علما تصديق ايتمشلردر . سرآمدان فقهادن اولان بوذات حكمت پرورك جمل حكميه‌سى اخلاق جميله‌يه نمونهٔ امتثال اوله‌بيلور . نصف قرآن اوقومه‌دن اويومازدى . اورادواذكارينى ايفا ايتدكدن صكره رداسنه بورونه‌رك صباحه قدر قبله‌يه قارشى اوطورير ، صلاة صبحى بكلر ايدى . عباداتنى اولدقجه كيزلى طوتار ايدى .

※ حزين وخفيف اوله‌رق رجالدن چيقان صوت كريه‌ناكى چوق سورم . بيوريرلر ايدى . بركون «اهل مدينه‌نك افقهى كيمدر؟» ديه صورديلر . «متقى اولانلريدر» جوابنى ويرمشلردر . يوم قيامتك حال دهشتناكى خاطرينه

كلدكجه شدتلی آغلار ایدی . بو فقیه کبی خشیةاللهدن کثرت بکایه مبتلا بر فرد کلامش دیسه‌ك اصابت ایتمش اولورز . اوطورركن آغلار، چیقاركن آغلار، كزركن آغلار، الحاصل آغلامق ایچون یرادلمش ظن اولنور ایدی. «بری سنك عیبکی سویلیه‌جك اولورسه كوجنیرمیسین ؟» دیه صورملریله «اكر مقصدی نصیحت ایسه ممنون اولورم، افشا ایسه راضی اولمام» بیوردی . مصحف شریفی آچوب‌ده برعذاب آیتنه تصادف ایدر ایسه» یاربی انلره آجیدم . بنی دیلرسه‌ك عفو ایت ، دیلرسه‌ك معذب‌قیل، مشیت رحیمانه‌سنکدر» دیر ایدی. كثرت سجوددن جبهه‌سنده اثر وار ایدی . «آه، اختیاروالده‌م اولمسه ایدی مسجددن اصلا چیقماز ایدم » دیرلر ایمش. حال احتضارده‌ایکن سفیان الثوری یاننه داخل اوله‌رق «یامسعر! نیچون بوقدرتلاش ایدییورسك؟» دیمسیله «یاسفیان! سن علمك‌سایه‌سنده نجاتده‌سین. لکن بنم حالم نصل اوله‌جق؟» بیوردی . والده‌سنه اولان اطاعتنه دقت ایتملیدركه بركون والده‌سی صغوق صو ایستر، مسعر بن‌كدام دستی‌یی طولدیروب ایچرویه كیردیکی وقت والده‌سنی اویقوده كورر . اویانجه‌یه قدر النده دستی اولدیغی حالده آیاقده بکلر . ابو جعفر المنصور كندیسنی قاضی نصب ایتمك ایستمش ایسه‌ده قبول ایلمامشدر . بری کلوب‌ده خیر دعا ایستدیکی وقت «سن

دعا ایت، آمین دییه‌یم، دعا حاجت صاحبندن مقبولدر .
بیوریرلردی . ذات شریفلرینه اذا و جفا ایدنلر حقنده محدث ویا مفتی اولمسنی دعا ایدر ایدی . چونکه هر ایکیسی‌ده خطا وقوعنده مسئولیت شدیده‌یی موجبدر . دقت ایدیکز، بوفقیه حکیم نه‌دییور : « جناب حقلک چوق قوللری واردرکه قدر وقیمتلرینك تنزیل اولندیغنی بیلمش اولسه‌لر محبة اللهدن ناشی بر شیئه التفات ایتمزلردی . عالم اولانلر وقار وحیثیتنی بیلملیدرلر . متنفذانك عطیه‌لرینی قبول و انکله خانه بنا ایتمك علمایه لایق دکلدر . سرکه ایله بقله‌یه راضی اولان ارباب قناعتی مرتبهٔ عرفانده کیمسه سبق ایده‌مز . عارفك خسته‌لغنی طبیبه عرض ایتمسی خالقدن شکوی دکل، بلکه قدرة اللهی ارائه‌در .

بوذات یوز اللی بش سنه‌سنده کوفه‌ده کلشنسرای آخرته کیتمشدر .

داود بن الاصفهانی

مجتهد مطلق وصاحب مذهب اولوب کوفه‌ده ایکی یوز بر سنه‌سنده مهد عالمه کلدی. دها حال صغرنده تحصیل علمه باشلامشدی. حسن اخلاق صاحبی ایدی. فقه شریف حقنده او قدر چوق کتاب یازمشدر که بو اثرلر جمعاً اون سکز بیك صحیفه‌یه بالغ اولور. اصفهانی تسمیه اولنمسنه سبب والده‌سنك اصفهاندن کلدیکندن طولاییدر. اشعهٔ عرفانی بغدادده کورمدك کیمسه قالمامشدر.

ابو اسحاق وابو ایوب کبی اعاظم امتدن اخذ حدیث ایلدی. زاهد ومتقی ایدی. * سوء اخلاق صاحبلریله اختلاط ایتمك فورتنه‌لی هواده کمی‌یه بینمکه بکزر * بیوریرلر ایدی. مجلس عالیسنده درت یوز قدر شاکرد بولنور ایمش. وفاتندن صکره اوغلی ابو بکر محمد کندیسنه خلف اولدی. ایکی یوز یتمش سنه‌سنده وفات ایلامشدر.

حسن البصری حضرتلری

سادات واشراف تابعیندن وکبار صالحیندندر. واقعهٔ بدرده موجود اولان اوچ یوز قدر اصحاب نبی یه ملاقی اولدی. قربیت رسول الله سببیله کندیسندن صکره کلن بالجمله مجتهدین وفقهانك افضلی اولدیغی متفق علیهدر . ذاتا مجتهد مطلق و صاحب مذهبدر . وفاتندن صکره مذهب عالیسی منقرض اولدی . سریر علویت ریز معرفتده جالس اولان بیکلرجه زهاد واولیاء اللهك سرتاج ابتهاجیدر . ابو موسی وابن عباس حضراتندن اخذ حدیث شریف ایلدی . داماد حضرت پیغمبری امام المغارب والمشارق علی بن ابی طالب حضرتلریله ملاقی اولمشدر . ذات شریفلری (ابو سعد الحسن ابو الحسن الیسار البصری) دیه معروفدر . پدرلری صحابهٔ کرامدن (زید بن ثابت الانصاری) حضرتلری و والدهسی زوجات مطهراتدن (ام سلمه) رضی الله عنهایه منسوب (جبیره) در .

طلاقت لسانه مالك شیرین گفتار برخطیب بلاغتشعار اولدیغندن کرسیٔ خطابتده سویلدیکی سوز سامعینك دیدهلرینی

اشك ريز ايدر ايدى. ايراد ايتديكى حكمياتى نه بر شاعر شيرين گفتاردن ، نه ده بر منشئ آتش زباندن ايشتمك احتمالى واردر:

※ «شك و شبهه دن عارى موتدن بشـقه برشئ كورمدم» بيوردديلر.

حكمياتى بروجه آتيدر: ※ جناب حق بركيمسه يه خير ويرمك ايسـتر ايسـه كثرت عياله مبتلى ايلر. تواضعك شرائطندن انسـان هركورديكنه سلام ويرمكدر. عالم كندى نفسـنى مادون كورندر. انسـانك شريرى اولو ايچون آغلارده كنديني فراموش ايدر. ظاهرده ذم نفس عادتا رياكارانه مدح ايتمكدر. محب معشوقنى سرخوش برحالده كورمينجه آيىلماز.»

مشاراليه حضرتلرى برمجلسه داخل اولورلر ايسه صدره گچمزلر، سوز سويلر ايكن خشية اللهدن لسانه ركاكت عارض اولور ايدى. بصره يه قريب وادئ سفراده قدمنهادۀ عالم شهود اولديلر. اهالئ بصره نك احسنى ايدى. حتى بركون مركب سوار اوله رق يولده كيتمكده ايكن اصابت عيندن يره دوشوب رأس

عالیلری زده‌لنمشدی . بازولری واسع ایمش . مدینهٔ منوره‌یی زیارت ایلدیکی صره‌ده حضرت علی کرم الله وجهه حسن بصری‌یه خطاباً ❊ «یاحسن! طالب زمانمیسین، عالم زمانمیسین؟» دیدی. جوابنده ❊ «نه طالب زمان، نه‌ده عالم زمانم، اصحاب نبیدن ایشتدیکمی خبر ویریورم» بیوردیلر .

مشارالیه حضرتلری رجب شریفده پنجشنبه کونی وفات ایلدی. جمعه کونی جسد مبارکلری غسل اولندی. بالجمله علما ومشایخ کرام حاضر اولدقلری حالده دفین خاك غفران ایدلمشدر . جنازه‌سنده ازدحامدن سوقاقلر لباالب طولمشدی. آغلامدق کیمسه قالمدی . رضی الله عنه .

امام اعظم

شمس الائمه ، سرتاج امت ، سلطان الفقها القاب علیه‌سیله قدر ساميلری تبجیل ايدلمش اولان بوذات عالیقدر ائمهٔ اربعه‌نك برنجیسیدر. اسم شریفلری (نعمان بن ثابت) در. پدرلری ثابت هندطرفلرنده كابل اهالیسندن برذاتك فرزندیدر. امام حضرتلرینك مولدی كوفه اولوب هجرتك سكسان سنه‌سنده ساحهٔ جهانی تشريف بیوردیلر. نعمان تسمیه اولنملرینك سبب لطیفی بودركه: نعمان بدن انسانده قوام اوزره جریان ایدن صاغلام قانه اطلاق اولنور. دیكر بر راویته كوره مشارالیه احكام شرعیه وتقوادە یكتا اولدقلرندن بو اسمله یاد اولندیلر. (حنیفه) ، حنیف كلمه‌سنك مؤنثیدر. حضرت امام هر زمان برابرلرنده (دواة) دیوت بولندیریرلردی ، بوندن طولایی ابوحنیفه دینلمشدر. دیكر قوله كوره «حنیف» بحر، یاخود عالی معناسنه‌در. بوقسه «حماد» نامنده بر اركك اولادندن بشقه حنیفه نامنده بر قیزی یوق ایدی. حال صغرنده امام شعبی حضرتلرینك نظارت جلیلهٔ استادانه‌لرینه توديع اولنمشدی. بر وقت معیشت طیبه‌یه باعث اولان تجارتله مشغول اولدیلر. تحصیل ابتدائیدن صكره (حماد بن سلیمان) نام عالمدن اون سنه قدر احكام شرعیه‌یی

اوكرنديلر . بر مدت بصره‌ده اقامت ايدرك شهر مذكورده تشكل ايدن مجلس فقهاده مباحث مختلفه‌ده بولنورلر ايدى . هركس فرط ذكا وقوهٔ عقليه‌لرينه تعجب ايدردى . حتى امام شافعى : « ابو حنيفه برشيئه آلتون ديه اثباته مقتدردر » ديرمش . مسند جليل اجتهاده واصل اوله‌جقلرينى مبين بر قاچ احاديث شريفه روايت ايتمشلردر . (حماد بن سليمان) حضرتلرى وفات ايتمش ايدى . مقامنه قائم اوله‌جق ذات حقنده اهالى اختلاف ايلديلر . نهايت حضرت امامى انتخاب ايتديلر . مشاراليه حضرتلرى غايت ذكى وعاقل ايدى . كوفه‌ده كزر ايكن اهالى طرفندن كمال درجه احترام اولنور و (هذا عالم الدنيا) صدالرى عيوقه چيقاردى . منبع فيوضات اولان مجالس عاليلرنده بولنمق شرفيله مباهى اولانلر مستغرق يمن ومسار اولورلردى . اصحاب نبيدن درت ذات شريفه ملاقى اولدى . كوفه‌ده (انس بن مالك) و (عبدالله بن عوف) ، مدينهٔ منوره‌ده (سهل بن عبدالساعدى) ، مكهٔ مكرمه‌ده (ابوالفضل عامر بن وائل) حضراتندن عبارتدر . هر سنه بغداددن كوفه‌يه امتعهٔ تجاريه كوندرير وحاصل اولان فضله آقچه‌يى محدثين وعلمانك حوائج ضروريه‌لرينه صرف ايدر ايدى . حتى امام يوسف حضرتلرينك والده‌سى تجارت ايتمك ايچون اوغلنى تحصيل علمدن منع ايتمك ايسته‌مشدى . امام حضرتلرى بوكا راضى اولميوب مدار تعيشنى كيسهٔ سخاوتلرندن تأمين ايلدى . بوندن بشقه تحصيل علم اغورنده صرف ايدلمك

اوزره مبالغ مخصوصه آییرمشلردی. کندیلرینه مراجعت ایدن اصحاب احتیاج دها شفاهاً حاللرینی عرض ایتمه‌دن (لسان الحال ابین من لسان المقال) لخواسنجه درحال انتقال ایدرك هردرلو معاونات لازمه‌ده بولنورلر ایدی. یازکونلری اوکله ایله ایکیندی آره‌سنده وقیش زمانی کیجه ابتداسنده اویور و سائر اوقاتی عبادات وتعلیم اغورنده فدا ایدردی. فائده‌سز سوز سویله‌مه‌کلری کبی وقتلرینی بیهوده یره کچیرمزلردی. حتی «یا! امام سز نه‌دن استراحت ایتمیورسکز؟» دینیلنجه * «فنالغك بیوکی وقتی فائده‌سز کچیرمکده‌در» مآلنی جامع اولان (اعظم المصائب فوات الوقت بلافائدة) جوابنی ویرمشدر. امام شافعی حضرتلری صورت مخصوصه‌ده بغداده کله‌رك حضرت امامك قبر شریفلرینی زیارت ایله ایکی رکعت نماز قیلدی. (فاضل بن عیاض) بیوردی‌که» ابوحنیفه علم ایله مشهور وتقوی ایله معروفدر. علوم متنوعه‌ده اقتدار فوق العاده‌سی واردر. احکام شرعیه‌نك مزایاسی همتلریله بیلنمشدر. «کتاب الفرائض» و «کتاب الشروط» نام اثرلرینی تألیف ایدرك ارکان شرعیه‌دن بو ایکی رکن اعظمی وضع ایلدی»

(ثوری) حضرتلری بیوردی‌که: «هر کیم‌که ابوحنیفه‌نك نزدندن کلیورم دیر ایسه دنیا عالمنك یانندن کلمش دیمکدر».

مشارالیهك اکابر علمادن درت بیك قدر مأذونی واردر.

مخدوملری «حماد» ك روایتنه کوره مشارالیه حضرتلری

هر کون کوزل قوقولر سورونیر و اکثریا رأس عالیلرینه اوزونجه سیاه عمامه صارارلردی . درت بیك حدیث شریف روایت بیورمشلردر. کبار محدثیندن اولوب غایت متقی ایدی. رمضان شریفده هر کون ختم ایدرلردی. خشیة اللهدن صباحلره قدر نالهٔ کریه انکیزینی رفع بارکاه احدیت ایتمسندن بیزار اولان قومشولری شکایت ایلمشلردر. حقوق عبادی اودرجهده کوزدیر ایدی که بر کون کونشك شدت وحرارتندن وجود عالیلری مضطرب اولدیغی حالده تجارتده شریکی اولان ذاتك خانه‌سی کولکه‌سنده اوطورمامشدر . بوده فضله فائده اولوب ربا اولمامق مقصدینه مبنی ایدی. حسن اخلاق صاحبی وغایت حلیم ایدی. حتی برکون بر یهودی برشیٔ صورمق بهانه‌سیله خانهٔ عالیلرینك قپوسنی سکسان دفعه دق ایتدیکی حالده هیچ برینه کوجنمیه‌رك هر دفعه‌سنده ملایمتله جواب ویردی . یهودی حضرت امامك علو وجدانینه تعجب ایدوب اسلام اولمشدر . مدایح وفضائلی حقنده پك چوق کتابلر تدوین اولنمشدر. بونلردن (ابن الجوزی) طرفندن ایکی جلدن عبارت اولمق اوزره تألیف اولنان (الانظار لامام ائمة الامصار) نام کتاب پك دلنشیندر. دار آخرته ارتحال بیورملری یوز اللی سنه سندهدر . اوزمانك شعراسی طرفندن پك حزن آور مرثیه‌لر سویلنمشدر : شو بیتلر اوجمله‌دندر :

«لقد زان البلاد ومن علیها» «امام المسلمین ابو حنیفه»
«بآثار وفقه فی حدیث» «حکایات الزبور علی الصحیفه»
«فما ان بالعرق له نظیر» «ولا بالمشرقین ولا بکوفه»

اقوال عارفانه‌لرندندرکه: «برحاکم رشوت آلورسه معزولدر. انسان نه قدر عبادت ایتمش اولسه قرننه کیدن لقمه‌نك حلال ویا حرام اولدیغنی بیلمینجه حکمی یوقدر. دنیاده فقر وورعدن زیاده کوج بر شیء یوقدر. اللی سنه‌در ناس ایله انسیت ایتدم، نه کناهلریمی عفو ایده‌جك بر دوست، نه‌ده غضبمی تسکین وعیبمی ستر ایده‌جك بر حبیب بوله‌بیلمدم. اساس علومی وفائده‌لی شیلری براقوب‌ده جهله وارباب هوس ایله مصاحبته قویولمق حمق کبیدر».

پدری ثابت حضرتلری دنیایه کلدیکی وقت جدی طرفندن حضور جناب علی‌یه تقدیم اولنه‌رق خیرایله دعا ایتدیرلدی. بو صورتله جد عالیلری جناب علی رضی الله عنهی کورمش اولیورلر. مشارالیه حضرتلری آز سویلر، چوق کولمز،

فکری واسع بر امام محترم ایدی . بتون اهل فقه کندینك منتدارایدرلر . وفات ایده‌جکلری وقت تلامذه‌سندن امام زفر وداود وکعب بن جراحی دعوت ایدرك بر چوق نصایح مؤثره‌ده بولنمشلردر ؛ «سز علمی تذلیل ایتمه‌یك . جهلا ایله انسیت بر عذاب الیمدر» کلام حکیمانه‌لری کبی پك چوق اقوال عالیه‌سی واردر . درت‌یوز اللی سنه‌سنده قبر مبارکلری اوزرینه سلجوقیه حکمدارلرندن (شرف الملك ابو سعید محمد بن المنصور الخوارزمی) طرفندن بر تربه انشا اولنه‌رق (مدرسهٔ حنیفیه) نامیله یانی باشنه برده مدرسه انشا اولنمشدر .

امام شافعی حضرتلری

عالم اسلامك مابه الافتخاری وشجرهٔ فضائلك شاخ علویت نثاریدر. ائمهٔ اربعه‌دندر. اسم عالیلری (محمد بن ادریس) وكنیه‌لری (عبد الله) در. (غزه) نام بلده‌ده یوز اللی سنه‌سنده ــ كه امام اعظمك وفاتی كوننه مصادفدر ــ قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشدر. قریش قوم نجیبنه منسوبدر. ایكی یاشنده مكهٔ مكرمه‌یه كتورلدی. بر مدت صكره مدینهٔ منوره‌ده وحدت نشین علویت اولان مالك حضرتلرینك دست ادارهٔ استادانه‌لرینه توديع اولندی. یدی یاشنده قرآن كریمی حفظ وعلوم عربیه‌یی تحصیل ایتدیكی صره‌لرده اشعار تنظیمنه هوس ایتمشدی. عصر مذكور علماسی طرفندن «سز فقهادن اوله‌جقسكز، شعر بیوكاره یاقیشماز. بویله شیلر وقتی اماته ایدنلره مخصوصدر» دیه نصح ایتدیلر. مشارالیه بو نصایح عارفانه‌یی قبول ایدرك شعر سویلمكدن فارغ اولمشدر. حتی «اگر شعر علمانك شاننه نقیصه‌ویرمامش اولسه‌یدی (لبید) دن دها مكمل شاعر اولوردم» مآلنده‌اولان (ولولا الشعر بالعلماء یزری) (لكنت الیوم اشعر من لبید) بیتنی سویلمشدر.

بر وقت یمنه قاضی اولان عمجه‌سنك یانـنه گیتدی . اوراده
هر کسك حسن توجهنی قازانمشدر. امام مالك حضرت امامه «
«یاغلام سن فوق‌العاده استعداد و ذکایه مالکسین . علو شان
صاحبی اوله‌جقسین» بیورمشدر. مشارالیه مجالس علمایه دوام ایدر،
جریان ایدن مباحثاتی یازار ایدی. علم حدیثده بهرهٔ تام صاحبی
ایدی . بر چوق احادیث شریفه نقل ایلدی . بین العلما
مقبولدر . مدینهٔ منوره‌ده ایکن مجالس فیض آورینه برچوق
ارباب علوم گیدرلردی . مشـاهیر محدثیندن (عبدالرحمن)
حضرتلری طرفندن اصول فقهه دائر بر کتاب یازلمسی کندیسندن
رجا اولنمشدر . بونك اوزرینـه (اصول فقه) اسمنده اون
بش جلد قدر بر اثر مهم وجوده گتیرمشدر . ایلك اوکجه
علم مذکور حقنده کتاب تدوین ایدن کندیلری اولمشدر .
(کتاب القدیم)، (کتاب الحجه) کبی آثار برگزیده‌سی یوز
اوتوزه بالغ اولور . اکثریا علم حدیث اوقوردی . عراق
اهالیسی حضرت امامك حیرتبخشـای عقول اولان ذکاسـنه
حیران ومفتون ایدیلر . او منبع علومدن حل مشکلات ایچون
کونده یوزلرجه ذوات خانقاه شرافت اکتناهنه مراجعت
ایدردی . حضرت امام ارباب مراجعتك مشـکلاتنی مقتضای
شرع قویمه توفیقاً حل ایدر ایدی . اثنای تدریسده سسنی
زیاده‌جه چیقاریر ایمش .

مجلس عالیسنه دوام ایدن سامعین کلام حکمت بیانندن اصلا بیقمازلردی . بر مسئله‌نك کنهنه واقف اولمق وحق باطلدن آییرمق عادتا کندیسنه خاص بر موهبهٔ ربانی اولمشدر . صوك درجه‌ده سخی ایدی . بری یوزلرینه دقتله باقش اولسه چاپندن یوزی قزاریر ایمش. فضائل اخلاقی حقنده اون اوچ جلد کتاب یازلمشدر . بر کون مالك بن انس حضرتلری « یا شافعی ! جناب حق سکا نور علمی احسان ایلدی . معصیتله اطفا ایتمه » بیورمشدر . احمد بن حنبل حضرتلری بیوردیکه : « شافعی صنمادن مصره کلدیکی زمان علما ایله بینمزده مختلف فیه اولان بر چوق مسائلی حل ایلدی » (ابوالقاسم بن سلام) دیور که : مدت عمرمده بو قدر علما وفضلا ایله کوروشدم شافعی کبی عالم وعاقل بر کیمسه کورمدم .

شافعی طریق حقه سالك لطیف الکلام ، علویت شناس بر استاد اکرمدر . نظر عالیٔ مرشدانه‌لری هرکسك اوزرنده زیور بخش فیوضات اولمقده‌در . لغت عربیه‌نك مزایاسنه واقف ایدی . فضل وعرفانه نهایت یوقدر . بو خصوصده‌ده افاخم امتك مرجعی اولمشدر . اوان صباوتنده معلمدن بلله‌دیکی

درسلری چوجقلره تعلیم ایدر ایدی . مآثر عرفانی آز زمانده طانمش و (عالم الدنیا) عنوانی احراز ایتمشدر . انوار کمالاتی چار اقطار جهانه ضیابخش اولور ایدی . یوز طقسان سنه‌سنده بغداده کلمشدر . تحصیل علم ایچون بغداددن چیقارکن شو بیتی سویلدی :

« لقد اصبحت نفسی تتوق الی مصر »
« ومن دونها ارض المهامه والقفر »
« فوالله ما ادری ألالفوز والغنی »
« أساق الیها ام اساق الی قبری »

مذهب عالیسی صرف احادیث شریفه‌یه مستنددر . حتی بر حدیث صحیحه مطلع اولنجه « بنم مذهبمدر » بیورمش .
*عمرمده نره‌ده اولسه‌م جمعه غسلنی ترك ایتمدم .
*اون آلتی سنه‌در قارنمی تماماً طویورمدم ، بیوردی .
برچوق اکابر علما مذهب حقنه تابع اولدیلر . کیجه‌یی اوچه آییرمشدی : برقسمنده اویقواویور ، دیکرنده عبادت ، قسم آخرنده دخی مطالعه ایدر ایدی . کیجه‌لری یان طرفه یاتار ایدی . اویله حکمت آمیز سوزلر سویلمشدرکه جامع اولدیغی حکمیات پك دلنشیندر ، مؤثر وپك عبرت آمیزدر .

حکمیاتی : * « طلب علم نافله نمازدن افضلدر .
*دنیا و آخرتی آرزو ایدن علمی رهبراتخاذ ایلسون.

* علمانك زينتي علملرينك عملرينه مطابقتيدر .
* حسن اطواره مالك اولان ارباب وجدان سوء اخلاق صاحبي اولان دنيلر ايله امتزاج ايده مزلر * عاقل ، خير ايله شرى تفريق ايدندر * هيچ بر وقت يوقدركه مطالعه حزن وكدرى ازاله ايتمسون * مطالعه قلبك الڭ رقيق والڭ رنكين نقطه لرينى اوياندير ير ، حسياتنى تحريك ايدر * رفيق صادق آرقداشنك حزن ومسرتنه مشترك اولاندر * ايكى كشى طارلدقدن صكره بر برينك معايبنى اظهار ايتمك منافق علامتيدر .
* كبر وغرور ايله تحصيل اولنان علمده فلاح يوقدر .
* رياسته كچمدن اول تحصيل علم ايله * حافظه ده طوران مسائل علم دكلدر ، علم منفعت ويرندر .
علمانك فقرى اختيارى ، جهلانككى ايسه اضطرا - ريدر . علم اويله بر مزيتدركه صاحبي آندن معذول اولماز وذاتندن اصلا انفكاك ايتمز * شهوات نفسانيه سى

غالب اولانلر عبادتله مشغول اولملیدرلر. قلبی منور اولمق ایستینلر آز اکل ایتملی وسفهانك یانلرینه کیتماملیدرلر. مروت رأس ایماندر، اکر صغوق صویك مروتی محو ایده جکنی بیلسه ایدم اصلا شرب ایتمز ایدم. هر ایشده خیر بولمغی آرزو ایدنلر انسانلره حسن ظنده بولنسونلر. حقسز سوزلری تصدیق ایدن مداهندر. رفیق صادق آرقداشنك معایبنی کورنجه اخطار ایدر، افشا ایلمز. اخوانك مصاحبتنی محو ایدن سوزلرده مسرت یوقدر. آرقداشكك مروتنه اعتماد ایدوبده فنالق ولطیفه یه قالقشمه. هر محبه امین اولمه. سکا دائمی صورتده جفا ایدن سنی رداتمش صاییلور. بیلمدیكك آدمی مدح ایتمه. سنده اولمیان محاسن ایله سنی مدح وثنا ایدنك حدت وغضب ایتدیکی وقت سنده بولنمیان فنالق ایله ذم ایده جکنه امین اول. آرقداشكك عیبنی خفیاً اظهار ایدر

ایسه‌ك كندینی نصیحت ایتمش اولورسین، علناً سویلر ایسه‌ك افشادر. قناعت راحت ایراث ایدر، انسانلرك قدر ومزیتده عالی اولانلری كندی نفسلرنده فضل ورجحان كورمینلردر ٭ قدرینك مافوقی ایشلره وبیلمدیكی علمه مداخله ایدنلر قدر ومزیتلرینی غائب ایدرلر. برآدم ظاهرده نه‌قدر حسن اطوار صاحبی اولورسه اولسون آلچاق وجدانلی وسوء اخلاق صاحبی آدملری بیلدیكی حالده رفیق اتخاذ ایدر ایسه اخلاقسزلقده مشترك عد اولنور. عبرت آلمق ایستر ایسه‌ك ارباب خطیئاتك عاقبتلرینه باق ده متنبه اول. ثروته نائل اولمق ایچون یتیم وقادینلره مدارا ایدنلر ذلتده‌در. كندی نفسنه مرحمتی اولمیانلرك سكا فائده‌لری یوقدر. ٭ حدتی داعی اولان امور مشروعه‌ده اثر غضب ارائه ایتمینلر حماردر. كندینه هردرلو ترضیه ویرلدیكی حالده حقنه راضی اولمیان شیطاندر. دائما سوسلی

کزمك آرزوسیله یاشایان آدملرده همت انسانیه مفقوددر ».

ایشته هرسوزی عین حقیقت اولان شافعی حضرتلرینك بویله حکمی سوزلری پك چوقدر . عامل اولان البت نجات بولور . مشارالیه مکهٔ مکرمه‌ده اون بیك درهم قدر آقچه فقرایه تصدق ایتمشدر. قرق یاشنده ایکن یوللرده النه برعصا آله‌رق کزر ایدی . سببنی سؤال ایدنلره « بز دنیاده مسافرز ، بویله یاپمق ایجاب ایدر » بیوردیلر . صوك درجه‌ده فراسته مالك ایدی . مصرده ایکن بتون مؤلفاتنی بریره جمع ایتدی . ایکی یوز درت سنه‌سنده ارتحال جنان عالیات ایلدی . جسد مبارکلری مصرده (القرافة الصغری) نام محلده مدفوندر . مآثر عرفانی هرکسجه مسلم ایکن عصرنده بولنان کبار صوفیه وسر آمدان دهاتدن (شیبانی) نك اللرینی یوس ایدر ایدی . حتی: « سز بو درجه معلومات صاحبیسکز . نیچون بویله یاپیورسکز ؟ » دینلره « آنلر بزم عملده‌کی قصورمزی اخطار ایدرلر » بیوردی . رمضان شریفده آلتمش ختم شریف ایدر ایدی . کیجه صباحلره قدر ادای صلاته دوام ایدر و هر رکعتده اللی آیت قرائت بیورر ایدی : ذکایی ازاله ایدر ، قلبه قسوت ویریردیه چوق

طعام اكل ايتمز ايمش . مدت عمرمده نه طوغری ، نه ده يالان يره يمين اتمدم » بيورديلر . بر كون سوقاقده كزر ايكن برينك ديكرينی سب ايتديكنی كوره‌رك ، يانندهكيلره « چابوق چكيكز ، ايشتمكله بزده عاصی اولورز » بيورديلر . « دنيا ايله محبة اللهی جمع ايدرم ادعاسنده بولنمق كذب محضدر. ديرلر ايمش . او درجه‌ده سخی ايدی كه بر كون قامچيسی يره دوشدی ، يردن آلوبده ويرنه حقی قالمسون ديه اللی آلتون ويرمشدر . ينه بر كون بری : (هذا يوم لا ينطقون) آيت كريمه‌سنی اوقويوردی . بركره آه ايدوك بايلدی ، وفات ايتدی ظن ايتديلر. بغدادده كزر ايكن مشاهيردن بر ذات آبدست آليوردی . شافعی حضرتلری مومی اليه خطاباً « آبدستی كوزل ايله » ديدی . آبدست آلان ذات حضرت امامك آرقه‌سنه دونه‌رك « بيلديككی علمدن تعليم ايله » ديمسيله حضرت شافعی ※ صداقت ايدن نجات بولور ※ دينه رعايتده بولنان هر بلادن امیندر ※ امر بالمعروف و نهی عن المنكر ايلمكدن خالی اولمه » بيورديلر . بر كون « انسان نه وقت عالم اولور ؟ » ديه صورديلر . ※ بر

علمی اوکرندکجه قصورینی دها زیاده آکلادیغی وقت اولور » جوابنی ویرمشلردر . امام حنبل حضرتلری قرق سنه قدر نمازده حضرت شافعی‌یه دعا ایلدم . دییور .

مشارالیه وجدان صافه مالك کریم الشیم بر ذاتدر . تحصیل عرفان ایچون ماشیاً قطعات وسعیه‌ده سیاحت ایتمشدر . مدت عمرنده هیچ کیمسه‌یی اینجیتمامش . بر کون بر محلده اوطوریر ایکن بر مغنی که‌رك غایت حزین بر سسله اشعار اوقودی . شافعی حضرتلری طاتلی دیکلدی . یاننده بولنان بر آدمه سن بر شیء آکلادکمی ؟ دیمسیله مرقوم خیر جوابنی ویرنجه : « اویله ایسه سنده حسیات انسانیه مفقود ایمش » بیوردیلر . (السنن) و (المسند) نام ایکی اثری آیات قرآنیه‌یه مستنداً یازلمشدر .

شافعی حضرتلری کندی نفسی حقنده شو یولده بر حکایه‌ده بولنیورلر : « مدینهٔ منوره‌یه اون درت یاشنده کلمش ایدم . طوغریجه روضهٔ مطهره‌یه داخل اولدم . امام مالك حضرتلری او آشیانهٔ سعادتك بر محلنده اوطورمش، حدیث شریف تعلیم ایدییور ایدی . (خبرنی نافع عن ابن عمر عن صاحب هذا لقبر) دییه‌رك پارمغیله حجرهٔ سعادته اشارت بیورییورلردی . درحال وجودیمه بر رعشه عارض اوله‌رق کمال آرزو ایله استماع ایلدم » .

شافعی حضرتلری مسافری چوق سودیکندن هر زمان طعام اثناسنده مسافرك ورودینه منتظر اولوردی . طعامده بالدن باشلارمش. رحمة الله علیه .

آتیده‌کی ابیات مشارالیهکدر :

« کلما ادبنی الدهر »
« ارانی نقص عقلی »
« واذاماازددت علماً »
« زادنی علماً بجهلی »

حضرت امام مالك

علوم شرعیه‌یی اقدامات مبرورهسیله پارلاق بر زمین عال العال و بر مرتبهٔ کماله ایصال ایدرك بر چوق افاخم امتی ساحهٔ معارفده یتیشدیرمك کبی بر شرف نامتناهی‌یه مظهر اولان بو ذات عالیشان ائمهٔ اربعه میاننده لسان ادبله بقا بولمش و بر موقع احترام احراز ایلمشدر . وادیٔ عرفانده اخلاق جمیله واوصاف حسنه‌نك بر نمونهٔ امتثالی اوله‌بیلور . فرط زهد وتقوی صاحبی ایدی . مزیات علمیه واوصاف حسنه‌سی بالجمله مؤمنلر نزدنده مسلمدر . فضائل ذاتیه‌سنی نه قدر تشهیر ایتسه‌ك ینه آزدر . مدت حیاتنی اجتهاداته صرف ایدرك برنجی مسلکی وجود عالیسنی عبادات وطاعت کبی ذخائر اساسیه‌نك استحصالنه حصر ایلمشدی . منکر اولان شیئلردن نهایت درجه‌ده صاقینیردی . سوقاقلرده متواضعانه کزدیکندن کندیسنی کورن عقول ضعیفه اصحابی اقتدار عالیسنی تقدیر ایده‌مزلر ایدی . ارباب حقیقت حضرت امامك مفتون کمالاتی

اولمشلردر. حتی علیهنده ادارهٔ کلام ایدن سبکغزان بیله هیچ اولمازسه قلباً علو قدرومزیتنی تصدیق ایدرلردی. اسم عالیلری (مالك بن انس)، کنیه‌لری (ابوعبد الله) سلالهٔ نسبی: (انس بن مالك بن عامر بن عمر بن حرث) دن عبارتدر. تبع تابعین اولمق شرفیله مباهی اولمشدر. اصلنك حجازدن اولدیغی مروی ایسه‌ده اصح اولان عنده (بنی احج) قبیله‌سندندر. طقسان اوچ سنه‌سنده دنیایی تشریف بیوردیلر. امام شافعی، محمد بن ابراهیم بن دینار، ابو هاشم وسائره کبی اعاظم امتدن اخذ علوم ایلمشلردر. ایام صباوتی هارون الرشید زماننه مصادفدر. شافعی حضرتلری بو ذاته (نجم الائمه) عنوانی ویرمش ایدی. عصرنده بین العلما مشاهیر محدثیندن ایدی. محدثینك سر تاج ابتهاجی ایدی. بر چوق علمای عظام حضراتنه ملاقی اولمشدر. بونلرك اك مشهوری کوفه‌ده (سفیان الثوری)، شامده (اوزاعی) ایدی. هر نه زمان محدثین میاننده اختلاف واقع اولمش ایسه درحال مالك حضرتلرینه مراجعت ایدرلر وحل مشکلات ایلرلر ایدی. او زمان مدینهٔ منوره‌ده اکثر اهالی مالکی المذهب ایدی. نیجه تشنکان علوم حلقهٔ تدریس علویت انیسنه مسافات بعیده‌دن شتابان اولورلردی. حتی بر سنه‌لك یوللردن کلنلر بیله چوق اولمشدر. بر مسئله استفسار اولنور ایسه جواب قطعی ویرمك عادتلری ایدی. هیچ بر ایشی مشوش براقمق ایسته‌مزدی. طقوز یوز قدر کبار مشایخدن اخذ حدیث ایلدیکی موثوقاً

روایت اولنور . بونلردن اوچ یوز قدری تابعیندن ایدی .
بولده کزر ایکن اکمك یمك و قبول ایتمکدن منع ایدر ایدی.
هرکسه حسن معامله ده بولنوردی . وجود عالیلری ضرب
اولنورکن : * (بنی بیلن بیلور ، مالك بن انسم . امر
خالقکدر) بیوردیلر . بوکاده سبب قرآن کریم حقنده
مخلوق دیمدیکی اولمشدر . حلقهٔ تدریسنده حاضر بولنان
فضلانك روایتلرینه کوره امام حضرتلری بر دفعه سویلدیکی
مسئله یی تکرار ایتمز ایمش . بوده وسعت وقدرت علمیه سنه
برهان جلیدر . حدیثده ومذهب عالیسنده امام مطلقدر .

اوزونجه بویلی وصقالی غایت بیاض اولوب خاتمنده (حسبنا
الله ونعم الوکیل) یازیلی ایدی . اویله سوز سویلر ایدی که
هر جمله سی آیینهٔ حکمتدر .

حکمیاتی : — * جمال علم جمال ثروت وساماندن
افضلدر * فقیراولوبده عالم اولمق ، جاهل ایکن زنکین
اولمقدن دها اییدر ؛ زیرا عدم ثروت زنکینلکی
ازاله ایدر ، فقط جهل انسانی انسانیتدن محروم ایلر .
* کندی نفسنی ثنا ایدن قدر واعتباردن دوشر * علم
کثرت روایت ایله دکلدر ، من عندالله قلبه وضع

اولنمش بر فوزدر. طلب علم اوزره بولنانلر وقار صاحبي اولمليدرلر. اشخاص رزيله ايله اختلاطدن اجتناب لازمدر. سوءاخلاق صاحبی اولانلر نه‌قدر صورت حقدن كورنسه‌لر ينه ناس بيننده معلوم اولورلر. مفسد ومعترض اولان كيمسه‌يه علم ايله تكلم ايتمك علمه اهانتدر. خيره موفق اولمق انسان ايچون سعادتدر. برآدم نه‌قدر كناه ايتسه خالق تعالى‌يه. شرك ايتمدكجه توبه‌ايله عفو اولنور».

بر كون «آخلاقك حاكمی نه‌در؟» سؤالنه قارشی وجدان در جوابنی ويردی. ينه بر كون اثنای تدريسده «يا امام! انسان محب صادقنی‌اقرباسندن زياده نه‌دن سويور؟» ديه صورلدی. حضرت استاد ٭ اقربانك جسمدن، رفيق صادقك روحدن قريب اولدقلری ايچون » مآلنده اولان (الاخ نسيب الجسم و الصديق نسيب الروح) جوابنی ويرمشلردر. ٭ كثرت كلام قوت ايراث ايدر. آداب

انسانیه‌یی علمدن مقدم اوکرنمك لازمدر. دیرلردی.
ینه بری «وجدانك حکمی نه‌در؟» دیمسیله * طوغری
سویلمك و اماتنی محافظه ایلمك وفائده‌سی اولمیان
کلامی ترك ایتمکدر بیوردیلر. * بر انسانك کندی
نفسنه خیری اولماز ایسه بشقه‌لرینه هیچ اولماز،
بیوریرلردی. برحدیث شریف تلاوت ایده‌جکی زمان آبدست
آلور وقوقولی شیئلر سورینور ایدی. حتی سببنی سؤال ایدنلره
* بن حدیث پیغمبری‌یه تعظیم ایدییورم بیورمشلردر.
هرنه وقت خانه‌سنه کلسه ایدی مصحف شریفی یدینه آله‌رق
قرائت بیوریرلرایدی. دقت اولنمیدرکه * سوقاقلرده منکر
بر شیء کوریرمده منع ایده‌مم، عاصی اولورم.
فکر زاهدانه‌سنه مبنی یکرمی بش سنه قدر خانهٔ عالیسندن
طیشاری چیقمامشدر.

«طالب علم حقنده نه بیوریرسکز؟» دیملریله * علم حسن
وجمیلدر. صباحدن آقشامه قدر تحصیل اولنان علمدن
هانکیسی ملزم ایسه افضل اولان ده اودر بیوردی.

(مطرف) نام‌ذاته «ناس بنم ایچون نه‌دییور؟» دیدی «دوستلریکز مدح ودشمنلریکز ذم ایدییورلر» دینجه هر ایکیسنده‌ده اهمیت یوقدر. تتابع السنه‌دن خالقه استعاذه ایدرم دیمشلر.

برکون بری «یاامام (الرحمن علی العرش استوی) آیت کریمه‌سنك معناسی نه‌در؟» دیمسیله مشارالیه النه بر اوفاق آغاچ پارچه‌سی آله‌رق یری طرمالارکبی برحال کوستردی. صکره رأس عالیلرینی رفع ایدرك «کیفیت غیر معقول، استوی غیر مجهولدر. بوکا ایمان واجب. سؤال بدعتدر. بن سنی اهل بدعتدن ظن ایدرم» بیورمشدر. (قاضی) نام فاضل دییورکه: «قرق سنه‌قدر امام مالك حضرتلریله مصاحبت ایلدم. برکیمسه‌یی غیبت ایلدیکنی ایشتمدم، شافعی حضرتلری «امام مالکدن برحدیث شریف ایشیدیر-ایسه‌کز قبول ایدیکز» بیورمشلر. نهایت درجه‌ده تواضعدن چوق مسأله‌یی بیلمم دیرلر ایدی.

حنبل بن اسحقدن مرویدرکه: «ابو عبدالله‌دن مالك حضرتلرینی سؤال ایتدم. «سیدسادات اهل علمدر، ارباب زهدمیاننده نجم ثاقب مثابه‌سنده‌در» دیدی. دیکر بری امام مالکه بکابر نصیحت

ایله دینجه حضرت امام ※ تقوی ایله مشغول اول. اهلندن حدیث شریف اخذ ایله » بیوردی. بر کون (ابو حازم) بر چمنزار اوزرنده حدیث شریف تعلیم ایدییور ایدی. امام حضرتلری اورادن کچدیلرده استماع بیورمدیلر. ابو حازم: «یا مالك! نیچون دیکله‌مدك؟» دینجه ※ « بن آیاقده ایکن حدیث شریف استماع ایتمکدن قورقارم » جوابنده بولنمشلردر. « اکر مقتدر اولسه‌م کندی رأیلریله قرآن کریمی تفسیر ایدنلری ضرب ایدرم» دیرایمش. خادمنه (یاسیدی) دییه ندا ایتدیرمزلر و سببنی صورانلره «سید» خالقه اطلاق اولنور جوابنی ویرمشلردی. بخاری حضرتلری اصح اسانید (عن مالك عن نافع عن ابن عمر) دن عبارتدر دییور. امام ابو منصور بشقه ذهابده بولنمشدر. دیمشدر. وفات ایتدیکی وقت شافعی حضرتلری « عالم الارض وفات ایلدی» بیوردی. حال احتضارده ایکن کلمتین شهادتینی ایراددن صکره (لله الامر من قبل و من بعد) آیت کریمه‌سنی تلاوت ایلدیلر.

امام مالك حضرتلری اخذ ایده‌جکلری احادیث شریفه‌نك راویلری حقنده کرمیٔ تام ایله تحقیقات اجرا ایدرك جزئی

شهرهسی اولانی طی ایدردی . بیوریرلردیکه : « اهالیء مدینه‌دن یتمش قدر آدمه تصادف ایتدم . حدیث نبوی روایت ایدییورلر . هربر حدیثك اولنده (قال رسول‌الله) دینیور . حالبوکه بونلرك حدیث شریف اولمدیغنی بالآخره تحقق ایلدی . علم حدیث علم دیندر . غایت دقت لازمدر . » سفیه و صاحب هوی قریحه‌دن خبر ویرن کذاب ، برده هیچ معتبر راوی‌یه اسناد ایتمدن حدیث شریف نقل ایدن مشایخدن احادیث شریفه‌یی قبول ایتمیکز ، دیه توصیه ایدر ایدی . شافعی حضرتلری « مالك بن انس ، سفیان بن عیینه اولمسه‌یدی حجاز قطعه‌سی علمدن خالی اولوردی » دییور . محمد بن حسن دییورکه « اوتوز سنه قدر امام مالك حضرتلریله مشرف اولدم . بك چوق احادیث محترمه‌یی ازبرله‌دم . بر محلده مالك بن انسدن روایت اولنور ایسه خلق طوپلانور ایدی . بالجمله محدثین کرام حضرت امامك علم حدیثده‌کی مهارت کامله‌سنی تسلیم ایتمشلردر . الحاصل فن حدیثده امام مطلقدر »

ابن وهب « اگر بن مالك بن انسی ، وليد بن سعدی كورمامش اولسه ايدم ضلالتده قالور ايدم، زيرا بر چوق مشكلاتمی آنلرك سايه‌سنده حل ايده بيلدم » بيوردی .

عبدالله حضرتلری : « زمانزده ائمهٔ عظام درت اولوب جمله‌سی ده جالينوس معرفتدر. شامده (اوزاعی)، كوفه‌ده (سفيان الثوری)، حجازده (مالك بن انس) بصره‌ده (حماد بن زيد) در. چوق سويله‌ين، اوته‌كندن بريكندن روايت ايدن عالم اوله‌ماز. عالم اولمق ايچون حفظ واتقا لازمدر. احمد بن شعيب‌ده مالك بن انس نزدنده تابعيندن اولان محدثينك موقوفيدر » ديورلر .

حضرت امامك درجهٔ كمالی بتون فقهای ذوی‌الاحترام نزدنده مسلمدر. افعال وحركاتنی سنن نبی‌يه تابع قيلمش ايدی. اصحاب سنتك جمله‌سی كنديني سورلر ايدی . عادتا شاعرك :

«و خير امورالدين ما كان سنة»
«وشر الامور الحادثات البدائع»

بيتنه مثال مشخص اولمشدی . « اصحاب رسول حقنده تفوهاتده بولنمق جائز دكلدر » بيورمشلردر . امام حضرتلری برچوق مسائله (لاادری) ايله جواب ويريرلردی . بركون بری : «يامالك! اهل بصره فقهك تجارت قسمنه زياده‌

سیله واقفدرلر. بونیده سزدن اوکرنمشلردر » دیدی. حضرت امام « بن نه بیلورمکه آنلره اوکرده‌یم. علمك احسنی (لاادری) کلمهٔ متواضعانه‌سنی وردزبان ایلمکدر» دیدیلر.

دیکر بری ذات فقاهتپناهیلرینه قرق مسئله صوردی. درت دانه‌سنی حل ایدرك دیکرلری حقنده (لاادری)بیوردیلر. مجلس عرفانپناهیلرنده هرکس سکوتده بولنوردی. کندیلری مالایعنی کلام صرف ایتمزلردی. آرزو ایدن حدیث رسول اکرمی سؤال ایدر، کافی مقدارده جواب ویریلیردی. چوق دفعه حضرت امامك اذنی ایله بری اوقور، حضار بخلوص البال استماع ایدرلردی. اثنای قرائتده خطا ایدرسه تصحیح ایدرلر ایدی. یا کلش یازیلیر دییه ضبط ایتمکه اذن ویرمزلردی. امین اولدیغی کاتب خصوصیسی طرفندن استنساخ اولنوردی. معیت علیه‌لرنده دائما ایکی سیاه خدمتجی بولنور ایمش.

(اسماعیل بن موسی الفزاری) دییورکه « برکون حضرت استادك حضورینه داخل اولدم. باش اوجلرنده ایکی سیاه خادم طوریبور ایدی. حدیث شریف صوردم. اون اوچ دانه سویلدی. تزیید ایله یا استاد دیدم. سکا بوقدر کافیدر، دیدی»

مشارالیه (عبدالله بن عباس) ك مدینهٔ منوره‌ده والیلکی اثناسنده ایکندی وقتی خسته‌لنه‌رق یوز یتمش طقوز سنه‌سنك ربیع الاولنك اون دردنجی کونی صباحی سکسان درت یاشنده اوله‌رق وفات ایلدی. نعش غفران نقشلری مدینهٔ منوره‌ده (بقیع) نام محلده ودیعهٔ خاك غفران ایدلمشدر. رحمة الله علیه.

امام احمد بن حنبل

ائمهٔ اربعه‌دندر. فقها میاننده زهد وتقوی ایله متحیز برامام همامدر. مدت عمرنده اذواق حیاندن هیچ بری ذات شریفلرینی مسلك زهددن آییره‌مامشدر. دنیا طولیسی آلتون وبر آووج خاك سیاه نزدنده مساوی ایدی. وجدان پاکنه هیچ بر شیٔ خلل ایراث ایده‌مامشدر. اس العموم اولان احکام شرعیه‌ده‌کی معلومات کامله‌سنه دقت اولنملیدرکه کثرت عرفانه مبنی (عالم الارض، امام الدنیا) عنوان مفتخرینی احراز ایلمشدر. شهراه استقامتده ثابت قدم اولوب بتون دنیایی بخش ایتسه‌لر ایدی، حاشا یالان سویلمك شویله طورسون، ذره قدر حقوق عباده تجاوز ایتمز وطوغری سویلمکدن آیرلماز ایدی. هیچ برکیجه یوقدرکه حضرت امام آنده صباحه قدر نالهٔ تضرعنی رفع بارگاه احدیت ایتمسون. اشك چشمندن وجه عالیلری بر سیلابه‌زار دموع حالنه کلمشدی. بر ساعت یوقدی‌که عبادات وطاعاتك کثرتندن جذبه حالنده بولنمسون. بر دقیقه تصور اولنمازدی‌که خشیة اللهدن جکرلری النهایدن سالم بولنسون.

هیچ برمجلسده کورلمامشدرکه فم کهربارلرندن دنیا کلامی صادر اولسون . دائما احکام علمیه‌دن بحث اولنور وطریق آخرت تفکر ایدیلیر ایدی . حضور سامیلرنده دنیایه عائد مالا یعنی سوز سویلمك کیمك حدینه دوشمشدر؟ درحال اخراج اولنور ایدی. (رتبة العلم اعلی الرتب) کلام محترمنه مثال تام اولان حضرت امامه هدایای وغیره کلدیکی حالده هیچ بریسنی قبول ایتمزدی‌ده خانهٔ عالیلرنده قوت لایموتدن عبارت بر ایکی پارچه اکمکدن بشقه برشیء بولنمازدی . زمرهٔ فقها میاننده کسب امتیاز ایدن او اکمك یوزلرجه دهات علمایی کندیسنه پیرو قیلمش ایدی. وجود مبارکلری منبع وجدان صاف ومصدر فیوض شادمانی ایدی. ذات عالیٔ حکمتپروریلری آداب انسانیه واخلاق جمیله‌نك تمثال مجسمی ایدی. نظر جلیل مرشدانه‌لری کائنات اوزرنده تحریٔ حکمته معطوف ایدی. قوهٔ ذکالری بر شرارهٔ لامعه‌کبی سرعت انتقاله مالك ایدی . علویت وجدانی اووجود نادری ملل مسلمه وغیر مسلمه‌نك التجاکاهی قیلمش ایدی. ترجمان عارفانه‌سی اولان کلام حکیمانه‌سندن نا اهل آدملر استفاده ایده‌مزلردی .

اسم عالیلری (احمد بن حنبل)، کنیه‌لری (عبدالله) در . پدرلری شیبان اهالیسندندر. امام حضرتلری دها رحم مادرده ایکن بغداده کلمشدی . یوز آلتمش درت سنه‌سی ربیع الاولنده کهواره پیرای عالم شهود اولدی . طریق تحصیله رغبتلری زیاده اولدیغندن توسیع معلومات واکمال تحقیقاته مدار اولمق

اوزره بصره ، كوفه، شام، يمن قطعاتنى كزمشلر ومكهٔ مكرمه ومدينهٔ منورهيى زيارت ايتمشلردر . دها حال شبابنده علوم شرعيهيى تحصيل ايلمشدى. قرق ياشنه واصل اولدقلرى زمان مسند جليل اجتهادى احراز ايلديلر . بر كتابى استنساخ وبر مسئلهيى حل ايتمك ايچون مسافهٔ بعيدهيه كيتدكارى چوق اولمشدر. تحصيل علوم اغورنده هردرلو مشاقى اختيار ايدرلردى. ايلك اوكجه كنديسندن حديث شريف اخذ ايدن (ابويوسف) در. علمادن درس اوقوديغى زمان رعايت مخصوصهده بولنور ايدى. حتى مشاهير فقهادن (وكيع بن جراح) نام ذاتك آرقهسندن يوررلردى . محدثيندن (يحيي القطان) حضرتلرى هر ايكندى نمازندن صكره آرقهسنى منارهيه ياصلايهرق حديث خيرالخلائق تعليم ايتدكارى صرهده امام حنبل وسائره آياقده طورهرق آقشام نمازينه قدر استماع ايدرلردى. مشاراليهك عرفانى بتون علما تصديق ايديورلر. حلقهٔ تدريسنده طقوز يوز قدر كبار مشايخ نوالهچين معرفت اولمشلردر.

(سليمان بن اشعث) حضرتلرندن روايت اولنديغنه كوره حضرت امام «معاصى ايمانى خفيفلنديرير» ديرلر ايمش . سنن نبيهيه ارتباع ايتمك الكبيوك وظائفندن ايدى. بدعتى سومديكندن اصحابنه : «سنن شريفهدن اولميان كلماتى سويلمكدن حذر ايديكز . بيوريرلردى . «اصحاب نبى ذىشانك

جمله‌سنی سودکارندن آنلر حقنده تفوهاتده بولنان زندیقدر »
دیمشلردر .

دها ایام صباوتنده فتوی ویرمکه باشلامشدی . زماننده
حافظه‌نك اك بیوکنه ذات شریفلری مالك اولمشدر ، چونکه
قرق سنه قدر فقه ، حدیث ، تاریخ کبی علوم آلیه‌یی ازبردن
تقریر ایلدی . هانکی علم اولسه ثبت صحیفه ایتمك ایسته‌مزدی .
بو دخی تقریرینی یازدیرمامشدر . مشارالیه حضرتلرینك برقاچ
اثر برکزیده‌سی واردر . جمله‌سی منقولات قبیلندندر . حدیثده
(المسند) نام اثر بهترینی اوتوز بیك قدر نطق بلیغ پیغمبری‌یی
جامعدر . امام حنبل حضرتلری کبی بر منقد مقتدرك حافظهٔ
کوهر افشانندن صادر اولان بو کتاب فوائد نصابك نه درجه
قرین صحت اوله‌جغنی وارستهٔ بیاندر . مخدوملری (عبد الله) «
« سن بو کتابی ازبرله . بر کون کلیرکه سن‌ده امام اولورسین »
بیوردیلر . (المقدم والمؤاخر فی القرآن) (الناسخ والمنسوخ)
مثللو آثار جمیله‌سی تزیینی زمین معرفت ایتمکده‌در .

مشارالیه حضرتلری غایت متواضع اولدقلرندن سوقاقلرده
کزرلر ایکن آرقه‌سندن کیمسه‌یی تعقیب ایتدیرمزلردی .
مجاهدات وریاضات کبی امور دینیه‌نك صوك درجه‌سنی بولمشدر .
اوچ کونده بر طعام اکل ایتدکاری متفق علیهدر . یکرمی
درت ساعت ظرفنده اوچ یوز رکعت نماز قیلارلر ایدی . بش
کره حج شریفه عزیمت ایلمشلردر .

(هلال بن العلا) ديبورکه: حضرت امامك علوم متنوعه‌ده وقوف خارق العاده‌سی واردر . اقتدار فوق العاده‌سی مسلمدر. اللی سنه قدر مصاحبت عارفانه‌لريله مشرف اولدم . مفتخرانه سوز سويلديكنی ايشتمدم . حتی بر كون « يا امام ! احمق كيمدر؟» ديه صورديلر . «كنديني مدح ايدندر » بيوردی. بر دفعه استادينك اذنی اولمقسزين حضورنده اوطورمامشدر. بر مسئله‌يی ازبرلمش اولسه بر دها اونوتمازدی . هريرده جريان ايدن مباحثانده رأی عاليلری قبول اولنور ايدی . نطقه ابتدار بيوردقلری زمان هركس سكوت اوزره بولنوردی . بر كون « توكل نه‌در ؟» ديه صورديلر : ❊ ناسدن استمدادی قطع ايتمكدر » بيورمش . ❊ طعام اخوان ايله مع السرور ، فقرا ايله مع الايثار ، ابنای دنيا ايله مع المروءه اكل اولنور ❊ هر شی ايچون كرم واردر ، قلبك كرمی خالقدن راضی اولمقدر . جمل عارفانه‌سی كلام حكمتبيانندندر . ❊ بر كيمسه‌نك محب صادقی فوت اولورايسه كنديسی ايچون ذلتدر » سوزی دخی مشارالیهكدر. حياسی ، صايغيسی زياده ايدی . بر خانه‌يه كيره‌جكلری زمان استيذان ايتمدن آياق باصمازلردی . حسن اخلاقنه نهايت

يوقدر . کنديسنی ضرب وحقارتله يرلره چارپانلری عفو ايتمشدر . حقوق عباده رعايتندن ثمرهٔ سعی اولميان آقچه ايله اكل طعام ايلمزدی . حتی يمندن چيقاركن بر تك نعلنی (آياق قابنی) اكمكجی‌يه رهن براقمش ايدی . قورتارمق ايچون نه قدر پاره ويرديلرسه قبول ايتمدی . بری ميراندن هديه اوله‌رق کنديسنه بيك آلتون كوندرمش ايسه‌ده آنی‌ده قبول ايلمدی . فضائل اخلاقی حقنده چوق كتابلر يازلمشدر . بونلردن (ابن الجوزی) (امام حنبل) نام اثرنده حضرت امامك كافهٔ فضائلنی ذكر ايدييور .

غايت جسور ايدی . حسن اخلاقی ، صفوت وجدانی اولانلری سور ايدی . ماهيتی وترجمهٔ احوالی مجهول آدملره حديث شريف تلقين ايتمزدی . فقرايه محب اولديغندن هر نرده‌ده فقير وخسته بر آدم ايشتمش اولسه‌لر درحال زيارتلرينه كيدرلر ايدی . حسن توجهنی قزانمامش آدم قالمامشدر . مسلم وغير مسلم جمله‌سی سورلردی . سوز سويلردی‌كه هر بری بر آيينهٔ حكمتدر . بيورورلردی‌كه : ٭ حسن ظنی اولانك حياتی خوش اولور ٭ يالان سويلمك امنيتی ازاله ايدر . ٭ كبر اولان آدمده عقل يوقدر ٭ مزيت ، فضل ، كمال علم وعرفان ايله‌در ٭ سنده اولميان مزيات ايله

سنی مدح ایدنك سنده بولنمیان سیئات ایله سنی ذم ایده‌جکنه امین اول. علم او یله عالی بر رتبه‌در که عزلی یوقدر. سیئات، امراض معنویه‌یی موجب اولدیغی کبی عدم طهارت، علل ظاهریه‌یی داعیدر.

امام حنبل حضرتلری قرق یاشنده تأهل ایلدی (صالح، حسن، حسین، محمد، سعید، زینب) نامنده آلتی اولادی اولدی. اکبر اولادی اولان (صالح) ایکی یوز یکرمی اوچ سنه‌سنده طوغدی. مومی الیه پدر عالیلری امام حضرتلرینك وفاتندن صکره خراسانه کیتدی. اثنای تدریسده حال حیاتنده پدرینك کندیسنه حسن توجه ورعایت مخصوصه‌سنی تخطر ایلدکجه حزین حزین آغلار ایمش. دیکر مخدوملری سعید کوفه‌ده قاضی اولدی.

امام حضرتلری بر هفته قدر خسته اولوب ایکی یوز قرق بر سنه‌سی ربیع الاولنك اون ایکنجی جمعه کونی بعدالعصر ارتحال دار بقا ایلمشدر. حال احتضارده ایکن علمادن برقاچ ذات یاننده حاضر بولنمشلر ایدی. روایتلرینه کوره کلمتین شهادتینی ایراد ایتدکدن صکره (لله الامر من قبل ومن بعد) آیت کریمه‌سنی تلاوت ایدرك تسلیم روح ایلمشدر. خبر وفاتی

اهالئ بغدادی متأثر ومجبور فریاد ایلدی . آغلامدق کیمسه قالمدی . غلبه‌لکك کثرتندن اهالی ، خانه قپولرینی آچه‌رق (آبدست آلمق ایستین کلسون) دیه ندا ایدرلردی . جنازه‌سی خارق العاده بر ازدحام ایچنده قالدیرلدی . تشییعده مسلم وغیر مسلم ذکور واناث بر ملیون کشی حاضر بولندیغی بعض تواریخده روایت اولنیور . دیگر بر روایتده سکسان بیك ارکك ، اوتوز بیك قادین قدر دینیلیور . مع مافیه بو قدر چوقلق استبعاد اولنماز . چونکه او زمان بغداد مقر خلافت اسلامیه ایدی . باخصوص مامون زمانی اولدیغندن پارلاق وغلبه‌لك صره‌لری ایدی . بتون قری و نواحی دخی منضم اولورسه بو قدره بالغ اوله‌بیلور . اوچ کون جنازه نمازی قیلدیلر . جسد مبارکلری بغداد بهشت آباده دفن اولنمشدر .

※معابدن بری آرقداش آره‌یانلر آرقداشسز قالیرلر * سندن بر شئ ایستدیکی وقت ویرمدیکك ایچون اظهار غضب ایدن رفیق ، صادق دکلدر * جمل حکمیه‌سی اقوال عارفانه‌لرندندر .

ابن جریر

ائمهٔ اعلامدن بر مجتهد مطلقدر . مذهب عالیسنده مستقل اولدیغندن هیچ کیمسه‌یه تابع اولمامشدر. قوهٔ علمیه وجودت قریحهٔ عارفانه‌سنه دقت اولنملیدرکه حین بلوغندن وفاتی کوننه قدر مؤلفاتی جمع اولنسه هر کون ایچون اون درت صحیفه دوشیور. عصرنده دهات آره‌سنده بی نظیر برعالم نحریر ایدی. رتبهٔ عاملك طبقهٔ اولاسنده بولنیور ایدی. اکثر اورده رأی عالیلرینه مراجعت اولنور ایدی. ویردکاری قرار مصیب‌مدار حکم عام اولور ایدی. مقتدر مفسرین کرامدندر. حتی علمادن ابوحامد دیورکه: « انسان ابن جریرك تفسیرینی تحصیل ایچون چینه کیتمش اولسه ینه آزدر» الحاصل نام عالیلری لسان تبجیل ایله یاد اولنمش اعاظم ائمه‌دندر .

اصل اسمی (محمد بن جریر) در. پدری بغدادلی ایمش . کندیلری ایکی یوز یکرمی درت سنه‌سنده طبرستانك (امل)

شهرنده کهواره پیرای عالم شهود اولدی . حافظ قرآن کریم
ایدی . معانی ومزایای قرآن عظیم الشان واقوال وسنن نبویه
واقف وقرائتی مشهور ایدی. صحابهٔ کرام وکبار تابعینك احوال
عارفانه‌لری نزدنده معلوم ایدی. (تهذیب الآثار) نام اثر بهترینی
ایادیٔ ارباب عرفانده دائردر . بونك کبی علوم سائره‌ده دخی
مؤلفاتی واردر .

عبدالرحمن حضرتلری

کبار محدثیندن و سرآمدان فقهادن اولوب کلام حکمت بیانیله مشهور بر امام عالیقدردر. برچوق ذوات کرامدن اخذ حدیث ایلمش وکندیسندن دخی بر چوق اعاظم علما استماع ایلمشلردر. هر کیجه نصف قرآنی تلاوت ایدرلر ایمش. مدایح کثیره‌سندن باحث کتابلر بر چوق احوال عارفانه‌سنی نقل ایدییورلر. بر کون مجلس عالیلرینه بر سائل کله‌رك: «یا امام! سن فلان حدیث ایچون خفیف وفلان حدیث حقنده موضوع، یاخود متواتر دییورسین. بونی نه ایله اثبات ایدر وهانکی وسائط ایله آکلارسین؟» دیمسیله. حضرت امام مرقومه خطاباً: «سنك الکه بر معدن کچمش اولسه آلتون، یاخود کموش وسائره برجنسه منسوب اولدیغنی نه ایله بیلورسین؟» دیمش وسائل: «اربابنه کوستریر، صورارم» جوابنی ویرنجه عبدالرحمن حضرتلری: «بن ده مجلس علما ومحافل محدثینده مذاکره ایدر، مشکوك اولان احادیثی موقع مذاکره‌یه قورم» مقابله‌سنده بولنمشدر.

مشارالیه صباحه قدر عبادات وطاعات ایله کیجه‌لری

احیا ایدردی . یوز اوتوز بش سنه‌سنده دنیایه کله‌رك یوز طقسان سکزده ارتحال دار آخرت ایلدی. یکرمی بیك حدیث شریف یازمشدر. احمد بن حنبل بوذات حقنده «حدیث شریف ایچون خلق اولنمشدر» بیورمشلردر .

امام ابو یوسف حضرتلری

ائمهٔ حنیفیه‌دن مجتهد مذهبدر . ذات مبارکلری مجتهد مطلق اوله‌مدقلرندن ایکنجی طبقه اصحابندندر. اسم شریفلری (ابو یوسف یعقوب بن ابراهیم بن حبیب بن سعید) در . ابتدا شرف اسلام ایله کسب مباهات ایدن جدی سعیددر . یوم بدرده مدینهٔ منوره‌نك عسکری حضورنده جناب نبی‌یه عرض اولنمش ایدی. اوجیش جلادت آورده دلاوران اصحاب نبی میاننده نظرگاه نبوتپناهی سعیده ایرشدکده «سعید صغیردر. محاربه‌نك احوالنه واقف دکلدر » بیوره‌رق قبول ایتمدیلر . ید سعادتلریله سعیدك رأس عالیلرینی مسح ایلدیلر .

امام ابو یوسف کوفه‌ده یوز اون سنه‌سنده دنیایه کلدی . صکره شهرتی بغداده عکس انداز اولدی. فقر وضرورتك پنچه‌سنده ازلمش ایکن ثابت قدم اوله‌رق حضرت امام اعظمك مجلس حکمتلرندن آیرلمامشدر . فم درر بارندن صدور ایدن احکام

فقهیه‌یی کمال اشتیاق ایله استماع ایدرلردی . بر کون درس
زماننده والده‌سی کله‌رك ابو یوسف حضرتلرینی چاغیردی .
فرزند عالیسنی آغوش شفقتنه آله‌رق : « اوغلم ! حضرت امامك
معیشتی یولنده ، بز ایسه نهایت درجه‌ده فقیرز . حتی بو آقشام
ییه‌جکمز یوقدر . سن درسی ترك ایتده قوت لایموتمزی تدارك
ایده‌لم » دیدی . ابو یوسف بو حالدن متأثر اولدی . مجبوری
بر قاچ کون قدر مجلس امامه دوام ایده‌مدی . حضرت امام
ابو یوسفك کلمدیکنی کورنجه درحال جلب ایدرك سببنی صوردی .
ابو یوسف فقر حالندن بحث ایله هر کون اسباب معیشتی تأمینه
چالشدیغنی سویلدی . امام حضرتلری بونك اوزرینه یوز
درهم احسان بیورروب بعدما مجلسندن آیرلمامسنی تنبیه بیوردیلر .

ابو یوسف علم وعرفانی سایه‌سنده آز زمان ظرفنده مشا-
هیر علما صیره‌سنه کچمشدر . حتی خلفای عباسیه‌دن (موسی
الهادی) ابو یوسفی کوفه‌یه قاضی نصب ایلدی . هارون رشید
دخی کندیسنی بو مأموریتنده ابقا ایلمشدر . ابتدا اسلامده
(قاضی القضاة) عنوانتی احراز ایدن ابو یوسفدر . اون یدی
سنه قدر قاضیلق خدمتنی ایفا ایلدی . تحصیل علمه اودرجه
آرزوکش ایدی‌که پدری وفات ایتدیکی کونی جنازه‌سنی بشقه‌سنه
حواله ایدرك مجلس امامدن مفارقت ایتمامشدر . بر کون والده-
سی امام اعظم حضرتلرینك مجلسنه کیده‌رك : «اوغلمك سندن

غیری معینی یوقدر. بو کونکی نفقه‌سنی ویر» دیدی. امام حضرتلری:

☼ صبر ایت ، اوغلك فستق ایله طعام ایده‌جکدر

بیوردی. واقعا قاضی اولدیغی زمان هارون رشیدك سفره‌سنده فستق ایله طعام ایتمشدر. کیفیتی هارونه سویلدیکی وقت مشار الیه خنده ایتدی. مکافات علم وعرفانی اوله‌رق زنکین اولمش ایدی. برکون هارون‌الرشید: «مجموع ثروتکز نه‌قدردر؟» صوردیلر. «بیلمم، شمدیلك یدی یوز استرم وار. جمله‌سنك رکابی آلتوندر» جوابنده بولندی.

اصـول حنیفیه‌یی وضع ایدن بوذاتدر. وجود عالیلری اودرجه ضـعیف ایدی‌که یاتاغده یاتدیغی زمان ایچنـده آدم یوق ظن اولنوردی. هارون ایله برابر مکهٔ مکرمه‌یه کیتمش ایدی. ابویوسـف نمازده امام اولوب ایکی رکعتده سـلام ویره‌رك آرقه‌سنه دوندی. جماعته خطاباً: «یا اهل مکه! سز نمازی اتمام ایدیکز. بز مسـافرز» دیدی. مقتدیلردن بری «نمازی بزسـندن ای بیلیرز» دیجه ابو یوسف «اکر بیلمش اوله‌یدك نمازده لاف سـویلمزدك» بیوردی. امامك بو جوابی هارون رشیدك زیاده‌سیله خوشنه کیتدی.

امام غزنوی دیورکه «ابو یوسف تفسـیر، حدیث کبی علوم شریفه‌ده یکتا ایدی☼ نعمت دنیا اوچدر. بیوررلری.

☼ اونلرده: نعمت اسلام، نعمت عافیت ، نعمت

غنای نفسلدر کونده یوز رکعت نماز قیلار ایدی . اثنای دعاده اللرینی اثواب آلتندن آداب ایله چیقاریر، رجب وشعبان آیلرنده صائم اولوردی .

برکون حضرت ابو یوسف کمال دبدبه ایله اسب سوار اولەرق چارشوده کزرکن بری: «یا امام! سز آلتون وکموش استعمالی جائز دکلدر بیوریورسکز . حالبوکه آتلریکزك نعلی بیله آلتون وکموشدندر . بو نصل اولور ؟» دیدی . حضرت امام : «بونلری تلذذ وتکبر ایچون قوللانمەیز . ناسك مزخرفات دنیایه رغبتلری معلومکدر . بزی بویله بر عظمتله کوردکلری وقت بو بر اتمکجینك اوغلی ایدی ، بوقدر ثروته علم وعرفان سایەسنده نائل اولدی دیسونلرده تحصیل علمه چالشسونلر» بیوردی . علمانك البسەسنی سائر ناسدن تفریق ایتدیرن ابو یوسف حضرتلریدر. مذهب عالئ حنیفی‌نی نشره یکانه سبب اولدیلر . مآثر عرفانیله نزد خلیفەده احترامات فائقەیه نائل اولمشدی . امام حضرتلرینك حکمیاتی پك چوقدر . بیوررلردی‌که : «ناموس صاحبی اولمیان بر آدم ایله صحبت ایتمك کندینی بیلن ایچون عاردر. سن وجودیکی علم ایچون فدا ایتمینجه علم سکا بر شیء ویرمز .

وفات ایده‌جکی وقت : ٭ یارب سن بیلیرسـك که بن بیـلـه‌رك حرام اکل ایتمدم . اثنـای محاکمه‌ده هر کیم اولورسه اولسون مساوات وکمال حقانیت اوزره فصل بین ایتدم . کاشکی فقیر اولسیدمده مسند قضـاده بولنمش اولمسه ایدم . یارب ! بنی مغفرت ایله . دیه‌رك بارکاه احدیته مناجات ایلمشـدر .

(علی بن یحیی) دییور که : « بر کون ابو یوسف حضرتلرینك خانهٔ عالیلرینه کیتمش ایدم . برچوق دفاتر محفوظ ایدی . بونلر نه‌در ، دیدم . اثنای قضاده ویردیکم حکملردر . روز محشرده جواب تدارکنه محتاج بیوردیلر » .

ابو یوسف حضرتلری عالم علم وعرفانده شهرت کیر آفاق اولدقلری صره‌لرده امام اعظم حضرتلری نصیحت مقامنده بیوردیلرکه: « یالان سویلمکدن اجتناب ایت ، خاطر ایچون مداهنه ایتمه . مجمع ناس اولان محللرده او- طورمه . مافوقکده عالم وار ایکن بیلمدیکك بر شیئه مداخله‌ده بولنمه . سوقاقلرده بیهوده کزوب- ده تضییع اوقات ایلمه . یول کنارنده اوطورمه .

مسجدده اوطور ٭ متنوع اثواب كيمه ٭ زوجه‌ك ايله كيجه چوق لاف ايتمه ٭ برطاقم رجالك تراجم احوالنی زوجه‌كه سويله‌مه ٭ علمدن عاجز اولور ايسه‌ك عبادت ايله مشغول اول .

ابو يوسف حضرتلری مذاكرات علميه‌يه دائما آرزوكش بولنور ايدی . انظار اشتياقی دائما كتابه معطوف ايدی . ابراهيم الجراح ديبور كه : «ابو يوسف حضرتلری حالت نزعده ايكن ياننه كيردم ، بكا ديدی كه بر آدمك حجازه كيتمسی راكباًمی ، يوقسه ماشياًمی افضلدر ؟ بن ده راكباً دكل ، ماشياً كيتمسی افضلدر ديدم . قبول ايتمدی . حضورندن چيقدم » بو ده حضرت امامك افكار عاليه‌سی هر زمان مسائل شرعيه ايله مشغول اولديغنی ارائه ايدر .

مرض موتنده علويتك تأثيری تحتنده وجه عاليلرينك اكتساب ايتديكی حمرت لطيفه كويا رخسار جانادن مقتبس بر معكس رنكين ايدی . مزايای لطيفه‌سی هركسجه معلوم وعلو افكاری بتون قيمت شناسان علوجه مسلمدر . بيوك ايدی : بيوكلكه نمونهٔ امتثال اولور ايدی . عادل ايدی : وجدانی عدله معيار قياس اوله‌بيلوردی . يوز سكسان ايكی سنه‌سنده ارتحال جنات عاليات ايتمشدر . خبر وفاتی بتون اهالئ بغدادی اشكريز تأثر ايلدی . نعش عاليلری احتفالات لازمه ايله

قالديريلوب بغدادده قريش قبرستاننه دفن اولندی . جنازه نمازینی هارون الرشید بالذات قیلدیردی وجنازه‌نك اوکنه دوشه‌رك دفن اولننجه‌یه قدر وظیفهٔ وداعی ایفا ایلدی .

امام محمد حضرتلری

شمس الائمه امام اعظم حضرتلرینك رحلهٔ فیاضانه‌لرندن یتشمش بر امام همامدر . ایکنجی طبقه‌دن مجتهد مذهبدر . نظر ادیبانه‌لری تماشای جلال خالقه معطوف ایدی . اخلاق جمیله‌سی علویتك بر آینهٔ انعکاسی ایدی. آرایش بخش مجلس اولدقلری زمان بتون ارباب عرفان کلامنی استماع ایدرلردی . مسائل علمیه‌نك اك دقیق نقاطنه واقف اولدقلرندن نطق بلیغانه‌لری سامعینی اهتزازه کتیریر ایدی .

حضرت امامك تلامذه‌سی ایچنده اك زیاده سودیکی امام محمددر . اسم شریفلری (محمد بن زفر ابو عبدالله الشیبانی)در. پدری دمشق طرفندندر ، امام محمد (واسط) ده ساحهٔ جهانه کلدی . چونکه پدرلری حال حیاتنده دمشقدن (واسط) ه کلشدی . امام حضرتلری ایام شبابنی کوفه‌ده

کچیردی. ثووی ، عمر بن ذر ، مالك بن مسعود ، اوزاعیدن فقه شریف اوقومشدر . کذلك امام شافعی، ابو سلیمان الجوزجانی ، هاشم بن عبد الرازی کبی افاخم دخی حضرت امامه تعلیم حدیث ایلدیلر. امام محمد حضرتلری امام اعظم افندمزك مجلس معرفت آراسنه پدرلریله کیرمشدر . ابو حنیفه حضرتلری پدرلرینه خطاباً : « اوغلکده نجابت و ذکا واردر .تحصیل علمه تشویق ایله » بیوردی . بونك اوزرینه امام محمد امام اعظمك مجلس حکمت انیسنه دوام ایدرك آز زمان ظرفنده مسند جلیل اجتهادی احراز ایلمشدر . امام شافعی حضرتلری: «امام محمد کبی حسن حاله مالك بر ادیب وفقیه آز بولنور » بیوردی ٠ مشارالیه حضرتلرینه: «زهد وتقوایه دائر کتاب تألیف بیوردیکزمی ؟ » دیه صوردیلر . «اوت ، (احکام) نام کتابی یازدم » دیدی. مؤلفاتی چوقدر. حسن اخلاقه مالك ، طریق مستقیمه سالك بر امام عالی قدردر .

امام شافعی بیوریورکه : « امام محمددن اخذ اولنان علوم کاغد اوزرینه چکلمش اولسه بردوه یوکی کتاب تشکیل ایدر. جمله ناس علوم شرعیه ده اهل عراقك عیالیدر . اهل عرفانده ابو حنیفه یه منتداردر . اکر امام محمد افکار عالیه سنی معرض دقیقده میدانه قویه جق اولسه بز آکلامقدن عاجز قالیرز » حضرت امام اوقاتنی بیهوده یره صرف ایتمزدی . حتی اولاد

وعيالنك امور كثيره سنى بشقه برآدمه حواله ايتمشلردى . انلره: « بندن برشئ طلب ايتميكز » بيوررلردى . نطق عارفانه لرندن مستمعين غريق حيرت اولورلردى . بيوررلردى كه :

❊ بيوكلك نسب ايله دكل، فضل وكمال ايله در. صادق رفيق سنى خيره تشويق ايدندر ❊ عفو عقلك زكاتيدر ❊ عدل محافظهٔ اسايشدر ❊ حسن ادب نسب قبيحى ستر ايدر ❊ كندى نفسنى بكنمك قدر احمقلق اولماز ❊ نجابتى اعراضده آرامق روزكارده تعدى ايتمكه بكزر ❊ برمجلسده علم وعرفان مفقود اولور ايسه اوراده حيوانيت قائم اولور .

امام محمد حضرتلرى كيجه يى اوچه آيرمشلردى. برقسمنده نماز قيلار ، ديكر قسمنده اويور ، قسم آخرده مطالعه ايله مشغول اولورلردى . خانه سنده كيجه لرى صوت چيقاران بر خروس مانع مطالعه در ديه دفع ايتديلر . جوانب اربعه سى دائما كتاب ايله محاط بولنور ايدى . اويقو غلبه ايتديكى وقت « آه، بن نصل خواب غفلتنا كه طاله جغم » عباداللهك امورى بكا محولدر » ديه آغلاردى. حتى اويقونك حرارتنى دفع ايتمك ايچون اوكنه بر لكن صو قويه رق اثوابنه

صو سرپردی . بوصورتله اویقویی قاچیریر ایدی. حسن اخلا-
قندن هرکسه التفات ایدردی. الحاصل لسان تعظیم وتوقیر ایله
یاد اولنور برمجتهد عالیدر. هارون رشید کندینی خراسانه قاضی
نصب ایلدیکی زمان خراسانك مرکز حکومتی (ری) شهری
ایدی. بغداددن خلیفه ایله برابر شهر مذکوره کیتدی . امام
محمد اوراده یوز سکسان طقوز سنه‌سنده وفات ایلمشدر .
هارون رشید بو حالدن غایت متأثر ومجبور فریاد اولدیغندن
کیدرکن «آه، مجمع ادب وخزانهٔ فقه یانمده ایدی . شمدی
یالکز قالدم» دیر ایدی . سؤال ایدنلره: «علم فقهی (ری) ده
دفن ایلدم» دیه‌رك اظهار کدر ایلردی. جسد مبارکاری جبل
(حراك)ده مدفوندر. اومقبرهٔ سعادت آورده مشاهیر علمادن
(هشام بن عبدالله الرازی) وجانب غربیسنده (کسائی) دخی
انزوا کیر خاك غفران اولمقده‌درلر .

امام محمد حضرتلری وفاتی هنکامنده : «اکر جناب حق
حضورنده بکا (ری) شهرینه جهاد ایچونمی ، یاخود نفسك
تشویقی ایله‌می کیتدك دیه خطاب اولنورسه‌م نه‌جواب‌ویریرم ؟»
بیوردیلر . مؤلفاتی اکمال اولنسه بیك جلده بالغ اوله‌جغی
موثوقاً روایت اولنیور. (ابو عبد) نام ذات دیبورکه: «برکون
امام محمدك مجلسنه داخل اولدم. امام شافعی حضرتلری اوطو-
ریوردی . امام محمددن برچوق مسائل یازمقده ایدی . امام
محمد شافعی‌یه یوز درهم (آقچه) ویره‌رك : «علم اوکرنمك آرزو
ایدرسه‌ك هرزمان مجلسمزه دوام ایت» بیوردی. ائمهٔ اربعه‌دن

شـافعی حضرتلری کبی بر امام جلیل «بن امام محمددن بر چوق مسائل اوکرندم» دییور بوایسه امام محمدك علوقدرینه بر دلیل قطعیدر.

امام محمد حضرتلری بر کون بر طالب علمه: «سن نماز، اوروج مسائلنه واقفمیسین؟» دیدی. مخاطبی: «اوت واقفم» دینجه «اویله ایسه سن بندن عالم ایمشسك. زیرا صلاة وصیامده اون ایکی بیك مسئله واردر» بیوردی. برکون مادیوندن بری «یا امام! خالقك وجودینه کائنات ومحسوساتدن بشقه دلیلك وارمی؟» دیمسیله حضرت امام: «ایشته محسوساتك غیری. بوندن بیوك دلیل اولهماز.» بیوردیلر.

امام ابو یوسف اکثر اقوالی امام محمددن آلمشدر. امام محمد

※ بزم عندمزده صحابهٔ کرامك افضلی حضرت ابوبکر، عمر، عثمان، علی رضی الله عنهمدن عبارتدر.

بیوررلردی. هارون رشیدك امریله بر وقتلر فتوی ویرمکدن منع اولنمش ایسه ده صکره دن نائل التفاتی اولمشدر. غایت فرسوده لباس کیبر، تحصیل علم وعبادتدن تجدیدینه وقت بوله ماز ایدی.

برکون طبیعیوندن بریسی هارون رشیدك حضورینه کله رك خالق کائناتك موجودیتنه دلیل ایستهدی. درحال امام محمدك جلبی امر اولندی. امام حضرتلری درت ساعت صکره حضور حکمداری یه داخل اولدی. سائل مرقوم دخی بر طرفده

اوطوریبور ایدی . هارون رشید حضرت امامه کج قالمسنك سببنی صوردی . حضرت امام بیوردی که : «یا خلیفه ! خانهم نهرك کنارنده اولدیغنی بیلیرسکز. خانه‌مدن چیقار ایکن برده کوردم که اوفاق بر یلکن سفینه‌سی نهرك اوزرنده روزکارك هبوبنه تاب آور مقاومت اوله‌میه‌رق موجه‌لرك شدتندن پارچه پارچه اولدی. آره‌سی چوق کچمدی . پارچه‌لنان سفینه هیچ برفردك صنعی اولمدن اولکی حالنه کلدی . بن‌ده او سفینه‌یه بیندم ، نهری کچدم. طبیعی‌درت ساعت قدر کج قالمشم . بونده بنی معذور کوریکز» دینجه طبیعیوندن اولان حریف امامك بو سوزینه زیاده‌جه کوله‌رك هارون رشیده خطاباً: «یا خلیفه ! بتمله مکالمه ایده‌جك ذات بومیدر ؟ هیچ برکمی پارچه‌لنیرده بر صانع اولمدن تکرار حال آصایسنه کلیرمی ؟» دیدی . حضرت امام مرقومه خطاباً: «یا برکمی پارچه‌لندقدن‌صکره هیچ برفردك صنعی اولمقسزین اولکی حالنه کلزده بوقدر کائنات خالقسز وجوده‌کلیرمی؟» بیوردی. حریف مبهوت قالدیغندن حضوردن طرد ایدلمشدر .

ابو یوسف حضرتلری «بن امام محمدن زیاده حکیمانه نطق ایراد ایدن کورمدم» مجلس عالمانه‌لرنده حاضر بولنان بالجمله فقها افتخار ایدرلردی . پدرندن اوتوز بیك درهم ارثاً انتقال ایلمشدی . نصفنی حدیث وفقه

شريف تحصيلنه صرف ونصف ديكرينی‌ده نحو وشعر اغورنده افنا ايلدی . ذات شريفلری كتاب‌اللهی عالم اولوب هر زمان مرجع لذت شناسان ارباب حكمت ايدی» بيوريبورلر. ابو-يوسف حضرتلريله آرالرنده اختلاف وقوع بولمش ايسه‌ده صكره مبدل ائتلاف اولمشدر . بوبابده عصر مذكورده بولنان علما شهادت‌ايديبورلر. بركون فقها مواجهه‌سنده درس تقرير بيوريبورلردی. بريسی: «يا امام! جنب آدم جامعدن بشقه‌بر محلده صو بوله مدينی حالده جامعه‌كيره‌بيلورمی؟ ديدی. حاضروندن بعضلری كيره‌مز ديديلر. حضرت امام: «تيمم ايدر ، صكره كيرر وصوبی آلير» بيوردی . سائل سؤالی دكشديره‌رك: «بر قوربغه صويه دوشوبده فوت اولسه نه‌لازم كلير؟ صو تنجس ايدرمی؟ ديدی. حاضرون ينه «ايدر» ديديلر. امام حضرتلری «خير، تنجس ايتمز. چونكه صو ذاتاً قوربغه محليدر» بيورديلر.

حسن بن داود ديبوركه : «فتواده اختصاص كسب ايدن ذوات نصل شهرتكير عالم اولمشلر ايسه‌امام محمد دخی مسائل شرعيه واحاديث شريفه‌ده شهرت تامه اصحابندندر . » يكرمی بيك قدر مسائل شرعيه اجتهاد بيوردی . يدی بيك نطق رسول الثقلين حافظهٔ عليه‌لرنده ايدی . بركون برمجلسده مسند نشين معرفت اولمشلردی . اشرافدن بريسی كلدی. جمله‌سی آياغه قالقدی . امام محمد قيام ايلمدی. حريف حدت ايتمك ايستمش ايسه‌ده بللی ايتمدی كيتدكدن صكره بريسی: «ياامام ! بوآدمه نيچون

قیام ایتمدیکز ؟» دیدی. حضرت امام «بو آدم نفسنه قیام اولنمسنی سور. بوایسه مقبول دکلدر. حتی حدیث شریفده (من احب ان یتمثل له الرجال قیاماً فلیتبوأ مقعده من النار) وارد اولدی. نفسمی طبقهٔ علمادن اوشاقلغه تنزیل ایده‌مم.» جوابنده بولنمشلردر. «قرآن کریم اوقویان بر آدمك والدین واستادندن غیریسنه قیام ایتمسی جائز دکلدر.» دیرلردی.

مشار الیه حضرتلرینك بر چوق آثاری واردر. الآن معمول بهدر. صیت وشهرتی هر طرفه یایلمشدی. عصرنده مجتهد مطلق اولان حضرت (اوزاعی) امام محمدك اجتهاداتنی ایشتدکده: «عجبا عراقده سنت رسوله واقف واصحاب رسول واهل حدیثك احوالنی عالم وارمی؟ زیرا اصحاب نبی بوطرفلره کیتمدیلر.» امام محمد حضرتلری اوزاعینك اوسوزنی ایشتمسیله همان سنن رسول و اقوال اصحابدن عبارت اولان (سیر کبیر) نام اثر مهمنی آلتمش جلدده اوله‌رق سویلیه‌رك یازدیرمش وجمله‌سنی برعربه‌یه یوکلتوب طوغریجه خلیفهٔ رشیدك سراینه کوندرمشدر. خلیفه بویله براثر مهمك زماننده حیز آرای ظهور اولمسنه زیاده‌سیله ممنون اولمشدر. برنسخه‌سنی اوزاعی‌یه کوندردیلر. تعجب ایتدی. حضرت امامك مآثر عرفانی تصدیق ایلدی. امام حضرتلرینك مؤلفات سائره‌سنك چوقجه اولدیغنی یوقاریده سویلمش ایدك. سیر کبیر نزد خلیفه‌ده شایان قبول اولدی شهزادکانه تدریس ایدلمسی امر اولندی. (اسماعیل

بن توبة القزوينى) شهزادكانك استاد فضائل نهادى ايدى. (امام ابو سليمان الجوزجانى) حضرتلرينك هم عليه‌لرى بوبابده سبق ايتمش اولمسه‌يدى بو كتاب يسباً نسياً اوله‌جغى دركار ايدى. چونكه امام محمده اسناد اولنان آثار بالذات كنديلرى طرفندن يازلمش دكلدر. بلكه شاكردانى طرفندن تقريرلرى ضبط اولنمشدر. بوبابده الك زياده خدمتى كوريلان اعاظم تلامذه‌سندن (ابوحفص كبير) حضرتلريدر. بوذات حضرت امامك آثار عاليه‌سنى بتون انظار جهانه نشر ايلدى. الحاصل مسائل فقهيه‌يه اقدامات متواليه‌سى سبق ايتمشدر.

امام زفر حضرتلری

اجلهٔ فقها وائمهٔ حنیفه‌دندر. طبقهٔ ثانیه‌دن مجتهد مذهبدر. افکار بدیعهٔ عارفانه‌سی واسع ایدی. مسلك عالی‌یه سالك اصیل، نجیب برعالم نحریردر. برقاچ مسئله‌دن بشقه اقوال واجتهاداتنه فتوی ویرلمامشدر. اسم عالیلری (ابوالهندیل) یاخود (ابو خالد زفربن هندیل بن صباح الکوفی) در. کتب تدوین ایدن اون ذاتك بریسیدر. یوز اون سنه‌سنده قدمنهادهٔ عالم وجود ویوز اللی سنه‌سنده کشمکش حیاتدن وارسته اولمشدر. پدری (هندیل) اصفهان والیسی ایدی. امام زفرده اورادە متوطن ایدی. ابتدا حدیث شریف تحصیل ایلدی. مجلس جلیل حنفیه مظهر بیورلمشدر. ابو حنیفه حضرتلری بوذاتی چوق سور وحتی « تلامذه‌مك اکملیدر » بیوررلر ایدی. مشاهیر علمادن محمد بن عبدالله الانصاری، خلف بن ایوب، عصام بن یوسف، هلال الرازی کبی دهاة هپ حضرت زفرك خلقهٔ تدریسندن یتشمشلردر. برادرندن قالمش اولان میراثی آلمق ایچون کوفه‌دن بصره‌یه کیتمشلردی. اهالیٔ بصره

مفتون کمالات حضرت امام اوله‌رق بصره‌ده قالمسنی رجا ایلملریله بالضروره خیلی وقت اوراده قالمش واسعهٔ عرفانی ایله بتون طالبان علومك انظار بصیرتلرینی تنویر ایلمشدر . نام عالیسی سزاوار توقیردر. هر نره‌ده اولورسه اولسون مباحثات علمیه‌دن بشقه دنیایه عائد مالا یعنی کلام سویلمزدی . حتی بر مجلسده بولونده مالایعنی کلام دوران ایتمکه باشلارسه درحال مجلس مذکوری ترك ایدرك چیقار، کیدردی . قاضی اولمسنی تکلیف واجبار ایتدیلر . قبول ایلمدی . خانه‌سنده قپانه‌رق اورته‌دن غائب اولمشدر . حضرت امامك غیبوبت واقعه‌سندن متأثر اولان ارکان مملکت سوقاقلرده « امام زفر عفو اولندی ، چیقسون » دیه ندا ایتدیلر . بونك اوزرینه تکرار خانه‌سندن چیقه‌رق تدریساته باشلامشدر . « بن برقاچ مسئله‌دن بشقه حضرت امامه مخالفت ایتمدم » بیوردیلر . کندیسندن بر مسئله سؤال اولنسه ایدی مختصر جواب ویریر، همده ادلهٔ قاطعه ایله اثبات مدعی ایدرایدی . معرض تشکر وتواضعده « بن ابو حنیفه‌یه مخالفت ایده‌مم . هر زمان بنی الزام ایدر » بیوررلردی .

معمر بن حسن نام ذاتدن « امام زفر ایله ابو یوسف ابو حنیفه‌یه نسبتله نصلدر؟ » دیه صوردیلر . « بر سرچه قوشنك شاهین یاننده اولان اهمیتنه بکزر » دیدی . امام زفرك قلب تابناکنده خشیة‌الله مرکوز ایدی . وفات ایتمدن مقدم بورجنی تسویه ایلدی . نه قدر پاره‌سی وارسه جمله‌سنی قرنداشنه ترك ایلمشدر. قرنداشی صباح بنی تحمیم قبیله‌سنده عامل ایدی .

زفر حضرتلری آخر عمرینه قدر عبادات وطاعات ایله مشغول اولدی . وجدان عالیلری هر درلو مزایای انسانیه‌نك جلوه‌گاهی ایدی .

اوزاعی حضرتلری

قافلهٔ مجتهدین میاننده شاهراه استقامتده شهرتکیر عالمدر. ذات مبارکلری مجتهد مطلق و آیریجه مذهب صاحبیدر . شام شریفده ایکی‌یوز سنه‌قدر مذهب عالیلری حکمفرما اولمش وتابعینی چوغالمش ایسه‌ده تحولات اعصار ایله شمدی منقرض اولمشدر . اسم عالیلری (عبدالرحمن بن عیسی بن محمد) در. (تبع تابعین) دندر. یحیی بن زکریادن اخذ علوم ایلدی . یتمش ایکی یاشنده بیروتده یوز اللی سنه‌سنده وفات ایتدی . بر کون حمامده ایکن حمامجی کندیسنك ایچریده اولدیغنی اونوتمش ایدی . اوزرینه قپویی سد ایدرك کیتدی . بر مدت صکره بخارك تأثیرندن میت اوله‌رق بولنمشدر . نوویه‌نك روایتنه کوره اوزاعی حضرتلری یتمش سکز سنه‌سنده (بعلبك)ده طوغدی . (اوزاع) دمشق طرفلرنده بر قریه ایمش . فقط اوزاعی اورایه منسوب دکلدر . جسد مبارکلری بیروت جوارنده مدفوندر . حمامده تلف اولملرینی زوجه‌سنك

تشويقاتنه اسناد ايديورلر . اوزاعى حضرتلرى بيورورلردى كه
* دنياده هر ساعتده آلنان نفسلر روز محشرده
حساب اولنور ، برنفس ذكراللهدن خالى اولورسه
حسرتدر * ارباب وجداندن حسن اخلاقه مالك
اخوان ايله هم صحبت اولمق اهل و ماله ملاقى
اولمقدن افضلدر * اولاد و عيالندن فرار ايدن
عبد آبق كبيدر *

عبدالله بن المبارك حضرتلرى

اجلهٔ ائمهٔ فقهادن بر علامهٔ بى مدانيدر . افكار بديعهٔ علميهسندن باحث كتابلر محاسن اخلاقيهسنى يازه بيتيرهميورلر . ثروت مجموعهسنى بتون فقراى امته توزيع ايتمك صورتيله اظهار سخا ايتمشدى . سنهده يوز بيك درهم قدر مبلغ تصدق ايدردى . مديونلرى ومصائب ديدهلرى تخليص ايتمك هپ او خزينهٔ سخانك دأب حميتپرورانهسندن ايدى . او درجه حكيمانه نطق ايراد ايدردى كه علويتله متحسس اولمامق امكان

خارجنده‌در . یوز سكسان بر سنه‌سنده بغداد جوارنده (هیت) بلده‌سنده ارتحال جنات عالیات ایلدی . حافظ النسفی حضرت امامك یاننده حالت نزعده کیرمش ایدی . حضرت عبد الله او صره‌ده بریسنه مسائل شرعیه یازدیرمقله مشغول ایدی . نسفی بو حالدن تعجب ایدرك: « یا امام ! بو خسته حالکزده نیچون فقه شریف ایله مشغول اولیورسکز ؟ راحت ایتمکز لازمدر » دیدی . عبدالله بن مبارك: « ایشتمدیکم بر مسئله واز ایسه بلکه فائده ویریر » بیوردی . وفات ایده‌جکلری وقت ماء زمزم ایچدی .

بر کون ذات مبارکلرینه: «بزه حسن اخلاقی بر کلمه‌ده افاده بیورك » دیدیلر . « غضبی ترك ایدیکز » جوابنی ویرمشلردر. (عالم المشرق والمغرب) عنوانیله مباهی اولدیغی بتون فقهای عظامك تحت تصدیقلرنده‌در . ابراهیم بن شماس دییورکه: « ناسك افقهی اوزاعی ، ابن المبارك ، فضل بن عباس ، وکیع بن جراحدر » عثمان بن حسن نام شاعر بلیغ حضرت امام حقنده بر چوق اشعار سویلمشدر .

مشارالیه حضرتلری حسن ادب اربابندن ایدی . برفردك عیبنی یوزینه اورماز ، اشارت طریقیله آکلاتیر ایدی . حتی بریسی آقسردقده الحمد لله دیمز ایسه آقسران آدمه « نه لازم کلیر؟» دیه سؤال ایدردی . «الحمد لله » دینجه « یرحمك الله» دیرلردی . بتون فقرا واحبابنه توزیع نقود ایدردی . برکون

بریسی: «یا امام! نصیحت ویرن وارمی؟» دیدی. حضرت امام: «قبول ایدن وار ایسه ناصحده واردر» بیوردی. بریسی حدیث شریف سؤال ایتمك اوزره خانه‌سنه کلیر، نهایت درجه‌ده مداهنـانه حرکاتده بولنور. حضرت امام: «بن بو صفتده بولنان بر آدمه حدیث شریف تلقین ایده‌مم» بیوردیلر.

※ صـاحب مزیت طاعت، وجدان، حسن‌اخلاق سایه‌سنده تعالی ایدر » بیوردیلر. ※ بن صـالحینه محبت ایدرم. فقط تأسف اولنور که او درجه‌یه ارتقا ایده‌مدم » دیرلردی. بر کون بریسی بیـك درهم قدر پاره ایستدی. ویرلمسی‌ایچون وکیلنه یازدی. وکیل بونده بر سهو وار دیه‌رك کیرویه رد ایلمش ایسه‌ده حضرت امام بو دفعه اون درت بیك درهم ویرلمسنی امر ایلدی.

مشارالیه تابعیندن سعید بن یحيي بن سعد الانصاری وسلیمان النخعی‌یه ملاقی اولدی. حضرت انس بن مالك ایله کورشمك شرفنه‌ده نائل اولمش وکندیسندن حدیث شریف اخذ ایلمشدر.

برکون بر سائل (رابطه) دن سؤال ایلدی. ※ سن نفسکی حقه ربط ایت، بوندن بیوك رابطـه اولماز » بیوردی. بریـی « یا امام! قرآن اوقومقمی افضلدر،

یاخود تحصیل علممی ؟ دیه صوردی . * سن نمازده اوقویه‌جق قدر از برلدك ایسه کافیدر ، همان علمه غیرت ایت ، علم سببیله قرآن کریمی آکلارسك . جوابنی ویرمشلردر . * بر قومه مسافر اولدیغکز زمان شفقت ایله معامله ایدیکز * ناسك معایبنی کوردیککزده کندی قصورلریکزی اونوتمیکز * بیوررلرمش . حقوق عبادی نه درجه‌ده کوزتدیکنه دقت ایتملیدرکه شامدن کلدیکی وقت یاننده امانت بر قلم قالمش ایدی . تکرار صاحبنه اعاده ایتمك ایچون مرودن شامه قدر ماشیاً کیتمشدر . فقهادن ابن عباس بن مصعب دییورکه * ابن مبارك حدیث ، فقه کبی فنون عالیه‌ده یکتا ایدی . سخاوت ، شجاعت ، صداقت ایله مشهوردر * استانهٔ عالیلرنده‌چوق اوطوررلر ایمش . ☼ سن هر کون خانه‌کده اوطورمقدن توحش ایتمزمیسك ؟ دیمشلر . ☼ نه‌دن توحش ایده‌یم ؟ هر کون اصحاب حدیث ایله برابرم . کویامواجههٔ نبیده‌و مجلس اصحابده بولنیورم .

اودرجه‌ده متلذذم بیورمشلردر. ❋ علم حدیث فهم ونشردن عبارتدر، دیرلر ایدی.

سفیان الثوری بیوریورکه : « بر سنه متمادیاً سعی وغیرت ایتسه‌م عبدالله بن‌المبارکك اوچ کونلك کمالاتنه واصل اوله‌مام. » بوداهی هردرلو فضائل عالیه‌یی جامع ایدی. بوبابده بتون ارباب علم شهادت ایدییورلر. ❋ عالمه لایق اولان نفسی دنیادن بری ایتمکدر. جملهٔ حکمیه‌سی ذات عالیٔ عارفانه‌لرینك فم شریفلرندن صادر اولمشدر. برکون (سفله) کیمدر؟ دیه صوردیلر. «دینی دنیایه دکیشندر» جواب حقیقتپرستانه‌سنی ویرمشدر.

عبدالله بن عمرالرضی دییورکه «بزاهل بدعت وفاسق آدملر ایله کوریشور ایدك. عبدالله بن مبارك بوحاله مطلع اولدی. بکا توجیه خطاب ایدرك سن بر طاقم سوءاخلاق صاحبلریله اختلاطایدییورسك. بنمله اوتوز کون قدر کورشمه» بیوردی. کرسیٔ عرفانده نطق ایراد ایدردی‌که جامع اولدیغی افکار عالیه‌یی نه کلام فلاسفه‌ده، نه‌ده نطق خطباده ایشتمك احتمالی واردر. کویا محاسن حکمیه بووادیٔ بلیغی موعد وصال اتخاذ ایتمش ظن اولنور ایدی. ❋ انسانك صاحب تقوی اولدیغنه اوچ دلیل واردر: آنلرده خالقدن کلن اموره حسن توکل، احسان اولنانلره حسن رضا، باشدن

کچن بلالره حسن صبردن عبارتدر ☼ سوسلی کزمك علمانك عاداتندن دکلدر ☼ صبر ایله مروت وقناعت بذل ایله سخاوتدن افضلدر . اوچ شیئده حساب یوقدر : سحورده، افطارده ، برده مسافره اطعام اولنان طعامده. بونلر نه‌قدر بذل اولنسه جائزدر ☼ زهد ادعاسی نفسی زهددن چیقاریر ☼ ادب دینك ثلثیدر ☼ علمی تحصیل ایدوبده انواع دنائتی ارتکاب ایدنلره تعجب ایدرم ☼ صالحینك ذکر اولندیغی محللره رحمت نازل اولور .

اصحاب حدیثه زیاده‌سیله اکرام ایدردی . حتی خصوصی بر آدم طوته‌رق یمك طبخ وتوزیع ایتدیریر ایدی . ابو اسامه برکون حضرت امامك حضورینه یوزندن فقر وحال اماره‌لری مشهود اولدیغی حالده کیردی . کوکسی طارلاشمش ایدی . کیتدکدن صکره حضرت امام آرقه‌سندن درت بیك درهم کموش کوندرمشدر . کوفه‌ده خانهٔ عالیلری بر انجمن دانش حالنی آلدیغندن هرکون آقشامه قدر مذاکرهٔ علم ایله امرار حیات ایدرلر ایدی. اهل کوفه اکثر امورده حضرت امامه مراجعت

ایدرك رأی مصیبیله عامل اولورلردی. حسن ابن عبدالله دیبورکه «ابن المبارك ایله خراساندن بغداده سیاحت ایلدم. بر دفعه یالکز یمك یدیکنی کورمدم».

بر کون هارون رشید «بو کیمدر؟» دیه صوردی. «بوکا عبدالله بن مبارك دیرلر. عالم خراساندر» دیدیلر. قرآن کریم تلاوت اولندیغی زمان صوك درجه متحسس اولورلر وقلب صافی اهتزازه کله‌رك هونکور هونکور آغلارلردی. علم وتقواده (مجمع البحرین) ماصدقنه نائل اولان ابن مبارك اوائل حالنده حسب البشریه سازه مراقلی وترنمه آرزوکش ایدی. بر کیجه برباغچهٔ بهشت آراده اهویهٔ لطیفه ایله صبحکاهی استقبال ایدیبورلردی. شفق آتدی. کونشك قرمزی ضیالری آغاجلره، داللره عکس ایتمکه باشلامشدی. خفیف خفیف اسن روزکار چمن زاری تحریك ایدیبوردی. عبدالله همان یرندن قالقه‌رق باغچه‌یی طولاشمغه قویولدی. بر مرغ خوش نوا جوش وخروشه کلمش فریاد ایدیبور. مشارالیه همان نوای مرغ ایله هم آهنك اولمق اوزره ترنم‌ساز اولمغه باشلادی. غائبدن برزبان فصیح: (الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکرالله ومانزل من الحق) آیت کریمه‌سنی اوقومغه باشلادی. بوحالده وجودینه لرزه عارض اولدی. درحال توبه ایدرك طریق زهده سالك اولدی. هرسنه تجارت ایچون خراسانه مال کوندریر وحاصل اولان تجارتدن اصحاب حدیثك اقوات یومیه‌سنی تدارك ایدردی. دائما یاننده بولنانلر سفیان الثوری، سفیان بن عیینه، ابن علیه، محمد ابن اسحق،

فضل بن عیاض دن عبارتدر . « بو بش محدث اولمسه ایدی بن تجارت ایتمزدم » بیورمشلردر . * بز علمی دنیایی الده ایتمك ایچون اوکرنمش ایدك . فقط علم بزی طریق آخرته سوق ایتدی * دیرلر ایدی .

ابواسحق حضرتلری دییورکه : « عبدالله بن مبارکك احوالنه نظر ایلدم . ابن مبارك اوزرینه اصحاب نبینك روحانیتندن ، حجت رسول اکرمدن بشقه بر شیٔ کورمدم . » ابن وهبی دن روایت اولندیغنه کوره بر اعمی عبدالله بن مبارکك حضورینه کلەرك کوزلرینك آچلمسی ایچون دعا ایلمسنی رجا ایلمش . حضرت امام دخی بارکاه احدیته رفع نیاز ایلدیکنده اعمانك کوزلری آچلمشدر .

آره صیره اصحاب حدیث ایله برابر جانب حجازه کیدردی . جملەسنك صرەلرینی ذخائر ایله طولدیرو ایدی . حجدن عودت ایدرکن هردرلو مصارفی کیسهٔ سخاسندن تأدیه ایدر وهر برلرینك اولاد وعیالنه لازم اولان اشیایی مکهٔ مکرمەدن آلەرق توزیع ایدردی . برکون طرسوس بلدەسنی تشریف ایلدیلر . کندیسندن حدیث شریف اخذ ایدن برذاتی بولەمامسندن طولایی سؤال ایلدی . مدیون اولدیغندن محبوس اولدیغنی سویلدیلر . محبوسك خبری اولمقسزین اون بیك درهم قدر اولان بورجنی تأدیه ایدرك مومی الیهی قورتارمشدر . مدیون

حضرت امامك وفاتندن صكره سبب خلاصى اولديغنى آكلامشدر .

وكيع بن الجراح

ائمۀ حنفيه‌دن حديثده امام مطلقدر . يوز يكرمى يدى سنه‌سنده دنيايه كلدى . ابو سفيان ناميله معروفدر . مولدى سينابور طرفلرنده برقريه ايمش . اكثر مدت حياتى كوفه‌ده كچمشدر . برچوق اعاظم فقهادن اخذ علوم واستماع حديث شريف ايلدى ، امام يوسف و زفردن طريق قياس ايله فقه شريف اوقودى . كنديسندن دخى ابن مبارك ، يحيي بن آدم، ابن سعيد ، احمد ابن حنبل ، ابو جشم و سائر اكابر محدثين حديث شريف اخذ ايلمشلردر . يحيي بن اكثم حضرتلرى ديبوركه: «سفر و حضرده وكيع ايله‌مصاحبت ايلدم. سنه‌يى صائم اولوب هركيجه ثلث قرآنى تلاوت ايتمينجه اويومازدى. نصف الليلده حديثدن مفصل قرائت ايدر وصباحه قدر بوحال دوام ايلردى». «بز طلب علمه صوم ايله استعانه ايتدك ومفهومنجه دخى عامل اولدق» بيورديلر . «قرق سنه قدر حظوظ دنيادن بر شئ طاتمادم» ديرلر ايمش . ثروت مجموعه‌سندن قرق بيك درهم آقچه‌يى فقرايه تصدق ايتمش ودرت بيك قدر احاديث نبويه‌يى روايت ايلمشدر. كرك صحيح،

کرك یالان یره مدت عمرنده اصلا یمین ایتمامشدر . بریسی نسیاننذن شکایت ایلدی. حضرت امام « نسیان علتی معاصیدن ایلری کلیر » بیوردقلرندن سائل دخی بربیتی بروجه آتی مندرج اولان قطعه‌یی یازمشدر :

«شکوت الی وکیع سوء حفظی»
«فارشدنی الی ترك المعاصی»

ترجمه‌سی «بن حضرت وکیعه سوء حفظمدن شکایت ایلدم بکا ترك معاصی‌یی وصیت ایلدی. حفظ علم الهیدر. فضل الهی عاصی‌یه اعطا اولنماز».

والده‌سی وفات ایده‌جکی وقت مشارالیهی یاننه جلب ایدرك: « اوغلم بواللرم ایله برکیمسه‌یی ضرب ایتمدم » دیمش . احمد بن حنبل حضرتلری : « کوزلرم وکیع بن الجراح قدر بر عالم کورمدی » دییور . بیوررلردی که : ٭ ورع شبهاتدن اجتناب ایتمکدر ٭ حلالك حسابی ، حرامك عقابی واردر ٭ عاقل حق تعالی حضرتلرینك عظمت وقدرت الهیه‌سنی آکلایاندر ، یوقسه حیل ودسائس دنیایه صاپه‌رق دولاب احتیالی دوندیرن آدملر دکلدر .

«بوقدر احادیث شریفه‌یی نصل حفظ ایتدك؟» دیه صور.

مشلر. «تورع وممارثه وصداقت ايله حفظ ايلدم» بيورمشلردر. بوفقيه عاليشانك اتقاء، وقار، صلاح، جلادت، حميت كبى مزاياى انسانيه‌سى تسليم كردهٔ امم‌در. اجتهادده رأى عاليلرى مصيب ايدى. هانكى حديث شريفى ايشتمش اولسه درحال عامل اولوردى. يوز سكسان سنه‌سنده آلتمش آلتى ياشنده اولديغى حالده عراق يولنده ارتحال بيورديلر.

داود بن نصير الطائى الكوفى حضرتلرى

برفقيه زهد آرادر. ترجمهٔ احوالى زهده برنمونهٔ امتثال اولور. شوائب اغراض نفسانيه‌دن عارى، وسعت سخا، صافيت وجدان، كثرت عبادات خصائص جميله‌سنك مابه‌التطبيقى اوله بيلور. درويشلكك نه‌دن عبارت اولديغنى آكلامق ايستينلر بوعالم زاهدك احوالنه دقت ايتملرى ايجاب ايدر. بعض علما مشارٌاليهى سلسلهٔ فقهادن چيقاره‌رق صرف متصوفه‌دن كوسترمك ايستمشلر ايسه‌ده ائمهٔ حنفيه‌دن ومحدثيندن محمود الكفوى (اعلام الاخيار) نام كتابنده وچلبى مرحوم بركتابنده فقيه اولديغنى تصريح ايتمشلردر. سائر مؤلفلردن دخى تصريح ايدنلر واردر. حتى كيملردن استماع حديث شريف ايتديكنى يازه‌جغز. ايلك اوكجه حضرت امام اعظمك حلقهٔ تدريسلرينه مداومت ايلمش ايسه‌ده بر ايكى سنه صكره بتون بتون خلوت

نشین عبادت اولمشدر . اصلی خراسـاندندر . کوفه‌ده پرور-
شیاب اولدی . داود عبدالملك بن عمر و حبیب بن ابی عمر ،
محمد بن عبدالرحمن بن ابی لیلادن استماع ایلدی . کندیسندن
دخی اسماعیل بن علی ، مصعب بن مقدام ، ابونعیم ، الفضـل
بن وقیع وسائره روایت ایلدیلر. زهد وتقواده اودرجه ایلری
کیتمش ایدی‌که زماننده‌کی فقهای‌عظام اعلای قدری حقنده

※ اکر بتون اهل ارض ایله داود بن نصیرالطائی

وزن اولنسه عبادتجه جمله‌سندن آغر کلیر . بیوردیلر
برکون نفسـنه خطاباً : « اکر سن دنیایی حدیث و فقه
واسطه‌سیله جلب ایتمك ایستیور ایسـه‌ك عاطلسك . شـعر
ومداهنه یولنی ارتکاب ایتدیکك حالده غافلسك » بیوردی .
کوچـك برتولاسی وار ایمش. بوده حضرت عمر طرفنـدن
اجدادینه ویرلمش ایدی. تولایی درت یوز آقچه‌یه بیع ایدرك
یکرمی سـنه قناعت ایدوب اومقدار پاره ایله عمرینك ختامنه
ایریشمشدر . امام اعظم حضرتلرندن فقه شریفی اوقودقلری
زمان اصحاب حنیفیه ایچنده جمله‌سـندن ممتاز اولمش ایدی .

• برلقمه اتمك ایله بربارداق صـو آره‌سنده اللی

آیت اوقومق لازمدر . دیر ایدی . ابن سماك داوده

« بکا وصیت ایله » دیدی . مشارالیه « سن حق تعالی‌نك

نهی ایتدیکی شیئلردن اجتناب ایت ، امر ایتدیکی شیئلری یاپ . جناب حقك عظمت الهیه‌سنی ملاحظه ایت . دائما خلقت کائناتی بر مقبرهٔ سکون مثالی دوشون . صائم اول .. افطار ایت . اخلاقی بوزوق اسافل ووجدانسز انسانلرله انس پیدا ایتمه ، باشك بر بلایه اوغرار * الچاقلردن آرسلاندن فرار ایتدیکك کبی فرار ایله . بیورمشلردر .

برکون حضرت ابو حنیفه‌نك مجلس عالیلرنده «زیاده سویلدك» دیدیلر . بونك اوزرینه سوءادبده بولنمامق فکرینه مبنی حضرت امامك مجلسنه کلدکاری زمان برسنه‌قدر سوزه ابتدار ایتمامشدر . آخر عمرنده عزلت نشین اولمشلردر . ناس ایله اختلاط ایتمکدن حزر ایدردی . برکون فقهادن فضل بن عیاض مشارالیهك زیارتنه کیتمشدی . قپویی آچمدی . فضل حضرتلری خارج بابده آغلامشدر . بریسی : «یا داود بکا برکیمسه کوستر که هر وقت مصاحبت ایده‌یم » دیدی . « نافله مصاحبتده بولنمق مضلدر » بیورمش . حارث بن ادریس «بکا وصیت ایله» دیدی . مشارالیه حضرتلری جواباً « عسا کر موت کلیور ، بو لیل ونهار مراحل اسفاردر ، خلق هر زمان اورایه نازل

اولورلر ۰ سفرك انقطاعی قریب وحلول اجل دها عاجلدر ۰ زاد وذخیره‌کی حاضر ایت ۰ بیورمشلردر.

عمر بن صدیق دییورکه: «حضرت امام بمله ایی کوریشیرلردی. عزلته چکلدکدن صکره مجلسمزه دعوت ایلدك. «سزك مجلسکز مجلس آخرت دکلدر» دیه‌رك دعوتمزه اجابت ایتمدی.» «سنك معایبکی حفظ ایدن مزور ایله انس ایتمه» دیر ایدی. سخاوتنك صوك درجه‌سنه دقت ایتملیدرکه برکون احبابی: «سکا نفیس یاغ ایله طبخ اولنمش طعام حاضرلادق» دیدیلر. قبول ایتمدکدن بشقه: «فلان آدمك یتیملری چوقدن بری صیجاق طعام اکل ایتمامشلردر، آنلره کوندرك، ثواب اولور» بیوردیلر. نائرهٔ عشق الهی قلبنه دوشدیکی صره‌ده خانه‌سندن چیقمازدی. امام اعظم حضرتلری بالذات زیارتلرینه کیده‌رك حسن التفاتده بولنور ایمش. برکون حضرت امامك مخدومی حماد داوده بیك درهم اهدا ایلمش ایدی. داود قبول ایتمامشدر. آقچه‌لری اوکنه سربه‌رك کیتدی. داود اعاده ایتدکدن صکره ۰ دنیا طولوسی آلتون ایله بر آووج خاك سیاه نزدیمزده مساویدر ۰ بیوردیلر. زهد وتقواده او درجه تعالی ایتمش ایدی‌که خانه‌سنك طاوانلرینی سوکدیروب مدار تعیش ایدردی. نهایت صره دیوارلره کلدی. بریسی: «بو طاوانی تعمیر ایلر ایسه‌ك سنی یاغموردن

محافظه ایدر » دینجه « هایدی کیت ، بنی عشق الهیدن بری ایتمه » بیورمشدر. سبب موتیده برعذاب آیتنی تلاوت ایتمسی اولدی . اوقورکن وجودینـه لرزه عارض اولهرق درحال وفات ایلدی . صباحلین جسد مبـارکلرینی بی روح بولدیلر . رأس عالیلرینی کرپیچ اوزرینه وضع ایلمش ایدی . جنازه‌سنده جماعت پك چوق ایدی . مشـاهیر علمادن ابن سماك قبر شریفلری اوزرنده خطاب ایدرك: « یاداود! سن نفسکی بومقبر سکونه ادخال ایتمدن اول کندی خانه‌کده حبس ایلمش ایدك . دها روز محشرده حساب اولنمدن اول اعمالکی حساب ایلدك » بیوردی . ولیدبن عقبه دیورکه: « بن داود الطائیدن ایشیتدم. نیجه آدملر واردرکه برحال سروربخشایه نائل اولدقلری حالده هلاکلری او یوزدن اولور . برچوق انسانلر دخی بولنورکه نوع بشرده وسـائر مکوناتده کوتو وکریه کوردکلری حالات صلاح حال ونجاتلرینه وسیله اولور دیرلر ایدی .»

یوز آلتمش بش سنه‌سـنده کشمکش حیـاتدن وارسته اولمشدر . رحمة‌الله علیه .

ابو اللیث سمرقندی

مشاهیر فقهای حنیفیه‌دن ومحدثین کرامدندر . مؤلفات مرغوبه‌سی دست اعتبـارده متداولدر . اقدامات متمادیه‌سی

سایه‌سنده موثوق الکلم بر فقه عالیشان اولمشدر . اسم شریفلری (محمد بن احمد بن ابراهیم السمرقندی) در . اوچ یوز اون اوچ سنه‌سنده وفات ایلمش ایسه‌ده نره‌ده مدفون اولدقلرینه دائر معلومات صحیحه‌یه مطلع اوله‌مدق . آثار علمیه‌سی بین العلما پك مقبول اولوب نام جلیلی زبان تقدیر ایله یاد اولنمقده‌در . (مسمی) نام کتابنی تألیف ایتدکدن صکره روضهٔ سعادته براقوب پیشکاه نبیده خوابه واردی . کیجه رؤیاسنده طرف رسالتدن : « یا فقیه ! کتابنی آل » ندای قدسیسی واصل سمع عالیسی اولدقده اویانه‌رق کتابك بر قاچ صحیفه‌سنی سیلنمش بولدی . مشارالیه حضرتلری مفسرین کرامدندر . (ابو اللیث تفسیری) مشهوردر . (بستان العارفین)، (فتاوای)،(نوازل)، (عیون)، (تاسیس النظائر)، (مختلف الروایه) نام کتب شرعیه مشارالیهکدر . جعفرالهدی کبی افاخم امتدن اوقومشدر .

قدوری

عصرنده ممالك عراقیه‌ده ریاست حنیفیه‌یی احراز ایلمشدر. صاحب تقوی بر استاد کاملدر. مناظره ومباحثه‌یی چوق آرزو ایدر ایدی. حتی اکثر ایام حیاتی بوصورتله کچمشدر. ائمهٔ حنیفیه‌دن ابوحامد اصفهانی ایله برچوق مباحثاته کیریشمشدر.

حنیفی المذهب ایدی. کبار مشایخدن احادیث شریفه روایت ایلدی، فقهادن اولدقلری بین العلما مسلمدر. خطیب بغدادی مشارالیهك اسمنی سلسلهٔ مشایخ کرامه ادخال ایلدی. اسمی (ابوالحسن احمد بن محمد بن جعفر الهمدانی) در. حسن افاده‌یه مالك اولدقلرندن زلال بیان ایله بتون تشنکان فقه شریفی اروا واسقا ایلمشدر. اوچ یوز آلتمش ایکی سنه‌سنده دنیایه کلدی. (قدوری) ضم قاف ایله چوملك معناسنه اولان (قدور) ـ مفردی (قدر) ـ ك نسبتیدر. مشارالیهك بونامه وجه نسبتی آکلاشیله‌مامشدر. سمعانی بوبابده برشیء سویلمیور. معتبر تاریخلرك بیاننه کوره (قدور) بغداد داخلنده بر قریه اسمی ایمش. اوراده طوغمشلر. حتی فقهه دائر تألیف بیور.

دقلری (قدوری) نام کتاب فوائد نصاب بواسطه مشهوردر . مذکور کتابی صاحب هدایه (مختصر) اسمنده‌کی اثرینه زمین اتخاذ وحسامك (جامع‌الصغیر) ینی دخی برلشدیروب (هدایه) نام اثری تألیف ایلمشدر .

(قدوری) حضرتلری علم فقهی (ابو عبدالله محمد بن یحیی الجرجانی) دن اخذ ایلدی . بر قاچ بطن صکره امام اعظم حضرتلرینه وارير . کندیلری اوچنجی طبقه‌دن معدوددرکه حائز اولدقلری امتیازی کتابك اولنده بیان ایلمشلردر. فقهادن اقطع دیمکله معروف اولان (ابوالنصر احمد بن محمد) و (عبد-الواحدبن‌علی) قدوری حضرتلرندن فقه‌شریف اوقومشلردر. ایام حیاتنك قسم کلیسنی تلاوت قرآن‌کریم ایله کچیرمشـدر . مختصر سرخی‌یه بر مکمل شرح همت بیوردی . فقه شریفه خدمات‌متوالیه‌سی سبق‌ایدن قدوری شافعی ایله‌حنفی مذهبلری آره‌سنده مختلف فیه اولان مسائل شرعیه‌یی جمع ایدرك یدی جلددن عبارت اولان (تجوید) نام اثر مهمی یازمشدر. بونکله قناعت ایده‌مین بوغیور فقیه اصحاب حنیفیه میاننده وقوع‌بولان اختلافاتی دخی طوپلایه‌رق آثار کمالاتپروریلرینه بر لاحقهٔ گرانبها اولمق اوزره (تقریب) اسمنده بر کتاب دها یازدی . بریسی مسائل غیرمعلله ودعاویٔ غیر معلله‌یی حاوی، دیکری‌ده مسائل مع‌الدلائلی جامعدر. (مختصر) نام اثرینی‌مخدوملری محمد نامنه تألیف ایلدی. درت یوز یکرمی سکزنجی‌سنه‌سنده رجب

شريفده پنجشنبه كونى بو عالم فانى‌يه وداع ايتدى. ضياعى بالجمله ارباب عرفانى غريق حزن ايلمشدر . وفاتنده هر كسك چشمندن دموع تأثر آقمشدر. جسد مباركلرى بغداد جوارنده بر قريه‌ده دفن اولنمش ايدى . صكره‌دن چيقاريله‌رق بغدادده شارع منصوريه مقابرنده وديعهٔ خاك غفران ايدلمشدر . رحمة الله عليه .

ابو الحسن عبدالله بن حسن الكرخى حضرتلرى

مذهب حنيفيده صوك دفعه اوله‌رق رياست حنيفيه‌يى احراز ايلين حضرت كرخى طبقهٔ ثالثه اصحابندندر . حضرت امام اعظمك تصريح ايتمديكى مسائلده استنباط طريقيله بر فكر ايجادى ايله شهرت بولمشدر. بوندن طولايى مشار اليهك فتاواسى مقبولدر . ذات شريفلرى زهد وتقوى ايله متصف ، فقر حاله زياده‌سيله صابر ايدى . ايكى يوز آلتمش سنه‌سنده ساحهٔ جهانه كلدى . (موسى بن نضر الرازى) ، (ابو على الدقاق) ، (اسماعيل بن حماد) كبى اعاظمدن فقه شريف اخذ ايلمشدر . معلوماتى واسع ، رواتى زياده ، نماز وحياسى چوق ، كريم القلب بر فقيه عالى همتدر . ابو بكر الرازى ، جصاص ، ابو على وسائره بتون شاكردان شاكر الاحسانيدرلر. عصرنده طبقهٔ فقهاده بر موقع عالى قزانمش اولديغى آثاريله ثابتدر. سيف الدوله طرفندن

حاکملك تکلیف اولنمش ایدی. قبول ایتمامشدر. نهایت عمرنده فلج علتنه مبتلا اولدی. سیف الدوله یه خبر ویردیلر. تداوی اولنمسیچون طبیب کوندردی. بونی ایشیدن حضرت کرخی (اللهم لاتجعل رزقی الامن حیث دعوتی) دعای بلیغنی تحسر کنان اوله‌رق اوقورلردی. سیف الدوله‌نك آدمی واصل اولمدن اوچ یوز قرق سنه‌سنده واصل رحمت یزدان اولمشلردر. فتاواسی معتبردر. تاتار علماسندن محمود الکفوی آثار جلیلهٔ کرخیه‌نك استنباط ایلدیکی مسائلك کافه‌سنی (اعلام الاخیار) نام کتابنده یازییور. بز بورایه نقلنه لزوم کورمدك (مختصر جامع کبیر) آثار مهمه‌سندندر.

شمس الائمة السرخی حضرتلری

احکام فقهیه‌ده افکار واسعه صاحبی برفقیه عالیشان ایدی. مآثر عرفانی اودرجه بالاتر ایدی‌که ابقای نام عالیسی ایچون (شمس الائمه) عنوان جلیلی ویرلمشدر. اون درت جلددن متشکل اولان (مبسوط) نام کتابی وشرح سیر کبیری طلبه‌سنه املا ایدرك تألیف ایلمشدر. بو کتاب جلیل بوکون ایادیٔ ارباب عرفانده کمال احترامله کزمکده وکتبخانهٔ حقوقك طاق بالاسنی تزیین ایتمکده‌در. برکون ذات شریفلرینه: «امام شافعی اوچ یوز جزء ازبرله‌مش» دیمشلر. «شافعی‌نك ازبرلدیکی

بزم محفوظاتمزك زكاتيدر» بيورديلر . مشارالیهك محفوظاتی حساب ایدیلیر ایسه اون ایکی بیك جزئه بالغ اولور ایمش . مختصر طحادی‌یی شرح ایلمشدر. اسم عالیسی (محمد بن احمد ابی‌سهل ابوبکر السرخی)در. بش یوز تاریخنده وفات ایلمشدر. نره‌ده مدفون اولدقلرینه دائر معلومات صحیحه‌یه دسترس اوله‌مدق . فصاحت افاده‌یه مالك اولدقلرندن مجلس عالیلری مشتاقان اهل عرفانله طولار ایدی. * طوغری سویلین هریرده مظهر التفات وقبول اولور * مزور اولان آدم هریرده مقهوردر * بر کیمسه کندی سیئات احوالنی نه‌قدر کتم ایتسه ینه بیلنور . دیرلر ایدی .

امام قشیری حضرتلری

امت ناجیهٔ اسلامیه‌نك مابهٔ الافتخاری بر فقیه ذو فنوندر. اقتدار فوق العاده‌سنه مبنی بازار عرفانده (زین الاسلام) ، (مفخر الانام) ، (مجمع البحرین) کبی القاب جمیله ایله یاد اولنمشدر . ائمهٔ مسلمه‌نك سر بلندی وظاهری باطننه مطابق بر زاهددر . سلاحشورلقده دخی مهارت کامله‌سی وار ایمش . (قشیری) ضم قاف وفتح شین وسکون یا ایله (قشیر بن کعب)

نام قبیله‌نك نسبتیدر . اصولده اشعری المذهب ، فروعده
شافعی ایدی . وعظ و نصیحتده سلاست افاده‌یه مالك ایدی .
(ابو القاسم عبد الکریم بن هوازن) دیه معروفدر . اوچ
یوز طقسان آلتی سنه‌سنده نیسابورده کهواره پیرای عالم شهود
اولدی . نیسابور قریه‌لرندن (استوا) نام قریه‌ده طوغمش
ایسه‌ده صکره‌دن خراسانه انتقال ایلدیکندن عادتا عربلشمشدر .
(حدیث)، (فقه)، (تفسیر)، (ادب)، (کتابت)، (حساب)
کبی فنون عالیه‌ده بهره‌دار کمال ایدی . ساکن اولدیغی قریه‌نك
معاملاتی کوجلشمش اولدیغندن علم حساب تحصیلی مقصدیله
نیسابوره کلمش ایدی . او صره‌ده شهرت زاهدانه‌سی املای
اذان ایدن شیخ ابو علی الدقاق حضرتلرینك مجلس عالیلرینه
اوغرادی . حضرت شیخك کلمات شیرین ونصائح دلنشینی
قلبنك اك درین نقاطنه تأثیر ایلدی . درحال هر ایشی ترك
ایدرك طریق زهده سالك اولمشلردر . استعداد فطریسی
جناب شیخك نزدنده مسلم ایدی . بر مدت صکره فقهادن
(ابو بکر محمد بن ابو بکر الطوسی) حضرتلرندن فقه شریف
اوقودی. استاد شهیر (ابو بکر ساقسوری) دن دخی اصول
فقهی تحصیل ایلدکدن صکره بو اوچ استاد صاحب فضیلتك
تربیه‌سیله پرورده اولان امام قشیری (ابو اسحق) ك اخطاری
اوزرینه معلوماتنی جمع وتحریر ایتمکه باشلامشدر . ابواسحق ،
قشیرینك بر چوق کتب نافعه‌یی آز زمان ایچنده حافظه‌سنه
آلدیغنی کورر کورمز حیران اولدی . درس تحصیل علمدن

فارغ اولمه . مؤلفاتمی مطالعه وتدقیق ایله · اوج عرفانه ارتقا ایدرسك » بیوردی . اثنای تحصیلده قاضی ابو بکر باقلانینك دخی آثارنی کوزدن کچرمکده ایدی . اشتغالات عظیمه ایچنده بولندیغی حالده شیخ ابو علی الدقاق حضرتلرینـك مجلس شریفلرینی ترك ایتمزدی . نهایت مشارالیهه داماد اولمشدر . درت یوز اون ایکی تاریخنـده حضرت شیخ آخرته انتـقال ایلدی . امام قشیری دخی تألیف آثاره باشـلادی . ایلك اوکجه (التیسیر فی علم التفسیر) نام تفسیر شریفی یازمشـدر . برده مشهور رساله‌سی وار ایمش . تألیف آثاردن اوصانمق بیلمه‌ین حضرت علامه امام الحرمینـك پدری ابو محمد ایله بعض اکابر علمایی یانـنـه آله‌رق بغداده کلدی . بر مدت مشایخ بغداددن آخذ حدیث ایلدی . بعده جانب حجازه متوجه اولوب اثنای حجده حرمین محترمین مشایخندن نطق حضرت پیغمبری‌یی استماع ایلدیلر . کندیلری دخی حدیث شریف یازمغه باشلامشلردر . مشهور خطیب بغدادی امام حضرتلرینی سلسلهٔ محدثین کرامه ادخال ایلمشدر. ذاتاً ایکیسی‌ده برعصرده برحیات ایدی . حضرت قشیری ذوالقرنین بن حمدانك شو قطعه‌سنی ورد زبان ایدر ایمش :

«لو کنت ساعة بیننا مابیننا»
«وشهدت کیف تکرر التود بها»
«لعلمت ان من الدموع محدثاً»
«وعلمت ان من الحدیث دموعا»

امام قشیری درت یوز آلتمش بش سنه‌سنده نیسابورده ارتحال جنات عالیات ایلمشدر ، جسد مبارکلری شیخ ابو علی الدقاق حضرتلرینك مدفن شریفی قربنده ودیعهٔ خاك غفران ایدلمشدر . مخدوملری (ابو نصر عبد الرحمن) عصرینك امامی اولوب (الولد صنوابیه) سرینه ماصدق اولمش ایدی . بغداده کلدیکی زمان وعظ ونصیحت ایتمك اوزره کرسیٔ خطابته چیقمش ایدی . بتون اکابر علما کلمات فصاحت آیاتنه دلتشنه اولدیلر . ابو نصر نظام الملك طرفندن جلب اولنوب حسن التفاتنه مظهر اولمشدر . بو دخی نیسابورده بش یوز اون درت سنه‌سنده عالم ابدیته چکلمشدر . (طبقات السبکی ده نقل اولنورکه: «بر کون امام قشیرینك مخدومی زیاده‌سیله خسته اولور . امیدسز بر حاله کلور . قشیری حضرتلری تأسفدن خوابه وارمشلر . رؤیاسنده غائبدن بر ندا کله‌رك یا امام سن قرآن کریمده‌کی دعا آیتلرینی کورمدکمی؟ قالق یازده صوینی ایچیر وخسته‌نك اوزرینه اوقو دیدی . حضرت امام بروجه تعلیم اوقومش ومخدومی دخی شفایاب اولمشدر .» آیات جلیلهٔ مذکوره هر کسجه معلومدر . یوقاروده بیان اولندیغی اوزره امام قشیرینك نطق عارفانه‌سی اودرجه‌ده مؤثر ایمش که واصل سمعی اولان بر مخاطب هیجانه کلور ودرحال توبه ایدر ایمش .

حسن بن زيادالل‌لوءلوءالکوفی حضرتلری

فقهای حنیفیه‌دندر . حضرت امام اعظمدن حدیث و فقه شریف استماع ایلدی . (محمد بن سماعه) و (محمد بن شجاع) کبی اکابر فقها بو استاد عالینهادك پرورشیاب علم وعرفانی اولمشلردر . « ابن جریجدن ایکی بیك قدر احادیث شریفه استماع ایلدم‌که فقها آنلره محتاجدر . » دییور . بو فقیه عالی همم او درجه مسائل شرعیه‌یه دقت ایدرمش‌که فتوی ویردیکی بر مسئله‌ده خطا ایتدیکنی آکلایه‌جق اولورسه درحال بر دلال چیقارته‌رق « (حسن بن‌زیاد) فلان مسئله‌ده خطا ایتدی ، عامل اولمیکز » دیه ندا ایتدیرر ایمش . اوقاتنی بر قاچ قسمه آیرمش ایدی . صباح نمازندن زواله قدر مسائل شرعیه ، زوالدن ظهره قدر امور ذاتیه ، ظهردن عصره قدر ینه فقه ، عصردن آقشامه قدرده علم اصول ایله مشغول اولور و آقشام ایله یاتسو آره‌سنده دخی مسائل مغلقه‌نك حلیله اوغراشیر ایدی . کیجه‌لری دخی وصایا اوقوردی . وقتنی بیهوده یره ضایع ایتمین بو ذات مطالعاتك غیری بر ایشله مشغول اولسه

زوجه‌سی یانی باشنده کتاب اوقویه‌رق کندیسی دیکلر ایدی .
« قرق سنه خانه‌مده یاتمدم وسراجی صباحه قدر سوندیرمدم »
بیورمش . بوده هر کیجه مطالعه ایله صباحه داخل اولدیغنی
کوستر . هارون رشید طرفندن کوفه‌یه والی نصب اولندی .
ایکی یوز درت سنه‌سنده وفات ایلمشدر .

ابن ساعاتی حضرتلری

(احمد بن علی بن تغلب بن الساعاتی البغدادی البعلبکی) ،
مشارالیه مشاهیر فقهادندر . بغدادده ساکن اولوب علم
جلیل فقهی اوراده تحصیل ایلمشدر . پدری ساعاتی بغدادده
مستقربه اوزرنده اولان ساعات مشهوره‌یی اعمال ایلدیکندن
بین الناس بوعنوان ایله متعارف اولمشدر . فقهه دائر اون درت
جلد اوزرینه یازدیغی (مجمع البحرین) نام کتاب جلیل کتبخانه‌
امتی تزیین ایتمکده‌در . افاده‌سی هم مختصر ، هم مهمدر . ذاتاً
جناب مؤلف بغدادده علم فقهه سعی تامده بولنانلرك الك کزیده‌
لرندن بر کاتب مقتدر ایدی . (مجمع البحرین) (مختصر قدوری)
و(منظومهٔ نسفی) دن عبارت اولوب ایکیسی بر یره جمع اولنه‌
رق بعض کونه محاکاتدن صکره حیز حصوله کتیرلمشدر .
صکره‌دن ینه کندیسی ایکی جلد اوزرینه شرح ایلمشدر .

ترکجه‌سنی بالذات کوردم . ابن ساعاتینك اصل اقتدار علمیسی اصول فقهـده‌در . فقهه دائر (القواعـد) و (البدیع) نام اثرلر مؤلفات مشهوره‌سندندر. تاریخ وفاتی آلتی یوز سکسان ایکی سنه‌سی اولدیغنی یازییورلر. مخدومی دخی فضلا وعلمادن ایدی.

کاسانی

(علاء الدین ابوبکر بن مسعود بن احمد الکاسانی) مشهور نورالدین شهیدك زماننده بر حیات بولنان فقهادندر. (بدیع) نام کتابك مؤلفی شیخ علاء الدین احمد بن ابی احمد السمرقندیدن تفقه ایلیوب کریمه‌سی فاطمه‌یی دخی تحت نکاحنه آلمشـدر . شیخ مشارالیهك (تحفه) اسمنده‌کی کتابنی شرح ایدرك (بدایع) نامی آلتنده قیزه مهر مقابلی ویرمشـدر . فاطمه فقیهه اولمغله کندیسی داخل اولدیغی حالده زوجی وپدری جمله‌سی برخانه‌ده فتوی ویرمکه باشـلادیلر . اوچ مفتی بر خانه‌یه طوپلاندی . فتوالری عالمجه مقبول ومعتبر ایدی .

کاسانی بر وقتلر صاحب رومدن سفر صورتیله سـلطان سعید نورالدین حضرتلرینه کیتدیکی وقت منحل اولان (مدرسهٔ حلاویه) مدرسلکی عهده‌سنه تفویض اولنمش ایدی . دمشقه

داخل اولدیغی وقت علمانك آره‌سنده مختلف فیه اولان مسائلك جمله‌سنی حل ایدرك هیچ بر فرده آغیز آچدیرما‌مشدر . محمد بن خمیس الحنفیدن موثوقاً روایت اولندیغنه کوره کاسانی حال احتضارده (ثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا و فی الآخرة) آیت کریمه‌سنی اوقور ایکن (و فی الآخرة) قول شریفنده تسلیم روح ایلمشدر . حلبك خارجنده مقام ابراهیمده دفن اولنمشدر .

ابن شریح

مشارالیه کبار ائمهٔ شافعیه‌دندر. اسمی (ابو العباس احمد بن شریح) در. احکام شرعیه‌ده عصرنده بر موقع احترام احراز ایلمش وصیت عالمانه‌سی قطعهٔ عراقك هر طرفنه یاییلمشدر . اصحاب شافعیه‌نك جمله‌سی اوزرینه ترجیح اولنور . قدرت کاملی تسلیم کردهٔ ارباب فقهدر. صلاح حالیله برابر تحصیل علم وتألیف آثاره اودرجه‌ده راغب ایدی‌که درت یوز قدر مؤ‌لفاتی واردر. برداهئ بی‌مدانی اولوب زمرهٔ کرام فقها میاننده کثرت مؤلفات ایله مشهور بر ذات عالی قدردر . مذهب شافعینك انتشارینه غیرت تامه کوسترمش وسائر مذاهبك

انقراضنی آرزو ایلمش ایدی . بوبابده چوق غیرت ایلدی . عالم مشهور (ابوقاسم) دن اخذ علم ایلدی . کندیسندن دخی اوقویانلر چوق اولمشدر . مشهور مجتهد مطلق داود ظاهری ایله میانه‌لرنده مناظرات کثیره واقع اولمشـدر . مشارالیهك عصرنده فائق‌الاقران اولدیغی محققدر. سنن رسول‌اللهی اوته‌یه قویه‌رق بدعتلرك محوینه چوق چالیشمشدر. حتی بوبابده حال حیاتنده بولنان اهالی کندیسنه منتداردر . ابتدا مناظره‌یی کشاد ایدن ابن شریحدر . اکثریسنه غلبه چالدی . ابن شریح وفاتندن برقاچ کون مقدم اصحابنه وفات ایده‌جکنی بیلدیردی. « نه‌دن استدلال‌ایلدیکز ؟ » دیدیلر. «بو کیجه رؤیامده‌محشری قورلمش کوردم . بر منادی سز هانکی اعمالکز ایله حضوره کله‌جکسکز دیه ندا ایدییوردی . بن ایمانمز ایله‌کله‌جکز. بیوك کناهلردن اجتناب ایلدك . کوچك کناهلری‌ده الله عفو ایدر دیدم . بورؤیا موتمك قریب اولدیغنه دلالت ایلر» دیمش . «بو نصل اولور ؟» دییه سؤال ایلدیلر. «سز بیلمزمیسکزکه جناب خالق (اقرّب للناس حسابهم) بیوردی . حسابك یقین اولمسی موته اشارتدر» دیدی. واقعا برقاچ کون صکره اوچ یوز آلتی سنه‌سنده‌وفات‌ایلمشدر. جسد مبارکلری‌بغداده(سویقة‌القالب) نام محلك جانب قریبسنده دفن اولندی . سن عالیلری اللی یدی‌یه بالغ اولمشدر . مشـارالیهك اقوال عارفانه‌لرندندرکه

« منافقلق علاماتندن بری‌ده منفعت ضـمننده

کورشمکدر * محبت والتفاتنی اغنیایه حصر ایدوبده
فقرایه نظر حقارتله باقانلر، مزیت ونجابتی ظاهرده
آرایانلر، کمالاتنه عالمی مفتون قیلمق آرزوسنده
بولنان اهل کمالدن عد اولنمازلر.

ابن القاضی

طبرستانده عصرینك امام همامی ایدی. شافعی المذهبدر.
کنیه‌سی ابوالعباس، اسمی احمددر. ابن شریجدن اخذ فقه
ایلدی. عشاق رسول اللهدن برعالم بی نظیر ایدی. قلم مشکین
رقمیله ساحه‌زیب حصول اولمش آثار تحریرانه‌سی پك چوقدر.
بزبرقاچ دانه‌سنه مطلع اولدق. (کتاب التلخیص)، (ادب القاضی)
(المفتاح). تلخیص کتابنی ابو عبدالله بن حسن وشیخ ابو علی
شرح ایلمشلردر. واقعا کوچك بر کتاب ایسه‌ده مندرجاتی
مهم وعالیدر. امام غزالی اکثر یرلرینی اقتباس ایلدی. حسبةً لله
وعظ ایتمك ایچون ماشیاً طبرستاندن طرسوسه قدر کیتدیکی
چوق اولمشدر. برکون طرسوسده وعظ ایدرکن باری تعالی‌نك
عظمت وجلالنی پیشکاه ارباب حقیقته عرض ایتمکه باشلدیغی

صره‌ده وجودینه بر رعشه عارض اوله‌رق درحال یره دوشوب. روح شریفلری کلستان فردوسه پرواز اولمشدر. بو وقعه اوچ یوز اوتوز بش تاریخنده وقوع بولمشدر.

ابو بکر احمد بن الحسن البیهقی

فنون شرعیه‌ده وحید دوران بر عالم زمان ایدی. مسائل دینیه واحکام جلیله‌نك هر بر شعبه‌سنده بر نجیلکی احراز ایلمش ایسه‌ده الك زیاده فن حدیثده مهارت کامله‌سی وار ایدی. نیسابوره یکرمی ساعت مسافه‌ده بولنان (بیهق) نام قریه‌ده اوچ یوز سکسان سنه‌سنده ساحه‌پیرای عالم شهود اولدی. محصول مساعئ عارفانه‌سی اودرجه ایلرویه وارمشدرکه بو کون تواریخ معتبره مشارالیهك بیك جلد مؤلفاتی اولدیغنی روایت ایدییورلر. نصوص شافعیه‌یی اون بر جلده جمع ایلمشدر. تحصیل علم ایچون عراق وحجاز طرفلرینی کزه‌رك نرده بر عالم بولمش ایسه همان حلقهٔ تدریسنه اوطورمشدر. لذائذ حیاتیه ومناصب دنیویه‌نك هیچ بریسنه اظهار التفات ایتمامشدر. کتاب سنن کبیر وسنن صغیر، دلائل النبوه، السنن والآثار، شعیب الایمان، مناقب شافعی و مناقب حنبل نام آثار همتلریله وجوده کلمشدر. امام الحرمین

بوذات حقنده «ائمهٔ شافعیه‌نك سرتاج ابتهاجیدر» دییور درت یوز اللی‌سکز سنه‌سنده نیسابورده وفات ایدرك جسد مبارکلری (بیهق) نام قریه‌یه نقل اولنمشدر .

ابوبکر القفال

(ابوبکر محمد بن علی بن اسماعیل القفال) عصرنده ماوراءالنهرده علم جلیل فقهده برامام همام ایدی. لغت وشعرده دخی بی‌نظیر ایدی . خراسان ، شام ، حجاز طرفلرینی کزه‌رك (ابن شریح) دن فقه شریفی اخذ ایلدی . محدثیندن اولدیغی بین‌الفقها مشهوردر . ایلك اوکجه فقهده (حد حسن) ی تألیف ایدن ابوبکر القفالدر . اصول فقهه دائر معتبر براثری وار ایمش . بونك اقدامات متمادیه‌سیله ماوراءالنهرده مذهب شافعی تعمم ایلدی . جریر بن محمد بن طریددن روایت ایلمش ، کندیسندن دخی حاکم ابوعبداه ، ابوعبدالرحمن السلمی روایت ایلمشلردر . بوفقیه عالی‌شان (تقریب) نام کتاب مشهورك مؤلفی قاسمك پدریدر . (عجلی) نام مؤلف بونی انکار ایدییور . مع‌مافیه (شرح مشکلات الوجیز) نام کتابك اوچنجی بابنده تیمم بحثنده (تقریب) ك مؤلفی ابوبکرالقفالدر دینور . حاصلی بو جهت مختلف فیها اولدیغندن مؤلف تعیین ایتمکسزین (صاحب تقریب) دییورلر. مشارالیهك وفاتنده‌دخی

اختلاف واقع اولمشدر. شیخ ابواسحق الشیرازی طبقاتنده اوچ یوز اوتوز آلتی سنه‌سنده وفات ایتدی دییور، دیگری اوچ یوز آلتمش بش سنه‌سنده گوستریور ایسه‌ده سمعانی معتبر بر اثرنده جمله‌سنی رد ایدرك ایکی یوز طقسان بر سنه‌سنده وفات ایتدیگنی بیان ایلمشدر. (شاشی) ماوراءالنهرده بر بلده اولوب اورادن اوللری چوق علما چیقار ایمش.

ابوالطیب محمد بن الفضل

(بن سلمه بن عاصم الضبی البغدادی) بغدادك اکابر فقهاسندندر. شافعی المذهب ایدی. ابن شریحدن فقه شریف اخذ ایلدی. حسن خطه مالك اولدیغندن برچوق کتابلر یازمشدر. مؤلفات مشهوره‌سی شونلردر: کتاب المفاخر، کتاب العود والملاهی، کتاب الطبقه (جلاء التشبیه)، ضیاء القلوب فی معانی القرآن، کتاب الاشتقاق، کتاب الزرع و البینات، کتاب خلق الانسان، کتاب مایحتاج الیه الکاتب، کتاب المقصور والممدود، کتاب المدخل الی علم النحو.

شدت ذکاده شهرتی واردر. هرکسك حسن توجهنی قازانمش ایدی. پدری آثار عدیده صاحبی، فنون ادبیه‌ده امام ابو طالب المفضل نام ذاتدر. دها گنج ایکن یقاسنی دست

غدار اجله تسلیم ایدرك اوچ یوز سکسان سنه‌سنده محرم آینده وارستهٔ حیات فانی اولمشدر .

عبدالله بن محمد سلامة

مصرده نیر عرفانی شعشعه پاش اولان فقهادندر . شافعی المذهب ایدی. آثار عدیده‌سی تزیین کتبخانهٔ جهان ایتمکده‌در . (شهاب) نام اثری مشهوردر. مناقب امامشافعی، الانبا، تاریخ خلفا کبی آثار قلمیه‌سی مشهور ومعتبردر. حسن اخلاقه، طهارت وجدانه مالك برعالم بی مدانی اولدیغی مؤلفاتندن آکلاشیلیور . مسائل فقهیه‌یه دائر علوم متنوعه‌ده بهره یاب اولوب فتوی ویرر ایدی . مصرده درت یوز اللی درت سنه‌سنده وفات ایلدی. جنازه نمازی (نجار) نام مصلاده جمعه کونی بعدالعصر قیلنمشدر .

فخر الاسلام ابو الحسن علی بن محمد بن عبدالکریم بن موسی الیزدی

علوم عالیه وفنون متنوعه‌یی حافظهٔ تحریرانه‌سنده جمع ایدن بو فقیه عالی شان مذهب حنیفیده (قاضی القضاة) عنوان جلیلنه نائل اولمش واصولده (عالم الدنیا) عنوان شعشعه‌داریني احراز ایتمشدر . فقهای سائره ایچنده اویله آثار جدیه میدانه

قویمشدرکه اقدامات خارق‌العاده‌سنه حیران اولامق قابل دکلدر، خطیب سمرقندی ، ابو بکر العامری، ابو المعانی ، ظهیر الدین بن زیاد مثللو سر آمدان علما رحلهٔ فیاضانه‌سندن یتشمشلردر. جامع الکبیر وجامع الصغیر کبی ایکی مهم اثرك شرحی اولمق اوزره اون بر جلدده یازمش اولدیغی (مبسوط) نام کتاب دیکر پارلاق مؤلفاتنه بر لاحقهٔ کرانبها تشکیل ایدر . اصول فقهه دائر تحریرینه همت بیوردیغی (اصول فخر الاسلام بزدوی) نام مشهور کتاب اصول فقهجه بین العلما مشهور ومعتبردر . قرآن شریف اوزرینه یازدیغی تفسیر عالی یوز یکرمی جزءدن مرکبدر . هر جزئی قالین کاغدلر ایله تدوین اولندی . آثار معتبره‌ده بیان اولندیغنه کوره بو ذات معرفت سماتك فقهه دائر (غناء الفقهاء) نامنده بر کتابی دها وار ایمش . درت یوز تاریخلرنده ساحهٔ عالمه کلوب درت یوز ایکی سنه‌سی رجب‌شریفنده واصل داربقا اولمشلردر. جسد مبارکلری سمرقنده قدر کتوریلوب مسجد شریف قپوسنده ودیعهٔ خاك عطرناك ایدلمشدر . مسائل شرعیه‌ده‌کی اجتهادات مهمه‌سی محمود الکفوینك (اعلام الاخبار) نام اثرنده یازیلیدر . پك مهمدر .

نجم الدين ابو حفض

عمر بن محمد بن احمد بن اسماعيل بن محمد بن احمد
حديث ، فقه ، اصول ، كلام كبی علوم عاليه‌ده وقوف تام
صاحبی ايدی . بين العلما معتمد عليهدر . نشر علوم خصوصنده
غيرت ومساعئ متماديه‌سی سبق ايدن بو فقيهك رحلهٔ تدريسندن
بو چوق اكابر علما يتشمشدر . احمد بن اليزدوردی ، ابو
جعفر الهند وانيدن فقه اوقومش وشيخ الاسلام صدرالدين
وسائر اعاظم آره‌سنده نهايت درجه‌ده خدمت مخصوصه‌يه نائل
اولمش ايدی . كريم الطبع ، حسن اخلاق صاحبی ايدی . اك
زياده مراقی نشر انوار علوم ايتمك ايدی . دنيانك اك اوزاق
محللرندن كله‌رك بو ذاتدن فقه اوقورلر ايدی . (غنية الصفا)
نام اثری درت جلد اولوب ايدیٔ اكابر امتده موقع احترامی
محافظه ايتمكده‌در . مظفر الدين نسفينك بر اثرنده بيان ايتديكنه
كوره مشاراليهك (يواقيت) نامنده بر كتابی واردر . كتاب
مذكوره‌ده (محرم) بحثنده بيان اولنديغنه كوره ذهاددن
احمد بن الزاهد نام ذات هر سنه ابتداسنده (اللهم انت الابد

القديم الحی الکریم المنان) دعاسنی اوقور ایمش . ابن عباس حضرتلرندن روایت اولندیغنه کوره بر آدم افطاردن مقدم بو دعایی یدی دفعه اوقور ایسه کناهلری عفو اولنور ، آلام وا کداردن مصون اولور ایمش. مشارالیه جامع الصغیر نام کتابی نظم ایلمشدر. جمله مؤلفاتی یوز قدره بالغ اولور ایمش . (مقواد الشیوخ) اسمنده‌کی کتابنده بر چوق اکابر مشایخك تراجم احوالندن خبر ویریور. کندی افاده‌سنه کوره بش یوز اللی قدر افاخم محدثیندن حدیث شریف روایت ایلمشدر . اغتده (طلبة الطلبه) اسمنده بر کتابی واردر . یکی طبع اولنمشدر . بش یوز اوتوز یدی سنه‌سنده سمرقندده وفات ایلمشدر .

ابو القاسم علی بن محمد بن احمد السمنانی

مؤلفات عدیده صاحبی بر فاضل بی‌مدانیدر . فقه شریفی فقهادن عبدالله بن ابی محمددن ، علم اصولی دخی علی بن ابی علی نام ذاتدن تعلم ایتمشدر . تحصیل مآثر عرفان ضمننده عصرنده موجود اولان مشاهیر اساتذهٔ علمادن درس اوقومشدر . فقه وتاریخه دائر آثاری واردر . قضانك آدابندن باحث (روضة القضاة وطریق النجاة) اسمنده‌کی اثر لطیفی پك مقبولدر . بو کتابده آداب قضاء وفضیلت

حکمدن بحث ایدییور. درت یوز یتمش سکز سنه‌سنده تألیفنه ختام ویرمشدر . بو اثر بی نظیرك نسخه‌سی نادر اولمیدر که محمد الکوفی (اعلام الاخیار) نام اثرنده «بن بو کتاب ایله مشرف اولدم . فاضل شهیر علی بن امر اللهك ترکه‌سندن صاتون آلدم . چوق مستفید اولدم» دییور . مشارالیه درت یوز طقسان طقوز سنه‌سنده وفات ایلمشدر .

بقالی

(ابو الفضل محمد بن ابی القاسم الخوارزمی) بوذات عالی قدر فقیه، عالم براستاد کاملدر. مدت حیاتنی تحصیل علم اغورنده افنا ایلدی. برطرفدن تحصیل ایدر، بریاندن‌ده تجارت ایله مشغول اولور ایدی . یمش کبی مأکولات صاته‌رق گچیندیکندن (بقالی) عنواننی آلمشدر . مشهور زمخشریدن درس اوقویه‌رق عرب لسانننك مزایاسنه واقف اولدیغندن آثار جدیده تألیفنه موفق اولمشدر. اثنای درسده زمخشرینك آرقه‌سنده اوطورر ایدی. فتاوی ، کتاب التفسیر ، کتاب التراجم ، شرح الاسماء الحسنی ، مفتاح التنزیل ، کتاب الترغیب فی العلم ، اذکار الصلاة ، کتاب الهدایه فی المعانی والبیان ، کتاب التشبیه آفات الکذب ، افتخار العرب ، حدیث اربعین نام اثرلر کندینکدر . بش یوز یتمش سنه‌سنده

خوارزمده جرجانیه‌ده وفات ایلمشدر. بر کون بر آدمه خطاباً
* سزه دنیاده‌کی خیرلی شیلری خبر ویره‌یمی ؟
دیمسیله مخاطبی خبرویریکز دیر. بونك اوزرینه * قلبکزدن
حب انسانی چیقاریکز . حب اللهدن بشقه برشیٔ
بولنمسون. حسن اخلاق انسانی‌اك عالی مرتبهٔ کماله
ایصال ایدر. نه فنا آدمدر اوآدم‌که قلبی بتون جو-
ارحیله برابر عصیان ایدرده توبه ایتمکسزین
واوتانمقسزین عصیانی لسانیله مقام افتخارده سویلر.
هردرلو علوم ومزایادن بی‌بهره اولان برکیمسه ایله
کورشمك برحیوانی مخاطب اتخاذ ایتمکدن نه‌فرقی
اوله بیلور؟ بیورمشلردر .

ابو نصر بشر بن الحارث

عصرنده ارباب اتقانك سر آمدانندن ایدی. اصلی مرودن ایسه‌ده بغدادده ساکن اولوب مدت حیاتی اوراده‌چیرمشدر. علماً وحالاً حائز نصاب تام برزاهد عالیجاه ایدی. حکمیات عارفانه‌سی اخلاق فاضله‌یه برنمونهٔ عال العال تشکیل ایتمکده‌در. بزبوراده منتخب اولانلرینی نقل ایده‌جکز. باقیکز نه‌بیوریور:

❊ کندی کمالاتنه ناسی مطلع قیلمق ایسته‌ینلر حلاوت آخرتی بوله‌مازلر ❊ اعاظمدن ابدیته کیتمش ذواتك احوالی سکا کافی بر عبرتدر ❊ اعمال صالحه هر حرکاتك اولسون ❊ دنیاو آخرتده آلام واکداردن مصون اولمق ایسته‌ینلر سوء طبیعت صاحبلریله کورشمامليدر . اشرار ایله مصاحبت اخیارك سوء ظننی دعوت ایدر ❊ هانکی طعام ایله اکمك

اکل ایده‌یم دیه‌ن فقیر افلاح اولماز . نفسنی بیلنه مدح وثنا ضرر ویرمز ٭ مدحدن خوشلانق قدر حمق متصور دکلدر ٭ علماصدق لسان ایله متصف اولملری لازم اولدیغی کبی زاهـد و آکل حلال اولملیدرلر ، عکسی تقدیرده علمادن صایلمازلر .

ذات عارفانه‌لرندن « تصـوف نه‌در ؟ » دیه صورمشـلر .

٭ تصوف اوچ معنـایه کلیر : بریسی عارف نور معرفت اولمق وورعی اطفا ایتمامك . ایکنجیسی ظاهری منقوض علم باطندن دم اورمامق . اوچنجیسی ده کراماتی اظهار ایتمامکدر ٭

ایکی یوز یکرمی سنه‌سنده وفات ایلمشدر . تأهل ایتمدیکندن طولایی تعییب ایدنلر « سز نیچون سنت پیغمبر اولان تأهلی اجرا ایتمیورسکز ؟ » دیدکاری وقت ٭ بزه قلبمزی تطهیر ایتمك فرض اولندیغی حالده آنی بیله اجرا ایده‌مدك ٭ سنتی نره‌ده اجرا ایده‌لم ؟ . بیوردیلر .

ابو المعالی

ابو المعالی عبدالملك بن شیخ ابی محمددر. کنیه‌سی ضیاءالدین ایسه‌ده (امام الحرمین) دیه شهرتکیر آفاقدر. ائمهٔ شافعیه‌دن برزاهد طاهرالسلاله اولدیغی بالجمله علمانك تسلیم کرده‌سیدر. اصول، فروع والحاصل احکام شرعیه‌نك کافهٔ شعباتنده ید طولاسی وار ایدی. آثار جدیده‌سی کتبخانهٔ شرعیه‌یی تزیین ایتمکده‌در. کثرت تتبعاتنه مبنی درجهٔ اعتباری طبقی امام حنبله معادل کورینیر. چونکه هرکسك حسن توجهنی جلب ایتمش ونام استادانه‌سی قلوب امته جایکیر احترام اولمشدر. پدری اکابر علما وفحول فقهای امتدن برذات عالی قدر ایدی. نیسابورده برمدت تدریساتده بولنمش واکمال تحصیل ایچون استاد ابوالقاسم الاسکافی الاسفراینینك یاننه کیدرك مدرسهٔ بیهقیده علم اصولی مکمل صورتده اوقومشدر. برمدت صکره بغداده عزیمت ایلدی. اوراده موجود اولان بالجمله علمای بنامدن تحصیل عرفان ایلدکدن صکره درت سنه مکه‌ده وبرقاچ سنه‌ده مدینهٔ منوره‌ده بالجمله مذاهبه تطبیقاً فتوی ویرمشدر. بوندن طولانی کندیسنه (امام الحرمین) نامی ویریله‌رك قدر عالیلری السنهٔ امتده تبجیل اولنمشدر. سلطان آلب ارسلان

سلجوقینك اوائل حكومتنده نیسابوره كلدی. درجهٔ اقتداری مسلم اولدیغندن عهدهٔ تحریرانه‌سنه نیسابورده كائن مدرسهٔ نظامیه مدرسلكی وریاست علما كبی مهام امور تودیع اولنه‌رق بو وظائفی اوتوز سنه قدر حسن صورتله ایفا ایلمشدر. درسنده اكابر ائمه حاضر بولنور ایدی. هر جمعه كونی مستمعین حكمیاتی كمال خواهش ایله استماع ایدرلردی. جماعت كثیره‌دن احادیث شریفه اخذ ایلمشدر. حتی مشاهیر محدثیندن سرتاج اولیا حافظ ابی نعیم الاصفهانیدن فن حدیثه دائر اجازه‌سی واردر. ابو صغیر الحافظك روایتنه كوره شیخ ابو اسحق الشیرازی امام الحرمینك قدرینی توقیر ایدر ایدی. پدر عالیسی برچوق كتابلر استنساخ ایدرك چارشوده فروخت وبهاسی ایله تدارك قوت ایدر ایدی. بویولده بریكدیردیكی پاره ایله تأهل ایلدی. زوجه‌سی حامل قالنجه‌یه قدر برلقمه حرام آغزینه قویمامشدر. بوده كله‌جك چوجغك فطرت طاهره واخلاق جمیله صاحبی اولمسی فكرینه مبنی ایدی. واقعا (الولد صنوابیه) مقتضاسی تظاهر ایدرك بوصلب پاكدن امام الحرمین كبی بر خیر الخلف كلمشدر. طوغریسی بو هر بابایه نصیب اولان بختیارلقلردن دكلدر. سود ویرر ایكن زوجه‌سنه دقت ایدر، حرام لقمه اكل ایتدیرمز، یابانجی بر قادینك سود ویرمسنه اصلا راضی اولماز ایدی. حتی بر كون زوجه‌سی ایش ضمننده امام الحرمینی كوچك ایكن اوطه‌ده براقوب باغچه‌یه چیقمش ایدی. قومشولرندن برقادین چوجغك فریادینی

ایشیده‌رك سود ویرمك ایستدیکنی کورن پدری فریاد ایله همان چوجغی قادینك الندن آلوب چوجق دها سودی یوتمدن باشی اشاغی‌یه اکه‌رك قارنی صیقوب چیقارتمش ومعده‌سنده اولان مواد سائره‌یی‌ده قوصدیرمشدر . بعض مجالسده احیاناً امام الحرمینه لطیفه طریقیله او قادینك سودندن قارنکزده دها وارمی دیرلر ایمش. مشارالیهك آثاری چوقدر. اصول فقهدن الشامل ، تلخیص التقریب والارشاد ، مدارك العقول ــ تمام دکلدر ــ کتاب تلخیص فی الامامه، مغبط الخلق فی اختیار الاحق، غنیة المرشدین نام کتابلر مشارالیهکدر . درت یوز اون طقوز سنه‌سنده طوغمشدر. نیسابورده خسته‌لنمش ایدی. تبدیل هوا مقصدیله اعتدال هوا وصوینك نفعی ایله مشهور اولان جوار مذکوره‌ده (نسغال) نام قریه‌یه کوندرلمش ایدی. رهایاب اولمیه‌رق چهارشنبه کیجه‌سی یاتسو زماننده درت یوز یتمش سکز سنه‌سی ربیع الآخرنده وفات ایلمشدر. لیلهٔ مذکوره‌ده جسد مبارکلری نیسابوره نقل اولنه‌رق کندی خانه‌سنده دفن اولنمش ایدی . ایکی سنه صکره تکرار چیقاریله‌رق حسینیه مقبره‌سنده پدرینك یاننه دفن اولندی . او کون اهالینك کثرتندن جامعده یر قالمامشدر. اوغلی ابو القاسم جنازه نمازینی قیلدیرمشدر. الم غیوبتندن متأثر اولان شاعرلر طرفندن برچوق شعرلر سویلنمشدر .

تمت

فهرست

صحیفه

٣ مقدمهٔ مؤلف

٦ مدخل

٩ عبدالله بن مسعود رضی‌الله عنه حضرتلری.

١٤ عبدالله بن عباس رضی‌الله عنه حضرتلری.

١٨ عبدالله بن عمر بن العاص رضی‌الله عنه حضرتلری.

٢٠ سفیان بن سعد الثوری رضی‌الله‌عنه حضرتلری.

٢٢ معاذ بن جبل » » »

٢٨ زید بن ثابت » » »

٣١ سلمان فارسی » » »

٣٨ ابوالدرداء » » »

٤٤ سالم مولی ابی حذیفه » » »

٤٧ عبدالله بن عمر الفاروق » » »

٥٦ سعد بن ابی وقاص » » »

٥٩ ابومحمد طلحة بن عبدالله » » »

٦٣ ابن ابی کعب » » »

٦٧ عبدالرحمن بن عوف » » »

٧١ سعد بن جبیر » » »

٧٣ عمر بن عبدالعزیز » » »

٧٧ امام شعبی رضی‌الله عنه.

٨٠ امام بخاری » »

٨٥ ابو داود حضرتلری.

٨٨ عروة بن الزبیر بن العوام حضرتلری.

٩٠ سفیان بن عیینه حضرتلری.
٩٥ سعید ابن‌المسیب حضرتلری.
٩٧ ابن شهاب زهری حضرتلری.
٩٩ اسحق بن راهوی حضرتلری.
١٠٠ ابوبکر عبدالرحمن بن‌حرث حضرتلری.
١٠١ ابن سیرین حضرتلری.
١٠٢ حضرت امام‌مسلم.
١٠٤ ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی.
١٠٥ حضرت نسائی .
١٠٦ حضرت طاوس بن کیسان ابوالرحمن الیمانی . .
١٠٨ حضرت ابوعبدالرحمن السلمی بن عبدالله بن حبیب.
١٠٩ مسروق الاجزع‌الهمدانی.
١١٠ محمد بن عبدالرحمن بن ابی لیلی الیسار.
١١١ ابویحي مالك بن دینار.
١١٤ حضرت علقمة بن قیس.
١١٥ حضرت مسعر بن کدام.
١١٨ داود بن الا صفهانی .
١١٩ حسن‌البصری حضرتلری .
١٢٢ امام اعظم حضرتلری .
١٢٨ امام شافعی حضرتلری .
١٣٩ حضرت امام مالك .
١٤٩ امام احمد بن حنبل حضرتلری .
١٥٧ ابن جریر حضرتلری .
١٥٩ عبدالرحمن حضرتلری .
١٦٠ امام ابو یوسف حضرتلری .

١٦٦ امام محمد حضرتلری .
١٧٥ امام زفر حضرتلری .
١٧٧ اوزاعی حضرتلری .
١٧٨ عبدالله بن المبارك حضرتلری .
١٨٦ وكيع بن الجراح حضرتلری .
١٨٨ داود بن نصير الطائی الكوفی حضرتلری .
١٩٢ ابو الليث سمرقندی حضرتلری .
١٩٤ قدوری حضرتلری .
١٩٦ ابوالحسن الكرخی حضرتلری .
١٩٧ شمس الائمة السرخی حضرتلری .
١٩٨ امام قشيری حضرتلری .
٢٠٢ حسن بن زياد حضرتلری .
٢٠٣ ابن ساعاتی حضرتلری .
٢٠٤ كاسانی حضرتلری .
٢٠٥ ابن شريح حضرتلری .
٢٠٧ ابن القاضی حضرتلری .
٢٠٨ ابوبكر بيهقی حضرتلری .
٢٠٩ ابوبكر القفال حضرتلری .
٢١٠ ابوالطيب حضرتلری .
٢١١ محمد بن محمد سلامة حضرتلری .
٢١١ فخرالاسلام ابوالحسن حضرتلری .
٢١٣ نجم الدين ابو حفص حضرتلری .
٢١٤ ابوالقاسم علی بن محمد بن احمد السمعانی حضرتلری .
٢١٥ بقالی .
٢١٧ ابو نصر بشر بن الحارث حضرتلری .
٢١٩ ابولمعالی حضرتلری .

ALİ KEMAL

RİCĀL-İ İHTİLĀL

علی کمال

رجال اختلال

مدخل — قوندورسه — سن ژوست — دانتون —

روبسپیر

مطبعهٔ اقدام

۱۳۲۹

مدخل

فرانسه انقلاب کبیری بر عماندرکه انسانه هم حیرت، هم دهشت ویریر. فکری بعضاً مبتهج قیلسه‌ده بعضاً ده یأسه دوشوریر، لکن دائما تهیجه کتیریر.

بو انقلابك اومهیج صفحاتنی تماشا ایتمك کبی بر متفکر ایچون ذوق تصور اولونه‌ماز؛ چونکه تاریخ جهانك اوندن دها متهیج بر دورینه زور تصادف اولونور. اوجوش خروشك ایلك علائمنی ادراك ایدن آلمان شاعر اعظمی: «تاریخ عالمده یکی بر دور آچیلیور!» دیمکله بیوك بر حقیقت سویله‌مشدر. فی الحقیقه انقلاب کبیرك یالکز فرانسه‌یه دکل، بتون عالمه سیاسی، اجتماعی، حتی اقتصادی تأثیری عظیم اولدی، عظیمدر، حالا دائمدر..

بو تأثیر اساساً ایکی دستورده خلاصه اولونه بیلیر: اولا، مساوات حقوق، ثانیاً حاکمیت ملیه. مساوات حقوق طبیعتیله (ده‌موقراسی) دیدکلری حکومت عوامه، حاکمیت ملیه ایسه ینه اوصورتله جمهوریته نتیجه ویردی.

ایشته بو انقلاب کبیر شاد، ناشاد ، مقبول ، مدخول؛ حتی فجیع ، مردود برسوری واسطه‌لرله اول امرده فرانسه‌ده بو دستورلری تطبیق ایتمکه قالقیشدی و ایتدی. بو تطبیقاتك ابتدالری غدارانه اولدی ، خونین اولدی ، اکثریا ناروا ، ناحق یره اورتالغی یاقدی ، قاووردی .

درجهٔ ثانیه‌ده انقلاب کبیر فرانسه ایله اکتفا ایله‌مدی ، بتون اوروپایه صالدیردی ؛ فتوحات طریقیله اوفکرلرینی تاشرقلك اتکلرینه قدر کتیردی ، یایدی ، بیوك (ناپولئون) صورتده برجهانکیر ایدی ، حقیقتده او انقلابك بر محصول معظمی ایدی ، کچدیکی یرلرده تخملرینی صاچیوردی . او ممالك مفتوحه‌دن هیچ بری، فرانسزلره قالمادی ، لکن او تخملر ینه ثمره‌لرینی ویردیلر ، بلچیقالری ، آلمانیالری ، ایتالیالری ، هپ روحاً میدانه چیقاردیلر . او اقلیملرده بو کون کوردیکمز بر فیض عواملك ، بر قدرت ملیه‌نك اساسی او تاریخدن ، او یوزدندر .

أوت، (تەن) کبی، بر درجه‌یه قدر (صورل) کبی بعضی بیوك مورخلرك اعتقادلری بر نقطهٔ نظردن طوغریدر : انقلاب کبیر فرانسه تاریخنك خطوط اساسیه‌سنی دکیشدیرمه‌دی، مثلا رجال اختلالدن بر چوغی سیاسیات خارجیه و داخلیه‌جه فرانسز قراللرینك ، بالخاصه اون دردنجی (لوئی) نك اثرینه اقتفا ایله‌دیلر ، هپ

اوحرص ، اواندیشـه ایله حرکت ایتـدیلر .

بوحقیقت تسلیم اولونمقله برابر انکار ایدیله‌مزکه انقلاب کبیردن اعتباراً فرانسه‌ده حکومت وحاکمیت باشقه بردورهٔ تکامله کیردی ، محورقدیمندن بسبتون آیرلدی ، چیقدی ، (ناپولئون) ایله اوماضی‌یه رجعت ایتمه‌دی ، ایده‌مزدی ، لکن اون‌سکزنجی (لوئی) ایله‌ده ، اونجی (شارل) ایله‌ده ، (ره‌ستوراسیون) دیدکاری اودوارتجاع ایله‌ده دوکمه‌دی ، دونه‌مدی .

انقلاب کبیرك اوعرض ایتدیکمز دستورلری اوخلقه اودرجه حلول ایتمشدی ، اوزمینه اویله قوی برطرزده کوك صالمشدی .

ولواویله فصل فصل فجیع منظره‌لری ، لوحه‌لری احتوا ایله‌سه‌ده ، ولوسنه‌لرجه فرانسه‌یی ، فرانسزلری براختلاج عجیب ایچنده یووارلایه‌رق علمی ، ادبی ، فکری هردرلو ترقیاتدن منع ایله‌مش ، حاصلی ، اوزمرهٔ غرای سیاسیوندن صرف نظر ، کیمیاکر (لاووازیه) کبی علامه‌لره ، (قوندرسه) کبی فیلسوفلره ، (آندره‌شه‌نیه) کبی شاعرلره ، هربری برر جهان دکردهاته بالافتور قییمش اولسه‌ده بوانقلاب اویله بردورهٔ خارقه ، برکتلهٔ کامله‌درکه برملتك تاریخنه من حیث المجموع شرف ویریر ، نقیصه ویرمز .

رجال اختلال بوفاجعهٔ محتشـمه‌نك اومثللريدركه اساساً مبدعلری، مؤلفلريدرده .. أوت، هب مخطيدرلر، معصيتكاردرلر، اويله اولمقله برابر ينه تكريمه‌شايسته‌درلر، چونكه اكثريتله پك نجيب بربديعهٔ فكريه‌نك مفتونی، فقط، انسان اولدقلری ايچون، احتراصاتك قربانيدرلر، علی الاطلاق يالكز مغدور دكل، غداردرلر، لكن غدار اولمقدن زياده مغدوردرلر.

او محيط، او تهيجات، ماضيسيله، حاليله بتون او تاريخ نظر اعتباره آلينيرسه اورجالك كناهلری ده چوق خفيفله‌ر.

رجال اختلال اساساً، طبعاً غدار دكلديلر .. مثلا او خونخوار (روبسپير) ابتدای انقلابده جزای اعدامك بيله عليهنده ايدی، فقط صوكره‌لری نه‌لر يابدی؟ .. بيليورز، فصل مخصوصنده اطرافيله كوستره‌جكز.

زمانك الجاآتی، محيطك تأثيراتی، اونلردن تولد ايدن احتراصات نفسانيه او آدملرك فطرتلرينی عادتا كيشديردی.

مع مافيه بوفطرتلرده او حزين شائبه‌لرله برابر ينه پك پارلاق نقطه‌لر واردر: بالفرض (سن ژوست) ك اوفرط احتراصی، ميل اعتسافی، غدارلغی نه‌درجه مردود اولورسه اولسون علوجنابی، عصمت افكاری، معالی‌يه ميلی انكار اولونورمی؟ ياأولومه‌بومرتبه اوينايان، عادتا

اكله‌نن بو انسانلرك حياته اوابتلالرينه‌نه‌دينير ؟. بو كون ، يارين أوله‌جكلرينى خاطره بيله كتيرمه‌ملرينـه تعجب اولونمازمى ؟. (دانتون) اعدام اولونمادن همان برسنه‌اول ايكنجى دفعه اوله‌رق أوله‌نيور ، هم‌ده زوجه‌سنى مجنونانه سوييور ، مسعود برعائله تشكيل ايتمك ، مسعود ياشامق ايچون چابالايور .

(روبسـپير) بيـله اوتقواى معروفيله ، اودرجه پرهيزكارلغيله برابر حياتدن حالنجه متلذذ اولمايورمى ؟ زمان زمان (پارس) ك جوارنده‌كى صـيفيه‌لردن برينه ، (مونمورانسى) يه كيدرك مكارم طبيعتدن ذوق آلمايورمى؟ مشجره‌لرى طولاشمايور ، باغچه‌لرى ، چمنلرى سـير ايتمه‌يور ، قوشلرى ديكله‌مه‌يورمى ؟ فقط عين زمانده بالفرض ياران قديمنى اعـدام ايتـديور ، (لوسـيل ده‌مولن) كبى بركلين عصمتـه قييور ، اون آلتى ياشنده‌كى معصومه‌لره ، معصومه‌لره وارنجه‌يه قدر آقين آقين بيچـاره‌لرى يوك آرابه‌لريله ميـدان سياسـته كونديريور .

خلاصه، بوتاريخ فجيع مهيجى مطالعه ايتدكجه انسان شاشيريور، بربدغراى قدرت وعظمتك بو واسطه‌لرينه قيزسونمى ، آجيسونمى ؟ بيلمه‌يور .

مع‌مافيه برفكر مدقق بو فطرتلرى درجه درجه

آییریر ، ینه اونسبتله جاذبه‌دار ، یامردود بولور .

مثلا (دانتون) انجق (میرابو) کبی اسلافنده کوره بیلدیکمز اوفصاحت افکاریله ، خیره ، حسناته اومیل فعلی وحقیقیسیله ، أولومه ، حتی عدولرینه قارشی اوخندهٔ زهرناك استخفافیله ، حاصلی عظمت قلب ووجدانیله اوبرلرینی هپ کولکه‌ده براقیر .

(روبسپیر) ، (سن ژوست) بیله نه درجه طبعاً غدره میال اولورلرسه اولسونلر ، اومرتبه اجرای اعتساف ایله‌مش اولسه‌لرده ، ینه نجابت فطرت اعتباریله بالفرض (تالیه‌ن) لره ، (فوشه) لره ، اویله رنکسزلره ، مشربسزلره مرجح دکلمیدرلر ؟

خلاصه ، بورجال اختلالی انسان منصفانه ، مدققانه تتبع ایدرسه دیدیکمز کبی هم تاریخدن فجیع اولدیغی قدرمعظم برفصلك غوامضنی ادراك ایلر ، هم ده عمومیتله بشریتك بعض خصائص ازلیه‌سنه دائر برچوق حقائقه آکاه اولور .

* * *

ایشته بورجالك حیاتلرینی بویله اوزون اوزادی یه یازمق فکرینی بزده اساساً اویاندیران بوملاحظه‌لر اولدی . بوتألیفی قلمه آلیرکن حقائق تاریخیه یه موشکافانه رعایت ایتمکدن ماعدا اندیشه کوزتمه‌دك ، خاتمهٔ اثرده

ذکر ایله‌دیکمز مختلف مأخذلره هپ مراجعت ایله‌دك، مستحضرات ذاتیه‌مزله بو رجالك هر بری ایچون بر فکر مخصوصمز وار ایدی . او فکری تعقیب ایله‌مکدن واز کچمه‌دك ، بعض مورخلرك آیری آیری اورجاله دائر بسله‌دکاری احتراص معروفلرینه قاپیلمادق . .

بالفرض (عولار) عادتا (دانتون) ك حیرانیدر ، مفتونیدر ، لکن (روبسپیر) کده خصم جانیدر . بز او حیرت و مفتونیتی تقدیر ایتمکله برابر بو عداوته اودرجه اشتراك ایله‌مه‌دك ، او مؤسس دوراعتسافك فضیلتلرینی ده مناسبت دوشدکجه ذکر ایتمکدن کری قالمادق . (میشله)لری ، (قارلایل)لری ، (تەن) لری متأخریندن (مادله‌ن) لری تتبع ایدرکن بو دستور بیطرفیدن برآقمادق .

بو اثرك حین ترتیبنده رعایت ایتدیکمز بر نقطه‌ده وضوح اولدی . هیچ بر زمان مجهولی مجهول ایله تعریفه قالقیشمادق ، بر لزوم قوی حس ایتمدکجه بعضی ایکنجی درجه‌ده اشخاصك اسامیسنی بیله ذکر ایله‌مه‌دك . بو یازیلری بر تورك قلمیله ، تورکلر ایچون یازدیغمزی دائما نظر اعتباره آلدق .

بو مقدمه‌یه خاتمه ویرمه‌دن اول شو جهتی ده عرض ایتملك ایسترزکه بعضیلریمز بو وقایع اختلالك افکار عمومیه‌مزده وجه تأثیرندن بر درجه‌یه قدر متلاشی کورینیورلر . بز بو تلاشی ده بیهوده بولورز ، چونکه او وقعه‌لر بر خلقك

ذهننه ، فکرینه حقیقتیله یرلەشیرلرسه شره دکل ، خیره بادی اولورلر .

جدی برانسان باشدن‌باشه بتون او مناقب اختلالدن دائما عبرت آلیر . مثلا رجال اختلالك الك مفرطی ، الك آزغینی کیمدر ؟ (سن ژوست) دکلمیدر ؟ (سن ژوست)ك عمر مدهشی بیله افکار منوره اصحابی ایچون بردرسدر ، اومهیج دوشونجه‌لری ، فکرلری‌ایسه شایستهٔ تعمیقدر .

بوایلك کتابده رجال‌اختلالدن‌انجق برقاچنی تعریف ایله‌یورز ، قریباً طبع ایتدیره‌جکمز ، ایکنجی ، اوچنجی کتابلرده‌ایسه دیکرلرینی عرض ایده‌جکز . اومارزکه اثر کاملاً ختامه ایرنجه تاریخه دائر جاذبه‌دار اولدیغی قدر مفید برکتابه تشکیل ایلر .

کتبخانهٔ عرفانمزك بونوع تألیفاته احتیاجنی انکار ایده‌مه‌یز ؛ بودور حریتدن استفاده ایدرك اوکتبخانه‌یی طولدیرمق هپ الی قلم طوتانلریمزك باشلیجه وظائفندندر . بووظیفه‌لردن حصه‌مزه اصابت ایدنلری بویله نشریات ایله قسماً اولسون ایفا ایده‌بیلیرسه‌ك مسعودز .

بیوك آطه تموز ١٣٢٩ علی کمال

قوندورسه

فرانسه‌ده اون سکزنجی عصر فیلسوفلر: (قوندورسه) نك منشأی، فکرلری، ماضیسی، ازدواجی؛ انقلاب کبیره اشتراکی، تأثیری؛ مجلس ملیده اثرلری، ایزلری. — (قونوانسیون) دینیلن شورای امت، فرقه‌لر: (ژیروندن) لر، (مونتانیار) لر، (قوندورسه) نك صاقلانمسی، مادام (قوندورسه)، صوك تألیف، خزان ایچنده بهار، قادینلر ورجال اختلال. — ظالمانه بر قانون، نجابت قلب، (قوندورسه) نك تظلملری، تفکرلری، اعتقادلری؛ مادام (قوندورسه) نك فکراً بیوکلکی. اختفاکاهدن فرار، سرسریانه بر سیر، اینالفر، دوشونلسون ... سفالت، فلاکت، توقیف، انتحار، حزین، لکن ینه غبطه‌فرما برعاقبت. —

(قوندورسه) فرانسه انقلاب کبیرینك صاف، لکن مشعشع، نجیب، فقط مطنطن برسیماسیدر، چونکه علماً، فکراً، خلقاً بلندپایه‌در، امثالنی کولکه‌ده براقیر.

فرانسه‌ده اون سکزنجی عصر میلادی بر نقطهٔ نظردن بردورمستثنادر، چونکه فکراً خارقه‌لرك، خارق‌العاده تهیجلرك منشأی اولدی، او دوردن بری بشریتی الك بیوك انقلابلره اوغراتان اساساً او عصرك تلقیناتی،

القا آتیدر ، افکار بشریه‌یی اك چوق چوش خروشه ویرن مفکرین عظام ، (وولته‌ر) لره ، (روصو) لره وارنجه‌یه قدر هپ او عصرده یتشدی . .

بوزمرهٔ فاضله ماضینك ایزلرینی بر نظر نافذ و ناقد ایله تماشا ایدرلرسه او ایزلرده محصول استقبالك تخملرینی کورمك ، کوسترمك ایچون ایدرلردی ؛ حادهٔ عقل و محاکمه‌دن کچیرمدکجه هیچ بر روایتی ، هیچ بر اعتقادی قبول ایتمزلردی ، عنعنات ومعتقدات قدیمه‌یی تنقیدلره معروض براقیرلردی ؛ تفکر ، تتبع ، تدقیق کبی خاصه‌لری ادراك بشر ایچون باشلیجه دستور بیلیرلردی ؛ عقلك غالبیت ازلیه‌سنه قانع ایدیلر ؛ ادیانه قارشی عنمی ، عوائده بدلده حقوقی ایلری سوررلردی ؛ او اطمینانی بسلرلردی که ترقیات فکریه ، فکراً تعالی انسانیت ایچون ، انسانلر ایچون بر حقیقت ، عدالت ، سعادت دوری حاضرلایه‌جقدی .

ایشته (قوندورسه) بویله بر عصرك بر فرزند فریدی ایدی . بتون او فکرلرله تا چوجقلدن اعتباراً پرورده ، هم‌ده نه سماحت ، نه جودتله پرورده اولمشدی ؛ نسلاً صنف اصالتدن ، محافظه‌کارلردن ، دیدیکمز کبی ، مرتجعلردن ایدی ؛ اوسائقه‌لرله بو هیجان افکاره بیکانه اولمق لازم کلیردی ؛ فقط هنوز اوقومغه ، دوشونمکه

باشلار باشلاماز فکراً او آزاده‌لکه ایردی ، فلسفه‌یه میل ایله‌دی ، کیتدکجه ، بیودکجه بیوك بر فیلسوف ، بیوك بر متفکر اولدی .

اوعصرك (وولته‌ر) کبی معظم فیلسوفلریله ، (تورغو) کبی مبجل مقتصدلریله ، (دیدرو) کبی اصحاب محیطیله دوشدی ، قالقدی ، ادرا کنك ، استعدادینك ده‌یاردیمیله غایهٔ کماله طوغری ابتهاج ایله یوریدی ؛ اساساً علم آدمی ایدی ؛ ریاضیاتده بیوك بر بهره ایدیندی ، تمیز ایله‌دی ؛ صوکره فلسفه‌یه ، اجتماعیاته ، سیاسیاته دوکولدی ، فقط بو معرفتلرك هر برنده او خارق‌العاده قدرت فکریه‌سنی کوسترردی .

(وولته‌ر) کبی ، (دیدرو) کبی (قوندورسه) ده فضائل اجتماعیه‌نك فضائل شخصیه‌یه فائق اولدقلرینه قانعدر . عادل اولمق ، خیر ایشله‌مك قنوع ، پرهیزکار کچنمك کبی مزیتلره مرجحدر ، حتی ، احتمالدر ، بو فیلسوفه کوره بر فرد حقه حرمت ، انسانیته رعایت ، ظلمدن نفرت ، وطنه‌ده خدمت ایدرسه اخلاق خصوصیه‌جه قصورلرینی عفو ایتدیره بیلیر .

(قوندورسه) ده هیئت اجتماعیه محبتی ، غیرتی شخصی اندیشه‌لری درجهٔ ثانیه‌ده براقیر ؛ مثلا بو متفکر حکیم ایچون شجاعت مدنیه که بر فضیلت اجتماعیه‌در ،

پك زياده شايان تكريمدر ، فقط شجاعت عسكريه اوليله دكل ، چونكه صرف بر فضيلت شخصيه‌در .

ينه بو فيلسوف صادقدركه طوغريلغى الك بيوك بر فضيلت عد ايلر ، حق روايته نظراً مدت حياتنده اصلا يالان سويله‌مه‌مش ، حكم وجدانه مخالف هيچ بر حركتده بولنمامشدر . طوغريلق ، وجدانه اتباع ايتمك اساساً بر مزيتدركه اجتماعاً الك چوق ترقى ايدن مملكتلرده تقدير اولونور .. بزده ، شرقده بر فرده : « يالان سويله‌يورسك ! » ديمك بر تحقير بيله عد اولونماز ، اكثريا بر لطيفه يرينه كچر ، لكن غربده برينه اسناد كذب ايله‌مك الك بيوك بر حقارتدر .

(قوندورسه) ١٨٤٢ ده طوغدى ، ابتدالرى رياضيات ايله ، هندسه ايله ، علم هيئتله مشغول اولدى . انجمن دانش علومه اعضا ، دها صوكره كاتب دائمى تعيين اولوندى ، بالآخره انجمن دانش كبيره‌ده كيردى . لكن كيت كيده فكر جوالنه بو اشتغالات علميه‌يى كافى كورمه‌دى ؛ بشريتك تهذيبنه ، تعاليسنه فعلاً چاليشمق ، هرحالده فكراً بيله دها مؤثر برصورتده خدمت ايله‌مك ايسته‌دى ، ١٨٧٧ ده زنجيلرك اسارتدن تخليصى ايچون تأسس ايدن بر جمعيتك مؤسسلرندن اولدى ..

صاچى ، صاقالى وقتندن اول آغاردى ، لكن

(قوندورسه) عقلاً ، قلباً دينج ايدى ، آتشين ايدى،
كمال عمرينه طوغرى، (١٨٨٥) ده كنديندن پك كنج؛
فقط خلقاً و خلقةً كوزل، كزيده بر قيز ايله اولهندى،
مسعود بر عائله تشكيل ايلهدى ، اوسعادتك انضمام شوقيله
وطننك ، انسانيتك ازدياد اقبالنه وقف حيات ايلهمك
ايستهيوردى .

ايشته فرانسه انقلاب كبيرى بو اثنالرده پارلادى .
(قوندورسه) ده اوتهدن برى بسلهديكى آماله پك موافق
بولديغى ايچون درونى ، فكرى بر ابتهاج حقيقى ايله
او انقلابه قاريشدى ، (١٨٨٩) انتخاباتنده بر اهميت
مخصوصه قازاندى ، (قومون) ديدكلرى مجلس بلديه
اعضا اولدى ؛ ١٨٩١ ده انقلاب كبيرك (لهژيسلاتيو)
ديديلن ايكنجى مجلس مليسنه انتخاب اولوندى ، چوق
كچمهدن او هيئتك رياستنه ارتقا ايلهدى .

بو مجلسده بو فيلسوف كزينك ايزلرى ، تأثيرلرى
خارق العاده ايدى . عوائده بدل صرف عقلى ، كورهنكه
قارشى علمى توصيه ايدن او ايدى ، فقط فرانسهده بر
باشدن بر باشه مساواتسزلقلرى ، عدالتسزلكلرى ادامه
ايلهين، اوقديم فرمانلرك احراقنىده ايستهين ينه او ايدى،
حكومتجه مرجح بر دين رسمينك فسخنى طلب ايلهين
هپ او ايدى .

ینه بو مجلسده فرانسز ملتنك فتوحات املنده اولمادیغنه، اقوامك استقلاللرینه عمومیتله حرمت ایده جکنه دائر او مشهور بیاننامه یی ، معارف عمومیه یه متعلق بر لایحهٔ غرایی (قوندورسه) قلمه آلدی ، قراللرك اتفاقنه قارشی ملتلره او مراجعت ایله دی ، استبداد ایله توأم عد ایتدیکی حکومت ملوکانه یه بدل جمهوریتك لزوم تأسیسنی برنجی دفعه اولمق اوزره ترویج ایدنلرك بری ده او اولدی .

اوچنجی مجلس کبیر ملی یه ، او مهیب ، او مدهش (قونوانسیون) ه (قوندروسه) بش ولایتك منتخبی اولمق اوزره کوندرلدی .

معلومدر که بو شورای امت عادتا بر عمان احتراصات ایدی ، درجه درجه ، مفرط ، معتدل فرقه لرك ، اشخاصك آماله ، حتی اغراضنه مناوبة جلوه کاه اولیوردی . (قوندورسه) بو فرقه لرك هیچ برینه باغلانمادی ، هیچ بر غرضه آلت اولمادی ، هپ منافع عمومیه یی نظر اعتباره آلدی ، هپ قوای اساسیه یه وقف امل ایله دی ، او اعتقادده ایدی که منتخبلرینك افکار مفروضه سنی اویله کور کورینه مدافعه ایتمکه مأمور دکل ، فقط بالذات افکار مخصوصه سنی کمال مخالصتله عرض ایله مکه مجبور ایدی :

« اوت ، مبعوثم ، ملتك منفعت حقیقیه سنه موافق صاندیغمی

قوندورسه

۱۷۴۳ — ۱۷۹۴

یاپه‌جغم ، ملت یالکز غیرتنه دکل ، عرفانته ، اجتهادینه‌ده اعتماد کوستردی . افکاریمك استقلال تامی اوکا قارشی وظائفمك‌ده اقدمیدر . »

دییوردی ، هر درلو خصوصیلکدن متأذی ایدی :
« هر برمز یالکز بر ولایتك ، بر دائره‌نك ، برانجمنك دکل ، فقط بتون فرانسه‌نك مبعوثی‌یز » فکرینی‌درمیان ایله‌یوردی . اوکا کوره ، او قدیم اعتقادات باطله محکوم زوال ایدی . انجق اونلرك یرینه باشقه‌لرینی قویماملی ، هر معامله‌ٔ سیاسیه‌نك استناد کاهی حقوق اوملیدر . (قوندورسه) اوفلاح بولماز محافظه‌کارلرده ، اوکستاخ مجدده‌لرده معارض ایدی ، هر طرفه قارشی بر مسند عدالت مقامنی احراز ایده بیلمك ایچون برنجیلرك خیالپرستلك ، ایکنجیلرك کوشکلك کبی اتهاملرینه معروض‌قالمقدن چکنمه‌یوردی ، حاکمیت عوامك تمامیله تجلیسنه اویله هرج مرجلردن زیاده بلا اختلاج بر تکامل سیاسی ایله واصل اولمق یولنی ترجیح ایله‌یوردی .

انقلاب کبیر برچوق عادتلری ، اعتقادلری آلت ، اوست ایله‌مشدی ، منفعتلره‌سکته ویرمشدی ، مؤسسات جدیده‌نك معارضلرینی قازانمق ایچون چاره‌لر آرامق کرکدی . (قوندورسه) نك فکرنجه : عقل وعدالك

كاملاً دشمنی اولمایانلر بر مسلك ائتلافكارانه ایله یوله كتیریله بیلیردی .

« مخالفلره دشمن نظریله باقارسه‌ق اونلری اویله اولمغه مجبور ایدرز . شوق ایله اكتساب ایله‌دكاریمزی حكمتله محافظه ایتملی‌یز ، حریت ومشروطیتمزی سودیرمكی بیلملی‌یز . »

یالكز فرانسه‌ده دكل ، هر مملكتده ، هر حزب انقلابك ، هر زمرهٔ مجددینك دستور حركت اتخاذ ایده‌یله‌جكی بو حقیقتلری (قوندورسه) او مجلس كبیر اختلالده ، اوغلیان احتراصاته رغماً سویلمكدن هیچ فارغ اولمادی ؛ فقط اكلنه ایردیمی ؟ . او نجابت وعلویت فكریه‌سنك ، او مساعئ مشكورهٔ احرارانه‌سنك ، مكافاتنی كوردیمی ؟ هیهات ! اوده او قدر بلندیله برابر اكثریتله دیكر همراهلری كبی هدف تیغ اعتساف اولدی .

⁂

(قوندورسه) ، عرض ایتدیكمز كبی ، او شجاعت فكریه ومدنیه‌سیله برابر اساساً حلیم ایدی ، اویله حدت وشدتك طرفداری دكلدی ، صرف حكمتله ، منطقله سوزنی یوروتمك ایستردی ، بو مسلك اعتدال طبیعی ایدی كه اكثریتله افراطك اك آزغین طرزلرینی اختیار ایدن رجال سائرهٔ اختلالك خوشنه كیتمه‌یه‌جكدی ، حتی غیظنه بادی اوله‌جقدی .

(قونوانسیون) ده ، اواوچنجی مجلس ملی انقلابده (مونتانیارلر) لر ، طاغلیلر تسمیه اولنان فرقهٔ مفرطه اوطاشقین (روبسپیر)لریله، (مارا) لریله، (سن ژوست) لرینه صاحب نفوذاولمشدی ، حین حاجتده مجلس بلدیه، اروده کافی دکلسه عوام ناسه استناد ایله‌یور ، کورلتیلر ، پاطیردیلر چیقاریبور ، حکمنی یوروتیوردی ،اوبر فرقه‌لری ازییوردی ، مثلا (ژیروندن) لر دینیلن واوانقلاب کبیرك عادتا مفاخرینی احتوا ایله‌ین فرقهٔ معظمه‌یی بوصورتله پریشان ایتدی ، اواعاظمی اسنادلرله ، افترالرله محکمهٔ اختلاله چکدی ، طوپدن،عندی حکملرله میدان سیاسته کوندریوردی .

(قوندورسه) فکراً ، اساساً بو محکوملرله متفق اولمادیغی حالده ینه محضا قناعت وجدانیه‌سنك سوقیله بومعامله‌لری تصویب ایتمه‌دی ، « بتون فرانسزلره!» خطاباً آچیق برمکتوب ایله متجلدانه تنقیدایله‌دی، بوتنقیدلریله‌ده طاغلیلری فنا تلاشه دوشوردی .

دوشوردی ، فقط بومهاجمه‌لریله بالذات حیاتنی تهلکه‌یه قویدی ، دوستلرینك اصراریله (لوکسنبورغ) جوارنده اقامت ایدن برطول قادینك خانه‌سنده تاطاوان آراسنده براوطه‌یه مجبوراً اختفا ایله‌دی .

(قوندورسه) بو انزواکاهنده طقوز آی قالدی ،

اواثناده اولطيف ، اوكنج زوجه‌سندن خارق العاده وفاكارلقلر، فداكارلقلر كوردى، كورديكده اولمه‌دن اول

«اويله بر رفيقهٔ حياته مالك اولمق ياشامق زحمتنه دكر[۱]»

ديدى ؛ فى الحقيقه مادام (قوندورسه) اوبدبخت زوجى ايچون نه‌ياپمق لازمسه ياپدى . اوفلاكت يوز كوستريجه كوسترمز ، فيلسوفك اموال واملاكى حجز اولوننجه‌قادين قيز پاره‌سز ، پولسز ، درين برسفالت ايچنده قالدى، أوينى ناصل اداره ايده‌جكنى، هنوز درت‌ياشنده‌كى برچوجغنى نه‌وجه ايله بسله‌يه‌جكنى بيلمه‌يوردى، حال بوكه‌قوجه‌سنه‌ده معاونت ايتمكه مجبور ايدى ، اودرجه كنج ، صورةً وسيرةً اويله كوزل اولمقله برابر هنر ، معرفت صاحبى ايدى ، مكمل رسم ياپيوردى .

زوجنك بيلدكارندن برى دلالت ايله‌دى ؛ مادام (قوندورسه) ايشله‌ك بريرده، (سنت‌هونوره) سوقاغنده، (روبسى‌ير) ك اوينه‌برايكى آديم‌مسافه‌ده بردكانه‌يرلشدى، مشاهير زمانه‌نك تصويرلرينى .ياپه‌رقدن پاره قازانيور ، اوپاره ايله كنديسنى‌ده ، عائله‌سنى‌ده چيندريپوردى . بومشتريلرك ايچنده‌بعضاً (قوندورسه) نك خصم جانلرى‌ده واردى . ظالمسز قادين ، كوندوزلرى اويله فداكارانه چاليشيركن بعضاً قوجه‌سنك عليهنده خونريزانه سوزلر

[1] L'avoir connue vaut la peine d'avoir vécu

ایشیدییور ، اقشاملری گیزلیجه اوطاوان آراسنه گیدرك بو وقعه‌لری اویار جانته آکلاتیوردی .

(قوندورسه) کبی بیکلرجه معصوملر اودوراعتسافده (پارس) ك بویله کوشه‌لرنده ، بوجاقلرنده اختفاده ایدیلر . اوفیلسوف بومصیبت ایچنده بیله انبساط روحنی محافظه ایله‌دی ، اوانزواده سرانجامنی یازمق ایسته‌دی .

لکن مادام (قوندورسه) اوزمان اوکا دیدی که :

اوبر کونلك دشمنلریکزی برطرفه براقکز ، حیاتکزك کافهٔ افعالنده عصمت ونجابت فطرتکز درجهٔ کفایه‌ده یازیلیدر . منفعت شخصیه‌یه دکل ، فقط نوع بشرك فائده‌سنه تعلق ایدر براثر یازمالیسکز .

(قوندورسه) اوفرشتهٔ فکر وقلبك بو سماوی سوزلرینی درحال دیکله‌دی ، « فکر بشرك جدول ترقیاتی» عنوانیله برتألیف جید وجوده کتیردی .

اوحقیقی فیلسوف اویله کوندن کونه ، دمدن دمه اولومه انتظار ایدرکن ینه بیوك برسکونت روح ایله یازدیغی بوکتاب کزینده نوع بشرك تکمل بی انتهاسنه چالیشمق انجق عقل وحکمتله ، زمان ایله میسر اوله‌جغنی اساس اتخاذ ایدر ، اك صوك تمنیاتنی بسط ایلر ، اودرت یاشنده‌کی قیزینه نصیحتلر ویریر ، ویریرده مثلا دیرکه :

جمهوریته مخصوص فضائله میل ایله ، حس استقامدن دائما منزه اول ، خودپسند اولما ، ابنای نوعکه قارشی درین برشفقت

بسله ، چونکه الکصاف برمنبع سعادت افعال منعمانه‌ده‌مندمجدر. باشقه‌لرندن آنجق بالذات یاپه‌بیله‌جکندن بر آز دها آز ایسته‌، وظیفه ومسعودیت بردیگری ایچون یاشامقده‌در . چونکه انسان انجق اوزمان کندی ایچون یاشار

(قوندورسه) اوجگر پاره‌سنه بووصایاده‌بولوندقدن ، حرمی ایچونده یوقاروده ذکر ایله‌دیکمز جمله‌ٔ جمیله‌نی صرف ایتدکدن‌صوکره‌دشمنلرینه نقل کلام ایله‌اونلره‌ده هیچ بربغضی ، غیظی اولمادیغنی سویله‌یور ، ذاتاً برمدت اول شو بیت معروف ایله عدولرندن پك یامان انتقام آلمشدی :

« بکا : یاظالم ، یا مظلوم اول ، ایکیدن برینی انتخاب ایت، دیدیلر ..

« فلاکته صارلدم ، جنایتی اونلره براقدم » [١]

ایشته (قوندورسه) اوطاوان آره‌سنده ، مادةً ومعنیً او درجه عذاب ، اویله تضییق ایچنده بیله بویله یوکسك ، بویله عالیجنابانه دوشونیوردی .

فقط مادام (قوندورسه) ده زوجی ایچون عادتاً بر ملك‌الصیانه ایدی ، هرکون بیك درلو خوف ایچنده اولسه‌ده محصول عمربله اوعزلتگاهه کلیور ، او زوالی

---

[1] « Ils m'ont dit : «Choisis pore être opprsseur ou victime »

J'embrassai le malheur et leur laissai le crime.

فیلسوفی چولوق ، چوجق محبتیله برنبذه بکام ایله یوردی .

غریبدر : اختلالك بو مغدورین عظامی اکثریتله خاتمهٔ حیاته طوغری عشقك بو انعامنه مظهر اولدیلر ، او عاقبت فجیعه یه یوریرکن بو ماه نوغرامی ، خزان ایچنده بهاری کوردیلر .

(قوندورسه) ایچون بویله اولدی ، اوملك جمال ، اوملك خصلت مادام (قوندورسه) هرکون اتك اتك چیچکلر صاچه‌رق اوعمرنالانی برلحظه شاد ایتمکه چالیشیور و ایدییوردی .

رجال اختلالك بر سرور مغدور دیکری ، (قامیل دهمولن) ده جاندن ، جانسپارانه سوه‌رك نیجه اجتهاد ایله ید عصمتنه نائل اولدیغی اوپری خلقت (لوسیل) ده نه فداکار بر رفیقهٔ حیات بولدی ، اودرجه فداکار بر رفیقه که میدان سیاسته قدر قوجه‌سنی تعقیب ایله‌دی ، اویله فجیع بیتدی .

کویا زوج ناشادی اوکا :

« همراهم ایدك بویولده ، ای ماه !
همراهنی ترك ایدرمی همراه ؟

دیمشدی ، زوالی قادیجغز ، اوظالمسزلك دیار عدمده بیله همراهی اولدی .

(دانتون) ده عینیله (روبسپیر) ك قربان کینی

اولمق اوزره ایکن اوله‌مشدی ، همان عین طرزده سومشدی ، سولمشدی ، حتی بو سودا سائقه‌سیله‌ده سیاسیاتی اهمال ایله‌مش ، نفسنی ، موقعنی مدافعه ایتمکی اونوتمشدی .

بو رجالك صفوت و عصمت فطرتلرینه ، اساساً معصومیتلرینه عمومیتله قادینلغه ، قادینلره ، خصوصیله‌ده زوجه‌لرینه ، عائله‌لرینه حرمت و محبتلری صاف ، لکن پارلاق بر دلیل دکلمیدر ؟

بو مغدورلر بویله ، فقط بر کره‌ده اوبر غدارلره دقت بیورلسون . اونلرده نسواندن بر نوع نفرت ، حتی نسوانه ابتلا کوسترنلره بر عداوت بیله وار . . مثلا (روبسپیر) سومك ، سولمك ، حتی عائله محبتی نه‌در؟ بیلمه‌دی ، مدت حیاتنده قادینلردن ، همشیره‌سندن بیله اوزاق یاشادی ، احتمالدر ، بو معتسفك (قوندورسه) لره ، (دانتون) لره ، (ده‌مولن) لره کوستردیکی غیظ عظیمك بر سائقی ده قادینلغه قارشی آره‌ده‌کی بو اختلاف حسیات ، اختلاف افکار ایدی .

(مارا) ده بویله ایدی ، اودرجه بویله ایدی که بر درجه‌یه قدر بویوزدن (شارلوت قورده) کبی فکراً قلباً پاك ، نجیب بر قیزك خنجر انتقامنه هدف اولدی . بو

او جوانمرد (سن ژوست) بیله اوجاذبهٔ اطوارینه ، او لطافت بدننه رغماً اویله بر ابتلایه اصلا دوشمه‌دی ،

قاپنادی ، جدی رجاله‌یاقیشماز برضعف کبی تلقی ایتدیکی
او الفتی اعدای سیاسیه‌سنه براقدی .

*
* *

(دانتون) کبی ، (قامیل دەمولن) کبی (قوندور-
سه) بی‌ده دشمنلرینه قارشی مغلوب دوشورن اساساً
بو فطرت غرامپرستیسیدر . چونکه او فیلسوف کزین
کندندن زیاده سودیکنی ، سودکلرینی دوشوندیکی ایچون
تیغ عدودن نفسنی صیانت ایده‌مدی ، مخاطره‌یی کور-
مه‌دی ، یا کورمك ایسته‌مدی .

دور اعتسافك شدتله حکمنی اجرایه باشلادیغی ،
محکمهٔ اختلالك فوج فوج خلقی وجاهاً ، غیاباً اعدامه
محکوم ایله‌دیکی صیره‌لرده ایدی‌که مجلس کبیر ملی ،
(قونوانسیون) غریب برقانون اصدر ایله‌دی . بوقانونه
کوره غیاباً محکوم اوله‌رق حال فرارده بولونانلری
صاقلایانلر ، حتی او اختفا کاهلری بیلدکلری
حالده حکومته خبر ویرمه‌ینلرده اعدامه محکوم
اوله‌جقلردی .

بودرجه ظالمانه برقانون‌موقع تطبیقه وضع اولوندی ،
برچوق بیچاره‌لرك اعدامنه بادی اولدی . (قوندورسه)
فکراً نه مرتبه یوکسك ایدیسه قلباً ده او قدر نجیب ایدی ،
او قانونی ایشیدنجه هم بویله عاطفت مسافرتنی کوردیکی

او صاحبهٔ خانه‌یی ، هم ده جانندن زیاده سودیکی رفیقهٔ حیاتنی درشوندی .

ذاتاً أولومدن قورقمایوردی ، بویله اختفا ایدرایتمز ، ینه قلمنه صاریله‌رقدن اعدای سیاسیه‌سیله اوغراشمق ایسته‌دی ، چونکه فکر بشرك عاقبت عدل وحقه منقاد اوله‌جغنه ، نه اولورسه اولسون ، حقیقتك نهایت تجلی ایده‌جکنه صمیمی قانع ، عصرینك افکار فیلسوفانه‌سیله او مرتبه مألوف ایدی . فی‌الحقیقه معصوم دکلمیدی ؟ نه‌یاپمشدی ؟ حتی (ژیروندن) لر کبی هیچ بر زمان عدم مرکزیت طرفدارلغی ایتمه‌مشدی ، شاید اویله بر فکر موجب تهمت ایسه او صورتله‌ده اصلا اتهام اولونه‌مازدی . جمهوریتك ایسه هرکسدن ، حتی معارضلرندن اول ال برنجی مروجی ، مدافعی ، خادمی اولمشدی ، حاکمیت عامه‌یی بحق تأمینات کافیه ایله محافظه ایدن الك مکمل برقانون اساسی‌یی بالذات قلمه آلمشدی .

ایشته (قوندورسه) بتون بو حقائقی ملته سویله‌مك ، بوواسطه ایله‌ده حقوقنی ، حقیقتنی مدافعه ایتمك فکرنده ایدی ، فقط بوسودادن ، بوقارورده بسط ایله‌دك ، زوجه‌سنك نصیحتیله واز کچدی ، اوسناً کوچك ، فقط قاباً ، باخصوص فکراً بیوك قادینجغز بو فیلسوف جهانقدره اویله اوفاق نفك شخصی دعوالری ، مسئله‌لری برطرفه

براقه‌رق اساسندن تنویر فکر بشره خدمت ایتمکی توصیه ایله‌دی و وصایاسنی قبول‌ده ایتدیردی .

وقتاکه او تألیف کزین ختامه ایردی ، فیلسوف او حال فلاکتنه رغماً قلبی وفکری برانشراح طویدی ، چونکه بشریتك کوندن کونه ترقیسنه ، تعالیسنه اعتقاد ایدیوردی ؛ بر کون البته عدلك ظلمه ، حقك باطله کاملاً غلبه چاله‌جغنه اینانیوردی ، حتی : « علم موته بیله غالب کله‌جکدر ، او زمان آرتق اُولوم اولمایه‌جقدر » دییوردی ، انسانیتك بو اقبال آتیسیله متسلی اولیور ، نفسنی هیچ دوشونمه‌یوردی ، لکن دیدیکمز کبی ، سودیکنی ، سودکارینی ، اونلری پك دوشونیوردی .

او درجه فداکارلقلرینی ، ایلکارینی کوردیکی قاریسیله برایکی دوستنی بهمه‌حال صیانت ایتمك ایستیوردی ، مثلا او صاحبه‌سنه :

— بنی بویله خانه‌کزده طوتارلرسه سزده هلاك اوله‌جقسکز ، خارج قانون دکلمی‌یم ؟ .

دییوردی ، او انسان قادیجغز ایسه :

— خارج قانون اولسه‌کزده خارج انسانیت دکلسکزیا ، نه اولورسه اولسون ، سزی صالیویرمم .

دییه اوکا جواب ویرییوردی .

(قوندورسه) بر بهار ، بر نیسان صباحی ایدی ، باشنه بیاض بر قالپاق ، آرقه‌سنه بر جبکن ، عمله‌جبکنی کیدی ، او نیتنی بیلدیردیکنده‌ن بری تقید آلتنده ایکن ینه بر قولاینی بولدی ، محل اختفاسندن کیزلیجه چیقدی ، بر الده نا نه زماندن بری یوزوکنه صاقلادیغی بر حبهٔ گران زهری طاشیوردی ، بر الده ایسه اك صاف ، اك بیوك بر لاتین شاعرینك دیوانی طوتیوردی .

اوزهری بو دغدغه‌لرك ابتداسنده اقرباسندن بر طبیبدن هر احتماله قارشی آلمشدی ، حین ضرورتده قوللانه‌جقدی ، چونکه او صوك اثر فلسفه‌سنی ده اکمال ایله‌دکدن صوکره آرتق حیاته او درجه مقید کورونمه‌یوردی ، لاتین شاعرینی ده مماته کوله‌رکدن ، هیچ دکلسه انشراح فکر وقلب ایله حاضرلانمق ایچون اوقویوردی .

او خانه‌یی ترك ایدر ایتمز (پارس) دن دیشاری چیقدی ، بتون کون قیرلرده کزدی ، اقشامه طوغری اسمی کبی مبتهج ، متبسم بر کویه ، (قونتنه‌ی‌عورروز) ه کیردی ..

بو کویده (قوندورسه)نك بیلدکلرندن بر عائله واردی . بو عائله ، قاری وقوجه ادبیات ایله ، فلسفه ایله مشغول اولیور ، وقتیله فیلسوفی پك زیاده سور کبی کورونیور-لردی . لکن دور اعتساف باشلایه‌لیدن بری بر پارچه

انزوایه چكلدیلردی ، اویله یارقدیملرینی ، محبت وحرمت قدیمه‌لرینی پك خاطرلایه‌مایورلردی ، حاصلی ، زمانه‌نك علی العاده كوریله‌كن اوسوری‌سوری مخلوقاتندن ایدیلر. هردوره هرچه بادآباد اویمنی دستور حیات بیلیورلردی، صرف بو سایه‌ده هر تهلكه‌دن دائما یاقه‌یی قورتاریور ، دائما موفقیتله یاشامق یولنی بولیورلردی ، بوسفرده اویله یاپدیلردی .

فقط (قوندورسه) بو ذاتلره آكاه اوله‌مادیغی ایچون اویله صاچ ، صاقال حددن افزون اوزامش بر حالده ، او پریشان قیافتیله بو اسكی دوستلرینك خانه‌سنه كیتدی ، فقط اوك قاپودن كیردی ، بر مدتجك صوكره آرقه قاپودن چیقدی ، نیچون بویله یایدی ؟.

بر روایتـه كوره : تهلكه بیوك اولدیغی ایچون او قورناز عائله بو طالعسز فیلسوفی طبیعی مسافرةً قبول ایتمـه‌دی ، ایده‌مدی ، لكن دیكر بر روایتـه نظراً (قوندورسه) بالذات سوق علو جناب ایله طبقی اختفا ـ كاهنده یاپدیغی كبی بو سفرده مسافرتی رد ایله‌دی . او بیلدكارندن برمقدار ییه‌جك آله‌رق چكلدی. بتون كیجه‌یی اورمانلرده كچیردی، ایرتسی كونی‌ده اویله‌جه او یرلرده طولاشـدی ، فقط صوك درجـه یورغون دوشدی .

زواللی آدمجغز همان بر سنه‌دن بری صرف اوطو ـ

زبیوردی ، هیچ یوریه‌مشدی . بو درجه مشتاق مشی وحرکته تحمل ایده بیلیرمیدی ؟

باشدن‌باشه او (شه‌وروز) وادیسی ، او (صو Secau) حوالیسی (پارس) جوارینك الك لطیف قیرلرندن ، صبفیه‌لرندندر ، (قلاماز) ، طوغری الك خوش مشجره‌لری احتوا ایدر .

دوشونلسون ؛ بر فرد فکریله ، عرفانیله ، قلمیله وطننه ، انسانیتنه الك بیوك خدمتلری ایتمش ، عالمده وجدانه ، انصافه مغایر هیچ بر حرکتده بولونمامش ، حتی عمرنده یالان بیله سویله‌مه‌مش ، هیچ بر کیمسه‌یی اینجتمه‌مش اولسون ، صوکره بو درجه مساعیسنك ، متاعبنك مکافاتی ، بو جهاندن یکانه بر نصیبهٔ سعادتی اولمق اوزره بر غرام صاف‌ایله سودیکی بر دختر پاکیزه ایله اوله‌نسون ، مسعود ، مفرح بر عائله تشکیل ایله‌سون ، نهایت انقلاب کبیرك انقلاقنی بشریت ایچون بسله‌دیکی فکر ترقی‌یه پك مساعد بوله‌رق هپ اویله‌بلند امللرك سوقیله صحنهٔ سیاسیاته آتلسون ، محضا خیرعام ایچون‌یازسون ، چیزسون ، سویله‌سون ، باشقه‌بر اندیشه بیلمه‌سون ، کوزتمه‌سون ، روامیدرکه بویله علوی بر حیاتك عاقبتی بو درجه الیم اولسون ، اووجود مبجل بو قهر واذلره ناحق یره مستحق کورلسون ...

بر دورهٔ اختلالده ، اویله بر فطرتده ، او بحران ایچنده بعضاً بر نوره بدل بیك ظلمت محیطی استیلا ایلر ، فقط اونور الی الابد آتی یی تنویر ایده‌جکی ایچون بو ظلمتلری عفو ایتدیرر ، معذور کوستریر ، حتی اوظلامك قربانلری بیله بو حقیقتی اکثریتله ادراك ایدرلر .

ایشته کوردك ، (قوندورسه) ده بویله یاپدی ، او اقبال مستقبل عامه امیدلریله کندی فلاکتنك آجیلیغنی اونوتدی ، آچ ، صوسز بر کون ، بر کیجه اویله قیرلرده ، مشجره‌لرده قالدقدن صوکره تابسز ، طاقتسز (قلامار)ده بر قهوه خانه‌یه التجا ایتدی ، بر پارچه یمك یه‌دی ، شراب ایچدی . صوکره النده‌کی اومجموعهٔ اشعاری ، او لاتین شاعرینی اوقومغه قویولدی . أولومه آدیم آدیم یاقلاشیوردی ، یاقلاشدیغنی ده بیلیوردی ، لکن ینه او آسودکیٔ روح وفکرینی محافظه ایدیوردی ، اوشعرلردن ذوق آلیوردی .

عین قهوه‌ده اوکویك ایلری کلنلری ، فرقهٔ مفرطه‌دن بر شعبه‌نك ارکانی طوپلانیورلردی . بو کویلیلر (قوندورسه) یی اویله صاچ صاقال اوزامش ، لکن اللربیاض ، هله کتاب اوقور کورنجه طبیعی بر فراری ، بر مرتجع صاندیلر ، یاقالادیلر ، حکومته تسلیم ایتمك ایچون کوتورمك ایستیورلردی ، لکن زواللی فیلسوفك

آیاقلری شیشمش، قابارمشدی ، یوریمکه طاقتی یوقدی.. بیچاره‌یی بو صیره‌ده اورالردن کچن بر باغجه‌نك لاغر بر بیکیرینه عادتا یوکله‌تدیلر ، (بورلار.ن) ه قدر اویله سفالت ایچنده کتیردیلر ، حبسخانه‌یه آتدیلر ..

اون سکزنجی عصر مدنیتك یوزینی آغارتان اوزمرهٔ غرای فاضله‌نك بر عضو مؤخری فکراً ، قلماً ، لساناً انقلاقنه چالشدیغی اودور انقلابدن نهایت بو معامله‌یی کوردی، فقط ینه او انقلابی قاتل اب اولمق فضاحتندن قورتاردی ، چونکه اوکون حبسخانه‌ده پارماغنده‌کی یوزوکدن اوته‌دن بری صاقلادیغی حبهٔ زهری چیقاردی، یوتدی ، هپ اویله حضور فکر وقلب ایله بو عالمه وداع ایله‌دی ، جهان ابدیته التحاق ایتدی .

بو کون یالکز انقلاب کبیرك دکل ، فقط بتون اون سکزنجی عصرك اك بلند سیمالری ، اك پارلاق ناصیه‌لری صاییلیرکن بعضاً (مونتسکیو) لردن ، (روصولر) دن، (وولته‌ر)لردن صوکره ، فقط بعضاً ده لطافت اخلاق ، عصمت حیات، اعتباریله اونلردن بیله اول (قوندورسه)ذکر اولونور. بوسعادت عالمك میلیونلرده برفردینه هر عصرده نادراً میسر اولدیغی ایچون ولو او فاجعه‌لری کورمش، کچیرمش اولسه‌ده بو فیلسوفه ینه غبطه ایدلمزمی ؟ . . باشامقدن مقصد نه‌در ؟

سن ژوست

اون آلتنجی (لوئی) ، مجلس ملیده محاکمه ، کنج ، فقط مدهش بر خطیب ، بر نطق محترصانه ، (سن‌ژوست) ناصلدی ؟ — (سن‌ژوست) ك منشأی ، فطرتی ، کنجلکی ، تحصیلی ، غرابت افکار واطواری ، امللری ، (روبسپی‌یر) ایله مناسبت ، (سن‌ژوست) ومجلس‌ملی ، هب قان ، قان ! . اعضای‌سائره واو ، (ژیروندن) لر واو ، طاغلیلر واو ، نهایت (روبسپی‌یر) واو . — سلامت‌عامه وامنیت عمومیه انجمنلری ، (سن‌ژوست)ك خدمتلری ومأموریتلری ، (قونوانسیون)ه ریاستی ، فکرلری ، عداوتلری ، (روبسپی‌یر) ك تلاشلری ، (سن‌ژوست)ك عودتی ، یکی‌بر نطق ، یاپدقلری ، اندیشه‌لری . — باشقه بر ملك‌الموت ، (سن‌ژوست) و (دانتون) ، (سن‌ژوست) ، کوره (روبسپی‌یر) نه ایدی ؟ بر مقایسه ؛ برمقایسه‌دها ، براعتقادغریب ، تضادافکار ، ،درین براختلاف ، یکی‌مجادله‌لر . — حقیقتده میال اعتساف ، لکن خیالاً مشفق ، فیلسوفانه مشفق ، (سن‌ژوست) ك حکمیاتی ، یاپیالکز ، مردمتین ... عشق‌آتی ، اعتساف بی‌انتها ، (روبسپی‌یر) ك یکی‌بر قانونی ، یکی دردلری ، یکی هجوملری ، (۸ ترمیدور) ، اوکیجه (ژاقوبن) لر ، اوکیجه سلامت عامه انجمننده (سن‌ژوست) ، برمجادلهٔ شخصیه ، اوکیجه صباحه ایردی ، (۹ ترمیدور) برتنزه ، مجلس‌ملیده‌فجیع برجلسه ، (سن‌ژوست)ك عاقبتی ، اعدامی ، (میشله) نك عادلانه برحکمی . —

فرانسه انقلاب کبیرینك اوچنجی ییلی یتمشدی ، دردنجی باشلایوردی . قرال اون آلتنجی (لوئی) اریکهٔ سلطنتندن ، محضا ضعف طبیعتیله ، عزمسزلکیله ، تحول وترددیله کوندن کونه ایندکجه ایتمشدی ، چونکه نه یاپدیغنی ، نه یاپه‌جغنی بیلمه‌یوردی ، شاشیرمشدی ، بوکون کوزلدکه ویرمه‌دیکنی یارین برپارچه شدت کورونجه لزومندن فضله ویرییوردی ، توکلی (میرابو) :

ایشته بویله بویله بر قرال دار آغاجنی بویلار

دیمه‌مشدی ، اون آلتنجی (لوئی) ده بو حرکاتیله اویولك یولجیسی ایدی ، قراللقدن دوشمشدی ، قرالیچه ایله ، همشیره‌سیله ، قیزیله ، اوغلیله برابر (تامپل) دیدکلری بنای قدیمده موقوف ایدی ، مجلس کبیرملیده ، (قونوانسیون) ده محاکمه اولونیوردی .

بومجلسده‌ا کثریت اوقرالی محکوم ایتمك ایستیورلردی ، فقط حکم اعدامدن چکینیورلردی ، اسباب کونا کونه مبنی چکینیورلردی . لکن اقلیت ، اواقلیت مفرطه اعدامك شدتله طرفداری ایدیلر ، اوقدر طرفداری ایدیلرکه عوام ناسه ، او لجهٔ خروشان اختلاله استناداً بوحکم بی امانی استحصال ایچون اکثریتی بیله تهدید ایتمکه قدر وارییورلردی .

بودعوی او محکمهٔ کبراده بویله تهیجله ، تهورله رؤیت اولنمقده ایدی ،اعضای معتدله بك آغز آچه‌مایورلر، مفرطین ایسه ییلدیرملر یاغدیرییورلردی .

بر کون بوزمره‌دن کنج ، بك کنج ، اوقدرکه هنوز یکرمی بشـنی بولمامش ، فقط بر صحابته مظهر اوله‌رق ینه انتخاب ایدلمش بر مبعوث بومجلسده کرسیٔ خطابته چیقدی ، اون آلتنجی (لوئی)نك لزوم‌اعدامنه دائر برنطق مهیج ایراد ایله‌دی، شدت لسانیله، دهشت فکریله ، وحشت بیانیله اك آزغین اعضای مجلسی بیله کولکه‌ده مبهوت ، مدهوش براقدی ، عوام سـامعینی غلیـانه کتیردی ؛ لکن معتـدللری ، مخـالفلری تتره‌تدی . . .

فی‌الحقیقه اوزمانه قدر بومجلس کبیر اختلال(دانتون) کبی عالی پایه خطیبلری دیکله‌مشدی، (مارا) کبی چیلغین مفرطلری کورمشدی ، انقلاب کبیرك اوقطب مجذوب ومحتشمنی ، (روبسپی‌یر) ی‌ده ایشـیتمشدی ، لکن افراط افکارك بو مرتبه‌سنه هدف اولمامشـدی ، بویله برلسان زهر وغیظ طانیمامشدی ، طاتمامشدی .

فلاکت اوکه اولسـان مدهش هم مجلسـه ، هم‌ده سامعینه خارق‌العـاده تأثیر ایتدی ، ارکان اعتدال ومخـالفتی عادتا صوغوق ، صوغوق تره‌تدی ، شـدت

واعتساف طرفدارلرینی ایسه وجده کتیردی ، اودرجه مؤثر ایدی .

بوخطیب مفرط ومهیج کیمدی ؟ نه‌ایسته‌یوردی ؟ نه‌سویله‌یوردی ؟

(سن ژوست) ایدی ، اون آلتنجی (لوئی) نك اعدامنی ایستیوردی وکمال سکونتله دییوردی که :

قرالی اوزون اوزادی‌یه محاکمه ایتمکه حاجت یوقدر ، ساده‌جه أولدیریویرملیدر ، أولدیرملیدر ، چونکه اونی محاکمه ایتمك ایچون آرتق قوانین قالمادی ، قانونلری هپ محو ایدن أودر .

أولدیرملیدر ، چونکه دشمندر ، محاکمه آنجق افرادوطن ایچوندر ، اوغدار محاکمه‌یه مظهر اولمق ایچون اول امرده بووطنك اولادندن اوله‌بیلملیدر .

أولدیرملیدر ، چونکه مجرمدر ، اللر قانده یاقالاندی ، ذاتاً قراللق برجنایت ابدیه‌در . برقرال خارج طبیعتدر ، اهالیدن قراله هیچ برمناسبت اوله‌ماز .

بوسوزلرده منطق یوقدی . برفلسفه ، بر دستور یوقدی ، لکن صوك درجه بر شدت ، وحشت انکیز بر افراط واردی . او تأثیری تولید ایده‌ن‌ده بوخاصه ایدی .. مثلا خطیب بر یرده :

« برکون کلیر ، بویله اعتقادات باطله‌یه اسیر اولمایان انسانلر

بر ظالمی محاکمه ایتمك ایچون بو مرتبه دغدغه‌یه سببیت ویرن
بو عصرك بابارلغنه حیرت ایدرلر . »

دییوردی ، بریرده ایسه :

تحریك مرحمته وسیله آرانیور، نرده ایسه قدیم (روما)نك
جنازه آلایلرنده اولدیغی کبی بالاندن آغلایجیلر کتیرلمك بیله
ملحوظدر .

دیمکه قدر واریبوردی .. بر مورخ کریم الشیمك
دیدیکی کبی :

اودم‌که مرحمت بیله بر واسطهٔ استهزا اولور ، آرتق
بر دور وحشت باشلار .

(سن ژوست) بو افراط بیانی او درجه‌یه واردیردی که
بویله بر غداری عفو ایتمکه ملت حاکمه‌نك بیله حقی
اولمادیغنی سویله‌دی ، « قیصری محاکمه ایتمك ایچون
یکرمی ایکی ضربهٔ خنجردن باشقه اصوله مراجعت ایدلمه‌دی»
دیدی .

بو سوزلردن (روبسپیر) بیله تلاشه دوشدی ،
(سن ژوست) ی متعاقباً ایراد ایله‌دیکی خطبه‌ده قرالك
ایچون محاکمه‌نك ، بر حکمك درجهٔ لزومنی کوستردی .
چونکه بیلنمزدی ، بری چیقاردی ، سلمه السلام عقلنجه
اجرای عدله قالقیشیردی .

بو اختلاف اجتهاددن، بو حادثه‌دن‌ده آکلاشلمازمی که (سن ژوست) اویله کور کورینه (روبسپی‌یر) لک پیروی دکلدی ، بر مدت صکره (ترمیدور) قضاسنه اوغرامامسه‌یدیلرده یاشاسه‌یدیلر بو ایکی رکن اختلال بر برینه مطلق خصم اولور ، بلا اولورلردی ، بالکه اوزمان (سن ژوست) اوسته‌سنك‌ده باشنی یردی .

کله‌جك یاز ایللك بهارندن بللیدر، دیرلر ، او آتشین کنجك‌ده ایلریده نه اوله‌جغی بو ایللك افعالندن،اقوالندن آکلاشیلیوردی ، ذاتاً حقیقتده بتون او دور اعتسافك اك متنفذ ، حتی (روبسپی‌یر) دن بیله متنفذ بر عاملی (سن ژوست) اولدی . (ژیروندن) لره اك اوکجه صولتله هجوم ایدن او ایدی ، لکن (دانتون) کبی بر غضنفر اختلالی‌ده یره‌سرن اواولدی، نهایت، (ترمیدور) مهاجمه‌سنی بیله او آچدی ، ینه (روبسپی‌یر) لك اثر ضعفی اوله‌رق اوکون بر سکتهٔ هزیمته اوغرامایه‌یدیلر ، بوشرذمهٔ افراط (قونوانسیون) دن بتون مخاصملرینی میدان سیاسته کوندرییورلردی ، حاکمیت مطلقه‌لرینه الی نهایه تقویت ویرییورلردی .

بو نطق مدهشك تأثیری حیرت انکیز اولدی، بعض یرلری بر نبذه چوجقجه‌سنه ایدی ، مثلا « لوئی بر (قاتیلینا) در » کبی . . لکن او قصورلری کورمکه

کیمسه‌نك طاقتی یوقدی، هر کسی باشقه بر قورقو آلمشدی.

(سن ژوست) لك طرز خطابتی قاطعانه ایدی ، هر حرکتی افراطدن ، تعصبدن بر نشانه‌ایدی، سوزلری اوق کبی جکره ایشله‌یوردی ، عادتا أولوم قوقولری صاچیوردی ، لکن نه‌غریب بر تضاددر ، بوسوزلر ، بویله بی‌رحمانه سوزلر غایت رقیق ، حتی‌قادینانغی آندیریر درجه‌ده رقیق بر آغزدن چیقیوردی .

او ماوی کوزلرك سردلکی ، نابتلکی اولماسه‌یدی ، انسان او لطیف سیمایی برارکك چهره‌سنه بیله‌بکزتمکده مشکلات چکردی ، (سن ژوست) اودرجه وجهاً ، بدناً نارین ایدی، اطوار اصیلانه‌سیله‌ده او رقت‌طبیعه‌سنی آرتیریوردی ، آنجق آلنی‌پك طار ، قاشلری پك‌چاتیق اولدیغی ، عادتا صاچلری کوزلرینه یاقلاشدیغی ایچون سیماجه ینه مستثنی ایدی ، دائما قاباریق بر بویون باغی طاشیوردی ، بوبنی یاقه‌لغیله‌ده بسبتون قاپایوردی ، بویله یاپدیغی ایچون بعض دشمنلری بوکنجك بوینده اوغورلر، شیشلر اولدیغنی روایت ایدرلردی ، فقط حقیقت اویله دکلدی .

غروردن ، یافطرةً سردلکندنمی ایدی، نه ایدی؟ (سن ژوست) اخلاقاً اولدیغی کبی جسماًده دمیر کبی ، جامد ایدی؛ اویله‌دیم دیك یوریوردی؛ دونرکن بردنبره بتون

كودەسيله دونيوردى، شبهه يوق كه قلبآده اويله قاب قانى ايدى ، لكن بواوضاع غريبەسيله كولونج دكل، قورقونج كورونيوردى .

مثلا قرالك عليهنده او غضبناك سوزلرى سويلركن (ژيروندن) لره نقل كلام ايدنجه بردن بره اويله يكپاره اونلردن طرفه توجه ايديوردى ، او كسكين اولديغى قدر قاتلانه نكاهيله مخاصملرينك تويلرينى عادتا اوربرتدى .

ايشته (سن ژوست) اساساً بوتاريخدن اعتباراً ، (تشرين ثانى ١٧٩٢) او ميدان هيجانه آتلدى ، ١٧٦٧ ده طوغمشدى ، هنوز يكرمى بش ياشندەايدى . ١٧٩٤ تموزندە، (ترميدور) حادثەسندە اعدام اولوندى، ديمك، يكرمى آى قدر حكمنى سوردى، (قونوانسيون)ده بويله تميز ايتدكدن صوكره سلامت عموميه انجمننه كيردى، (روبسپى ير)ك صاغ قولى اولدى، مرخص مخصوصلقله شرقه ، شماله ، ولايتلره كيتدى، هپ كيتديكى ، كيتديكى يرلرده ايزينى ، اثرينى براقدى ، قراله قارشى نەصورتله حركت ايتديسه معارضلرينەده ، قرال طرفدارلرينەده اويله يايدى ، اويله قييدى ، ملايمت ، مرحمت نەدر ؟ اصلا بيلمەدى ، عينيله (روبسپى ير) كبى مبهم ، مغلق بربديعهٔ آمالك بى‌امان بر معقبى ايدى، هپ فضيلت نامنه

قان دوکیور ایدی ، لکن متصل دوکیوردی ، متصلده دوکمك فکرنده ایدی .

معمافیه ینه (روبسپیر) کبی محقر منفعت ایدی ، منافع شخصیەسی دکل ، شخصنی بیله دوشونمەیوردی ، ابتدادن انتهایه ، میدان سیاسته یوریرکن بیله اوخصلتنی او جوانمردلکنی اثبات ایلەدی ، خلاصه :

مؤثر پرده پوش کبریا ، آثار حیرتده ،

ادرا که وله ویریر بر غریبهٔ فطرت ایدی ، نور ایچنده ظلامه ، ظلام ایچنده نوره مستغرق یاشایوردی .

***

(سن ژوست) ك محل ولادتی فرانسەنك الك صارپ اقسامندن بری ، (نیەور) ولایتی ایدی . پدری بر ضابط ، بر عسکر ایدی ، بر عسکرکه ادارهٔ سابقەنك الك فدا کار خادملرندن ایدی . سنەلرجه چالیشدقدن ، چابالادقدن ، دیدکلری کبی ، جبهەسیله طاشی دلدکدن صوکره اوفاق بر رتبهٔ اصالته نائل اولمشدی . بویلەجه (سن ژوست) صنف اصالتدن ایدی ، اوعزم وفعالیتی او پولاد کبی فطرتیده پدرندن آلمشدی ، غایتله جدی ، صوك مرتبه چالیشقان ایدی .

بالآخره (رەنس)ه تحصیل حقوق ایچون کیتدی ، فقط چوق بر ایش کورەمدی ، چونکه او دورده

بومکتبلر برباد بر حالده ایدی ، (سن ژوست) زمان زمان مملکتنه عائله‌سنك یانه دونیوردی ، سویله‌دیکی شعرلره باقیلیرسه او وقتلر بر پارچه سفیهانه، هوابرستانه بر حیات کچیرییوردی ، لکن چابوق کندینی طوپلادی، روحاً عالی ، شجیع ، فضله اوله‌رق برعزم خارق‌العاده صاحبی ایدی . یوکسکلره میل ایله‌یور ، بیوك ایشلر کورمك ایسته‌یوردی .

روایت ایدرلرکه بوفرزند اختلال دها (ره‌نس)ده تحصیلده ایکن یاتاق اوطه‌سنك دیوارلرینی بیاض بنکلرله منقوش برسیاه أورتو ایله احاطه ایله‌یور ، پنجره‌لری صیقی صیقی‌یه قاپایور ، بر نوع مقبره‌یه دونن بوحجره‌یه قپانه‌رق کندینی أولمش، ازمنهٔ قدیمه‌یه‌قاریشمش فرض ایله‌یوردی، ذهناً ، روحاً (روما) نك او میت محتشم قدیملریله مشغول ایدی ، : « رومالیلردن بری دنیا بوش قالدی.» دییور ، او بوشلغی طولدیرمغه جان آتیوردی .

بوطشره حیاتندن قورتولمق ، میدانه چیقه‌بیلمك امیدیله او دورك اك معروف برمحررینه، (قامیل‌ده‌مولن)ه همشهریسی اولدیغی ایچون مراجعت ایله‌دی . فقط (قامیل) بسبتون باشقه بر فطرتده ایدی ، صوغوق وشیاریق بولدیغی او عجیب الاحوال کنجه هیچ یوز ویرمه‌دی ، و رومالیلق طاسلامق ، حتی شاعرلکه

قالقیشمق کبی حاللرله استهزا ایتدی ، فقط برمدت صوکره او (قامیل)لری. (دانتون) لری میدان سیاسته کوندرن اك زیاده ایشته اوزمان بویله استخفافلره اوغرایان بو شاب غریب ایدی .

(سن ژوست) بویله منفعل ، متأثر ینه اوعزلتکاهنده قالدی ، مجهول ، منزوی یاشامقدن مشتکی ایدی؛ هرچه باد آباد معروف ، حتی مشهور اولمق ایستهیوردی ؛ متصل روما تاریخنی ، روما آثارینی اوقویوردی ، بعضاً النه بر قامچی آلهرق قیرلره چیقیور ، طبقی (تارکن) کبی اوتلرك قفالرینی اوچوریپوردی ، کیم بیلیر ؟ بلکه‌ده بو قفالری ، کاه (دانتون) ، کاه (دهمولن) قیاس ایله‌یوردی ؛ نهایت بر کون بر فرصتدن استفاده ایله‌دی ، مملکتنه عائد بر ایش ایچون (روبسپیر) ایله مخابره‌یه کیریشدی ، علو جنابنی ، نه‌درجه استحقار منفعت ایله‌دیکنی کوستردی ، اوسرور اختلالك کوزینه کیردی ، صرف او سایه‌ده هنوز یکرمی درت یاشنده ایکن خلاف اصول (قونوانسیون)ه اعضا انتخاب اولوندی .

(روبسپیر) ده بویله بر معین آرایوردی ، ینه او ولایتك ارکانندن (قوندورسه)یی هیچ سومه‌یوردی:

رنجیده اولور دیدهٔ خفاش ضیادن

(قامیل دهمولن) دن ایسه پك امین دکلدی .

« سن ژوست » ی فکرینه ، طبعنه ، املنه موافق بولدی .

ایشته او مجلس کبیر ملینك اویله دهشت ایچنده ایلك نطق مدهشنی دیکله دیکی کنج بویله بر محیطدن ، بو اندیشه‌لرله ، بو ابتلالرله یتشمشدی ؛ « روبسپیر »ك دلالت وصحابتیله مقصودینه ایرنجه اخلاقاً بسبتون تصفی ایتمشدی ، اوماضیٔ سفاهتنی خاطره‌سندن بیله سیلمشدی ، آتمشدی ، باشقه بر انسان اولمشدی ؛ اویله آیلرجه ، سنه‌لرجه احتراص ایله تخیل ایتدیکی روماللغی ، اوروما حیاتنی قوه‌دن فعله چیقارمق ، یاشامق ایسته یوردی .

« سن ژوست » بویله ساحهٔ سیاسیاته آتیلنجه طبیعتیله کلدی ؛ « روبسپیر »ك ندیمی ، ندیم خاص افکاری ، پیروافعالی اولدی ؛ کینه ، اغراضنه اشتراك ایله‌دی ، جمهوریتی انصافسزجه تمیزله‌مك دردینه دوشدی ؛ « پارس »ك انتخاباتنده « روبسپیر »ك ادعا ایله‌دیکی ، « ژاقوین » لرك محفلنده تکرار ایتدیکی وجه ایله « قونوانسیون »ی ، او مجلس کبیری « سن ژوست » تصفیه ایله‌مك فکرنده ایدی . برنجی دفعه بو مجلسه کیررکن هرطرفه اویله متجسسانه باقیوردی‌که کویا هانکی اعضانك یاشایه‌جقلرینی ، هانکیلرینك اوله‌جکلرینی ترتیب ایله‌یوردی . ؛ بونیتنی اوایلك نطقنی ایرادایلرکن

بیله حس ایتدیردی، قرالی اتهام ایتدیکی اثناده مجلسی‌ده تهدید ایله‌یوردی ، هم اون آلتنجی (لوئی) یی ، هم‌ده بو حکمداری محکوم ایتمکده تردد ایله‌یه‌جکلری محا کمه ایدییوردی . اعتقادنجه بویله‌لری فرانسه‌نك اتحادینه حائل اولیورلردی . چونکه بو اتحاد قرالك اعدامنه وابسته ایدی ، بوحکمی ویرمه‌مك حکومت ملوکانه‌یه مربوط اولمقدن ، جمهوریتك تأسسنی صمیمی ایسته‌مه‌مکدن متولد ایدی .

(سن ژوست) : قان ، قان آقیتمق حقیقی وطنپرورلرك علامت فارقه‌سیدر . دیه‌که قدر وارییوردی .

فکراً بوشدت وحشیانه‌سیله ، او هیجان انکیز افادهٔ بلیغه‌سیله ، هله متحکمانه بیانات قاطعه‌سیله (سن ژوست) دها او برنجی خطبه‌ده سامعینی باشدن باشه تسخیر ایله‌مشدی ، عادتا چیلدیرتمشدی .

شمدی‌یه‌قدر او مجلسده سوز سویله‌ینلر بر رخطیب ، واعظ ، مربی ایدیلر ، فقط بو مرد مردمکریز باشقه بر مخلوق جبار ایدی .

ابتدای امرده (ژیروندن) لر بوکنجه اوقدر اهمیت ویرمزکبی کوروندیلر ، بر مکتب قاچقینی کبی معامله ایتمك ایسته‌دیلر ، حتی (بریسو) ـ وطنپرور ـ عنوانیله نشر ایله‌دیکی غزته‌ده شو سطرلری یازدی .

كنجلكدن متولد بعض افكار مفرطه قاله آلنرسه بو خطيبك بر چوق سوزلری جداً پارلاقدر، قدرت واستعدادی استقبالده فرانسه‌نك اعلای شاننه بادی اوله‌بیلیر.

انقلاب كبيرك بورکن مشهوری‌ده عینیله (دانتون) لر، (دەمولن) لر كبی برقاچ آی صوکره بو مفرط، بو مطنطن كنجلك قربان طعنی اوله‌جغنی خیاله بیله کتیرمه‌يوردی، کتیرمه‌دیکی ایچون اومحاکمه‌لری بول بولنه‌یوروتیوردی.

حقیقتده (سن ژوست) بو افاضلك صاندقلرندن يك باشـقه ايدی ، باشـقه اولدیغنی‌ده چوق کچمه‌دن كوستردی .

قرالك محاکمه‌سنی، محکومیتنی متعاقباً فرانسه‌اودورهٔ مشهورهٔ اعتسـافه آرتق تپه‌دن طيرناغه کيرمشـدی ، باطمشدی . (روبسپیر) ك حكم خون افشـانه رام اولمشدی .

بودور باشلار باشلاماز ، رجال اختلال اویله متفقاً يالکز معارضـلرینی ، قرال طرفدارلرنی محو ایتمکله اوغراشمادیلر ، بر برینی يمکه‌ده قالقیشدیلر .

(قونوانسـيون) ، انقلاب كبيرك اوچنجی مجلس مليسی تجمع ایتدیکی زمان صفحهٔ سیاسیاتده باشلیجه اوچ فرقه واردی. بر یاندن فرانسه‌دن بر اقلیمه، (ژيروند) ه نسـبتله (ژيروندن) لر ديدكاری فرقه‌كه اساسـاً طشره

مبعوثلرندن مرکب ایدی . بر یاندن ایسه (لامونتانیی ـ طـاغ) دینیلن کروه‌که اوده اکثریتـله (پارس) ك منتخبـلرندن متشـکل ایدی . آراده (له‌ماره) نامیله رنکسز بر حزب متوسط موجود ایدی .

بو اوچ فرقه‌دن ایکنجی بلکه عدداً الڭ آزی ایدی . فقط (پارس) ك مراد ممثلی اولدیغی ایچون مدهش بر شرذمه ایدی ، اوبرلرینی عادتا سـیلمك ، سـوپورمك ایسته‌یوردی . اساساً بربرندن بسبتون آیری اوچ قطبی احتوا ایله‌یوردی : دانتون ، روبسپی‌یر ، مارا ...

بو قطبلردن هربری باشـقه پیکلره مالك ایدی :

(قامیل ده‌مولان) ، بیوك بر محرر ستوده سیرت ، (فابرده غلانتین) ، بر جهتجه مشهور (لافونتون) ی آندیریر بر ادیب (دانتون) ك همپالری ایدیلر .

(سن‌ژوست) ایله طوپال(قوتون)ده (روبسپی‌یر) ك اطرفنده دونیورلردی .

(مارا) ایســه او مردار اولدیغی قدر زهرناك ، طبقی شخصنی آندیران قلمیله ، غزته‌سیله یالـکز باشـنه بر قوت ایدی ، اسافل عوامدن کلیتله طرفدارلره مالك ایدی .

(دانتون) غیظنه ، غرضنه دکل ، فقط فرانسـه‌یه

خدمت ایتمك ایچون چالیشیوردی، اویله‌فنالق ایده‌مزدی، ظلم ایده‌مزدی. اولسه اولسه‌مصلح، مظلوم‌اوله‌بیلیردی. (مارا) شخص اعتباریله اهمیتدن، مزیتدن عاری‌ایدی، طبقهٔ علیـای ناس ایچون بر قیمتی حائز دکلدی. ذاتاً چوق کچمه‌دن ملك خصال بر قیزك خنجر عدلنه هدف اولدی، جزاسنی بولدی. لکن (روبـسـپـیـیر)، او اومجذوب محتشم، (سن‌ژوست) کبی‌بی‌پروا بر مرید ایله طبیعیـدرکه او اداره‌نك محوری اوله‌جقدی، حکمنی غدارانه اجرا ایله‌یه‌جکدی.

فی‌الحقیقه‌ده بویله اولدی. عینیله (روبسپـیر) کبی (سن ژوســت) نه دوشونیوردی؟ اول امرده مجلس ملی‌یی تصـفیه ایله‌مك دکلمی؟. ایلك حمله‌ده ولایتلری مرکزدن آییرمق، عدم مرکزیتی ترویج ایله‌مك اتهامیله (ژیروندن)لر، انقلاب کبیرك اوارکان مفاخری‌وحشیانه برطرزده اورتادن قالدیرلدی، صوری وساخته‌محاکمه‌لرله سوری سوری میدان سیاسته کوندرلدی.

ایکنجی بر هجومده (هه‌برتیست) لر کبی اوفاق تفك احزاب محو ایدلدی، فی‌الحقیقه بو جماعت اصلاً مردود ایدی، فنالقدن باشقه بر ایش کورمه‌یوردی؛ لکن اویله اولمقدن زیاده (روبسپیر) لك، (سن ژوست)لك مراملرینه انکل اولدقلری ایچون بو قهره اوغرادی.

سن ژوست

١٧٩٤ — ١٦٦٧

اوچنجی بر صولتده ایسه (دانتون) کبی برقدرت معظمه آرقاداشلریله برابر غدارانه سونديرلدی .

نهایت بتون مجلس ، طولاییسیله بتون ملت ، بتون فرانسه بر شرذمهٔ قلیله‌نك ، حتی بر فردك مرادینه ، مرامنه منقاد اولدی ، بو فرد ظاهراً (روبسپیر) ایدی ، حقیقتده (سن ژوست) اولمانجه (روبسپیر) هیچدی ، اوداستان فجیعك حقیقی برناشدی ، اومعتسف معروفك صاغ قولی (سن ژوست) ایدی ..

∴

(قونوانسیون) دینیلن مجلس کبیر ملی (سلامت عامه) و(امنیت عمومیه) نامليله ایکی انجمن تشکیل ایله‌مشدی ، مملکتی اداره ایدن سلامت عامه انجمنی ایدی که چوق کچمه‌دن (روبسپیر) ك حکمنه منقاد اولدی . (سن ژوست) ده او انجمنه کیرمشدی ، مراد معروفنه ایرمك ایچون اوواسطه ایله الذن کلنی یاپیوردی . ارتجاع ایله مظنون اولانلری توقیف ایله‌مك ، مهاجرلرك ، یعنی قرال طرفداری اولدقلری ایچون فرانسه‌دن کیدنلرك اموال واملاکنی مصادره ایتمك کبی قانونلری مجلس ملی‌یه تکلیف ایدن ، قبول ایتدیرن اوایدی .

بومجلسك براعتیادی ده‌اوته‌دن بری ولایتلره باخصوص

حدودده‌کی اردولره مأموریت مخصوصه ایله مرخصلر کوندرمکدی . بو مرخصلرك نفوذی واسع ایدی، یاپدقلری ایسه تاریخ انقلاب کبیرده اکثریتله بك خونین صحیفه‌لری طولدیریر . (سن ژوست) بو نوع مأموریتلره مستثنی بر اهمیت ویردیردی ، اونفوذ مرخصینی ایسه بر درجه‌دها آرتیردی ..

اوقدرکه بویله آصدیغی آصدق ، کسدیکی کسدك مرخصلردن بعضیلرینك بعض ولایتلرده‌کی اجراآتی بك سوزشناك برداستان مظالمدر .. بالفرض (وانده) عصیانی متعاقباً (نانت)ه کیدن (قارییه) یوزلرجه معصومین رهبانی نهره آتدیره‌رق بوغدیردی .. (نانت) مغروقلری تاریخ اختلالك الك الیم مناقب معروفه‌سندندر .

(سن ژوست) بالذات بویله مرخص صفتیله ایکی دفعه حدوده ، شرق وشمال اردولرینه کیتدی ، شرق اردوسنه کیتدیکی وقت نسبةً اعتدال ایله حرکت ایله‌دی ، آز شدت کوستردی ، اردونك معنویاتنی آرتیردی، سطوتی اعاده ایله‌دی ، اومأموریتی متعاقباً (پارس) ه دونوبجه (قونوانسیون) ه رئیس انتخاب اولوندی .

اوزمان مناسبت کلدکجه ایراد ایله‌دیکی نطقلرده اواملی ازلیسنی تمهید ایدر ، طورور ، کاه : « یریوزنده عشق فضائلی ، سعادتی » نشر ایتمکدن بحث ایلر ، کاه‌ده :

«سعادت، اوروپاده یکی بر فکردر» دیردی. حاصلی، دائما یوکسکلرده پرواز قیلار، بوسائقه ایله‌ده اویله وجداناً پاك، روحاً صاف کورمه‌دکلرینه صالدیریردی. اوجه فرض ایتدیکمز کبی (روبسپیر) ه مقاومت، مخالفت ایدن فرقه‌لری (ژیروندن) لردن اعتباراً (دانتون) ه قدر دوشورن، محکمهٔ اختلاله، نهایت میدان سیاسته‌سوق ایدن بتون بو آتشین کنج اولدی.

بو آتشین کنج که مثلا (دانتون) کبی انقلاب کبیرك برمهر مشعشنی اخلاقاً پك سونوك، هردرلو سیئاته فنا مستغرق، بو سائقه ایله‌ده جزای اعدامه جداً مستحق بولیوردی.

اوحزم خونریزنده زمان زمان، احتمالدر، سوق وجدان ایله اوغرادیغی ترددلردن (روبسپیر) ی بوشوق دلیرانه‌سیله (سن‌ژوست) قورتاریبوردی.

دورهٔ اعتساف حکمنی شدتله اجرا ایله‌دیکی صره‌لرده ایدی. قرال، قرالیچه، هپ اعدام ایدلمشلردی، (روبسپیر) اومخالفین عظامنی، انقلاب کبیرك بتون اومفاخرینی، یوقاریده نقل ایله‌دك، (ژیروندن) لری اویله فجیع برصورتده محو ایله‌مشدی، شمدی (دانتون) لره، (قامیل ده‌مولن) لره صالدیریوردی، فقط بومجادله‌ده برتهلکه ملحوظ ایدی، چونکه ساحهٔ اختلالده باشقه

برموقع ممتاز احراز ایدن بورجالی دوشورمك اودرجه قولای دکلدی ، (دانتون) او آرسلان قفاسنه بکزه‌ین باشنی متهورانه قالدیرییوردی ، (قامیل دەمولن) قلمنی مهالك مهاجمه‌لره حاضرلایوردی ، حتی آیاقلانمشدی .

ایشته بواثنالرده ، ۱۷۹٤ سنه‌سنك شباطنده‌ایدی که (روبسپیر) خسته اولدی، تا ۱۳ مارته قدریاتاقده‌قالدی، ایيلشدکدن صوکره میدانه چیقدیغی وقت کوردی که (قونوانسیون) ربقهٔ اسارتندن قورتولمق ، معارضلرینه، (دانتون) لره، (دەمولن) لره، (هەبر) لره میل ایله‌مك، هیچ ، دکلسه رفق‌ایله معامله‌ایتمك اوززه ایدی. اوزمان عزم وشدتنی طاقندی ، مأموریت مخصوصه ایله شمال اردوسنده بولنان (سن‌ژوست) ی چاغیردی ، (سن ژوست) که ذاتاً احواله مطلع ایدی ، عودت ایتمك ، مجلس کبیرملیده وظیفه‌باشنه کچمك‌ایچون کوچك‌براشارت بکله‌یوردی ، اودعوتی متعاقب درحال کلدی ، کرسیٔ خطابته چیقدی ، معتادی وجه ایله غایت شدیدالمآل بر نطق ایراد ایله‌دی .

(سن‌ژوست) اساساً (روبسپیر) لك ترجمان افکار وآمالی ایدی ، بتون مخاصملرینی سیلمك ، سوپورمك ایسته‌یوردی ، بو نطقنده مسامحه‌کار، معتدل کورونن‌لری خائنلکله ، فقط مفرطلری بیله تساحله ، اعتدال ایله

اتهام ایله‌یور، (روبسپیر) لرده، کندینك‌ده سومه‌دکلرینی، خوشلانمادقلرینی اورتادن قالدیرمغه چابالایوردی .

« آرتق اعتساف دکل، خایر، عدالت ایسترم » دییوردی، فقط مجلس مسامحه کارلقله اتهام ایله‌یوردی بر مجلس که (نانت) ده یاپدقلرینی عرض ایلدیکمز (قارییه) کبی بر چوق ظلمهٔ اعضایه مالك ایدی .

ینه (سن ژوست) «مجرملر تأدیب اولونمایور» دیدی، مع مافیه محکمهٔ اختلال متصل حکملر ویرییور، فوج فوج بیچاره‌لری میدان سیاسته کوندرییوردی، حال بویله ایکن مجرملرك عدم تأدیبندن بحث ایتمك بر باشقه مفهومی متضمن ایدی، اویله اولدیغی ایچون‌ده بعض ارکان مجلسی عادتا رعشه‌لره دوشوردی .

هیئت اجتماعیه تصفیه ایله‌ملیدر ، بوتصفیه‌یه مانع اولانلر اوهیئتی افساد ایتمك ایسته‌ینلردر ، بومفسدلری امحا کرکدر ..

برعضو اختلالك بسط ایله‌دیکی بوقاعده وقتیله (انکیزیسیون) لرکده دستورالعملی ایدی . اونلرده دین نامنه اوقدر معصوم جانلری اویله کلیشی کوزل بوامنیه، بوادعا ایله یاقدیلر .

(سن ژوست) بوخطبه‌سنی شویله بیتیردی :

احتیاج برقومی اسارتله مألوف قیلار ، انقلاب هنوز احوال مدنیه‌ده آثارینی کوسترمه‌دی ، مملکتك دشمنی اولانلر اوملکده

صاحب املاك اوله‌مازلر . اعدای انقلابك املاكنی آلملی ، اونی نصیب اولاد وطنه ویرملی‌یز .

بو نطقك تأثیری‌ده برمعتاد خارق‌العاده اولدی ، ابتدای امرده اكثریتله اعضای مجلس ، خصوصیله اوتهدیدلره هدف اولانلر تلاشه دوشدیلر . اوبسط ایتدیكمز دستوره كوره هركس قولای قولای اتهام اولونه‌بیلیردی ، هیچ كیمسه مصون ، معصوم قاله‌مازدی ، چونكه وقتیله حكومت ملوكانه‌یه آز چوق بر ارتباط پیدا ایتمش اولمق برجرم تشكیل ایده‌بیلیردی ، بالذات (سن ژوست) بیله ابتدای انقلابده نشر ایله‌دیكی شعرلر ایله محكوم ایدیله‌بیلیردی .

(روبسپیر) ، ایشته بومعین خاص الخاصك همتیله سلطنت اعتسافنه تقویت ویردی . اوسایه‌ده ، ینه اوواسطه ایله ، هب (سن ژوست) ی ایلری سوره‌رك دن اولا (هه‌بر) ه (هه‌بر)ك كروهنه ، هجوم ایله‌دی . اونلری محاكمه و اعدام ایتدیردكدن صوكره (دانتون) ه ؛ (قامیل دوموان) ه ، خاصلی اوزمرهٔ كزیده‌یه مسلط اولدی .

حقیقتده بوغابه‌لری ، بو موفقیتلری تأمین ایدن الك زیاده (سن ژوست) ایدی . (روبسپیر) دییوردی كه (سن ژوست) اومشهور (سن بارتله‌می) هائلهٔ قتالانكیزینی ایقاع ایدن طقوزنجی (شارل) كبی برفطرت آتشناك

تعصب ایدی . بو مقایسه بر درجه‌یه قدر طوغری ایدی . (سن ژوست) اومراد مغلقنه ایرمك ایچون جهانی قاص قاص قاوورمغه بلافتور مهیا ایدی . ذاتا اکثریتله مجلسی، ارکان مجلس اخلاقاً آلوده، فکراً سخیف بولیوردی، تصفیه ایله‌مك ایستیه‌یوردی . روبسپیر، مجلوبیتی، معاونتی بو اندیشه‌ایله‌ایدی. فقط بوعزمنه، بو املنه حائل اوله‌یدی ، بلکه اوقطب محتشم بیله (سن ژوست)ك طعنهٔ زهرناکندن نفسنی قورتاره‌مازدی .

کنجلکنه ، کنجلکدن منبعث شدت طبعنه طبیعتنك خشونتی دلالت ایله‌دی. فکرینك اومبهم ، لکن مؤثر تمایلاتنه قلبنك اوقوریلغی ، قوراقلغی انضمام ایتدی ، هنوز بهار شبابنی بتیرمه‌دیکی حالده بك چوق عمر کماله، هرمه ایرنلری بیله هیچ مشابه‌سنده کورن ، آمال بی‌انتهاسنه بر بازیچه کبی عدایدن بو مخلوق عجیب اودور خارق العاده‌نك نوعی شخصنه منحصر بر محصولی اولدی .

انقلاب کبیرك تقریباً بر بچق سنه‌قدر دوام ایدن بو فصل الیمنده اك ایلری کلنلردن اولمق اعتباریله اکثر مؤرخلر صرف (دانتون، روبسپیر، مارا)دن بحث ایدرلر، فقط بز اویله حکم ایدرزکه (سن ژوست) یوقاریدن بری تصویره، تعریفه چالیشدیغمز اومدخول فقط پارلاق ، فقط مؤثر اندیشهٔ آمالیله، اوخونخوار خلقت غراسیله ،

اوظلمت ایچنده نوریله بودور مردود ومعظمی دها مکمل تمثل ایلر .

ابتدادن عرض ایله دیکمز وجه ایله اساساً اون آلتنجی (لوئی) یه دائر ایراد ایله دیکی نطق مشهور ایله بوفصلی او آچمشدی . اوتاریخدن اعتباراً کرك مجلس ملیده‌کی ، کرك سلامت عامه انجمننده‌کی ، کرك اردولرده‌کی افعالیله ، اقوالیله الك چوق اودوام ایتدیردی . نهایت بالذات وقوعنه بادی اولدیغی (ترمیدور) فاجعه‌سیله الك زیاده اوبتیردی .

***

مورخلردن بری (سن ژوست)ه بر لقب ویرییور: عزرائیل .. حقیقةً (روبسپیر)ك اجرای حکم ایله‌دیکی اودور قصیرده اولطیف ، صورةً لطیف کنج او افعال قهارانه‌سیله عادتا ملك الموتی آندیریر ، چونکه اودرجه قتورسزلقله حسابسز جانلره قییدی .

وقتاکه (روبسپیر) استبدادینی کوندن کونه آرتیردیغی ایچون (دانتون) کبی (ده‌مولن) کبی اعاظم اختلالیده اورتادن قالدیرمق اندیشه‌لرینه دوشدی . ینه مأموریت مخصوصه ایله ولایتلرده بولونان (سن ژوست) ی برمعتاد جلب ایله‌دی .

آرتق خلق بودور اعتسافدن اوصانمشدی ، بالخاصه

(دانتون) بو مظالمه بر خاتمه ویرمك چاره‌لرینی دوشونیوردی، اکثریتله مجلس ملی ده بو فکرده ایدی، ایشته (روبسپیر) افکار عمومیه‌نك بو میل نوینندن قورقویوردی.

بو سائقه ایله‌درکه (سن ژوست) کرسئ خطابته چیقدی، شو دستوری بسط ایله‌دی:

جمهوریتی تأسیس ایتمك جمهوریته مخالف نه‌لر وارسه اونلری محو ایله‌مکله اولور. موقوفلرك حالنه آجیانلر جمهوریته قارشی متهمدرلر، چونکه فضیلتی سومه‌یورلر، متهمدرلر، چونکه دور اعتسافی ختامه ایردیرمکه چابالایورلر.

بو عباره‌لردن هر بری (قونوانسیون) ك ارکانندن هیچ دکلسه یکرمی کله‌یی دوشوریوردی، بو کله‌لرك اك معظمی (دانتون) کبی ایدی.

۳۰ مارتده، اختلال تاریخی ایله ۹ (ژرمینال)ده هر ایکی انجمنده اجتماع ایله‌دیلر، بو اجتماعده (سن ژوست) دیدی که: شاید بز (دانتون) ی اعدام ایتدیرمز سه‌ك، امین اوله‌لی یز، او بزی ایتدیریر..

بو مقنع سوزلر اکثریت اعضایی هیجانه دوشوردی، فصل مخصوصنده کوره‌جکز، بو قراردن، بو مذاکره‌دن خبردار اولدیغی حالده مع الاسف (دانتون) قیملدانه‌مادی، اوینه چکلمشدی، یکی اوله‌ندیکی ایچون عائله حیاتنه طالمشدی، قاپلمشدی.. او غفلت ایچنده ایکن توقیف

اولوندی ، الك ایلری کلیر طرفدارلری ده اونکله برابر توقیف اولوندیلر .

طبیعی دکلیدرکه بو مرتبه ده رجال انقلابك توقیفی مجلس ملی یی غلیانه کتیردی ، اوزمان (سن ژوست) ینه کرسیٔ خطابته فیرلادی ، اوطور نارد قاهری ایله (دانتون) لك علیهنده مدهش، مؤثر برنطق ایراد ایلدی، فساد اخلاقدن، سفاهتدن تا قرال طرفدارلغنه وارنجه یه قدر تمهید ایتمه دك اتهامات براقمادی : « قراللغك صوك طرفدارلریدرکه قهر اولونیور، تلاشه محل یوق.» دیدی..

بوملك الموتك برنكاهی اومجلسی تتره تمك،سوزلری ایسه ایسته دیکی جهته سوق ایله مك ایچون کافی، چونکه او مرتبه سحر انکیز ایدی .

ایشته (روبسپیر) الك متنفذ ، الك قورقونج رقیبلرندن ده بویله جه (سن ژوست) لك همتیله قورتولدی ، قدرت استبدادینی بر درجه دها آرتیردی .

(سن ژوست) او مؤسس دور اعتسافك بویله فدا کارانه معینی ایدی، چونکه (روبسپیر) ده اختلال حقیقینك بر تمثال مشخصنی کوریوردی ، بر تمثال مشخص که بش سنه ایچنده کویا بش عصر قدر یاشامشدی ، بتون اوزمان قدیمی خاطراتیله ، مناقبیله نفسنده ، فطرتنده جمع ایله یوردی ، عادتا یاشاتیوردی .

(سن ژوست) جمهوریت ایچون بسلهدیکی بدیعهٔ آمالدن فرانسهیی اوزاقلاشمش بولیوردی. فقط اویله بولدیغی ایچونده کندی کندینی ادارهدن عاجز، معنوی اولسهده مطلق بر حاکمه، حاکمیته محتاج صانیوردی. بویله بر فرد ایسه انجق (روبسپیر) اوله بیلیردی. (روبسپیر) که اوتقیانه، او صاف حیاتیله، اواحوال انجذابیله بومرتبهٔبانده بیوك بر استحقاق کوستریوردی.

معمافیه بویله قلباً، فکراً متحد اولمقله برابر الجاآت وقایع (سن ژوست) ی (روبسپیر)دن بیله آییریوردی. مثلا (دانتون) دعواسنده الك قطعی، الك وحشیانه حرکت ایدن، یاپدیغنی کمال اطمینان ایله مصیب کورن، قانونی اویله فریح، فخور آیاق آلتنه آلان، الك صوك قید قانونییی الیله چاك ایدرك او مغدورین عظامی محکمهده حق مدافعهدن، آخر آچقدن بیله بلا فتور محروم ایلهین کیم ایدی؟ (سن ژوست) ایدی.

حال بوکه (روبسپیر) تردد ایچنده تردد، ضعف اوستنه ضعف کوستردی، حقیقتی صاقلامغه قالقیشدی، قلباً تأثرندن دم اوردی، حاصلی، فکرینك، فعلنك اثری کورونهمدی.

(سن ژوست) بویله دکلدی، (دانتون) کبی انقلاب کبیرك عادتا بر پیرینی، بر پدر معززینی اویله

اتهاملرله ازییوردی ، اورنادن قالدیرییوردی ، چونکه ماضی‌یی بسبتون سیلمك ، استقبالی یکیدن قورمق ، اختلاله کلیاً باشقه بر استقامت ویرمك ایستەیوردی ، (دانتون) ایسه او شخصیت مهیجه‌سیله ، حالیله ، بتون حیاتیله اویله برعزم علوی‌یه محض حائل ایدی ،

أولومی نه‌صورتله تلقی ایتدیکی یوقاریده عرض ایتدیکمز بعض مناقب شبابندن آکلاشیلان بوفطرت غرا اوحائلی چاك چاك ایتمکده هیچ تردد کوسترمه‌دی ، بوحرص ایله‌درکه (دانتون) لکده ، سائرلرینك‌ده قاننه اوقاطعانه ، قهارانه خطبه‌لرنده اومرتبه صوصامش کوروندی ، چونکه :

اختلاللری یاریم یا کلیش ایقاع ایدنلر مزارلرینی اللریله قازارلر .

دییوردی .

ارکان سائرهٔ انقلاب ، حتی (روبسپی یر) بیله بو درجه ایلری کیده‌مه‌یورلردی ، بویله سل سیف کبی قطعی ، سیف قدر قاطع فکرلر بسله‌یه‌مه‌یورلردی .

(سن ژوست) ك اعتقادنجه :

« جهان قدیمی احیا ایتمك لازمدر ، لکن أولومدن دها قطعی بر واسطه‌ایله ... أولوم کفایت ایتمز ، أولوم‌اوجهانی ینه یاشاتیر ، ذاتیله ، تذلیل ایله او عالمی محو ایلەمك کرکدر . »

« حقوق ، اخلاق ، اختلال یکدیکرینك مرادفیدرلر . انقلابك مخالفی ، مرتجع ایله اخلاقسز برانسان مساویدرلر ، عین افرادندرلر

اولەلری یوك طاشیمغه ، یوللرده طاش قیرمغه ، عملیات شاقەیە کورکه مجبور ، محکوم اولنیدرلر ، تا که ذلیل دوشسونلر ، شائبۀ ذلتله الی الابد لکەلەنسونلر ، أولمکدن بتر بر حاله کلسونلر .. »

(سن ژوست) ارباب اصالته ، رهبانه ، حاصلی بتون زمرۀ ارتجاعه اولدیغی قدر اجنبیلرده‌بی امان ایدی ، اونلری فرانسه‌یه صوقمق ایستەمەیوردی .

سلامت عامه انجمننك دیکر ارکانی طبیعی بو مرتبه افراطی تجویز ایلەمەیورلردی ، مثلا یالکز : « اصیلزادەلر واجنبیلر نه موقع مستحکمەده ، نەده (پارس) ده اقامت ایدەمز » دییه بر قانون اصدار ایتمکله اکتفا قیلیور و راهبلری بیله او زمرەیه ادخال ایتمەیورلردی .

(سن ژوست) بویله قرارلره قارشی : وای دیمك ، دشمنی تصاحب ایدییورسکز ، اعلا ، فقط امین اولکزکه قریباً ارتجاع سزی سوپورر ، کوتورر .

دییوردی .

(روبسپیر) بیله بالخاصه دیندارلری ، راهبلری دینسزلره قارشی حمایه ایلەیوردی ، لکن (سن ژوست)ك یوقاریدن بری بسط ایتدیکمز فکرلری (روبسپیر) دن اول حکومت اختلالیەنك ، سلامت عامه وامنیت عمومیه انجمنلرینك اعضای سائرەسنی کلی دوشوندیرییوردی .

بو اسبابه مبنی چوق کچمەدن او انجمنلرده درین بر

اختلافك شدتله ظهور ایتمسی پك ملحوظ ایدی .
(روبسپیر) و (سن ژوست) ایچون دها بر چوق
رؤسای اختلالی اورادن قالدیرمق ، آنجق او سایه‌ده
موقعلرینی محافظه وتقویه ایله‌مك اقتضا ایدییوردی .

فقط کرك مجلس کبیر ملی ، کرك اوانجمنلر ایچون
اوجه اعدام اولنسانلرك عاقبت فجیعه‌لری بر درس انتباه
اولمشدی . بو سفر بو متغلبه‌نك قصد ایتمك ایسته‌دکلری
آدملر طبیعی متیقظ طاورانه‌جقلردی . حیاتلرینی جان
هولیله مدافعه ایله‌یه‌جکلردی؛ فی الحقیقه‌ده اویله یاپدیلر.
(روبسپیر) و (سن ژوست) ینه بروسیله ایله سلامت
عامه وامنیت عمومیه ارکانندن ، حتی مجلس ملیدن بر
چوق اعضایی بر معتاد میدان سیاسته یوللامق ایسترکن
(ترمیدور) حادثه‌سنده بالذات اویولك یولجیسی اولدیلر ..

٭

ابتدادن بری تصویر ایتدیکمز حیات خصوصیه
وسیاسیه‌سندن‌ده استدلال اولونمازمی ؟ (سن ژوست)
بر خیالپرست ، صوك درجه خیالپرست ایدی. حقیقتده
نه‌مرتبه میال اعتساف، غدار ایسه خیالاً اوقدر مشفق،
انسانیتپرور ایدی ، حتی بو نقطهٔ نظردن (قوندورسه)یه
یاقلاشیور ، اویله حکیمانه دوشونیوردی. مثلا اردولرده،
مأموریت مخصوصه ایله تحقیق وتفتیش ایچون آت اوستنده

كنز كن جيبندن دائما اوزرنده طاشيديغى دفترنى چيقاريبور، بعض قيدلر قارالايوردى ، اوزمان او كنده عادتا تترەين جنراللرى دها زياده خوفه دوشوريبوردى . اونلر صانيورلردى كه او قيدلر أولوم قرارلرى ايدى . فقط (سن ژوسب) بعض افكار حكيمانەسنى يازييوردى .

بو حكمياتك بوقسمى پك فيلسوفانه، مشفقانه ايدى :

« انسان بعضاً جهاندن ، حتى نفسندن بيله اعتزاله مجبور اولور ، وار املنى استقباله عطف ايلر . سيئات حاضرەدن منزه كورديكى معصومين اخلاقى سينەسنه باصار . »

حكمت شفقتى كبى . .

دكل يالكز مجلس مليده ، سلامت عامه انجمننده بيله (سن ژوست) يالكز ايدى ، كندى عالمنده ، كندى افكاريله ، انديشەلريله ياشايوردى ، حتى اردولره ، تحقيقاته كينديكى زمان بيله اويله ياپيوردى ، جنراللرى اوضاع باردەسيله نفسنه قارشى خشيت وحرمت ايچنده طوتيوردى ، قدرت عسكريەنك ، سيف قاطعك مثال مجسملرى عد ايتديكى ايچون سومەيوردى ، هيچ سومەيوردى .

اردودن آلفته قيزلرى قوغمشدى . عسكرك برى سوديكنى بركون زياده يانده آليقويمشدى . بويله يابديغنى ده مقام افتخارده سويلەمشدى . . (سن ژوست) او بيچارەيى قورشونه ديز ديردى ، عسكرلره قارشى هر فرصتده بويله شدت كوستردى .

او آتشپارهٔ انقلابی زمانڭه بویله بی امان قیلان عشق آتی ایدی. کویا که ذریت مستقبله‌لر ایچون اختلالك محافظ حقیقیسی او ایدی. صارپ اولدیغی قدر وحشی، چتین بر آطه‌یه قاپانمشدی، محال بر بدیعهٔ آمالك هوا هوسیله یاشایوردی. جهان بومعتکف متعظمك مخالفی، افکار زمانه‌یله معارضی ایدی، انجمن، اعضای انجمن، حتی (روبسپییر) ده معارضی ایدیلر.. او حدودده، اردویه کیتدیکی وقت ارباب اصالتك علیهنه اصدار اولونان او قانونلری موقع اجرایه قویمادیلر..

(سن ژوست) او جهان اختلال ایچنده یالکز قالدقچه قالیوردی، بو یالکزلق اوکا بر درجه دها قدرت، عظمت ویریوردی. حکمادن بری: «متین بر انسان دائما یالکزدر» دیمه‌مشمیدی؟

بو تفصیلاتدن صوکره آکلاشلمازمی که (سن ژوست) ك (روبسپییر) دن باشقه - اوده بر درجه‌یه قدر - بو وادیٔ صعب اختلالده بر همراه بولمامسی، ارکان سائرهٔ اختلال ایله بوغاز بوغازه کلمسی بتون او مستثنی فطرتندن، اومبهم، فقط علوی تمایلاتندن منبعث وبك طبیعی ایدی.

عامه صانیوردی که (دانتون) ك اعدامندن صوکره دور اعتساف خاتمه بوله‌جقدی، (سن ژوست) او زمان مجلس ملیده ایراد ایله‌دیکی نطق مهیجده اویله ایما ایله‌مشدی. فقط او حادثه‌دن بری اعتساف آرتدی، اکسلمدی،

میدان سیاسته کوندریلنلرك عددی چوغالدقجه چوغالدی، محکمهٔ اخلال شدتنی ، ظلمنی صوك درجه‌یه واردیردی.

(روبسپی یر) ، فصل مخصوصنده تعریف ایتدیکمز ، او (پره‌ریبال) قانون مدهشنی بر چوق کشمکشلردن صوکره مجلس ملی‌یه قبول ایتدیردی ، موقع اجرایه قویدیردی ؛ فقط ینه مرادینه ایرمه‌دی ، چونکه بو سفر سلامت عامه وامنیت عمومیه ، هر ایکی انجمنك اکثریت ارکانیله ، حتی قسماً ده مجلس ملی ایله بیوك بر مناقشه‌یه ، منازعه‌یه طوتولدی ، بو مخالفلرینی ده بر معتاد امحا ایتمك ، محکمهٔ اختلاله ، اعدامه سوق ایله‌مك ایچون حاضرلاندی ، ذاتاً (سن ژوست) ی ینه امدادینه چاغیرمشدی ..

موسم صیف ، تموز آتی حکمنی شدتله اجرا ایله‌یوردی ، درجهٔ حرارت قرقی بولمشدی . (۸ ترمیدور) ده (روبسپی یر) مجلس ملیده سلامت عامه انجمنندن (قاربو) کبی ، (قامبون) کبی بعض اعضای مهمه‌نك علیهنده شدید المآل بر نطق ایراد ایتدی ؛ فقط مجلسدن مخالفته برودت ، مقاومت کوردی ، اوکون مرادینه ایرمه‌دی ، اوکیجه (ژاقوبن) لرك محفل مخصوصنه ، او مرکز عمومی‌یه کیتدی ، عینی نطقنی توسیع ایدرکدن تکرار ایتدی ، بیوك آلقیشلره نائل اولدی .. آرتق بر کون

اول مجلس مليدن آله‌مادیغنی بر کون صکره آله‌جغنه امیدله‌ندی، مسعود، مستریح (شانزه لیزه) یه طوغری کزمکه چیقدی .

عینی زمانده (سن ژوست) او رئیس دلیرینی بو جدال مدهشده دهادلیرانه برطرزده تعقیب ایله‌یوردی، اوده عین اندیشه‌ایله ایرتسی کون مجلس مليده سويله‌یه‌جکی نطقی سلامت عامه انجمننك برحجره‌سنده حاضرلامقله مشغول ایدی .

اورایه کیجه‌ساعت اون‌بره طوغری اعضای انجمندن (قولو)کلدی، (ژاقوبن) لرك محفل مخصوصنده، اومرکز عمومیده (روبسپیر) ك کرك انجمندن ، کرك مجلسدن برچوق اعضاایچون سويله‌دکلرینی کمال حدتله آکلاتدی، قاپونك آچیق اولمسندن دیکر اوطه‌ده (سن ژوست) ی متلاشیانه‌یازی یازمقله‌اوغراشیر کوروبجه تهورله‌استجوابه قویولدی : «اتهامنامه‌مزیمی قلمه آلیورسك ؟» دیدی . حقیقت اویله‌ایدی ، (سن‌ژوست) بلافتور: «یانلمایورسك، اوت ، اویله..» دییه جواب ویردی، صوکره کیندارانه (فارنو) یه باقه‌رقدن : «سنی‌ده اونوتمایه‌جغمدن امین‌اول، حسابکی ماهرانه کوردیکمی بوسوزلری ایشیدنجه آکلا-یه‌جقسك.» دیدی .

اوزمان (قولو) حدتنه غلبه چاله‌مادی ، اودمیر کبی

متين ، فقط صوغوق كنجك اوزرينه هجوم ايتدى ، موجب اتهام بركاغد بوله بيلمك ايچون جيبلرينى قاريشديرمغه قدر واردى ، اعضاى سائره آرايه كيرديلر . (سن ژوست) اوياطيرديلره رغماً هيچ وقارينى بوزمادى :

« رجا ايدرم ؛ بنى راحت براقيكز ، نطقمى بركره بيترهيم ؛ يارين مجلس مليه كيتمه‌دن اول سزه اوقورم ؛ اووقت فكريمى آكلارسكز . »

ديدى . ماصه‌نك باشنه چكلدى .. بتون كيجه يازدى ، يازدى .. حالبوكه اوته‌ده ، ديكر براوطه‌ده اعضاى انجمن مناقشه ، مباحثه ايچنده بوغوليور ، بربرينى مؤاخذه ايله‌يور ، طوريبورلردى .

بويله‌جه :

ايشته او كيجه صباحه ايردى

اوياز صباحى رنكين ايدى . كونش كافهٔ شعشعه‌سيله طلوع ايله‌مشدى . ساعت بشى بولمشدى . (سن ژوست) ماصه‌سندن قالقدى . كاغدلرينى طوپلادى ، اركان انجمنى باردانه سلاملادقدن صوكره چكلدى . طبقى (روبسپير) كبى تنزه ايچون ديشارى چيقدى . ياريم ساعت صوكره مبتهج ، مفتخر (بولونيا) اورمانده آتى قوشديريبوردى ، قرق سكز ساعت صوكره‌ده اويله فجيع برطرزده ينه اوسرعتله عدم آباده كيده‌جكنى خاطرينه بيله كتيرمه‌يوردى .

اوكون ينه شدت حرارت حددن افزون ايدى .
اوزاقدن اوزاغه سماده ييلديرملر طولاشيوردى . انجمن
هيجان اچنده ايدى، تلاش واضطراب ايله (سن‌ژوست)ى
بكله‌يوردى . (سن‌ژوست) كه عرض ايتديكمز تفرج
مفرحدن صوكره طوغريدن طوغرى‌يه مجلس مليه
كيتمشدى ، انجمنه‌ده شونذ كره‌يى كوندرمشدى: «قلبمى
زده‌له‌ديكز ، صولديرديكز . كيده‌جكم ، كوكلى مجلسه
آچه‌جغم . »

بوخبرى آلير آلماز بتون اعضاى انجمن فنابرخلجانه
قاپلديلر ، جان هوليله مجلس مليه آتلديلر .

ديوانخانه غليان اچنده ايدى . بتون كيجه مركز
ايله صاغ طرف مذاكره‌ده ايديلر . صاغ جناحك
ـ وبقية السيوف اختلال ـ اركانى كندندن طرفه جلب
ايتمك ايچون هرشرذمه كاه تهديد ، كاه تبجيل كبى واسطه‌لره
مراجعت ايده‌ركدن چاليشيوردى .

سامعينه مخصوص محللر (روبسپى‌ير)ك اك آزغين
طرفدارلريله طولى ايدى . اويله صاچ ، باش مزين ،
مطرا ، آرقه‌ده ايسه اومعروف ماوى البسه اولديغى
حالده قاپودن ايچرى كيرديكى زمان اوقطب اختلال
اوطرفلردن تهيجلرله آلقيشلاندى .

اوصارى سترهسيله ، اوبياض يلككيله ، اوخفيف

قورشونی پوطوریله ، ینه اویلەجه مزین ومطرا ، (سن ژوست) ده (روبسپی یر) ی متعاقباً کلدی، کرسیٔ خطابته چیقدی ، بتون کیجه‌اوقدر کلفتله ، زحمتله حاضرلادیغی نطقی ایراده باشلادی ، لکن دها ایکی اوچ سوز سویلر سویله‌مز معارضلری طرفندن صوصدیرلدی ، اوکرسیدن جبراً آشاغی ایندیرلدی .

مجلس کبیر ملینك، (قونوانسیون) ك بو (۹ ترمیدور) نامیله اشتهار ایدن جلسهٔ تاریخیه‌سنی (روبسپی یر) ك حیاتنی یازارکن برتفصیل بسط ایله‌دك .

ایشته اوکون ، اومذاکرات فجیعه‌یی متعاقباً (سن ژوست) ده (روبسپی یر) له ودیکرلریله برابر توقیف اولوندی ، محبسه آتلدی ، خارج قانون اعلان ایدلدی . نهایت قرق سکز ساعت قدر سورن برچوق دغدغه‌لردن قیاملردن صوکره باشده بتون بودور فجیع اختلالك اورکن محتشمی اولدیغی حالده رفقاسیله برابر بلا محاکمه یدجلاده تسلیم قیلندی ، قیلندی . فقط عینیله یاشادیغی کبی مردانه اولمکی بیلدی ، کله‌سنی اجل طاشنه قویارکن اودیم دیك وضعنی ، اوکسکین وقارینی برلحظه اولسون غائب ایتمه‌دی . فکراً بلند اولدیغی قدر قلباًده نجیب ، مشفق برمورخ ، آدیله صانیله اوقوجه (میشله) بوخاتمهٔ فجیعه‌یی نقل ایدرکن دییورکه :

« (سن ژوست) چوقدن بری أولومی استقبالی قوجاقلامشدی . اویله اولدیغی ایچونده وقار وشانیله سادهجه أولدی . اویله بر وجود فرانسه ایچون ضایعاتدندر ، چونکه صرف شخصنه مخصوص برعظمتله متصف ایدی ؛ طالعه ، تصادفه هیچ بورجلی دکلدی ، قلیجی حضور قانونده لرزه ناك قیلمق ایچون دائما کافی درجهده قدرته یالکز باشنه مالك ایدی . »

ایشته اك قورقونج رجالی بیله رجهتدن بو درجه شایان تکریم اولدیغی ایچوندرکه فرانسه اختلال کبیری تاریخ عالمك هر نقطهٔ نظردن یالکز بك مهیج دکل ، فقط بك ده بیوك صفحهسنی تشکیل ایلر .

دانتون

(دانتون) ك ماهيتی ، ادوار حیاتی ، کنجلکی ، تحصیلی ، مسلکی ، انقلاب کبیرك ابتدالرنده یاپدقلری ، (قوردهلیه) لر ، (ژاقوبن)لر محفللرنده نطقلری ، قرالك فرارنده خط حرکتی ، جمهوریت ایچون فکری ، (شان دهمارس) حادثهسنه درجهٔ اشتراکی ، (لوندره) یه فراری ، عودتی ، مجلس بلدیه مدعیٔ عمومی معاونلکنه تعیینی ، محاربهیه دائر رأیی ، مجلس بلدیه نطقی ، عوامه تأثیر نفوذی ، ۲۰ حزیران قیامی . — ۱۰ اغستوس عصیانی و (دانتون) ، مدافعهٔ ملیه و (دانتون) ، مجلس ملی و (دانتون) . عصیانك نتیجهلری : (دانتون) ك عدلیه نظارتنه انتخابی ، خدمتلری ، مجلس ملیده خطبهلری ، فطرتی ، آثاری ، افعالی ، داخلی و خارجی سیاستلری ، (میرابو) و (غامبهتا) ایله وجه مشابهتی ، اعدای وطنه قارشی یاپدقلری ، شجاعتی ، مجلس ملیده الك مشهور نطقی ، ایلول قتالی و (دانتون) ، اوچنجی مجلس ملی و (دانتون) ، بعض مسائل مهمه ، (دانتون) ك نظارتدن انفصالی ، مبعوثلغی ، سیاست خارجیهیه خدمتی ، سلامت عمومیه انجمننه اعضالغی ، (ژیروندن) لر و (دانتون) . — دور اعتساف ، (دانتون) ك ایکنجی ازدواجی ، اعتکافی ، اعتسافه دائر افکاری ، اعتراضاتی ، (روبسپیر) ایله ضدیتی ، غفلتی ، محاکمهسیله اعدامی ، نتیجه . —

هیچ شبهه یوق که هر صاحب انصاف ایچون (دانتون) فرانسه انقلاب کبیرینك یك مهیب بر سیاسیهدر ، رجاله

اختلالك سربلنديدر ؛ فقط من جهةٍ او سائقه ايلهدرکه تاریخ نقطهٔ نظرندنده اوزون مدت الك مغدوری اولدی، قدر كرانی حقیله بیلنمیه‌ینلردن ایدی، اساساً او انقلابك معارضلر نجه ناروا بره الك مستكره افترالره خیلی زمان معروض قالدی ، آنجق بالذات قیمت حقیقیه‌سندن امین ایدی، چونكه میدان سیاسته كیتمه‌دن، اعدام اولونمادن قرق سكز ساعت اول او محكمهٔ ظالمهٔ اختلالك حضورینه چیقدیغی وقت :

بن (دانتون) م • یاشم اوتوز بشدر ، اقامتكاهم یارین عدم اوله‌جقدر . نامم كعبهٔ تاریخده قاله‌جقدر .

دیدی ، اویله اجلله نجه‌له‌شیركن بیله‌هر حال وقالیله استقبال ابدیسنه اعتمادینی كوستردی .

فی‌الحقیقه وقتا كه انقلاب كبیر یاواش یاواش صحائف تاریخه كچدی ، رجال انقلابك ماهیتلری احتراصات شخصیه‌یه ، افترالره ، روایتلره دكل حقائق ووثائق تاریخیه‌یه نظراً محاكمه اولونمغه باشلادی ، (دانتون) بردن بره پارلادی ،فرانسه‌یه، فرانسزلغه باشقه بر رونق ویریر بر بارقهٔ دها اوله‌رق پارلادی .

(تەن) كبی انقلابی‌ده، رجال انقلابی‌ده سوق اجتهاد ایله سومه‌ین بر مورخ (روبسپیر) لری، (مارا)لری، (سن ژوست) لری هب باطیردیغی ، هیچ دكلسه جنتله

وجنايتله اتهام ايله‌ديكی حالده (دانتون) ی قسماً تقدير ايتدی ، شو صورتله تصوير ايله‌دی :

(دانتون) اصلا مجذوب دكل ، بالعكس اك سليم برفكره، حتی بر قدرت سياسيه‌يه مالكدر . اومرتبه مالكدركه‌بوجهتجه كرك معارضلرندن، كرك همپالرندن هيچ برينه بكزه‌مز، بتون رجال اختلالك ايچنده ايسه آنجق (ميرابو) ايله همكوكبه‌اولور، اوقدر بيوكدر، بيوك بر دهای عجيبدر، دهای نا كهانيدر .

(صورل) ايسه عالمده انسانلرك بيله اك منصفی ، معتدلی ايدی ، قلباً‌ده ، فكراً‌ده نجابتـه ، شفقته ميل ايدردی ، (دانتون) ايچون ديركه :

انقلاب كبير ـ معنای حقيقيسيله ـ اوچ انسان يتشديردی: قراللقده : (ميرابو) ؛ جمهوريتده : (دانتون) ؛ ايمپراطورلقده : (ناپولئون)

فی‌الحقيقه بو اوچ دها فرانسه‌نك اقبال واعتلاسنه دائر او دور مهيجده بيله‌اك‌بيوكسك دوشونلردن‌ايدی.

مورخين زمانه‌دن‌اك زياده (عولار) دركه‌(دانتون)ك تقدير خوانيدر ؛ حياتی كافهٔ دقائقيله وثيقه‌لره مستنداً اك مكمل او يازدی ، عليهنده‌كی او كونا كون افترالری ينه او رد ايله‌دی ، حاصلی (روبسپير) لره، (مارا)لره، (سن ژوست) لره، بتون اوكروه مجذوبينه هر جهتجه هيچ بكزه‌مه‌ديكنی هب او اثبات ايتدی .

اوبرلرينككي كبي (دانتون) ك عمري ده قصيردر ، اوتوز بشنجي سالنده سونديرلدي ، عمر سياسيسي ايسه درت ، بش سنه‌يه بيله وارماز ، چونكه انقلاب كبير ايله ياريم ياكليش باشلار ، حقيقتده (١٠ اغستوس ١٧٩٢) اختلاليله پارلار، برسنه قدر ياسورر يا سورمز . موقع اقتداردن چكلديكني متعاقباً ايسه (دانتون) باشده او رقيب خاص الخاصي ، او خصم جاني (روبسپي‌ير) اولديغي حالده اعداى سياسيه‌سنك هدف غيظي اولور ، چوق كچمه‌دن اعدام ايديلير .

بو درجه آز ياشامش ، آز حكم سورمش اولمغله برابر تاريخ انقلاب كبيرك مهم برفصلني، مشعشع برصفحه‌سني خصوصي و عمومي حيات غراسيله طولديران بو آدمدره بويله مجملاً ، فقط واضحاً تعريف ايده‌بيلمك ايچون بز بو حياتي اوچ قسمه آيره‌جغز . بو قسملرده اولا تا ابتداى شبابندن اعتباراً (١٠ اغستوس ١٧٩٢) قيامنه ، قراللغك سقوطنه ، ثانياً او تاريخدن ١٧٩٣ سنه‌سنك اواخرينه، يعني (دانتون) ك حيات سياسيه‌دن بر درجه فراغتنه ، ثالثاً ايسه او دمدن يوم اعدامنه‌قدر كچن مدتلردر .

***

(دانتون) طبقى (روبسپي‌ير) كبي فرانسه ولايتلرندن

برنده اورتا حالده بر عائله‌دن دنیـایه کلدی ، مکمل بر تحصیل کوردی، دها مکتب اعدادینك صوك صنفلرنده قدرت خطابتنی کوسترمکه باشلادی، او درجه‌ده که بعضاً خواجه‌لر ، طلبه ضبط نفس ایده‌مزلر ، (دانتون)ك درس طرزنده کمال بلاغتله اوقودیغی خطبه‌لری آلقیشلارلردی ، لاتینجه‌ده وقوفی ، تتبعاتی خارق‌العاده ایدی .

علوم حقوقیـه‌ده اکمال تحصـیل ایله‌دکدن صوکره (۱۷۸۷) ده (دانتون) دعوا وکیلی اولدی ، انجمن وکلای دعاوی‌یه قبول اولوندی ، او زمان آرقاداشلری بو مناسبتله مملکتك امور عدلیه نقطهٔ نظرندن احوال سیاسیه واخلاقیه‌سنه دائر لاتینجه بر نطق سویله‌مسنی اوکا مصرانه تکلیف ایله‌دیلر ، بو تکلیف ـ ینه (دانتون)ك تعبیریله ـ عادتا اوسطوره‌لرك اوزرنده یوریمك دیمکدی، اویله ایکن (دانتون) بو وظیفه‌دن بیلمادی ، اوکهنه تعبیرلره یکیدن روح ویره‌رك فکرینی فصـیح ، بلیغ افاده ایله‌دی، اول امرده کرك مملکتنی سور بروطنداش صفتیله ، کرك بویله برانجمن ارکان عدالتك اعضاسندن اولمق ملابسه‌سـیله حالك وخامتنی حکومتك نظر دقتنه عرض ایتادی ، اعتقـادنجه مدهش بر اختلالك کوندن کونه تقرب ایتدیکنی سویله‌دی ، شاید اوتوز سنه قدر تأجیل ایدیله‌بیلسه بو انقلابك مسالمتله ، ترقیات عصره

مستنداً حصوله كله جكنى علاوةً بيلديردى، خاتمهٔ نطقنده ايسه هاتفانه بر ندای مخوف ايله :

فلاكت اختلالره سببيت ويرنره ! فلاكت اختلالرى ياپانره .

ديدى . بو خطبه اوزمان او مجلسجه هيجانلره بادى اولدى .

(دانتون) بو تاريخلرده معروف بر وكيل دعاوى اوله‌بيلمك ، او سايه‌ده مرفهاً ياشامق امل متوسطنده ايدى، بيوجه برقهوه خانه صاحبنك قيزيله أوله‌نمشدى، مسعود بر عائله تشكيل ايتمكه چاليشيوردى، حتى برنوع اصالت داعيه‌سنه بيله قالقيشمشدى ، او زمان اسمنى اصيلزاده‌لر كبى (D'Anton) ديه بر علامت مخصوصه ايله يازييوردى .

بو انديشه‌لرينى ، بو تمايللرينى وسيله ايدرك مخالفلرى (دانتون) ى پاره و اقبال دوشكونى ، مفلس ، محتاج بر فرد كبى كوستريرلر ، حتى مورخ مشهور (تەن) بيله بوقاريده عرض ايتديكمز وجهايله دهاى سياسيسنى تقدير ايتمكله برابر (دانتون) ايچون بواسناداتى يول بولنه تمهيد ايلر ، حالبوكه حقيقتده او حيات پك نزيه ايدى ، او كنج، فقط مقتدر وكيل دعاوى نه محتاج، نه ده مفلسدى،

قائم پدرینك معاونت نقدیه‌سیله ، عائله‌سنك همتیله ، حاصلی وسائط مشروعه ایله بر موقع ایدنمشدی ، چالیشیوردی . صرف آلتنك تریله مرادینه ایرمك ایستیوردی .

« شهرت آفتدر » دیرلر ، (دانتون) ده اشتهار ایدنجه هیچ یوقدن بتون اوافترالره هدف اولدی ، اویله افترالر كه دور اخیره قدر صحائف تاریخدن بیله بر درلو سیلنمه‌دی ، (تەن) كبی مورخلرك تصدیقلریله تأیید ایله‌دی ، چونكه شهرت خصوصیله سیاسیاتده اولورسه دها برباد بر آفتدر .

وقتاكه انقلاب كبیر پارلادی ، (دانتون) وارقدرت اجتهادیله ساحهٔ سیاسیاته آتلدی ، ذاتاً تا ابتدادن بری او فورطنه‌نك كله‌جكنی حس ایله‌مشدی ، حتی (١٧٨٩) دن بر مدتجك اول عدلیه ناظرینك كندیسنه تكلیف ایتدیكی برمأموریت مهمه‌یی اوسائقه ایله قبول ایتمه‌مشدی .

معلومدركه فرانسه انقلابنده (پارس) اهالیسی اكثریا حكمنی سوردی ، (پارس) مجلس بلدیسی چوق دفعه‌لر حكومتی ده ، مجلس ملی‌یی ده كیفنه رام ایله‌دی . یاواش یاواش (پارس) متعدد شعبه‌لره تقسیم اولوندی ، بو شعبه‌لر او اعضای مسلحه ایله عادتا برر قوت تشكیل ایله‌یور ، یالكز امور بلدیه‌یه دكل ، حكومتك همان هر

ایشنه قاریشیورلردی ، الك مشهور ایام اختلالیه‌یی ایقاع ایدنلرده اونلر ایدی .

بو نوع شعبه‌لرك ابتدادن بری بر معروفی (قورده‌لیه) لر دیدکلری محفل ایدی‌که ۱۷۸۹ تشرین اولنده (ورسای) . طوغری یوریمك حرکت عصیانیه‌سنی اساساً او وجوده کتیرمشدی ، (دانتون) ده اوکا منسوب ایدی . .

ایشته ایلك دفعه اوله‌رق (دانتون) ی انقلابك بو فصلنده ، بو محفل مشهورك رئیسی اوله‌رق کوریيورز ، حتی بالآخره محکمهٔ اختلالده سویله‌دیکی وجه ایله او تشرین اول عصیانه سببیت ویرن اعلان معروفی‌ده او قلمه آلدی ..

(دانتون) ك تحت ریاستنده بو (قورده‌لیه) لر محفلی کلی اشتهار ایله‌دی ، مجلس بلدی‌یه مختلف مسئله‌لرده شدتله مخالفت کوستردی ، حتی (مارا) نك توقیف معروفنه بتون افرادینی طوپلایه‌رق سلاح بدست قارشی کلدیکی زمان بو مخالفتی صوك درجه‌یه واردیردی .

بر چوق مورخلرك یازدقلری کبی ۱۷۸۹ دکل ، فقط ۱۷۹۰ سنه‌سنك اوائلنده ایدی‌که (قورده‌لیه) لر شعبه‌سنك مرخصی صفتیله (دانتون) مجلس بلدی‌یه کیردی ، فقط او خدمتده بیوك بر ایش کورمه‌دی ،

مزایای شخصیه‌سنی کوستره‌مه‌دی، حتی افکار سیاسیه‌جه بیله اعتدالدن آیرلمادی. مثلا قرال اون آلتنجی (لوئی) زمانك مشهور بر صنعتکارینه بلندن یوقاری بر هیکلنی یاپدیره‌رق مجلس بلدی‌یه کوندره‌جکنی وعد ایله‌مشدی. مجلس ده مقابلةً رئیسنك تحت ریاستنده اوله‌رق یکرمی درت عضودن مرکب بر هیئت مبعوثه ایله حکمداره عرض شکران ایتدی. فقط بو اعضادن بری بر مدت صوکره عین حکمداری تختندن دوشورمك ایسته‌ین ونهایتده دوشورن، قراللغی جمهوریته قلب ایله‌ین (دانتون) ایدی.

مجلس بلدیده بویله اعضا ایکن (دانتون) ینه (قورده‌لیه) لر محفلنه منسوب ایدی. بو محفلك او مجلس ایله بتون مناقشاتنه اشتراك ایله‌یوردی، محفلی مجلسه قارشی شدتله مدافعه ایدییوردی، ایشته بو اثنالرده او مجلسه مدعی عمومی معاونی انتخاب اولوندی.

(قورده‌لیه)لر محفلی پارس اهالیسنه مخصوص ونفوذ واهمیتجه محدود ایدی. حالبوکه (ژاقوبن) لر نامیله تأسس ایدن دیکر بر محفل بتون فرانسه‌یه عائد، اعضا صفتیله‌ده اك مشهور رجال سیاسیه‌یه مالك ایدی. مثلا (میرابو)، (لافایت) (روبسپی‌یر) او زمره‌دن ایدیلر. (دانتون) بو اسبابه مبنی (قورده‌لیه) لرده‌کی موقعنی

محافظه ایتمكله برابر (ژاقون) لره‌ده كیردی ، او كرسیدن‌ده قدرت‌خطابتنی بتون فرانسزلره ایشیتدیرمكه باشلادی ، بالفرض ١٧٩١ نیسانسنك ابتدالرنده (میرابو) أولدیکی وقت بر نطق مهیج ایراد ایله‌دی ، او خطیب اعظمی كوكلره چیقاردی ، لكن قرالی ، قراللغی ، سراییده توبخلره ، تهدیدلره بوغدی ، مع مافیه هنوز جمهوریت طرفداری دكلدی . .

قارئلریمز خاطرلارلركه بو ١٧٩١ سنه‌سنك اواسطنده قرال اون آلتنجی (لوئی) انقلابك توسعندن توحش ایدرك عائله‌سیله برابر فرانسه‌دن قاچمغه تصدی ایتمشدی. لكن دهاشرق حدودینه وارمادن ، یولده (وارن) ده طوتولدی ، معیتیله برلكده محفوظاً (پاریس) ه كتیرلدی .

اوزمان، اوسنه‌نك حزیران‌وتموز آیلرنده‌فرانسزلرده فكر جمهوریت یوز كوستردی. (قوندورسه) كبی بعض رجال اختلال و (قورده‌لیه) لر محفلی بو فكرك ایلك مروجلری اولدیلر. فقط (ژاقوبن) لر ، حتی(دانتون) بیله او وقت بیله جمهوریتك معارضی ایدیلر .

مع‌مافیه (دانتون) ٢٣ حزیرانده ، (ژاقوبن) لر محفلنده اون آلتنجی (لوئی) یی یاجانی ، یا ابله اولمقله اتهام ایله‌دی :

دانتون

١٧٥٩ — ١٧٩٤

جانی ایسه خلع ایدلمك اقتضـا ایلر ، فقط ابله ایسه ینه حکمدار اوله‌ماز ، بر نائب دکل ، بر هیئت وصایت ایستر . بو هیئت مجلس تشریعدن آلنه‌ماز ، ولایتلر طوپلانملی ، برر مبعوث انتخاب ایتملیدرلر ، ایشته بو مبعوثلر اون ایکی اعضادن مرکب اولمق ومجلس تشریع کبی هرایکی سنه‌ده بر تجدید اولونمق اوزره اوهیئتی تعیین قیلارلر .

دقت بیوریلیورمی که (دانتون) بوتکلیفده جمهوریت کلمه‌سنی تلفظ ایله‌مه‌یور . احتمالدر ، او هیئت وصایت طاغلمادن اول بالفرض (دوق دورله‌ئان) ی قرال انتخاب ایده بیلیردی ،

ینه بوتاریخده ، (ژاقوبن) لرك براجتماعنده‌ایدی که (دانتون) بیلدیرم کبی (لافایت) ك علیهنده کورله‌دی ، قرالك فرارینه اشتراکنی اورته‌یه قویدی . حالا نه‌یوزله بومحفله کلدیککنی صوره‌رق جنرالی موکب ملیدن استعفایه دعوت ایتدی . (لافایت) بو اتهاماته قارشی جوابدن عاجز قالدی ، شویله بویله بر قاچامق یولی بولدی ، صاووشدی .

بو حادثاتدن استدلال اولونورکه (دانتون) ك مقصودی اوزمان جمهوریت دکل ایدی ، حتی قراله قارشی غضب عمومی‌یی (لافایت) ك علیهنه چویرمك ایسته‌مسی او فکره مبتنی ایدی .

ینه او سنه ١٣ تموزده (روبسپیر) جمهوریتك

معنادن عاری بر کلمه اولدیغنی بیان ایتمشدی ، (دانتون) آیاغه قالقدی ، قراللرك فسادنیتلرندن بحث ایله‌دی ، شخص حکمدارینك تعرضدن مصونیتی قاعده‌سنی جرح ایتدی ، اون آلتنجی (لوئی) یی معصوم کوسترمك فکرینی قبول ایتمه‌دی . خلاصه بو ادعالرده بولونانلری شو صورتله قورقوتدی :

مجلس ملی تتره‌سون ، نعمت حریته ایرن ملت عینیله او قهرمان اساطیردرکه حیاتنه قصد ایتمك ایسته‌ین ییلانلری ازدی؛ بتون دشمنلرینی محو ایدرکدن یاپه‌جقلرینی یاپاردی ...

فی‌الحقیقه بو اسان قراللغه پك ملایم عداولونه‌مازدی، لکن (قوندورسه) لرك، (قورده‌لیه) لرك فکرلری کبی جمهوریتی عیاناً مروج دکلدی . خلاصه اساس اعتباریله (ژاقوبن) لر قراللق، لکن (قورده‌لیه) لر جمهوریت طرفداری ایدیلر ، (دانتون) ایسه بر معتاد آرزده بر مصلح متوسط ایدی .

اساساً بوتوسطه، بوخدمت سایه‌سنده بتون وطنپرورلرك مترقیلری ضمناً بر ائتلاف عقد ایله‌دیلر ، توحید فکر ایتدیلر ؛ جمهوریت طرفدارلری جمهوریتدن ، قراللق طرفدارلری‌ده اون آلتنجی (لوئی) دن‌واز کچه‌جکلردی، بو قرال تختندن ایندیریله‌جکدی، محاکمه اولونه‌جقدی. (ژاقوبن) لر ایله (قورده‌لیه) لر بو ائتلافی قبول

ایله‌دیلر ، فقط مجلس ملی باشقه برسیاسته سالك اولدی.
قرالك حقوق مصونیتنه دائر جریان ایدن مذاکره (قوردەلیه)
لرك ، (ژاقوبن) لرك (دانتون) لك فکرلرینه مخالف
ایدی . ١٥ تموزده خبر آلندی که مجلس اون آلتنجی
(لوئی) نك معصومیتنه قرار ویرمك اوزره‌در. او کیجه
(ژاقوبن) لرده اعضادن بری بو قراره قارشی، قرالك
حقوق مصونیتی علیهنده بر محضر یاپلمسنی تکلیف ایتدی.
(دانتون) و (روبسپیر) بو فکری شدتله ترویج
ایله‌دیلر. بو جلسه‌ده روایته کوره (روبسپیر) : «قیصر
حقوقاً مصون اولدیغی ایچون قتل ایدلدی» ، دیدی ،
(دانتون) ایسه : « او مصونیتی اعلانه جسارت ایدن
حیدودلری قتل ایله‌مك ایجاب ایلردی» مطالعه‌سنی علاوه
قیلدی .

بو اثنالرده او محفله (پاله‌رووایال) شعبه‌سندن
٨,٠٠٠ کشی نامنه بر هیئت مبعوثه کلدی .. بو هیئتك
رئیسی شدتله اون آلتنجی (لوئی) نك علیهنده ادارهٔ
کلام ایله‌دی. هیئته رفاقت ایدن جماعت باشدن باشه تهیجه
طوتولدیلر . نهایت محفلجه یوقاریده عرض ایتدیکمز
محضر تکلیفی قبول اولوندی .

١٦ ، ١٧ تموزده بیکلرجه خلق (شان دومارس)
ده طوپلاندیلر، او محضری امضالادیلر، فقط بو مناقشه‌ده

غلبه مجلس مليـده قالدی ، مجلس ملی که اون آلتنجی (لوئی) یه دائر او قرارینی اصدار ایله‌دی ، (شان دو مارس) ده طوپلانانلری‌ده قوۀ جبریه ایله طاغتدیردی ، حتی اوردیردی .

او صره‌لرده حکومتجه کرك (دانتون) ك ، کرك (مارا) کبی ، (قامیل ده‌مولن) کبی بعض رؤسانك علیهنده تضییقات باشـلادی ، توقیف مذکره‌لری بیله اصـدار اولوندی . (دانتون) اولاقائم پدرینك اونده صالاندی ، صوکره مملکتنه کیتدی ، اوندن ، بری‌یه صیغیندی ، کیزلندی ، نهایت یاقه‌یی اله‌ویره‌جکنی آکلایجه (لوندره) یه قاچدی ، التجا ایتدی .

اوزمانه قدر فرانسه‌ده خیلی اشتهار ایتمش اولسه‌ده (دانتون) ممالك اجنبیه‌ده پك معروف دکلدی ، حتی ، احتمالدر ، او ذکر ایتدیکمز افترالره مبنی ، سوء احوال ایله طانتمش ایدی ، اویله بعض مورخلرك دیدکلری کبی بوسیاحتده انکلیز احرارایله اکتساب معارفه ایده‌مه‌دی ، مناسبتلرده بولونه‌مادی ، فقط انکلتره سیاستنه ، انکلتره کالاتنه آزچوق بروقوف ایدندی ، اوسایه‌ده‌ایسه سیاست خارجیه‌جه احاطه‌سنی ، اطلاعنی آرتیردی ، او درجه‌ده که بالآخره ایش باشنه کچدیکی زمان طبقی (میرابو) کبی ، (تاله‌یران) کبی بو وادیده موفقیت کوستردی ، (لوندره)

حكومتی ایله دائما ائتلاف ، اتفاق طرفداری قالدی.

فرانسه اعاظمی ایچون انکلتره عادتا بر مکتب سیاستدر. انکلیز عرفانیله پرورده اوله بیلن فرانسز رجالیدرکه اول و آخر وادئ سیاسیاتده اك بیوك مهارت کوستریرلر. (طالهیران) ه اولدیغی کبی (دانتون) ه ده خارجاً پارلاق بر دستور سیاسی ایدینمك اك زیاده بو معرفتله میسر اولدی.

معمافیه (دانتون) پك آز مدت، آنجق بر ایکی آی (لوندره) ده اقامت ایله‌دی، ایلول اواسطنه طوغری مجلس انتخابه اعضا تعیین اولونمشدی، (پارس) ه عودت ایتدی ، ایتدکدن بر ایکی کون صوکره‌ده جسورانه (ژاقوبن) لرده اثبات وجود ایله‌دی ، آلقیشلرله استقبال اولوندی ... فقط علیهنده‌کی توقیف قراری هنوز کری آلنمادیغی ایچون دشمنلرینك تحریکاتیله او اجتماعه بر مباشر کلدی، (دانتون) ی توقیف ایتمکه قالقیشدی. ولو اصحاب اعتدالدن مرکب اولسه‌لرده ارکان هیئت بو تشبثدن غلیانه کلدیلر ، (دانتون) ه ال طوقوندیرمادقدن ماعدا او مباشری حبس ایله‌دیلر.

مجلس ملی منتخبلرك بو حرکتنی تقبیح قیلدی. لکن قرار سابقی اجرا ایتدیرمکه‌ده آرتق جسارت ایده‌مه‌دی.

او اثنالرده ، (۱۷۹۱) سنه‌سنك اواخرینه طوغری برنجی مجلس ملی (قونستیتو آنت) اکمال مدت ایله‌مشدی. ایکنجی مجلس ملی (له‌ژیسلاتیو) انتخاب اولنمق اوزره ایدی. (دانتون) بو مجلسه اعضا اوله‌مادی . ٤٠ رأیدن زیاده قازانه‌مامشدی .

بو انتخابلر اون آلتنجی (لوئی) ایله بر نوع ائتلاف فکرینه مستنداً یاپیلدی. (پارس) ك منتخبلری اکثریتله ارباب اعتدالدن ایدیلر ، مجلسك صاغ جناحنه انتساب ایله‌دیلر . یالکز فکراً مترقی بعض وطنپرورلرك جزئی بر قسمی ینه (پارس) ده انتخاب ایدلدیلر . لکن بو اقلیتدن ساده (بریسو) ایله (قوندورسه) قرالك فرارینی متعاقباً اعلان جمهوریت ایچون بیان رأی ایله‌مشلردی ، آنجق شمدیلك موقتاً بو فکردن صرف نظر ایله‌یورلردی. مادامکه اون آلتنجی (لوئی) ایله فرانسه‌نك آرالرنده یکی بر وفاقنامه عقد اولونمشدی ، بو وفاقی حقجویانه موقع تجربه‌یه قویمق ایسته‌یورلردی . (دانتون) ده بو فکرده ایدی ، بو سیاسته اتباع ایدییوردی .

بر مدت صوکره (پارس) ده باشقه درلو انتخابات وقوعه کلدی. مجلس بلدی‌یه بر رئیس ، بر مدعئ عمومی ، برده مدعئ عمومی معاونی انتخاب اولونیوردی. (دانتون) رئیس اوله‌مادی ، مدعئ عمومی اوله‌مادی ، یوقاریده

بالمناسبه عرض ایتدیکمز وجه ایله، مدعئ عمومی معاونی اولدی ، فقط بو انتخاب محافل سیاسیه‌جه ، مطبوعاتجه بیوك مناقشه‌لره سببیت ویردی .

(ژیروندن) لرك رؤساسندن (بریسو) فرانسز وطنپروری عنوانیله نشر ایله‌دیکی جریدهٔ معروفه‌ده شو سطرلری یازیوردی :

(دانتون) بلدیه‌یه مدعئ عمومی معاونی تعیین اولوندی . بو انتخاب (پارس) اهالیسنك ادراك سلیمنه شرف ویریر . نه درجه مبذول ، نه‌قدر مصرانه اولورسه اولسون ، اویله قوری افترالره اهمیت ویرمه‌دکلرینی اثبات ایلر ، موقع اقتدارده‌کی فرقه‌یه‌ده کوستریرکه فی‌الواقع برهیئت انتخابیه‌نك اکثریتنی اضلال واغفال ایتمك ممکندر ، فقط مجالس ابتدائیه‌یی اوزون مدت ینه اویله‌جه اضلال واغفال ایله‌مك محالدر .

لکن دیکر غزته‌لردن بری دها (دانتون) لك نامزلکنی ایشیدر ایشیتمز شویله‌جه عکس طرزده بسط مطالعه ایدیوردی :

(دانتون) ه رأی ویرمك ایسته‌ینلر وار . فقط راحت عمومیه اویله اقتضا ایدرکه بو تصور قوه‌دن فعله چیقماسون . بتون عصیانلرده ، کورولتیلرده شدت اساسیله کندینی کوسترن بو آدم اساساً اویله سکون واعتدال افکاره محتاج بر مأموریته صالح اولاماز .

بر چوق غزته‌لر بو انتخابی سکون ایله کچیشدیریرلر، فقط (پارس حوادثی) شو سوزلری سویله‌دی :

هیئت وکلانك هر درلو فسادلرینه رغماً (دانتون) بلدیه مدعی عمومی معاونی انتخاب اولوندی . آرتق ایسته‌دکلری قدر قدر دیسونلر که افکار عمومیه حال نزعده‌در . هر بر قومك نظام وانتظام اداره‌سنی محافظه ایدرك او افکاری طوتمق موکب ملیه ترتب ایلر بر وظیفه‌در .

(قوندورسه) بو غزته‌نك جزئی بر مدتدن بری باش محرری ایدی ، فقط خبری اولمادن او ستونلره کچن بو فقره‌دن فوق‌الحد متأثر اولدی ، حدتلندی ، او تاریخدن اوچ کون صکره ینه عین صحیفه‌ده شو تکذیبنامه‌یی نشر ایتدی :

(دانتون) ایله هیچ بر رابطه‌مز، اصلا معارفه‌مز اولمادیغی ایچون صوك نسخه‌لرمزدن برینه درج اولنان مدائح معنومه‌یه تعجب ایله‌دك . بو نشریاتدن قطعیاً خبریمز یوقدی، فقط عین حال بر قاچ دفعه‌در واقع اولدیغی ایچون بر دها تکرر ایدمجك اولورسه مقاوله‌مزی منفسخ عد ایلر . ایجابنجه حرکت ایدرز .

(قوندورسه) وقتیله مجلس بلدیده (دانتون) له برابر بولونمشدی ، بو محقرانه سوزلردن او خطیب عوامی او زمان هیچ بکنمه‌دیکنی ، حتی طانیمق بیله ایسته‌مه‌دیکنی کوستریپوردی ، لکن بر سنه صوکره

حقیقی بر حکومت آدمی قیاس ایدرك عدلیه ناظری تعیین ایتدیرملك ایچون الندن کلنی یاپه‌جغنی، حتی قلمیله صحیفهٔ حوادثده شدتله مدافعه ایده‌جکنی هیچ خاطره کتیرمه‌یوردی .

فی الحقیقه (دانتون) اختلالك بو ایللك فصلنده مزایای حقیقه‌سنی کوستره‌مه‌دی ، فطرةً معتدل ایکن مفرط ؛ هم‌ده عوامپرستانه مفرط کوروندی ، شورشك، عصیانك ، اغتشاشك اصلاً ، اذعاناً معارضی ایدی ، لکن (شان‌دومارس) حادثه‌سنده اولدیغی کبی الك مدخول قاریشقانلقلرك محرکی عد اولوندی .

ذاتاً مثل معروف دکلیدر ؟

آثارلر سنك خارابی درخت میوه‌دار اوزره

(دانتون) اورجال نوین اختلالك ایچنده استقبالاً ، اقبالاً پارلامغه الك مستعد کورونلردن ایدی ، ایشته الك چوق اوساقه ایله هرطرفدن تجاوزلره ، خصوصیله افترازه هدف اولیوردی ، مثلا بر آرالق (میرابو) ایله یقیندن مناسبانده ایدی . هرایکی طرفك فطرت ومزیتلری نظر اعتباره آلینتجه بویله برعلاقه پك طبیعی کوریلیر . معماقیه بو مناسبات بیچاره (دانتون) ایچون یقین وقته قدر انصافسزجه‌سنه اتهاماته بادی اولدی . کویا اوده

طبق (میرابو) کبی سرایدن ، قرالدن پاره ، رشوت آلمشدی .

بو اسنادلر محض بهتان ایدی ، چونکه اول امرده هیچ بر دلیله مستند دکلدی ، درجهٔ ثانیه‌ده ایسه (دانتون) ك اون آلتنجی (لوئی) یه قارشی اتخاذ ایله‌دیکی اویی امان خط حرکت اویله بر ذلتدن معصومیتنه الك پارلاق برهان ایدی .

فقط بتون بو بداهتلره رغماً تازمانمزه قدر او مفتریات صحائف تاریخی طولدیردی ، الك مدقق مورخلر بیله اکثریا سوق احتراص ایله ، انقلاب کبیره عداوت سائقه‌سیله اجتهادلرنده یانیله‌رق او ظلامه قاپلدیلر .

آنجق صوك دورك بعض مدققلری موثوق اولدیغی قدر منصفانه نشریات ایله او افترالرك حقیقتنی میدانه چیقاردیلر ، (دانتون) ك بعض تقصیرات سیاسیه‌سیله برابر قصورسز انسان اولورمی ؟ ـ هر درلو کمالاتنی ، خصوصیله عفت اخلاقنی اثبات ایله‌دیلر ، حتی او دور مهیجده سیاسته‌ٔ الك آز خطا ایدنلردن بری اولدیغنی بیله کوستردیلر .

* * *

١٧٩١ سنه‌سنك اواخرنده فرانسه‌یی اشغال ایدن مسئلهٔ عظمی ، بعض دولتلر ایله حرب یا صلح ایدی ، بو

چوق فرانسزلر، قرال خاندانىنك بعض اركانندن اعتباراً اصيلزادەلر فرانسەيى ترك ايتديلردى ، آلمانيايه التجا ايلەديلردى ، آوستريايى ، پروسيايى ، بتون اوروپايى وطنلرينك عليهنه سوق ايدييورلردى ، چونكه اوسايەدە انقلابه خاتمه ويرمك ، قرالى، قراليچەيى نتيجهٔ اختلالدن قورتارمق ايستەيورلردى . ذاتاً انكلتره ، آوستريا، حتى پروسيا كبى دولتلردە آرتق فرانسەدن قوشقولانيورلر ، لكن اساساً او انقلاب سببيله دكل ، بلكه فرانسزلرك بلچيقايه ، هولاندايه ، حاصلى حدوددن خارجه كوز ديكدكارى ايچون قوشقولانيورلردى .

طبيعيدركه او دور تهيجده بو معظمات امور ايله بتون اهالى ، بتون اركان اختلال مشغول ايديلر. رأيلر مختلف ايدى ، مثلا (روبسپير) محاربەنك عليهندە ايدى ، (بريسو) ايسه شوق ايله طرفدارى ايدى ؛ (دانتون) بر معتاد نه كاملاً عليهندە ، نەدە او قدر لهندەايدى، حربدن قورقمايوردى ، فقط حرب ملابسەسيله قوهٔ اجرائيەنك اتخاذ ايدەجكى مسلكدن محترز ايدى ، قرالدن ، حكومتدن ، ناظرلردن امين دكل ايدى ؛ ۱۶ كانون اولدە (ژاقوبن) لردە بومسئلەيه دائر پارلاق بر نطق ايراد ايلەمشدى .

مع الاسف (روبسپير) ك عكسى اولەرق (دانتون)

هیچ نطقلرنی یازماز ، صاقلاماز ، حتی صاقلاتمازدی ، زمانه‌نك اوراق حوادثنی یاریم، یاکلش نه ضبط ایده بیلدیلرسه اوخطبه‌لردن اخلافه آنجق او پارچه‌لر قالدی . او پارچه‌لرکه هر حاله رغماً پك قیمتداردر .

محاربه‌یه دائر بو نطق مشهورنده (دانتون) دییورکه :

شاید مسئله نتیجه‌ده محاربه ایده‌جکمی‌یز ؟ ایتمه‌یه‌جکمی‌یز ؟ بیلمکدن عبارت اوله‌یدی ، أوت ، حرب بورولری چاله‌جقدر ، أوت ، بدقهار حریت او مستبدلری برر برر دوشوره‌جکدر ، دیردم لکن مسئله او دکلدر ، مسئله ، افندیلر ، نه زمان محاربه‌یه کیریشه‌جکز ، بیلمکدر ، هر طرفی موازنه ایتدکدن صوکره موقعمزی نظر محاکمه‌یه آلملی ، علی الخصوص بزه تکلیف حرب ایله‌ین قوهٔ اجرائیه‌مزك مقصدلرینی حادثهٔ امعاندن کچیرملی دکلمی‌یز ؟

هر حرب عمومیدن استفاده ایدرك، اوجه‌ده سویله‌دیکم کبی. بر آن اول صورةً بز انکلتره قانون اساسیسنی، لکن حقیقتده استانبول حکومتنی ویرمك امیدینی بسله‌ین بر کروه اشخاصه قارشی متیقظ طاورانملی‌یز [۱] ایسترم‌که محاربه ایتملی‌یز ، بزه حرب لازمدر ، لکن اوندن اول محاربه‌دن توقی ایده‌بیلمك وسائطنه کاملاً مراجعت ایلمه‌مك اقتضا ایتزمی‌ی ؟ فرانسه‌یه اوروپاجه مستحق اولدیغی موقع ممتازی استحصال ایتمك ایچون

---

[1] Nous donner la constitution ang . laise, dans l'espérance de nous denner bientôt le gouvernement de Constantinople.
Aulard : Etudes et Leçons t : 4 p 179

یگانه چاره اعلان حربدر ، دینن بو ناظرلر نظر ملتده حسن نتیجه مشکوك اولدقلرینی ناصل حس ایتمه‌دیلر ؟

(دانتون) ك بو مطالعه‌لری مصیب ایدی ، چونکه سرایك وقرالك اعلان حربدن اومدقلری بلای اختلالدن قورتولمق ایدی. قوهٔ اجرائیه‌ده بو فکره طبیعتیله خدمت ایله‌یوردی ، اغلب احتماله کوره، فرانسه مغلوب اولونجه، ارتجاع طبیعی ایدی، استبدادیکیدن عودت ایده‌جکدی،

(دانتون) بویله اولدیغنی بیلدیکی حالده محاربه‌یه مخالفت ایتمه‌یوردی، چونکه ملت اساساً حرب ایسته‌یوردی، انجق (دانتون) بو حربی قرالك دکل ، فرانسه‌نك منافعنه یاپمق، او آرزوی ملی‌یی ازصورتله یرینه کتیرمك ایسته‌یوردی .

حقیقی بر حکومت آدمی بر مراد عمومی‌یه نه‌صورتله اولورسه اولسون مقاومت ایتمز ، ایدرسه اهمیتدن ، حکمدن ساقط اولور ، نفوذدن دوشر ، فقط او جریانی معقول بر محوره صوقمق ایچون چالیشیر ، (دانتون) ك بو مسئله‌ده یاپمق ایسته‌دیکی کبی یاپار ؛ مادامکه ملت محاربه ایسته‌یور ، محاربه اولسون ، لکن مقبول بر طرزده اولسون .

ایشته افراط ایله، آزغینلقله اشتهار ایدن بو فرزند اختلال حقیقتده بو درجه متنبه ، حتی فکراً معتدل ،

ملايم ایدی . او شدت بر واسطه ، فقط بو اعتدال بر منتها ، بر مقصود ایدی .

مثلا مجلس بلدی یه یرلەشدیکی وقت (دانتون) لك سویلەدیکی نطقه دقت بیورلسون، صورةً، لفظاً افراطك سیرةً ، معنیً اعتدال ایلەاو درجه تألیفی بیوك برمهارت دکلیدر ؟

قانون اساسی یی مدافعه ایتمك ایچون اهالی بنی انتخاب ایلەدی، فقط او قانونك تطبیقنه ممانعت ایدنلره قارشی افکارم نەاولورسه اولسون ، علناً بیان ایدرم که بو وظیفەیی آنجق احکام قانونیه یه توسل ایدرکدن ایفا ایلیەجکم ، ملتی صرف اوصورتله مدافعه، اعدای ملتی ینه اویلەجه امحا ایدەجکم .

(دانتون) لك نطقلری اسلوبجه اکثریا بیوك بر مزیتی حائز دکل ، انجق معنیً قیمتداردر. ذاتاً اوخطیب عوامك قدرتی اساساً فکرنده ، اوضاعنده ، سوزنده ، حاصلی شخص اعتباریله صورت وسیرتنده ایدی ، مثلا ینه او خطبەنك نهایتنده تهیجه کلەرك (دانتون) شو سوزلری سویلەمشدی :

حیاتمی کاملاً بو ملته وقف ایلەدم، بو ملته آرتق کیمسه تعرض ایدەمیەجکدر، کیمسه اویله قولای قولای اهانت ایلەیەمیەجکدر. بوملت که شاید علیهنده تشکیل ایلەنکاری اتفاقدن واز کچمزلرسه بتون او ظالمه یریوزینی تمیزلەیەجکدر . ایشته بو ملتك حیاتنی ، حقوقنی مدافعه ایتمك ایچون لازمسه فدای جان ایدەجکم، چونکه

املارم اعتلاسنه، اقبالنه معطوفدر • چونکه اونلره لایق یالکز اودر ، اوکه شجاعتیله، کمالاتیله ابدیدر .

شمدی بر کره او عظیم جثه • او مهیب چهره • او صوت بلند • حاصلی او حشمت • برده او موقع کوز اوکنه کتیرلسون ؛ بو سوزلرك او خلقه مرتبهٔ تأثیری، (دانتون)ك نفوذ واهمیتی انجق او زمان آکلاشیلیر.. او دورك وقعه نویسلرندن بری دییورکه :

(دانتون) او معروف صدای صاعقه انکیزیله ، او وضع دلیرانه‌سیله حقوق ملتی مدافعه ایتمك ایچون لازمسه فدای جان ایده‌جکم ، سوزلرینی سویله‌دیکی وقت حضاردن پك آتشین آلقیشلره مظهر اولدی . سامعیندن بری طایانامادی ، یا بز ، بزده سنکله برابر فدای جان ایده‌جکز ، دییه باغیردی ، حتی اعضای مجلسدن بری بویله مذاکراته قاریشدقلری ایچون اصوله رعایةً سامعینك توبیخ ایدلمسنی ایسته‌دی ، فقط خلط ایتدی، چونکه هر جهتدن بوحالرله تقبیح اولوندی .

ایشته بتون بو منظره هر درلو صفحاتیله، دقائقیله تجسم ایتدیریلنجه‌درکه (دانتون) ناصل او محیط عوامه حلول ایله‌دی ؟ نه صورتله درجه درجه یوکسه‌لدی ؟ فکرلرینی کرك آشاغی ، کرك یوقاری نه وجه ایله القا ایله مکه باشلادی ؟ نهایت نه سببه مبنی چوق کچمه‌دن اختلالك بر قطب محتشمی اوله‌رق پارلادی، لکن پارلانجه‌ده بالضروره

اغراض كونا كونه ، افترالره ، حسدلره آماج كسلدی.. سونديرلدی؟ بو خفايا هپ كشف اولونور .

قانون طبيعت بويله در. ناصرالدين شاهك ديديكی كبی:

ساقیٔ روز ازل يك جرعهٔ بر خاك ريخت ؛
تاك شد؛ انكور شد ؛ می شد، نصيب يار شده ..

آنجق بو رجال اختلاله اوانشعالاردن ، اوتعاليلردن صوكره ياره بدل دار آغاجی نصيب اوليور .

(دانتون) مجلس بلديده من حيث المجموع اوچنجی درجه ده بر مأمور ايدی ، او قدر بيوك بر اهميتی حائز دكلدی ، اويله ايكن بالخاصه طلاقت وخطابتيله حين حاجتده آمرلرينی، رئيس مجلسی، مدعیٔ عموميی معارضلره قارشی متجلدانه مدافعه ايله دی .

« اعدای ملت حريته تعرض ايتمكه جسارت ايده مه دكاری ايچون حريتك مدافعلرينه متصل هجوم ايله يورلر .»

ديدی .

لكن كرك مجلس بلديده ؛ كرك (ژاقوبن) لرده اوزمان الك زياده ارباب اعتدال حكم سوردكاری ايچون (دانتون) مفرط، عوامپرست عد ايديله رك هپ كولكه ده براقيليوردی؛ سرايك، قرالك عليهنه پك شدتله يوريديكی ايچونده مؤاخذه ايديليوردی. فی الحقيقه اوده بر آرالق

قرالیچه‌نك فرانسه‌دن چیقارلمسی ، کمال حرمت وامنیتله (ویانه) یه عاده اولنمسی ایچون بر قانون یاپلمسنی بیله طلب ایتمه‌مشمیدی ؟

حتی روایت ایدرلرکه سرای ارکانی بو تجاوزلردن تلاشه دوشرلر ، بر لحظه بر هیئت مفرطهٔ وکلایه امور حکومتی تفویض ایتمك ، داخلیه نظارتی‌ده (دانتون)ه ویرمك ایسترلر . بو شایعه او خطیب عواملك شرفنه نقیصه ویرمکه باشلار ، بر مدت سکوتنه بادی اولور ..

بو حادثه‌یه تلمیح ایدرکندرکه (دانتون) ١٥ مایس ١٧٩٢ ده ، (ژاقوبن) لرده ایراد ایله‌دیکی برخطبه‌ده: « بر زماندر الیم بر سکوت اختیار ایله‌یورم ، تا که بنی اویله حریص جاه بر محرك صانمسونلر » دیر .

بوتاریخلرده محاربه باشلامشدی ، فقط فرانسه ایچون فنا باشلامشدی ، فنا دوام ایدییوردی . برمدت صوکره او (ژیروندن) لرك تشکیل ایله‌دیکی هیئت وکلاده دوشمشدی . آرتق سرایله ، قرال ایله رؤسای اختلالك اولجه عرض ایله‌دیکمز او ائتلاف معروفلری بوزولمشدی . (دانتون) آچیقدن آچیغه قرالك‌ده ، سرایك‌ده علیهنده یورودی ، حزیران ١٧٩٢ ده بر مکتوبندن طولایی (لافایت) ی شدتله تنقید ایله‌مشدی ، عین زمانده قرالی‌ده او صورتله مؤاخذه ایتمشدی

اوقدرکه ۲۰ حزیران عصیاننك بو نطقدن چیقدیغنه حکم ایدرلر .

۲۰ حزیران عصیانی ، او بیکلرجه خلقك مسلحاً سرایه هجـوم ایتملری ، کیرملری، صوکره ینـه اویلهجه مجلس ملی یه کیدرك و کلای معزوله نك تکراراً تعیینی ایسـتهملری معلومدر . بو عصـیان ۱۰ اغسـتوس عصیاننك عادتا پیشروی اولدی : اون آلتنجی (لوئی) ۲۰ حزیرانده یالکز تهدید ، اسـتحفاف ایدلمشـدی ؛ ۱۰ اغستوسده تختدن ایندیرلدی ، توقیف اولوندی .

(دانتون) اوبر عصـیانی یاپمـادیغنی ، یاپمق بیله ایستهمدیکنی ادعا ایلهدی ، بومناسبتلهده مشروع قیاملرك طرفداری اولدیغنی سویلهدی . مشروع قیامدن مقصود نه ایدی ؟ .

۲۰ حزیرانده قرالك بحقِ علیهنـه یوریمك ایچون الده مکمل بر وسیله ، بر سند یوقدی . اهالی یی اویولده تهیجه کتیرمك ایچون بر فرصت ایستردی .

فرانسز حدودندن غالبـانه ایچری طوغری کیرن آوستریا وپروسیا اردولرینك سرداری (برونسـویق) او اثنالرده بر بیاننامه نشر ایلهدی ، بو سایهده عقلنجه اون آلتنجی (لوئی) یی صیانت ایتمك ایستهدی ، پارس اهالیسنی شدتله تهدید قیلدی .

بو بيانامه باشده (دانتون) اولديغی حالده قرالك دشمنلری ایچون اوته‌دن بری بكله‌دكلری فرصت ایدی. ایشته اونلر بو فرصتدن استفاده ایدرك ١٠ اغستوس عصیانی یاپدیلر . .

***

١٠ اغستوس عصیانی فرانسه انقلاب كبیرینك بر دورهٔ غراسیدر ، قسماً سهناك اولسه بیله ینه بر دورهٔ غراسیدر ، چونكه قراللغك سقوطی ، حكومت عواملك ایلك انفلاقی دیمكدر .

شاعرك :

یسرالمرء عن ذهب اللیالی
وكان ذها بهن له ذهابا

دییه وصف ایله‌دیكی لیال خسراندن برینك سحرنده ایدی . — هیچ

اویله كیجه‌نك خیر اومولوری سحرندن ؟

(تویلری) سراینده قرالك قیز قاردشی مادام (ئه‌لیزابت) قفسی قالدیرمشدی، (ماری أنتوانت)ه : همشیره ، كلكنز ، طلوع سحری كوریكنز » دیدی ، قرالیچه برصباح لطیف صیفك اوینبه سماسنده حكومت ملوكانه‌نك صوك طلوعنی تماشا ایله‌دی . قرال اویومغه كیده‌جكنی سویله‌دی . . عین زمانده (دانتون) دائرهٔ

بادیه‌یی ید ضبطنه کچیرییور، ١٠ اغستوس عصیانی ایقاع ایله‌یوردی .

عمومیتله مورخلر بو عصیانی او خطیب عوامك یاپدیغنی سویلرلر ، حقیقتده او اولماسه‌یدی، ینه وعصیان اوله‌جقدی . (دانتون) او حرکتی وجوده کتیرن کتله‌ افرادك بر جزئی ایدی .

١٧٨٩ اختلالنی کیم یاپدی ، (نه کر) ؟ می یا (میرابو) می ؟ (١٨٣٠) ی (لوئی فلیب) می ؟ (١٨٤٨) ی (له‌دروولن) می ، خلاصه (١٨٧٠) ی (غامبه‌تا) می؟. خایر، بتون او رجال انجق اواختلاللری یاپانلرك بری ، برر رکنی ایدیلر .

(دانتون) ١٠ آغستوس عصیانك حقیقی بر مروجی نهایت بر صانعی اولدی، چونکه، عرض ایتدیکمز وجه ایله بالخاصه محاربه باشلایه‌لیدن ، خصوصیله اویله فنا بر طرزده دوام ایده‌لیدن بری وطنك سلامتی ایچون قرالك خلع ایدلمسنه ، حکومتك دکیشدیرلمسنه طرفدار ایدی . بو فکرینی رجال سائرهٔ اختلاله قبول ایتدیرمك ایچون نه لازمسه یاپییوردی، دیکر جهتدن کیزلی وعیان هر درلو واسطه‌لرله‌ده افکار عامه‌یی اویوله سوق ایله‌یوردی .

٢٥ تموزده مجلس ملی بتون شعبه‌لرك دائمی صورتده اجتماعلرینی تحت قراره آلمشدی . بو شعبه‌لردن

یری ، (پالەرووایال) پك مهم ایدی . (دانتون) بو شعبەدن ایدی .

ایشتە ۳۰ تموزده او خطیب عوامك القـا آتیله او شعبه حقوق سیاسیەیی علی الاطلاق بتون فرانسزلره بخش ایلەدی ، زنکین ، فقیر ، اعالیـدن ، اعادیدن کافهٔ افراد ملتی وطنی مدافعەیه دعوت ایلەدی .

صورتده بسیط کورونن بو معامله حقیقتده بیوك بر اهمیتی حائز ایدی ، رأی عام اصولنك فرانسەده تأسسی ، انقلاب کبیرك حاکمیت عامەیه طوغری الك درین توجهی دیمکدی .

بو حادثەیه بناءً درکه ۱۰ اغسـتوس عصیانی یالکز اون آلتنجی (لوئی) یی تختندن ایندیرمش اولمادی ، انقلاب کبیره بیوك بر خطوه دها آتدیرەرق فرانسەیی حکومت عوامەده سوق ایلەدی .

(دانتون) ك بو معاملەدن مقصودی بر یاندن تاریخ ملی یه تأثیر کلیسـنه قائل اولدیغی او حکم انقلابی اجرا ایلەمکدی ، لکن بر یاندنده شمدی یه قدر استخفاف ، حتی (۱۷۹۱) قانون اساسیلەده استحقار اولنان عوام ناسی افکارینه ، آمالنه قازانمقدی .

ینه (پالەرووایال) ، عین شعبهٔ اختلالدرکه موکب ملی یه مخصوص ارکان حربیه هیئتنك طاغلمسـنی مجلس

ملیـدن طلب ایله‌دی ، اون آلتنجی (لوئی) نك تختنی باشـقه بر ضربهٔ تزلزله اوغراتدی . چونکه موکب ملی قرالك یکانه محافظی ایدی .

(دانتون) قراللغك سقوطنه ، ١٠ اغستوس حرکت عصیانیه‌سـنه دائر بتون بو استحضـاراتك عادتا روحی ایدی .

فقط یوقاریده نقل ایتدیکمز بر حادثهٔ معروفه واقع اولمایه‌یدی بو تدارکاتك او درجه تأثیری اولمازدی ، او عصیان اویله قولایلقله حصوله کلمزدی .

لهستان تقسیمی کبی بعض خفی اندیشه‌لره مبنی فرانسه‌یه پك یاریم ، یا کلیش بر آرزو ایله هجوم ایدن پروسـیا و آوستریا اردولرینك سرداری (برونسویك) فرانسز مهاجرین اصالتنك تلقیناتیله انقلاب کبیر حکومتنی هیـچ حکمنده طوتیور ، سهولتله مغلوب ، محکوم ایله‌مکی امید ایدییوردی ، ایشته ینه او سـائقه ، بو امید ایله بتون فرانسزلره ، بالخاصه پارس اهالیسنه خطاباً حدوددن بر بیاننامه نشر ایله‌دی . بو بیاننامه معلومدر . تاریخلرده مسطوردر .

او زمان فرانسـه‌ده بولونه‌رق حادثاتی کونی کونه ثبت ایدن بر آمریقا سفیری بو وثیقه‌یی شویله خلاصه ایلر :

هپکز علیهمه دونکز ، چونکه هپکزك علیهکزده‌یم شدتله مقاومت ایدیکز ، زیرا آرتق باشقه امیدیکز یوقدر .

فی‌الحقیقه بویله ایدی ، دکل ساده ارکان اختلال ، حتی انقلابه الك معتدل بر طرزده اشتراك ایدن بتون فرانسزلر ایچون بو دشمنه قارشی متحداً ، جانسپارانه مدافعهٔ نفس ایله‌مکدن باشقه بر چارهٔ نجات اوله‌مازدی . او بیاننامه او مرتبه قاطع ، قهار ایدی ، اویله غافلانه ، ابلهانه یازلمشدی ، صورتده قرالی ، قرال خاندانی‌صیانت ایدییور ، حقیقتده محو ایله‌یوردی .

آرتق اعدای وطنله بو درجه علناً توحید آمال ایله‌دکدن صوکره او سلطنت بقا بوله‌مازدی ، او تخت‌قائم اوله‌مازدی . اوته‌دن بری جمهوریتی اوزله‌ین (فوندورسه) بو بیاناتی کوریر کورمز : « اوح ! قورتولدق » دیمشدی .

۳ اغستوسده ینه (دانتون) لك تحریکیله مجلس بلدی رئیسی (پەتیون) قرق‌سکز شعبهٔ اختلالك امضالادیغی بر محضر ایله مجلس ملیدن اون آلتنجی (لوئی) نك خلعنی ایسته‌دی .

رؤسای عصیانه بو جسارتی ویرن شوایدی که یاردیملرینه مارسیلیادن آلتی یوز وطنپرور کلمشلردی . اونلر پارس

خلقیله برابر اوشورشی ایقـاع ایله‌مکه ، قراله ، سرایه هجوم ایتمکه مهیا ایدیلر .

(دانتون) بو حاضرلقلردن صـوکره بر مدتجك غیوبت قیلدی، مملکتنه کیتدی. بالآخره تحت محاکمه‌یه آلندیغی زمان محکمهٔ اختلالده بو غیبوبتی ایضاح ایچون دیدی که :

١٠ اغستوس عصیانی حاضرلادمدی ، صوکره بر لحظه مملکتمه کیتدمدی ، بر فرزند مشفقم ، نه اولور نه اولماز ، والده‌مه وداع ایتمك ، ایشلریمی یولنه قویمق ایسته‌دم. شاهدلر واردر ، بنی اوراده کوردیلر ..

بو حرکت (دانتون) ك هم نجـابت قلبنه ، هم ده اعتدال دمنه ، شجاعت فکریه‌سنه دلالت ایلر ، چونکه ١٠ اغستوس عصیاننك نه‌یه منجر اوله‌جغی اوقدر معلوم دکلدی ، قرال طرفـدارلری موفقیت قریبـه‌لرندن ، اختلالی‌ده ، ارکان اختلالی‌ده یقینده ازه‌جکلرندن ، محو ایده‌جکلرندن علناً بحث ایله‌یورلردی .

مجلس ملی نه یاپاجغنی بیلمه‌یوردی ، قرالی خلع ایتمکه جسـارت ایده‌مه‌یوردی ، قانون اسـاسی اون آلتنجی (لوئی) نك انخلاعنه سببیت ویرن حالاتی یازییوردی ، فقط اونلرك ایچنده فرانسـه‌نك دشمنلریله مناسـباتده بولونمش اولمق کیفیتی یوقدی .

حاصلی، رؤسای اختلالك اللرنده قرالدن قورتولمق، وطنی تهلکه‌دن قورتارمق ایچون بویله برعصیانه توسل ایتمکدن باشقه چاره قالمامشدی .

(دانتون) مملکتندن کلیر، کلمز عصیان علناً باشلادی، نه صورتله وقوعه کلدی ، معروفدر : ۹ اغستوسده عموم شعبه‌لر مجلس مشروع بلدینك یرینه قائم اولمق، اووظیفه‌یی درعهده ایله‌مك اوزره اوچ مرخص تعیین ایتدیلر ، اونلرده کیتدیلر ، او موقعه کچدیلر ، مجلس سابقدن یالکز رئیس ایله مدعی عمومی‌یی ، برده مدعی عمومی معاونی (دانتون) ی آلیقویدیلر .

ایرتسی کونی ۱۰ اغستوسده غوغا باشلادی ، اون آلتنجی (لوئی) مجلس ملی‌یه عائله‌سیله برابر التجا ایله‌دی ، عصات جبراً (توئیلری) سرایینه کیردیلر ، قرالك مدافعلرینی اولدیردیلر .

مجلس تضییق اهالی ایله حکمدارك خلعنی دکلسه‌ده تأجیل سلطنتی تحت قراره آلمغه مجبور اولدی ، هنوز جمهوریتدن بحث اولونمادی ، غالبلر بوقرار ایله اکتفا قیلدیلر، ظفرلرینك ثمره‌لرینی اقتطافه باشلادیلر .. مجلس بلدی کاملاً عاصیلرك النه کچدی ، حکمنی کیف مایشا اجرایه قویولدی . .

* * *

اغستوس عصياننده (دانتون) نه یاپدی ؟ نه ایش کوردی ؟ چونکه او تاریخدن اعتباراً بر اهمیت عظمی قازاندی ، آتیـده غرض ایده‌جکمز وجـه ایله مجلس ملیجـه عدلیه نظـارتنده ، فقط برنوع باش وکیللك طرزنده عدلیه نظارتنه رفع اولوندی .

بالآخره محکمـهٔ اختلالك حضـورنده جمهوریته خدمتنی ، او صورتله‌ده معصومیتنی اثبات ایتمك ایسترکن ١٠ اغستوس لیلهٔ عصیاننه دائر (دانتون) دیدی که :

— او کیجه اصلا اویومادمدی. مجلس بلدینك مدعیٔ عمومی معاونی ایدم ، لکن (قورده‌لیه) لرك محفلنده بولونیوردم ، مجلس بلدینك بزه کوندردیکی ناظر (فلاوی‌یر) ه ناقوس عصیانی چالمق اوزره اولدیغمزی سویله‌دم ، بتون بوحرکتلری ترتیب ، زمان هجومی تعیین ایله‌دکدن صوکره بر عسکر کبی بر یاتاغـه البسـه‌مله اوزاندم ، بنی وقوعاتدن خبردار ایتدرینی‌ده آدملریمه تنبیه ایله‌دم . ساعت برده قالقدم ، دیشاری چیقدم ، مجلس بلدی ایدیٔ عصیانه کچمشـدی . (ماندا) نك علیهنده اعدام قرارینی ویردیردم ، چونکه اهالی‌یه قارشی سلاح آتمق امرینی عسکرلرینه ویرن اوایدی .

(ماندا) موکب ملینـك عمومی قوماندانی ایدی ، او اثنالرده‌دائرهٔ‌بلدیه‌ده‌کی حجرهٔ‌مخصوصه‌سنده‌بولونیوردی ، فی‌الحقیقه (دانتون) اودائره‌یه کلدکدن‌صوکره اوطه‌سنه کیدرك (ماندا) یی یاقه‌سندن یاقالامش ، حضور مجلسه

کتیرمشدی. عاصیلری آرقه‌لرندن اورمق امرینی ویردیکی ثابت اولدیغی ایچون مجلس بو ضابطی حبسخانه‌یه کوندرییوردی . لکن دها دائرهٔ بلدیه‌دن چیقارکن بر شخص مجهول قتل ایله‌دی ..

بیانات سالفه‌سندن اکلاشلدیغی اوزره بو امر قتلی ویرن ، اغلب احتمال ، (دانتون) ایدی ، چونکه (دانتون) بو صورتله موکب ملی‌یی رئیسسز براقمق ، صرایک مقاومتنی آلت اوست ایتمک ایسته‌یوردی .

خلاصه ۱۰ اغستوس عصیانده (دانتون) شو خدمتلری ایفا ایله‌دی : اولا ، (پاله‌رووایال) شعبه‌سنده رأی عام اصولنی موقع تطبیقه قویدیردی ، ثانیاً مارسیلیا طابورینی (قورده‌لیه) لرك محفلنه نقل ایتدیرنلرك بری اولدی ، ثالثاً لیلهٔ عصیانده عاصیلرله برابر مجلس بلدیه‌ده بولوندی ، رابعاً ایکی مرخصلرله برلکده تشکیلات جدیده‌یه چالیشدی ، خامساً قرالك رئیس محافظینی الیله توقیف قیلدی .

فی‌الحقیقه ، دیدیکمز کبی ، یکانه صانعی او اولمادی ، چونکه او اولماسه‌یدی او سلطنت ینه او یله‌جه دوریله‌جکدی ، لکن دینیله‌مزمی که (دانتون) او عقل سلیمیله ایشه قاریشمامش اولسه‌یدی ، بو اختلال دها مشوش ، دها شدید ، دها خونین اوله بیلیردی . ایشته بو سببه مبنی‌در که

اكثر مورخلر ١٠ اغستوسی یاپان اودر ، دیرلر .

بویله اولدیغنه بیوك بر دلیل ده (توئیلری) نك ضبطنی متعاقب ، مجلس ملینك (دانتون) ی افكارعامه یه و تاریخه او مظفریت عامه نك برمجاهدی صفتیله كوسترەرك عدلیه نظارتنه تعیین ایتمسیدر .

قرالك سقوطندن صوكره مجلس ملی یكی برشورای امتك اجتماعنی تحت قراره آلمشدی، موقتاً آلتی ناظردن مركب اولمق اوزره بر قوۀ اجرائیه تشكیل ایله مشدی . بو ناظرلرك ایلك انتخاب ایدیلنی بر نوع رئیس وكلا اوله جقدی . اوده ، كوردك، عدلیه ناظری (دانتون) اولدی .

بو انتخاب غریب ایدی ، چونكه او زمانه قدر هركس بوخطیب عوامك علیهنده ایدی . مثلا یوقاریده نقل ایتدك ، مدعی عمومی معاونلكنه اثنای تعیننده (قوندورسه) نه دیمشدی ؟ فقط بوسفر اوده تبدیل فكر ایله مشدی، بوتحولنه دائر خاطرات حیاتنده بالآخره شو مطالعه لری بسط أیله دی :

(دانتون)ك عدلیه ناظری اولمسی ایچون رأی ویردیكمدن دولایی بی مؤاخذه ایله دیلر . نه ایچون بویله یاپدم ؟ اولاهیئت وكلاده تحت سلطنتی دەویرن برخلقك اعتمادینی قازانمش بر آدمك وجودی لازمدی . بر آدم كه مفید ، مشعشع ولابد بر اختلالك

اوحقر واسطه‌لرینی، آلتلرینی نفوذ کلیسیله، اداره‌ایده‌بیلملیدی. بر آدم که قوهٔ نطقیه‌سیله ، ادراکیله ، اخلاقیله نظارته کسب لیاقت ایله‌ملیدی، مجلس ملی ایله مناسباته. مذکراته کیریشه‌بیلملیدی، یالکز (دانتون) بتون بو مزایایی حائز ایدی . بو انتخابی تنسیب ایله‌دم ، ایله‌دیکمده‌ده هیچ ندامت ایتمه‌دم .

احتمالدر ، (دانتون) افکار اهالی‌یه لزومندن فضله بر تمایل کوستردی ، امور حکومتده خلقك آرزولرینه پك زیاده اتباع ایله‌دی . فقط بر دورهٔ ختلده عامه‌یی اداره ایتمك ایچون اونکله برابر، او واسطه ایله حرکت ایتمك قوانینی قورتاره‌بیلمك ایچون یکانه واسطه‌در ، قاعده‌سنی قبول ایتمیه‌در . او فرقه‌لر که بویله زمانلرده خلقدن آیریلیرلر ، عاقبت فنایه محکوم اولورلر ، فقط فنا بولورکن ماتی‌ده افنا ایدرلر . »

(دانتون) ی او زمانه قدر پك چوق سومه‌ین بو مجلسده اکثریت کلیه بو فکرده ایدی . بو انتخاب ایله او مجلس بریاندن اساساً اوعصیانك علیهنده اولدیغی حالده آرتق عاصیلره بر جبهه کوسترمك ، بر یاندن‌ده دشمن وطنه قارشی معتدل ، متفق بتون وطنپرورلرك متحد اولدقلرینی اوروپایه آکلاتمق ایسته‌یوردی .

شو جهتی‌ده علاوه ایتملی‌یز که (دانتون) ك اویله بالفرض (مارا) کبی کلیشی کوزل بر محترص عوامپرست دکل ، فقط حقیقی بر حکومت آدمی اولدیغی یاواش یاواش آکلاشلمغه باشلامشدی . بو حالده او تعیینه چوق یاردیم ایله‌دی .

روايت ايدرلركه ١١ آغستوسده (قاميل دهمولن)، (فابر دهغلانتن)، او سعادت و مصيبت آرقاداشلری علی السحر كيتديلر، اوبقودن اوياندیرهرق (دانتون)ه عدليه نظارتنه تعيين اولونديغنی خبر ويرديلر، (فابر): بنی مطلق مكتوبجی ياپه‌جقسك، ديدی، (قاميل): بنیده مهردار، ديیوردی، لكن (دانتون) دها اويقو سرسمی ايدی، نظارته تعيين ايدلديكمدن امينميسكز؟ ديیه صوريیوردی، اونلرده: اوت، ديديلر. (دانتون)ك بويله‌جه اقبالنه اشتراك ايدن بو دوستلری ادبارنده‌ده تا ميدان سياسته قدر همراهلری اولديلر.

(دانتون) رياست حكومته كچر كچمز مجلس مليِنك اواعتمادينه، اوامیدينه لايق اولديغنی اقواليله‌ده، افعاليله‌ده اثبات ايله‌دی. بو مجلسی كرك هيئت بلديه‌يه، كرك عوامه‌قارشی قولاً وفعلاً مدافعه ايتدی. ١١ آغستوسده رفقاسيله برابر حضور مجلسه چيقديغی زمان علی الخصوص تحليف اولونوركن شو سوزلری سويله‌مشدی:

فرانسز ملتی استبداددن يوريله‌رق بر انقلاب ياپمشدی، فقط عالی جناب اولديغی ايچون مستبدلرله اوزلاشمشدی، ماضی‌يی اونوتمشدی، شمدی تجربه كوستردی، او ظلمهٔ امتدن خير بكلمك عبثدر. ملت حقوقنی استرداده قرار ويردی، فقط احكام عدالت باشلاديغی زمان انتقام عامه طورمتی كركدر. حضور مجلسده تعهد ايدرم كه بو محيطك اركانی حمايه ايلمك اساس وظيفه‌مدر، اونلرك اوكنده يورويه‌جكم، حياتلرندن مسؤل بنم.

ذاتاً مجلسكده (دانتون) دن بكلهديكي اساساً بو خدمت دكلميدى ؟

(دانتون) موقع اقتداره صعود ايتمكله اختلالك اهميتنى اصلا انكار ايلهمهيوردى ، قدرت عامهيى هيچ بر صورتله استخفاف ايتمهيوردى ، بالعكس يالكز نطقلرنده دكل ، كافهٔ حركاتنده اوقواعد اساسيهٔ سياستنه حرفياً رعايت قيليوردى .

١٩ آغستوسده محكمهلره بر عموم كوندرمشدى ، بر عموم كه بر نوع دستور سياسى ايدى ، (دانتون) بتون حياتنده اودستوره صداقت كوستردى ، نه احتراص ايله ، نه ده باشقه بر سائقه ايله اويله بر خط حركتدن هيچ بر زمان آيرلمادى ، ايشته بو سرور رجالك ، رجال اختلالك اك بيوك فضيلتى ، بو خصلتى ، بو ثباتيدر .

او ذكر ايتديكمز عمومه شو سوزلرله باشلايوردى :

بو مقامهٔ ملتك رأى شان آوريله ايردم ، (توئيلرى) قصرينك حفرهٔ تخريبندن كيردم . طوپ ، تفك عامه ايچون الك صوك استنادكاه عدل وحق اولدى . بنى دائما ١٧٨٩ ده ١٤ تموز و ١٧٩٢ ده اون اغستوس اختلاللرينى ياپان محفل مخصوصك رئيسى اولهرق بولهجقسكز . محكمهلر بيلسونلر كه دائما عين آدمم ، دائما عين فكرلرك ، عين املرك خادمىيم . او افكار و آمالده نهدر ؟ حريت سياسيه ، حريت شخصيه ، قوانينى صيانت ، آسايش عمومى ، وحدت واتحاد ، عظمت حكومت ، رفاهيت اهالى ، مساوات حقوق وسعادت ، يوقسه اومحال مساوات املاك واموال دكل ...

بو بيـاناتك اهميتى جهت جهت ايدى .. اولا بر ناظرك آغزندن اومرتبه اختلالپرورانه سوزلر ايشيتمك خارق العاده ايدى ، زمانمزده بيله اولسه خارق العـاده كورونوردى ، مسند حكومته كچدكدن صكره ينه او صورتله حركت ايده بيلمك پارلاق ايدى . ثانياً (دانتون) ك بويله جه مجملاً بسط ايلديكى فكرلر بتون انقلاب كبيرك دستور اساسيسى ايدى .

معلومدركه فكر اشـتراك ، يعنى املاك واموالجـه مساوات حقوق فرانسـه ده بر مدت صوكره مشـهور (بابوف) ايله باشلامشدى ، اختلال و رجال اختلاله بو فكره دائما معارض اولديلر .. (دانتون) بو دستور سياسنده اوعقدهٔ استقبالى ده كوريور وحل ايله يوردى .

بويله دغدغه ايله ، طوپ ، تفك ، شورش ، عصيان ايله مقام حكومته صعود ايدن برصاحب سياست اوموقعده آز بر مـدت ، تقريبـاً ايكى آى قدر قالدى ، لكن ملكنه ، ملتنه جداً خدمت ايتدى ، آز زمان ايچنـده چـوق ايش كوردى ، ابن كمالك سـليم اول ايچـون ديديكى كبى .

شمس عصر ايدى ، عصرده شمسك
ظلى ممدود اولور ، زمانى قصير

بوزمان قصيرده (دانتون) ك باشليجه اجرا آتى

نەدر؟ نەدرجەپارلاقدر. آشاغیدە کورەجکمز ،مع الاسف او اجرا آت غرا مدهش بر لکەیی حاویدرکە اودەاو مشهور اولدیغی قدر چرکین ، مستکره ایلول قتالیدر .

بلك چوق مورخلر بوقتال فجیعەیی ، (دانتون)ك حیات عمومیەسندە بر شین اولەرق کوستریرلر ، لکن بعض متأخرین وثائقە استناداً بو فجایعدن او حکومت آدمنك معصومیتنی اثبات ایلەیورلر .

⁂

فرانسە قراللرینك، خصوصیلە (بوربون) خاندانك علامت مخصوصەلری زانباق چیچکی ایدی . سرایك ، نظارتلرك ، دوائرك بتون اثاثندە ، اشیاسندە بوچیچکك رسملری بولونوردی .

(دانتون) عدلیە نظارتندەکی مقام مخصوصنە اوطوریر اوطورماز دیواردەکی آصما ساعتك زانباق شکلندەکی یلقوانی بر ضربە ایلە قیریویردی ، اویلە چوجقجە، لکن سرد بر حرکتدە بولوندی،. مورخلردن بری دییورکە (روبسپیر) اولەیدی، سادەجە اویلقوانی منتظماً سوکدیریر، بر طرفە قویدیریردی. ایشتە بوایکی فطرتك آرالرندە بویلە بر فرق موجود ایدی .

(دانتون) صاف ، لکن ، طبعاً شدید ایدی ، شدت مزاجنی صاقلاماز، صاقلامغە حاجت کورمزایدی،

نطقاً صاعقه انگيز ايدى ، فقط بالآخره فكراً اعتدال گوسترير ، او صاعقه‌لرك تأثيرينى ازاله‌يه چاليشيردى ، دهشت كلامنى اطوار مدهشه‌سيله آرتيريردى ، سياجه (ميرابو) دن دها مهيب ، عاميانه مهيب ايدى . قسماً بر (بولدوق) كوپكنى ، قسماً ارسلانى آنديريردى .

(دانتون) ايچون ، مورخ مشهور (صورل) : « ايشته آدم بويله اولور » ديور ، (ميشله) ايسه : « نه علوى بر دساس ! » ديمكه قدر واريور ، فقط حقيقتده حيله ، دسيسه نه‌در ؟ بيلمه‌ين بر آدم وارسه اوده (دانتون) در . (دانتون) كه طمارلرينه قدر صميميتله ، صفوتله ممزوجدر ، حدتنده ، محبتنده ، مرحمتنده ، وحشتنده ، هپ صميمى ، هپ صافدر . اوت ، حياتى سور ، فقط اويله سوركه اوسودا ايله مماتى بيله هيچه صايار ، اوزون اوزادى‌يه حساب نه‌در ؟ بيلمز ، نفسنى دوشونمز ، نطقلرينى اولچمز ، بى محابا سويلر ، كيندن منزهدر ، قلباً رقيقدر ، غرضه تنزل ايتمز ، كورديكى فنالقلرى اونوتير ، ايتدكلرينه ايسه جاندن متأثر اولور ، حتى بعضاً قان آغلار ، پاره‌يى سوسه‌ده استقامتدن اصلا آيرلماز ، فقط آيريلانلره‌ده او درجه غيظ ايتمز ، اويله ملكيت ادعاسنه قالقيشماز ، انسانلغك ذلت ضروريه‌سنى بيلير .

قفا بیوك، قلب آتشین ایدی،اویله اولدیغی ایچون اختلالی‌ده، وطنی‌ده عین عشق‌ایله مزج ایله‌یور، عین صورتله سویپوردی؛ ایلکلارینه قدر فرانسز ایدی. بر کون وطنی تهلکه‌ده کورونجه قورتارمق ایچون وارلغنی ، حیاتنی ، روحنی وقف ایلر، بعض جهتلرجه مستکره اولسه‌ده ، ایشته بو حرکتیله‌در که بوفرد نظریمزده بیوك ، صوك درجه بیوك . بربر کانی آندیران بو روح او دهشت ونفرت انکیز کوپوکلرك اوستندن پك صاف شراره‌لر صاچار .

(دانتون) طبعاً تنبل ایدی ، لکن حین اقتضاده بر فعالیت خارق‌العاده کوسترمکدن کری قالمازدی . اوزون بر ایشه مقتدر دکلدی ، حتی هیچ بر کمسه‌یه اوزون اوزادی‌یه عداوت بیله‌ایتمزدی، ایده‌مزدی،اویله مغلق ، متعدد مقصدلر تعقیب ایله‌مزدی، معین ، محدود فکرلره مالك ایدی ، ایلول قتالنده یوزلرجه رهبانك امحالرینه کوز یومش اولسه‌ده مذهبجه مساعده پرور ایدی، اودور اختلال واعتسافده ایکنجی دفعه أوله‌نیرکن بر قاتولیك پاپاسك اوکنده دیز چوکمکدن چکنمه‌دی، قورقادی .

(دانتون) ك امل خیالی دشمن وطنه قارشی اتحاد ایدی ، اعتقادنجه جمهوریت بتون فرانسزلری تفرقه‌یه دکل ، اتحاده سوق ایتملیدی . (۱۷۹۳) ده (ژیروندن) لردن ، (۱۷۹٤) ده (روبسپیر) دن کوردیکی غیظ

و کینه عقل ایردیره مدی، صافدللکنك قربانی اولدی .

(١٧٩٢) اغستوسندن اعتباراً برتصور بسلهیوردی، بر اندیشه کوزه تیوردی ، اوده بتون ملتی بر شخص واحد کبی اعدای ملکك اوکنده آیاقلاندیرمق ایدی ، او تنبل ، او محترص ، او شدیدالمزاج (دانتون) محضا بو سائقهٔ حمیت ایله بر قاچ هفته خارق العاده فعال ، معتدل ، مدبر اولدی : خیاله صیغماز براغتشاش ایچنده یوزن بر مملکتی باشدن باشه تنظیمه قالقیشدی، مرادینه ده ایردی .

بر صاحب تدقیقك دیدیکی کبی : حاصلی، بو(دانتون) بر قدرت ، بر قدرت معظمه ایدی .

برقدرت معظمه ایدی، چونکه رجال سائرهٔ اختلالدن ده (روبسپیر) لردن ، (مارا) لردن حقائقه اطلاعیله جدی بر حکومت آدمنه یاراشان سیاست مثمره سیله آیریلیوردی ، بالفرض (روبسپیر) یکی بر دین ، (روسو) دن استفاضه ایله برنوع خرستیانلق ایجاد ایتمك ایسته یوردی ، بوبله بر خیال طبیعی محال ایدی . (دانتون) ملحد ایدی ، یوقاریده کوردك ، محکمهٔ اختلالده : «اقامتکاهم یارین عدمدر» دیمشدی ، ابدیت روحه ایناغایوردی ، لکن ینه عرض ایتدك ، ایکنجی ازدواجنی حضور راهبده عقد ایتدیرمکندنده

چکنمه‌مشدی ، حین حاجتده زمانه‌یه اویغنی بیلیوردی ، حکمنی یوروتمك ایچون عصرینه‌بوترضیه‌لری ویرییوردی .

(روبسپیر) کی ملتك روحنی دکیشدیرمك ادعای واهیسنده‌دکلدی ، بالعکس کلیسانه‌، رهبانه ایلیشمه‌مك فکرنده ایدی ، آنجق ایسته‌یوردی که بو رهبان حکومته قاریشماسونلر ، مملکته فنالق ایتمه‌سونلر ، یالکز وظیفهٔ روحانیه‌لریله اوغراشسونلر ، بالآخره بین‌الخلق معارف انتشار ایدنجه ، افکار اعتلا ایله‌نجه ملت سبیل روحانیسنی بالذات تعیین ایلردی ، شمدیلك اوحسیات دینیه‌یه حرمت کرکدی ، حتی حکومتی کلیسادن آییرمغه قالقیشمق بیله نابهنکام ایدی .

(دانتون) بویله اجتماعاً اولدیغی کبی سیاسة ده معقول ، معتدل ایدی ، صرف بر مسلکه ، بر فکره باغلانمازدی ، عقل و حکمته ، لکن تتبعات تاریخیه ایله تراشیده بر عقل و حکمته اتباع ایدردی ، حکومت عوامه طرافدار ایدی ، فقط بو مقصوده ایرمك ایچون انجق بر خط حرکت بیلیردی ، اوده معارف عمومیه ایدی . افکار عمومیه‌نك پیشروی دکل ، پیروی ایدی ، عامه جمهوریتمی ایسته‌یوردی ؟ اوده انجق او زمان جمهوریت طرفداری ایدی ، مشکلاتی کونی کونه ، یوز کوستردکجه ، لکن مؤثر بر طرزده فصل ایلردی ،

مثلا جمهوریتی فرصت اتخاذ ایدرك اختلالی‌ده ، وطنی‌ده قورتارمغه آتلدی .

برکره پروسیالیلر ، او دشمن خاك پاك وطندن قوغولسون ، دیکر اندیشه‌لر صوکره دوشونیلیر . بو سیاست خارجیه اویله محترصانه، مفرطانه دکل ، بالعکس دور اندیشانه‌در ، مدافعه ، محاربه اویله جانسپارانه‌در ، دهشت انکیزدر . فقط مصالحه‌یه تمایل‌ده موجوددر . (دانتون) ایلك فرصتده پروسیا ایله ، آوستریا ایله ، انکلتره‌ایله مذاکرات صلحیه‌یه کیریشمکدن چکنمه‌دی ، حتی اویله (پریسو) لرك ادعا ایتدکاری وجه ایله اقوام سائره‌نك امور مخصوصه‌سنه قاریشمق سیاست مفرطه‌سنی مجلس ملی‌یه رد ایتدیرن او اولدی .

سیاست داخلیه‌یه کلنجه : هرچه باد آباد نفرتلك اوکنی آلمق ، حسن نیت اصحابی ایله اتفاق ایدرکدن ، هر درلو فدا کارلقلری اختیار ایله‌یه‌رکدن، حین حاجتده هر واسطه‌یه مراجعتله قوی، یکنسق برحکومت تأسیس ایله‌مك ـ برحکومت که اوروپایه واعدای انقلابه جمهوریت طرفدارلرینك بتون متحد اولدقلرینی کوسترسون . ـ بوفکرك انتشاری ایچون‌ده‌بعضاً حقیقتی بیله فدا ایله‌مك احتراصات شخصیه‌یه وطنی ، فقط اویله خیالی ، مبهم بر وطنی دکل ، فقط حقیقی ، مادی بروطنی قارشی‌طوتمق . (دانتون) ك یکانه دوشونجه‌لریدر .

بو دوشونجه‌لره قلبنی ، فکرینی ، روحنی وقف ایله‌دیکی ایچون آرتق بو حکومت آدمی علناً هدف افترا اولسه‌ده مدافعهٔ نفسه وقت بولمایور، خونخوارلقله اتهام اولونیور ، شهرتنی ، شرفنی فدا ایله‌یور ، عفیف ایکن مرتکب اعلان ایدیلیور ، ینه اهمیت ویرمه‌یور ، ایش وجدال آدمی اولدیغی ایچون اطرافنه باقمادن مقصودینی تعقیبه قویولیور .

اوندن اول (میرابو) ده بویله ایدی، اوندن صوکره (غامبه‌تا) ده بویله یایدی، (دانتون) اوبرینه‌ده ، بریکنه‌ده یالکز فکراً ، سیاسةً دکل ، اخلاقاً‌ده بکزر ، هم ده جهت جهت بکزر .

(میرابو) نك زندوستلغی ، معاشقه‌لری ، (صوفی) ایله ماجرالری پك معروفدر، چونکه سفاهت مرتبه‌سنی بولدی ، (غامبه‌تا) نك ده حیاتنده عشق بیوك بر موقع طوتدی ، (دانتون) ایسه هرایکی زوجه‌سنی ده نه حرص ایله سودی ، کوردك و کوره‌جکز .

(میرابو) ابتدای انقلابده افراط کلامیله اشتهار ایله‌دی، حتی مجالس عمومیه‌نك ایلك اجتماعلرنده او مهیج سوزلریله قراللغه، استبداده ایلك ضربه‌لری اویرله شدیردی، لکن بالآخره برنجی مجلس ملیده رجال اختلالك الك متأنیسی، دوربینی ، معتدلی ینه او اولدی .

(غامبه‌تا) ایسه ایکنجی ایمپراطورلقده جمهوریت طرفدارلرینك اك قویولرندن عد اولونیوردی. اوچنجی (ناپولئون) ی دوشورمکه ، ٤ ایلول اختلالنی وقوعه کتیرمکه اك چوق یاردیم ایله‌دی، صوکره مدافعهٔ ملیه‌یی تأسیس وتنظیمده، پروسیالیلره قارشی مقاومتده خارق العاده ایلری کیتدی .

او زمانلر قولاً ، فکراً ، حرکتجه، سیاستجه پك مفرط ایدی ، حتی بو افراطده بر کره (تی‌یر) پك قیزمشدی ده اوخطیب مشهوره علناً «قودورمش بردلی» دیمشدی ، لکن او تاریخدن برقاچ سنه صوکره ایدی، بو قوزغون دلی اولا مجلس مبعوثان رئیسی، ثانیاً رئیس وکلا اولدی ، کرك خارجی وکرك داخلی سیاستلریله رجال حکومتك اك عاقل ، اك مدبر ، اك متأنیلرندن بری اولدیغنی اثبات ایله‌دی ، بو سائقه‌لرله‌ده ارباب افراطك مهلك تعرضلرینه بیله معروض قالدی ، مقام اقتداردن دوشدی ..

(دانتون) ده بویله برمسلك تعقیب ایله‌دی، مسند حکومته عرض ایتدیکمز طرز هیجان انکیزده کچدکدن صوکره وکلای سائره‌یه سوزینی کچیریوردی ، سیاستنی حرفیاً ، همان بلا مذاکره ، عادتا آمرانه قبول ایتدیرییوردی ، بو سیاست دور اندیشانه احتراصدن

منزه ، اعتداله مائل ایدی . او درجه‌ده‌که پروسیالیلری فرانسه‌دن قوغمق، داخلاً براختلال خونینی منع ایله‌مك، حرکات‌عسکریه‌ایله برابر مذاکرات صلحیه‌یی ده نظر اعتباره آلمق ، وحدت حکومتی ، مدافعهٔ ملیه‌یی صیانت ایتمك ایچون شهرته ؛ موقعه وارنجـه‌یه قدر هر فداکارلغی اختیار ایله‌مکدی .

فی الواقع محضـا (دانتون) ك اجتهادیله بو امنیه‌لر حصوله کلدی ، (والمی) موفقیتی بواجتهادلرك محصولی ایدی. او مفرط، اومحترص (دانتون) مغلوب فرانسه‌یی بویله جزئی بر مدت ایچنده غالب قیلدی ، جمهوریتی‌ده، اختلالی‌ده قورتاردی، فقط اسف اولونور، اوندن زیاده فرانسه ایچون اسف اولونورکه نه او پارلاق فکرلر ، نه بو خدمتلر او دورده هیـچ بر فرقهٔ سیاسـیه‌جه کمالیله ادراك ، حقیله تقدیر ایدیله‌مه‌دی. (دانتون) ده یالکز، دائما یالکز قالدی ، نهایت کرك (میرابو) دن ، کرك (غامبه‌تا) دن دها الیم ، پك زیاده الیم برطرزده یاواش یاواش دوشورلدی ، لکن بسبتون دوشمه‌دن اول نه‌لر یاپدی ؟ بر سنه متمادیاً مخاصملریله ناصل چارپشـدی ، شمدی او فصللری بی‌دربی نقـل ایده‌جکز .

*
* *

موقع اقتداره کچر کچمز ، (دانتون) بیوکلکنی
الك چوق بر مسئله‌ده کوستردی . اوده مدافعهٔ ملیه‌یی
ترتیب ایله‌مك، دشمنی حدوددن خارجه آتمق، فرانسه‌یی ده،
اختلالی ده قورتارمقدی ، دیدك .

١٩ اغستوسده پروسیالیلر او فرانسز فراریلریله ،
مهاجرلریله برابر حدودی کچدیلردی، پای‌تخته طوغری
یوریبورلردی، ظفردن صوك درجه امین ایدیلر. خصمی
هیچه صاییورلردی. فراریلرك مقصودی قرالی، قراللغی
قورتارمق ، فرانسه‌یی دکل، انجق اختلالی ازمك ایدی.
لکن متفقلر باشقه املده، باشقه هواده ایدیلر. بو فرصتدن
استفاده ایله فتوحات داعیه‌سنه قالقیشدیلر، بعض فرانسز
ولایتلرینه کوز دیکدیلردی .

پروسیا سرداری (برونسویك) ٨٠،٠٠٠ کشیلك
برادونك باشنده ایدی. فقط بو اوردو قسماً پروسیالیلردن،
قسماً اوستریالیلردن مرکب ایدی . نه فکراً ، نه‌ده قلباً
او درجه متحد دکل ایدی . او سردار بیله بر درجه‌یه
قدر فیلسوف ایدی ، افکار احرارانه‌یه متمایل ایدی .
اویله اولدیغی ایچون انقلاب کبیره قارشی بو هجومی طبعاً
اوقدر خوش کورمیوردی ؛ ذاتاً فطرةً متردد ، بدبین

ایدی، اوچشید جنراللردن ایدی که بر محاربه‌یه باشلامادن اول رجعق تأمین ایتمکی دوشونیرلر.

(پارس)ده‌بو حقائقی بیلمه‌یورلردی. اودشمن متجاوزدن فنا قورقویورلردی. فقط بو قورقو یأسه دکل، تهییج مقاومته، تشجیعه‌بادی اولدی. برصاحب تدقیق دییورکه: (بروانسویك) لـﻙ اوتهدیدلری فرانسه‌یه عادتا یوزطابور قازاندیردی. فی‌الحقیقه بوطابورلر ابتدالری مکمل دکل ایدیلر، هنوز تعلیم‌وتربیهٔ عسکریه نه‌در؟ بیلمه‌ین کایشی کوزل افراددن متشکل ایدیلر، لکن کیده کیده یوله یاتدیلر.

۱۰ اغستوس عصیانندن، قرالك سقوطندن صوکره سردارلرده تبدیل ایدلمشدی. اردو آرتق جمهوریته جاندن، کوکلدن مربوط ایدی، الهاماتنی اختلالدن، رجال‌اختلالدن آلیوردی. تخت‌سلطنتی‌ده‌ویرن اومعروف مارسیلیاطابورینك مشهور شرقیسنی، (مارسییه‌ز) ی تغنی ایدرکدن‌یورییوردی. بالاخره انقلاب کبیری‌ده، فرانسه‌یی‌ده بتون اوروپایه اوبله دهشتله طانیتان او محتشم کتیبه‌لرك، او پارلاق سردارلرك تخملری، چکردکاری بو بالدیری چپلاقلرك تشکیل ایتدکاری او آلایلرده ایدی.

نفرندن سردارینه قدر بو عسکر، بو اردو آرتق روحاً دکیشمشدی، فکراً، حساً یوکسه‌لمشدی، بر

بدیعهٔ آماله مالك ایدی . بر فکر ، بر اندیشه ، حاصلی وطن ، جمهوریت ملت ایچون فدای جانه مهیا ایدی . ایشته بو جماعته بوروحی، بوخاصیتی القا ایدن فرانسه‌نك اوچ سنه‌دن بری کچیردیکی وقایع ایدی ، انقلاب کبیر ایدی .

فی الحقیقه رجال اختلال بریاندن اویله قانلر دوکیور، جانلر یاقیورلر ، ظلمه ، ظلامه بوغولیورلردی ، فقط بریاندن‌ده قوص‌قوجه برملتی معنیً بویله برتحول مسعوده مظهر قیلیورلردی ، بو نور او ظلمتدن طوغیوردی . او ناشاد کیجه‌لرك سحرلری بویله شاد اولیوردی .

مع‌مافیه بو اختلال اردولری هنوز ایلك حمله‌ده او مهاجمات عدویه قارشی کله‌مه‌دیلر، (وردون)، (لونوی) کبی بعض سرحدود شهرلری ایدی اعدایه کچدی، دشمن او تهدیدلرینی ایقاعه باشلادی ، آیاق باصدیغی یرلرده اختلالی ازیوردی ، ارباب اختلالی قیرییور ، قلیجدن کچیرییوردی .

(پارس) بوخبرلری دهشتله آلدی، نه بیوك تهلکه ایچنده اولدیغنی کوردی . (برونسویك) اردوسنی بر بلای الهی صانیوردی . حکمدارلر دیمه‌یورلرمیدی که چوللر بیله عصیان ایتمش اقلیملره مرجحدر .

فقط (پارس) خلقنی الك زیاده دوشوندیرن او

ایدی که دشمن یالکز خارجده دکل ، داخلده موجود ایدی ، قرال ، قرال طرفدارلری عزلتکاهلرندن ‌نیزلی کیزلی اعلان شادمانی ایله‌یورلردی . بتون اوروپا،جهان اونلرله برابر ، فقط فرانسه‌نك علیهنده ایدیلر . بربیوك انکلیز اون آلتنجی (لوئی) یه شویله یازییوردی: هیچ غم یمه‌ییکز ، اوروپا کاملاً سزکله‌در ، انکلتره بیله علیهکزده دکل . .

هیچ بر مملکت بوسفر فرانسه ایچون اولدیغی کبی بیکس ، معروض مصائب قالمامشدی ، هدف تعرض اولمامشدی ، فرانسه‌که باشدن باشه اغتشاش ایچنده ، اهانتله زبون ، هر جهتجه پریشان ایدی .

ایشته بومملکته بویله برزمان یأسده اك زیاده برفرد امید ویردی . بو خلقی او ضجرتدن او قورتاردی ، باشقه تهیجلره او مظهر قیلدی ، بو سایه‌ده اوفلاکتلرك اوکنی او آلدی ، بو فرد (دانتون) ایدی ،

روایت ایدرلرکه بو دورهٔ مصائبده ایدی ، بر کون سوقاقده بر آلای قادینلر (دانتون)ی کوریرلر، بتون بو عصیانلره، شورشلره بادی اولمقله، بواجنبی استیلالرینه سببیت ویرمکله ، حاصلی قوجه‌لرینك ، چوجقلرینك قانلرینه کیرمکله اتهام ایدرلر ، تحقیرلره بوغارلر .

اوسیرتی صورتندن ، صورتی سیرتندن مدهش

خطیب قلباً فوق الحد متأثر اولمقله برابر بو تعرضلره صولتله مقابله ایدر، فقط حسیاتیده کتم ایده‌من، ایچنی آچار ، تأثراتنی دوکر ، او جماعت نسوانه قادینلقدن ، انسانیتدن ، عشقدن ، اولاددن بحث ایلر ، نهایتدیرکه بتون بو حسیاتك اك مقدسی وطندر ، وطن اولمازسه اوبرلری قالماز .

اوسیمای مهیبك بویله وطنه نقل کلام ایدنجه آلدیغی وضع رقته اونارین قلبلر طایانامازلر ، بو سفر اوقادینلر قوجه‌لرینی، چوجقلرینی‌اونوته‌رق فرانسه ایچون آغلامغه باشلارلر ، دمندن تزییف ایله‌دکلری آدمی شمدی تجبیله قویولورلر .

(دانتون) ده سوز اودرجه مؤثردرکه عادتاافعالك مولدیدر ، صادر اولدقجه فعله منقلب اولور . ایشته اویله مهییج بر دمده بتون او خارق العاده فعللری تولید ایله‌ین اودر .

بوقدرت بیاننه اودرجه قانع، نفسنه اومرتبه‌معتمد ایدی که(دانتون) بوسفرمدافعهٔ‌وطن‌ایچون سویله‌دکلرینی، یایدقلرینی بالاخره نفسنی تهلکه‌ده کوردیکی زمان‌یاپمادی، سویله‌مه‌دی ، بو ماضی‌یه ، بوخدمتلرینه مغرور اولدی : « بن بر هیکل مقدسه بکزرم ؛ بکا طوقونامازلر » دیدی .

(تویلری) سراینده هنوز اوتشرین ثانیده میدانه چیقان دمیر دولاب کشف اولنمامشدی ، لکن باشقه کاغدلر بولنمشدی. سرایك دشمنله متحدالآمال، مشترك الافعال اولدیغی ثابت ایدی ، ذاتاً (وانده) عصیانی‌ده قرال طرفدارلرینك خارجله متفق اولدقلرینه دلالت ایله‌یوردی .

(دانتون) ك الك برنجی املی بر حرب داخلینك سرچه‌باد آباد اوکنی آلمق ، مقاومت ملیه‌یی اساسندن تنظیم ایله‌یه‌رك خارجی وداخلی دشمنلره غلبه چالمق ایدی، اعدای داخلیه‌یی قانوناً ، اصولاً تأدیب ایدرك اهالی‌یی غلیاندن منع ایله‌مك ایسته‌یوردی .

او استیلای عدو خلقی‌ده، حتی حکومتی‌ده شاشیرتمشدی، لکن (دانتون) اعتدال دمنی محافظه ایله‌دی. (لونوی) دن صوکره (وردون) ده دوشه‌رك (برونسویك) اردولرینه پارس یولی آچلدیغی زمان مجلس وکلاده داخلیه ناظری (رولان) قرالی‌ده برابر آله‌رق مرکز حکومتی (بلووا) یه نقل ایتمکی تکلیف ایله‌مشدی . (دانتون) بو تکلیفی شدتله رد ایدرکدن دیدی‌که :

آلتمش یاشنده‌کی والده‌می، ایکی چوجغمی‌ده دون کتیرتدم. پروسیالیلر پارسه کیرمه‌دن اول دیلرم که عائله‌مده بتمله برابر هلاك اولسون ، ینه دیلرم که یکرمی بیك قونداق بو قوجه شهری

برلحظه‌ده بریغین یانغین خرابه‌لرینه دوندیرسون .. (رولان) ك فراردن بحث ایتمه ، صاقین ، قورقدکه مات سنی ایشیتمه‌سون.

بر قاچ کون صوکره پروسیا اردولری بر درجه دها (پارس) ه یاقلاشنجه ینه بعض ناظرلر بویله بر قراردن دم اوردیلر ، لکن ینه (دانتون) دن دلیرانه بر ممانعت کورونجه بو سودادن واز کچدیلر .

١٧٩٢ اغستوسنك اواخرینه طوغری شاید فرانسز حکومتی (پارس) ی ترك ایده‌یدی ، او مدافعهٔ ملیه رخنه‌دار اوله‌جقدی ، محاربهٔ داخلیه هرطرفه یاییله‌جقدی ، دشمن عسکرلری پای تختده فراخ فراخ کیریله‌جکلردی .

بویله بر فلاکتك اوکنه اوعزم وطن پرورانه‌سیله (دانتون) کچدی ، کچدی‌ده ملتنه ، ملتنه بوخدمتده بولوندی .

او بر ناظرلرك (پارس) ی ترك ایتملرینه سبب یالکز پروسیالیلردن قورقمق دکلدی ، ١٠ اغستوس عصیانندن بری (قومون) دینیلن مجلس بلدی قوای حکومتی کاملاً النه آلمشدی ، اونلر مرکز اداره‌یی باشقه بر شهره نقل ایدرك او بویوندیریقدن قورتولمق ایسته‌یورلردی ، حال بوکه (دانتون) مجلس بلدیه‌نك بو حاکمیت مطلقه‌سنی مدافعهٔ ملیه‌نك برشرط مهمی عد ایله‌یوردی هرنه‌قدر اجتماعده دوام ایله‌سه‌ده مجلس ملی

قانوناً منسوخ دینکدی ، اویله اولدیغی ایچون یکانه قوهٔ مشروعه مثابه‌سنده بولونان مجلس بلدی‌یه بویون اکمك مجبوریت وطنپرورانه‌سنده ایدی ، هیئت وکلاده اویله یاپمقده مضطر ایدی . ایشته (دانتون) مجلس ملی ایله مجلس بلدینك مناسبت متقابله‌لرنده بو فکری تعقیب ایله‌یور ، حکومتجه‌ده اویله یاپیوردی .

۲۸ اغستوسده مجلس ملیده متین بر نطق ایراد ایله‌دی ، اول امرده ملت ، اختلال ناظری اولدیغنی بیان ایتدی ، صوکره شو سوزلری سویله‌دی :

« پای تختده آنجق بر اختلاج عظیم ایله استبدادی محو ایله‌دك ، ینه آنجق بر اختلاج ملی ایله‌درکه اعدای مستبدینی وطندن قوغمغه موفق اوله‌جغز . . شمدی‌یه قدر محاربه دییه (لافایت) ك او تصنیعاتنی کوردیکز . .

بوکون ملتك قافهٔ استبداده قارشی حقیقی جهادینه محتاجز ، بر کتلهٔ واحده کبی طوپدن اوعدولرك اوزرینه آتیلمق زمانی کلدیکنی بو خلقه سویله‌ملی‌یز ، بر کمی فورطنه‌یه طوتولدیغی وقت تهلکه‌یی بادی نه وارسه اونلری طائفه‌لر دکزه آتارلر ، بزده ملته مضرت ویرنلری ایچمزدن دیشاری فیرلاتملی‌یز . ایشه یاران نه بولونورسه بالآخره صاحبلرینه تضمینات ویرلك اوزره بلدیه‌لره تودیع اولونملیدر . »

بو نطقی متعاقباً (دانتون) ك تکلیف ایتدیکی تدبیرلر تحت قراره آلندی . مجلس بلدی حبسخانه‌لری

مظنونلرله طولدیردی. اقامتکاهلری زیارت ایتمك اصولی ده حکمنی اجرایه باشلادی ..

***

(دانتون) فرانسه‌یی استیلای اعدادن قورتارمق کبی بر مقصد مقدس ایچون بالذات هر فدا کارلغی اختیار ایله‌یوردی ، فقط بتون فرانسزلری ده بو یله یاپمغه مجبور قیلیورردی .

مجلس ملی هرنه قدر حالا اجتماع ایدییور ایدیسه‌ده اولجه عرض ایله‌دیکمز وجه ایله قانوناً مفسوخ ایدی ، طاغلمق ایچون یکی مجلسك انعقادینی بکله‌یوردی . اویله اولونجه مملکتده یکانه قدرت (قومون) ، یعنی پارس مجلس بلدیسی ایدی. (دانتون) او مجلسه استناداً مقصودینه ایرمك ، مدافعهٔ ملیه‌یی ترتیب ایله‌مك ایسته‌یوردی ، مجلس ملی‌یی ده او یوله سوق ایله‌یوردی .

وقتاکه بو مجلس بعض اجرا آت مناسبتیله مجلس بلدی ایله اختلافه دوشدی . (دانتون) درحال توسط ایله‌دی ، بو اختلافی فصل ایتدی ، لکن بلدیه‌نك حکم ونفوذینی محافظه ایدرکدن حتی چوغالته‌رقدن فصل ایتدی .

٢ ایلولده مجلس بلدی بر بیاننامه نشر ایله‌مشدی . (پارس) اهالیسنی (شان‌دومارس) دینیلن میدان معروفه

دعوت ایله‌یور ، ٦٠،٠٠٠ کشیلك بر اردو وجوده
کتیرمك ایسته‌یوردی ، بو اجتماعی خلقه بیلدیرمك
ایچون طوپ آتیله‌جقدی ، ناقوس چالینه‌جقدی ،
بورولر چاله‌جقدی .

بوکون ساعت بر اولدی . بلدیه‌نك مرخصلری مجلس
ملی‌یه کلدیلر ، آلقیشلرله استقبال اولوندیلر . رئیس
مجلس او صیره‌ده بر آواز بلند ایله :

بز دشمنلریمزك مزارینی قازملی‌یز ، یوقسه اونلرك ایلری‌یه
طوغری آتدقلری هر خطوه بزمکنی قازار .

دیدی .

رتق اوزمان ایکی مجلس کاملاً توحید اولمش ایله‌مش
اوندیلر ، (دانتون) ك مقصودی حصوله کلدی ، بعض
تدابیر عسکریه‌یه دائر مجلسجه قرارلر ویرلدکدن صوکره
او خطیب معظم آیاغه قالقدی ، بر صوت مهیب ایله
شو نطق مشهورینی ایراد ایله‌دی .

« حر اولمق ، حر یاشامق ایشته بن برقومك ناظرلری ایچون
وضعنك قورتارلمق اوزره اولدیغی مجلس ملی‌یه بیلدیرمك بر
مسعدتدر . ملت هب هیجانده‌در ، هب حرکتده‌در ، هب شوق
حرب ایله طوتوشیور . بیلیورسکز که (وردون) هنوز ایدی
اعدایه دوشمه‌دی . بیلیورسکزکه فرقهٔ عسکریه‌مز شهرك
تسلیمنی ایلك تکلیف ایدنی پارچه‌لامغی عهد ایله‌دی .
اهالینك بر قسمی حدوده کیتمکه بر دیکری طابیه‌لر قازمغه

حاضرلانیورلر ، اوچنجی بر قسمی‌ده داخل ممالکی مدافعه‌یه مأمور اولیورلر . (پارس) بو اقدامات عظمایی تسهیل ایچون الدن کلنی یاپمغه مهیادر . مجلس بلدینك مرخصلری اهالی‌یی سلاحلانمغه ومدافعهٔ وطن ایچون یورینمکه بر صورت محتشمه‌ده دعوت ایله‌یورلر . ایشته ، افندیلر ، بویله بر دمده‌درکه بتون فرانسه‌نك اعتمادینه‌پای‌تختمزك لایق‌اولدیغنی اعلان ایده‌بیلیرسکز ، ینه‌بویله بردمده‌درکه مجلس‌ملی حقیقتده بردیوان حرب دینمکدر .

ایسترزکه ملتك بویله بر قیام علویسنی اداره ایتمك ایچون بزمله برابر چالیشه‌کز ، رفاقتمزده ایچکزدن مرخصلر تعیین ایدرك بو یولده اتخاذ ایده‌جکمز تدابیر عظمایه اشتراك ایله‌یکز ، ایسترزکه شاید افراد ملتدن بری کرك شخصاً خدمت ایتمکدن ، کرك مالك اولدیغی سلاحلری ویرمکدن استنکاف قیلارسه اعدام ایله جزالانسون .

ایسترزکه تحت سلاحه آلنان افراد عامه تعلیم کورسونلر ، عسکرلکی اوکرنسونلر . بتون ولایتلره برر مأمور مخصوص کوندرلسون ، بو مقرراتکزدن ملکك هر طرفی خبردار قیلنسون .

افندیلر ، ایشته شمدی چالدیره‌جغمز ناقوس اصلا اویله بر قوری نشانهٔ هیجان دکل ، فقط اعدای وطنه قارشی بر امر هجومدر . او عدولره غلبه چالق ایچون بزه جرأت ، ینه‌جرأت ، دائما جرأت لازمدر . اویله اولونجه فرانسه قورتولدی دیمکدر .

(دانتون)ك بو نطق مهیجنده مدافعهٔ وطندن باشقه بر امل ، بر اندیشه‌ده مکنوز ایدی . مجلس بلدی (پارس) خلقنی بویله‌جه طوپلایور ، سلاحه آلتنه آلیوردی ،

فقط بو خلق، احتمالدر، ابتدای امرده احتراصنه مغلوب اوله‌رق او قدرتی قرال طرافدارلرینه، حبسخانه‌لرده‌کی مظنونلره قارشی استعمال ایده‌جکدی .

(دانتون) بویله برفاجعه‌نك اوکنی آلمق، بواهالی‌یی دشمن وطنه قارشی حدوده سوق ایتمك، او سلاحلری او طرفه چویرمك ایسته‌یوردی ، فقط آشاغیده کوره‌جکز او مقصودینه ایره‌مه‌دی .

(دانتون) او کون مجلس مایدن چیقدی ، دیدیکی کبی کیتدی، اوناقوس قیامی چالدیردی ،اهالی فوج فوج (شان‌ده‌مارس) ده طوپلاندیلر ، غیظ وغضب ایچنده ایدیلر ، فقط بو حدت اعدای خارجیه‌دن اول داخلی دشمنلره قارشی ایدی .

بر کون اول داخلیه ناظری (رولان) داخلاً جمهوریته قارشی فساد چویرنلرك علیهنده دیوارلره بر بیاننامه یاپشدیرتمشدی ، بعض جریده‌لر ایسه پارسه کیردکلری وقت دشمن عسکرلرینك نه یاپه‌جقلرینی کوستریر بر نوع جدول نشر ایله‌مشلردی . بر یاندنده محبسلرده‌کی مظنونلرك عصیانه حاضرلاندقلری آلتدن آلته اشاعه اولونیور ، طوریپوردی .

مع مافیه بو صورتله تهیجه کلن بوجم غفیر بر مدت باغیردقدن ، چاغیردقدن ، تهورینی کوستردکدن، حرصنی

آلدقدن صکره طاغیله‌جقدی، احتمالدر، تهدیدلرینی ایقاع ایتمیه‌جکدی ، (دانتون) ك دیله‌دیکی کبی سلاحنی اعدای خارجیه‌دن طرفه چویره‌جکدی ... فقط فلاکت اوکه او اثنالرده او خلق مهیجك اوکنه عواملك افراط ایله سودیکی بر محترص مجذوب چیقدی . بر محترص که سوق فطرت ایله خونخوار ایدی . بر مجذوب که احتراصنی تسکین ایچون عقلانه کلنی سویله‌یوردی ، سویله‌یوردی ده : « ملتك دشمنلرینی اویله اوزرن اوزادی‌یه محاکمه ایتمك بیهوده بر کلفتدر . ساده‌جه اولدیریویرملیدر » دییوردی .

بو خلق ایسه تا اودور قدیم استبداددن بری اویله اورمق ، آصمق تربیه‌سنده ایدی ، « محب اهالی » لقبنی طاقینان او مجنونی مقتدابه بیلیوردی .

(مارا) دها ١٠ اغستوسدن اعتباراً عوام ناسه شو نصیحتلری ویرییوردی :

ساخته بر مرحمته قاپلمقدن تترهییکز . فرصت اللرینه کچنجه امین اولکزکه دشمنلریکز سزه مرحمت ایتزلر اویله ملایمته‌محل یوق ، بنم قدر ایچکزده قان آقیتمقدن نفرت ایدن اولماسون ، فقط موج موج اساله دمی منع ایتمك ایچون بر قاچ دامله قان دوکمك لازمه‌دندر .

ایشته اساساً بو فکرلری بسله‌ین بو آدمك تشویقی ایله اوکون اوجم غفیر مسلح (پاریس) ه یایلدیلر ،

حبسخانه‌لره کیردیلر ، اصیلزاده‌لری ، رهبانی ، حاصلی قرال طرفدارلغیله ، جمهوریت علیهنده بولونمقله مظنون اولانلری سباعانه بر وحشتله کسدیلر ، أولدیردیلر .

تاریخده « ایلول قتالی » دییه اشتهار ایدن ، اختلالی‌ده ، رجال اختلالی‌ده ، جمهوریتی‌ده الی‌الابد لکه‌لەین بو فاجعهٔ خونین برقاچ کون دوام ایله‌دی .

نه مجلس ملی ، نه مجلس بلدی ، نه قوهٔ اجرائیه او سبلك اوکنه کچه‌مه‌دیلر ، هپ اوبوزدن مادی ومعنوی برمسئولیت آلتنه کیردیلر ، فقط اسباب کوناکونه مبنی ، برمدت صوکره نظر تاریخده اویرلری اونوتلدی ، بومسئولیت کاملاً (دانتون) ه یوکله‌دلدی ، هم کوناکون افترالرله ، صنیعه‌لرله یوکله‌دلدی .

اوقدرکه بوکون بیله پك چوق آثار تاریخیه‌ده (دانتون) او قتال فجیعه‌نك بر صانعی دکلسه مطلق برمسببی کبی کوستریلیر . حقیقتده اوفجایعی منع ایتمکه الك چوق چالاایان اوحکومت آدمی ایدی ، اوحکومت آدمی‌که برمدتجك صوکره بو مسئله‌یه دائر مجلس ملیده شو صورتله ادارهٔ لسان ایله‌یوردی :

مادام بومجلسده هرحمیتپروری داغدار ایدن اوقانلی کونلردن بحث ایدلدی . بن دییه‌جکم که شاید برمحکمه موجود اوله‌یدی ، اوفجیعه‌لر وقوعه کلمیه‌جکدی ، ملتده بوغدارانه مؤاخذه‌لره

معروض قالمایه‌جقدی ، ینه دیه‌جکم‌که ـ بوخصوصده اومدهش کونلرك بنم کبی شاهدلری اولانلرله همفکرم ، صانیرم ، ـ انتقام ملینك اوسیل خروشانی هیچ بر قدرت بشریه طوردیره‌مازدی .

حاصلی ، (دانتون) بتون ارکان حکومت کبی ، مجلس ملی کبی ، مجلس بلدی کبی اوقتال وحشیانه‌یی منع ایده‌مه‌مشدی ، اونسبتده معاتب اوله‌بیلیردی ، فقط اونلردن زیاده دکل ، بلکه دها آز مسئول ایدی .

چونکه اولا ، بوقاریده سویله‌دك ، (پارس) لك اوخلق متهیجنی اعدای خارجیه‌یه طوغری توجیه ایدرك او وقایع خونینه میدان ویرمه‌مك ایسته‌مشدی ، فقط موفق اوله‌مامشدی . ثانیاً فرقهٔ مغلوبه‌نك ارکانی محاکمه ایتمك ایچون بر محکمهٔ اختلالك تأسیسنه ینه بو اندیشه ایله ، یعنی افراد عامه‌یی بالذات اجرای عدالتدن منع ایله‌مك اندیشه‌سیله چالیشمشدی . اوکاده نائل اوله‌مامشدی .

بوصورتله اوقتالك قبل‌الوقوع اوکنی آله‌مادیغنی کورنجه وقوعندن صوکره جبراً حکومتجه منعنه دیکر ناظرلر ایله متفقاً قالقیشمامشدی ، چونکه حکومت بوقدرتی حائز دکلدی ، اویله برتشبث مملکتجه تفرقه‌یی بردرجه دها آرتیرمقدن ، خارجی دشمنلره قارشی

مدافعهٔ ملیه‌یی‌ده سکته‌یه اوغراتمقدن، حاصلی، وطنی بسبتون تهلکه‌یه دوشورمکدن باشقه برنتیجه‌یه منجر اولمایه‌جقدی.

مع‌مافیه اوفجایعك (پارس) دن ملحقاته، ولایتلره سرایتنه ینه (دانتون) مانع اولدی.

بوکون اك جدی وثیقه‌لره، اك بی‌طرف مورخلره کوره بو ایلول قتالی ایچون بوحکومت آدمنه اسناد اولنان تهمتلر، جنایتلر صرف افترادر.

∴

(دانتون) ابتدای امرده نجات وطنی دوشوندیکی ایچون ایلول قتالنك، او فجیعه‌لرك انجق بر اختلال داخلی‌یه بادی اولمامسنه نصب امل ایله‌مشدی، حادثات سائره‌یی ایکنجی درجه‌ده براقه‌رق، حتی علیهنده‌کی اسنادلره، افترالره بیله اهمیت ویرمه‌یه‌رك، عرض ایتدیکمز کبی، قولاً، فعلاً مدافعهٔ ملیه‌یی ترتیب ایتمشدی، فرانسه حدودینی تجاوز ایدن دشمنه قارشی بر قوهٔ عسکریه، برارد ووجوده کتیرمشدی.

بو اردو بر چوق حرکات متفرعه‌دن صوکره ۲۰ ایلولده، (والمی)ده دشمن اردوسیله محاربه‌یه طوتوشدی. فرانسزلر ۵۲,۰۰۰ کشیدن مرکب، پروسیالیلر ایسه ۳٦,۰۰۰ عسکردن عبارت ایدی. اوبرلرینك مقاومتی،

متانتی ریکیلرینی رجعته مجبور ایله‌دی ، حقیقتده بر محاربه برطوپ مبارزه‌سنه منحصر قالدی، لکن فرانسزلرك بودرجه اولسون طایانملری، پروسیالیلرك کری دونملری معنیً بیوك بر تأثیر حاصل ایتدی ، مشهور (غوته)یه: « تاریخ عالمده یکی بردور آچلدی» دیدیرتدی . چونکه جهان فرانسه اردوسنی هیچه صاییوردی، حرب وضرب نه‌در بیلمز ؛ بر سوری بالدیری چپلاقلردن متشکل بیلیوردی ، او قدرکه (برونسویك) ایچون ایلك حمله‌ده بو اردویی تارومار ایتمك ، ایتدکدن صکره‌ده (پاریس)ه طوغری یوریمك ایش بیله دکلدی .

ایشته بو اعتقاد عمومی‌یه ، بو حالت روحیه‌یه مبنیدرکه او (والمی) مقاومتی بیوك بر ظفر یرینه کچدی، دشمن اردولرینك فرانسه طوپراغندن چکلمکه باشلاملری ایسه صفحهٔ حربی تمامیله دکیشدیردی .

هیچ شبهه یوق ایدی که بو موفقیتلرك الك برنجی صانعی او سیاست غراسیله ، او فعالیت خارق‌العاده‌سیله (دانتون) اولدی .

اوچنجی مجلس ملی ؛ آدیله ، صانیله او مشهور (قونوانسیون) ٢٠ ایلول ١٧٩٢ ده طوپلانمشدی ، او طوپلانجه ایکنجی مجلس ملی ، (له‌ژیسلاتیو) طاغلمشدی .

رجال معروفهٔ اختلال همان کاملاً (قونوانسیون)ه گیردیلردی ، (دانتون، روبسپیر، مارا) هپ (پارس) مبعوثلری اولدیلردی. انتخاب همان بزده اولدیغی کبی ایکی درجه اوزره ایدی ، (دانتون) آرقداشلرینه بیوك بر تفوقله ۸۰۰ رأیدن ٦۳۸ نی قازانمشدی ، او خدمات غراسنك بر مرتبه مکافاتنی کورمشدی .

لکن مجلس ملی تجمع ایدر ایتمز اکثریتله بو خطیب مشهوره قارشی بر اثر اغبرار، بر نوع قورقو سائقه‌سیله بر اثر اغبرار کوسترمکه باشلادی ، چونکه (دانتون) ك ایکی همپاسیله اتفاق ایدرك برحاکمیت مطلقه یه قالقیشه‌جغنی، بر تثلیث تشکیل ایده‌جکنی ظن ایله‌یوردی، ذاتاً (مارا) بویله بر فکری ایلری سورمه‌مشمیدی ؟ (دانتون) مجلسك بوحسیاتنی اکلاینجه همان کرسئ خطابته چیقدی، ناظرلقدن استعفاسنی بیلدیردکدن صوکره شو سوزلری سویله‌دی :

مجلس ملینك ایلك حرکتنه دائر فکریمی بیان ایتمه‌دن اول مجلس سابقك بکا تودیع ایتمش اولدیغی وظائف نظارتدن چکلدیکمی عرض ایلرم . پای تخت اهالیسنك استبدادی زیر زبر ایلرکن آندقلری طوپ صدالری ایچنده بو خدمتی درعهده ایتدمدی. شمدی ردولریمز بربرینه التصاق ایتدیلر، ملتك مبعوثلری طوپلاندیلر، او مأموریتی محافظه یه محل کورمه‌م . ارتق انجق بر مبعوث ایتم ، بو صفتله سوز سویلیه‌جکم .

(دانتون) اولا اوحاكميت مطلقه اتهامندن صيبرلمق ايچون ملتجه قبول ايدلمه‌دن قانون اساسی‌یه دائر مجلسجه هیچ قرار ویرلمه‌یه‌جکنی تکلیف ایله‌مك، ثانياً حق تملك ايچون افكار محافظه كارانه‌سنی اعلان ایتمك املنده ایدی، بو سائقه ایله ینه بو جلسه‌ده او مقدمه‌یی متعاقباً شو سوزلری سویله‌دی :

او حاكميت مطلقه خيالتلری ، او تثليث وهملری، حاصلی ملتی توحيش ايچوی اختراع ايديلن او صاچمالر عامه‌نك مظهر قبولی اولمادن قانون اساسی‌یه دائر هیچ بر قرار ویرلیه‌جکی تقرر ايدنجه زائل اولور .

شمدی‌یه قدر اهالی تهیجه كتيرلدی ، چونكه مستبدلرك علیهنده متيقظانه طاورانمق كركدی. فقط شمدی قوانينی رخنه‌دار ایتمك ایسته‌ینلرده ملتك ارباب استبداده قارشی اوزمان كوستردیکی شدتی ابراز ایله‌ملیدر .

دیکر بدخواهانه شایعه‌لری تكذيب ايچون اعلان ایتملی‌یز كه هر درلو اموال منقوله وغير منقوله‌یه عائد حق تملك الا الی‌بد محفوظدر .

(دانتو) نك بو نطقی ، بو قطعی بیاناتی مجلسجه فوق‌الحد حسن تأثیر ایتدی ، شدتله آلقیشلاندی . او استنادلر ، اتهاملر بر طرفه آتلدی .

او افاده‌لره اتباعاً (قونوانسیون) شو ایکی ماده‌یی همان تحت قراره آلدی .

اولا ، آنجق ملتجه قبول ایدلدکدن صوکره بر قانون اساسی مرعی‌الاجرا اوله بیلیر .
ثانیاً ، کرك اشخاص وکرك املاك ملتك صیانتنه مودوعدر

آرتق بو تاریخدن اعتباراً (قوندورسه) کبی اك بلند متفکرلر (دانتون) ی « اومحب اهالی » لقبنی طاقینان (مارالر) دن ، حتی (روبسپییر) لردن آییردیلر ، اونلرله اصلا بر طوتمادیلر . بوکون حکم عادل تاریخنده اویله‌در .

(دانتون) غوائل خارجیه مندفع اولمادن داخلاً هردرلو نفاقك علیهنده ایدی . حتی مجلس ملیده مثلا جمهوریتك اعلانی کبی بین‌الاعضا اختلافه بادی اولور مسئله‌لری تأجیله چالیشمشدی ، فقط مقصدینه ایره‌مه‌مشدی .

(قونوانسیون) ده ، اساساً ایکی بیوك فرقه واردی : (ژیروندن) لر ، (مونتانیار) لر .. برنجی فرقه بتون طشره مبعوثلرندن مرکب ایدی ، (پارس) اهالیسنك ، (پارس) مجلس بلدیسنك اوتغلبنه مخالف ایدی ، ایکنجی فرقه ایسه اکثریتله پای تخت مبعوثلرندن متشکل ایدی ، اوبرینه کرك بوفکرده ، کرك افکار سائره‌ده معارض ایدی .

چوق کچمه‌دن بو اختلافات مناسبتیله اوایکی فرقه

بر برینه طوتوشدیلر . (ژیروندن) لردن بری : « طبقی دیکر ولایتلر کبی (پارس) ده نفوذ اعتباریله فرانسه‌نك سکسان اوچده بری درجه‌سنه ایندیرلملیدر » دیدی ، بر دیکری ، (مارا) کبی ، (روبسپییر) کبی (پارس) مبعوثلرینك علیهنده شدتله ادارهٔ لسان ایله‌دی. خلاصه، هر ایکی طرف‌ده احتراص ایله بر برینه کیریشدیلر، اویله برزمانده‌که پروسیا قرالی اردوسنی فرانسه طوپراغندن هنوز کاملاً چکمه‌مشدی ، مذاکرات صلحیه‌یی‌ده قطع ایله‌مشدی .

ایشته بوتهلکه‌یی کوریر کورمز (دانتون) ایشه قاریشدی ، بر قدرت خارقهٔ سیاست وخطابتله او اختلافدن، اونفاقدن بردستور وحدت ووفاق چیقاردی، اودستورده جمهوریتك ماهیت جدیده‌سنی کوستردی ، برماهیت که اوروپایی حیرتلره ، دهشتلره دوشوردی .

(دانتون) دها اساس ماده‌یه کیریشمه‌دن اول :

بو کون ملت ایچون کوزل بر کوندر ، بو کون فرانسه جمهوریتی ایچون کوزل بر کوندر . بو کون که بزی بویله قردشجه‌سنه بربریمزك مراسمزی آ کلامغه سوق ایله‌یور .

دیدی . بر کره دها او حاکمیت مطلقه، او تثلیث افترالرینی رد ایله‌دکدن صوکره اویله بر تکلیفه جرأت ایدنلرك علیهنده جزای اعدام طلب ایتدی .

بو صورتله معارضلرینی مسکوت قیلدی . بو مقدماتی متعاقباً فرانسه‌یی ولایت یا پای تخت دیبه بر برندن آیری، غیری ضوتق ایسته‌ینلری مؤاخذه‌یه کیریشه‌رك شو مطالعه‌لری بسط ایله‌دی .

بز هپمز بتون فرانسه‌نك مبعوثلری‌یز . بکا کلنجه، (پارس) دن دکل ، دائما انظاریمی بر حس ذوق ایله سینه‌سنه توجیه ایله‌دیکم بر ولایتدنم . فقط هیچ بریمز فلان ، یافلان ولایته عائد اوله‌مایز ، هر بریمز بتون فرانسه‌یه منسوبز .

ادعا ایدییورلر که آرامزده فرانسه‌یی پارچه پارچه آییرمق فکرینی بسله‌ینلر واردر . اویله‌لرینك علیهنده جزای اعدامی تحت قراره آله‌رقدن او هذیانلری اورتادن قالدیرملی‌یز . فرانسه انقسام قبول ایتمز بر کتله تشکیل ایتملیدر ، هر خصوصجه و حدت سیاسیه‌یه مالك اولملیدر . (مارسیلیا) وطنپرورلری (دونکرك) وطنپرورلرینه یداخوتلرینی اوزاتیورلر . فرانسه‌نك وحدتنی رخنه‌دار ایتمك ایسته‌ینلرك علیهنده جزای اعدام طلب ایلرم . مجلس ملی‌یه وحدت سیاسیه واجرائیه‌یی اساس حکومت اتخاذ قیلمسنی تکلیف ایدرم . بو آهنك مقدسی : هیچ شبهه یوق ، آوستریالیلر تتره‌یه‌رکدن خبر آلیرلر . اوزمان ، عهد ایدرم ، دشمنلریمزك اضمحلالی محققدر .

ایشته بو خطیب بلند پایه‌نك بو متجلدانه مداخله‌سندن صوکره مجلس ملی او اختلافده دوام ایده‌مدی ، ایستر ایسته‌مز اویله برقرار ویردی ، دائرهٔ اتحاده کیردی .

هنوز استقلال وطن تهلکه‌ده ایکن اونفاقی بویله‌جه رفع ایله‌مك . بو وحدتی تأمین ایتمك فرانسه‌یه بیوك

بر خدمت ایدی ، ایشته (دانتون) مدافعهٔ ملیه‌یی اواغتشاش و اختلال ایچنـده بیله ترتیب ایدرك اوردویی بر شاهراه امید وظفره ایریشدیرمکله قالمامشدی ، مرکزجه نزاع وجدال داخلینك اوکنی آله‌رق سطوت حکومتی تأمین ایله‌مکه ، اوموفقیتلری‌ده ادامه ایتمکه ، حتی چوغالتمغه‌ده حرص ایله چالیشـیور ودسترس اولیوردی .

بوسرور اختلالك‌ده بیوکلکی ، مع الاسف ، بك آز سورن ، فقط فرانسزلری هیچ دکلسه استیلای اعدادن قورتارمغه غایت یاردیم ایدن بو افعال غرای سیاستی اولدی .

*
* *

مجلس ملی تشکلندن بر مدتجك صوکره قراللغك فسخنی ، جمهوریتك تأسیسنی اعلان ایله‌مشدی . ١٦ تشرین اول ١٧٩٢ ده آرتق پروسیا قرالندن قورقو قالمامشدی ، اعضادن بری اون آلتنجی (لوئی) نك محاکمه‌سنی تکلیف ایله‌دی . فقط بردیکری اومحاکمه‌دن اول قراللغك فسخی وجمهوریتك اعلانی قرارلرینی آرای عمومیهٔ ملته وضع ایتدیرمکه قالقیشدی .

بویله بر تشبث اورته‌لغی آلت اوست ایله‌مك ، مملکتی اغتشاشه دوشورمك ، بر حرب داخلی‌یه بادی

اولمق دیمکدی . (دانتون) بو مخاطره‌یی کشف ایله‌دی ، او مذاکره‌یه مداخله ایدرك شو نطقی ایراد قیلدی :

« عاقلانه وضع ایله‌دیککز برقاعدهٔ اساسیه‌نك حکمی نظر اعتباره آلنمایور : قانون اساسی هیئتیله کاملاً قبول ملته عرض اولونمایه‌جقمیدی ؟ اویله تقرر ایتمه‌مشمیدی ؟ مادام‌که بوقاعدهٔ اساسیه حریتك یکانه محافظی کبی تلقی ایدلدی ، مادام‌که بزی هر درلو متلاشیانه مقرراتدن آنجق اویله بر قاعده‌نك منع ایده‌بیله‌جکی تسلیم اولوندی ، بوکون نیچون او دستوردن انحرافه احتیاج کوریورز ؟ چونکه شاید جمهوریت مسئله‌سنه دائر ملتك فکرینی شمدیدن بیلمزسه‌کز خیالی و صنعی بر بنیانه مستنداً بیوك بر بنا قورمغه ، مدید بر سعیه قویولمغه قالقشمش اولورسکز ، اویله‌می ؟ حقیقتده بومطالعه بوشدر .

دوشونکزکه جمهوریت دها شمدیدن ملتجه ، اردوجه قرالری‌ده ، قرالغی‌ده اساساً مدخول کورن دهای حریتجه مصدق ومؤیدر .

ایشته فرانسه‌نك جمهوریتی ایسته‌دیکندن والی الابدده ایسته‌یه‌جکندن شبهه ایتمکه بیله مساغ یوق ایسه ، آرتق دوشونه‌بیله‌جکمز آنجق بوقاعدهٔ اساسیه‌یه کوره بر قانون اساسی تنظیم ایله‌مکدر . وقتاکه بوقانونی یاپار ومذاکرات علنیه‌کزله افکار عمومیه‌یه ماده ماده عرض ایلرسکز ، قبول عامه اوزمان تعین ایتمش اولور ؛ صوکره‌ده بتون اقسام اداره‌کز مطرداً اوقانونك تمادیٔ احکامنی تأمین قیلار .

بوقاعده‌یی اساس اتخاذ ایتملی‌بزکه قانونلریمز هیئت اصلیه‌لریله طبق قوانین مطلقه کبی مرعی الاجرا اولسون ، یوقسه بر اغتشاش دائمی‌یه طوتولورز ؛ جمهوریتده پریشان اولور ، کیدر ،

قدرتمزی ، غلبه‌مزی تأمین ایدن براتحادی صرف بوحقائقه رعایت ایدنجه محافظه‌ایله‌بیلیرز. بوملاحظه‌لره مبنی تکلیف واقعك ردینی طلب ایلرم . »

مجلس ملی (دانتـون) ك رأینی تنسـیب ایله‌دی، جمهوریت مسئله‌سنی آرای ملته وضع ایتمه‌دی .

بر دهای فسیـح سیاستك بر ماتی، بر مملکتی اداره ایدن بر هیئته حکمی ، تأثیری نه درجه بلیـغ ، فقط نه قدر نافعدر ! عادتا برزمین ابهام وظلامه برنیرك انعطافنی آندیریر .

(دانتون) ك بو مداخلهٔ غرالری اولماسـه‌یدی ، او مجلس ملی خطادن خطایه دوشه‌جکدی ، اویله‌رقیق، اویله خطرناك بر دمده فرانسه‌یی بلالره اوغراته‌جقدی، مثلا بو سفرده جمهوریت مسـئله‌سنی آرای عمومیهٔ ملته وضع ایده‌جکدی . اوزمان فی‌الحقیقه پای‌تحت، مرکز ، حاصـلی روح مملکت بو فکرده ایدی ، لکن ولایتلر اکثریتله جمهوریتك هنوز علیهنده ایدیلر، او اکثریت، احتمالدر ، قراللغی ترویـج ایله‌یه‌جکدی ، فرانسه باشدن باشه مهلك بر نزاع داخلی‌یه طوتوشـه‌جقدی، حاصلی، ضروری ، اعدای خارجیه‌یه قارشی اویله جلادتله وطن مدافعه ایدیله‌مه‌یه‌جکدی .

آرتق او احتراصـات بر طرف ایدلدیکی ایچون بو

حقائق بو کون پك موثوق بر طرزده آکلاشلدی‌ده (دانتون) لك قدری رجال سائرهٔ اختلاله نسبةً آرتدقجه آرتدی .

یوقاریده عرض ایله‌دك . (دانتون) ٢١ ایلولدن اعتباراً عدلیه نظارتندن مستعفی ایدی ، بو استعفاسیله او حاکمیت مطلقه اتهاملرینی بوشه چیقارمق ، تفریق قوای حکومت دستورینه‌ده مرتبهٔ حرمتنی کوسترمك ایسته‌یوردی .

فقط هنوز پروسیالیلر فرانسه طوپراغنده ایکن مدافعهٔ ملیه‌نك اویله بر رئیسنی موقع اقتداردن دوشورمك نه بیوك بر خطا ایدی ، باخصوص (دانتون) اوبیانات معتدله‌سیله اعتماد عامه‌یی‌ده یکیدن قازانمشدی .

مجلس ملی بو حاله قارشی تردده دوشدی ، نهایت بر چاره بولدی : اوده (دانتون) لك یرینه تا ٩ تشرین اوله قدر کیمسه‌یی تعیین ایتمه‌مك ایدی . بوتاریخده‌ایسه آرتق او مدافعه تأمین اولونمش دیمکدی ، (دانتون) چکیله‌بیلیردی .

آنجق ٢٤ ایلولده بو مناسبتله مجلس بر مناقشه‌یه طوتولمشدی . وظائف نظارتی حالا ایفا ایله‌دیکی حالده (دانتون)ه برمضبطه‌ده (ناظرسابق) وصفی ویریلیوردی . اعضادن بری آیاغه قالقدی ، « بر ناظر مبعوث صفتیله

بيان رأى ايده‌مز، ايكى خدمتى بردن درعهده ايله‌يه‌مز»
ديدى .

(دانتون) بو معترضه يك كوزل بر مقابله‌ده
بولوندى ، ناظرلقدن استعفا ايتمش ايسه‌ده مجلس ملينك
رأينه ، اعتمادينه مستنداً وموقتاً وظائف نظارتى ايفا
ايله‌ديكنى سويله‌دى: حقيقتده مجلس مراد ايتسه تشخيص
ايله‌يوردى ، ديله‌ديكنى يابه بيليردى ، اركانندن برينى
ناظر تعيين ايده‌بيليردى . لكن (دانتون) بو ايكى
خدمتك تفريقنه طرفدار ايدى ، بر مبعوثك عين زمانده
ناظر اولمسنى تجويز ايله‌مه‌يوردى ، بر قاچ كون صوكره
ايلك فرصتده نظارتدن بسبتون چكلدى ، يالكز مبعوث
قالدى .

بو حادثه‌لردن اكلاشيليركه بو رجال اختلالده
طبقى ديكر انسانلر كبى ، بلكه دها زياده احتراصلرينه
مغلوب ، او سائقه ايله بربرينه قارشى افترالره ميال ؛
حسد ، غرض كبى رداءتلره معروض ايديلر . (دانتون)ى
اشتهارندن ، او خدمتلرندن طولايى بالخاصه مجلس
مليده چكه‌مه‌ينلر چوق ايدى .

اويله اولمقله برابر آشاغيده كوره‌جكزكه ناظرلقدن
استعفا ايله‌دكدن صوكره‌ده ، ساده مبعوث ايكن‌ده
(دانتون) ملكنه ، ملتنه ينه خدمت ايتدى ، هله بر

آرالق سلامت عامه انجمننه کیره‌رك امور خارجیه‌یی بر مدتجك ید اداره‌سنه آلدیغی زمان فرانسه‌نك اوروپاجه موقعنی درحال دکیشدیرتدی ، یوکسه‌لتدی .

یوقاریدن بری تعریف ایله‌دیکمز وجه ایله (دانتون)ك بر فضلی ، بر فضیلتی پك مشکل ، پك نازك بر دمده قدرت عسکریه‌یی تنظیم ، عادتا ابداع ایدرك فرانسه‌یی استیلای اعدادن ، اویله بر اضمحلالدن قورتارمق ایدیسه بر فضل وفضیلت دیکری‌ده سیاست خارجیه‌یی بر طرز متین ومعقوله صوقه‌رق کشتیٔ دولتی بر ساحل سلامته ایصال ایده‌بیلمك اولدی .

او خیالات کونا کون ایچنده بو حکومت آدمنك افشا ایله‌دیکی حقائقدرکه فرانسه جمهوریت جدیده‌سنه بین الدول بر موقع سیاسی احراز ایتدیردی .

(دانتون) کبی صرف اختلال ایچنده یتیشن بر فرد ایچون احوال جهانی بودرجه دور اندیشانه کوره‌بیلمك اولجه (میرابو) نك ، بالآخره (ناپولئون) ك تعقیب ایله‌دیکی بر شاهراه سیاسی‌یه سالك اوله‌بیلمك بر نشانهٔ دهاْ ایدی .

بو خطیب معظم اوته‌دن بری ۱۰ اغستوس عصیانی کبی تهیجاتده یووارلانیر ، طوریر کن او مهام سیاسیاتی

نه صورتله ادراك ايده‌بيلدی ؟ بو خصوصی نه وجه ايله موقع تطبيقه قويدی ؟

***

١٠ اغستوس عصيانندن ، خصوصيله (والمی) موفقيتندن ، (نيس) و (صاووا) فتوحاتندن ، (باچيقا) و (آلمانيا) نك استيلاسندن صوكره فرانسزلر وجده كلديلر ؛ الك معتدللر ، بالفرض (ژيروندن) لر ، حق (قوندورسه) بيله آياقلانديلر ، بتون اقوام عالمی‌ده حكومتلرينه قارشی آياقلانديرمق املنه طوتولديلر ، كويا كه ، ديدكاری كبی ، (قونوانسيون) ، او شورای امت بتون ملتلرك رفع لوای عصيان ايله‌مسنه مخصوص برهيئت كبرا ايدی ؛ بر هيئت كبرا كه ١٩ تشرين ثانيده شوقراری ويردی :

مجلس ملی فرانسز ملتی نامنه بيان ايلر كه حريتلرينی استحصال ايتمك ايسته‌ين بتون اقوامی قاردش عد ايتمكله ومظهر معاونت قيلمغه مهيادر . بوبيانه كوره حركت ايتمك ايچون جنراللره اوامر لازمه ويرمكه حكومتی مأمور قيلار .

بو قرارك تأثيری پك بيوك ، پك مشئوم اولدی ، انكلتره كبی اوزمانه قدر بيطرف قالمش دولتلر بيله فرانسه‌نك عليهنه دوندی . فضله اوله‌رق فرانسز اردولری‌ده او فكر احرارانه‌يه رغماً باچيقاده وسائرده‌ده بتون استيلا ايتدكاری يرلرده علی الاطلاق ديكتر

اردولر کبی حرکت ایدیيورلر ، اویله ضبط و غصب ایله‌یور ، اویله آصیور ، کسیورلردی ، فرانسز جمهوریتی بیله باشقه دولتلر کبی اله کچیردیکی ممالکی فرانسه‌یه کیف مایشاء الحاق ایدییوردی .

بو سیاست بتون دولتلری فرانسه‌نك علیهنه یکیدن برلشدیریوردی ، فرانسزلر مغلوب اولمغه ، باچیقادن ، (رن) سواحلندن چکلمکه باشلادیلر . اون آلتنجی (لوئی) نك اعدامندن صوکره فرانسز سرداری (دوموریه) ده اهانت ایتمشدی ، متفقلردن طرفه کچمشدی . حاصلی ، فرانسه‌نك حالی مشکلله‌شمشدی .

ایشته بو اثنالرده ایدی که مجلس ملی او مشهور سلامت عامه انجمننی تأسیس ایله‌دی ، (دانتون) ی ده اعضاسندن بردیکریله ، (باره‌ر) له برابر او انجمنده امور خارجیه‌یه مأمور قیلدی .

(دانتون) بو ایشلك باشنه کچر کچمز کوردی که محاربه‌ده دوام ایدرکدن مصالحه‌یی حاضر لامق لازمدر . فقط نه صورتله او حکومتلرله یکیدن مناسبانه کیریشیله‌بیلیردی ؟ اونلری محو ایتمك ایچون یمین ایدلمه‌دیمی ؟ . اول امرده بو یمینی کری آله‌رق فرانسه‌نك سیاست خارجیه‌سنه باشقه بر استقامت ویرمك مقتضی دکلیدر ؟ . درجهٔ ثانیه‌ده او انقلاب عمومی واهمهٔ غراسندن واز کچه‌رك یوقاریده

ذکر ایتدیکمز قراری فسخ ایله‌مك کرکدر .

(روبسپی‌یر) لك انقاآت مهینانه‌سنه رغماً بر چوق کشمکشلردن صوکره (دانتون) بوطرز سیاستی مجلس ملی‌یه قبول ایتدیردی، مجلس ملی که ۱۳ نیسان ۱۷۹۳ده بومسئله‌یه دائر شوقراری ویردی :

فرانسز ملتی تـون حر ملتلرك دوست طبیعیسیدر ، ملل سائره‌نك اصول حکومتنه قاریشماز. باشقه ملتلرك ده کندیسنککنه قاریشمسنه تحمل ایده‌مز .

ایشته بو اساسه استناداً (دانتون) سلامت عامه انجمننك ، یعنی اودورده‌کی فرانسه حکومتنك سیاست خارجیه‌سنی تعیین ایله‌دی و اوندن صوکره‌ده ایشه کیریشدی .

(دانتون) لك ذکای فسیحی داخلاً اولدیغی کبی ، حتی اولدیغندن زیاده خارجاً ده طوغری یولی کشف ایله‌مشدی . مسائل عظمای خارجیه قواعد معروفه‌یه وعنعنات قدیمه‌یه کوره حل اولونمق کرکدی. (روبسپی‌یر)لك ایسته‌دیکی کبی فرانسه‌نك سلاحیله اقوام جهانی قورتارمغه قالقیشمق موفق اولمانجه مملکتك اضمحلالنه بادی اولمق، اولونجه جمهوریتك محوینی حاضرلامق دیمکدی ، چونکه عسکرلکجه احرازشان ایله‌ین برحکومتده سردار مظفر ایر ، کیچ بر حاکم مطلق اولور .

(دانتون) بو حقائقی کوریيوردی وکوردیکی ایچون ده فرانسه‌نك عظمتنی باشقه درلو تصور ایله‌یور وتعقیب ایتمك ایسته‌یوردی ، سلامت عامه انجمننك بر معتاد روحی اولمشدی .

(روبسپیر) دشمنلرله ائتلافه کیریشمك ایسته‌ینلرك علیهنده جزای اعدام طلب ایله‌مشدی . (دانتون) بو طلبه : « حاکمیت ملتی طانیمایان دشمنلرله » قیدعاقلانه‌سنی علاوه ایتدیردی .

آرتق مجلس ملی ایچون فضائل جمهوریتپرورانه‌یی کمالات سیاسیه ایله مزج ایتدیکی بیلدیکنی اوروپایه کوسترمك زمانی کلدی ، بردم هیجانده برقرار ویردیکز .. برقرارکه سوائق اعتبار ایله پارلاقدر . چونکه ظلمه‌یه قارشی عصیان ایدن اقوامی حمایه‌یه عزم ایله‌یورسکز . فقط بو صورتله بالفرض (چین) ده ایقاع اختلال ایله‌مك ایسته‌ین بر قاچ وطنپروری صحابته مجبور کورونیورسکز . هرشیدن اول هیئت سیاسیه‌مزك محافظه‌سنی ، فرانسه‌نك عظمتنی دوشونملی یز . برکره جمهوریت قویاً تأسس ایله‌سون ، فرانسه کمالاتیله ، فعالیتیله اقوام عالمك اوزرنده تأثیرینی کوستریر .

مجلس ملی (دانتون) ه حق ویره‌رك حکم اولی فسخ ایله‌دی ، یوقاریده عرض ایتدیکمز قراری اصدار قیلدی .

آرتق اوروپا ایله مذاکره قاپولری آچلمش اولدی . پروسیا ایله ، انکلتره ایله ، هر طرفله مخابرات سیاسیه

کیریشلدی ، پای تختلره مأمور مخصوصلر کوندرلدی .
(دانتون) سیاست خارجیه‌یی قراللغك اك پارلاق زماننده اولدیغی کبی تدویره باشلادی .

لکن (روبسپیر) ك فکری باشقه ایدی، داخلده اعتسافی دوام ایتدیرمك ایچون خارجده مذاکرات صلحیه‌یه اصلا کیریشمه‌مك ، محاربه‌یه دوام ایله‌مك ایدی ، مجلس ملی‌یه شو مآلده بر لایحه عرض ایله‌مشدی .

بتون مملکتلرك انسانلری قاردشدرلر ، بویله اولدیغی ایچون برحکومتك افرادی کبی بر برینه معاونت ایتملیدرلر . برملته ظلم ایدن بتون ملتلرك دشمنی دیمکدر . ملوك ، ارکان ملوك ، ظلمه ، کیم اولورسه اولسون ، حاکم حقیقی ارضه، واضع قانون کائناته قارشی عصیان ایتمش اسیرلردر . . او حاکم نوع بشردر ، او واضع قانونده طبیعتدر .

نهایت (روبسپیر) اوطورمراتیانه‌سیله القای نفوذه موفق اولدی، ١٠ تموز ١٧٩٣ ده (دانتون) ی سلامت عامه انجمنندن چیقارتدی ، موقع اقتداردن دوشوردی، او معقول سیاست خارجیه‌ده آلت اوست اولدی ، فرانسه‌نك علیهنده اوروپا یکیدن عقد اتفاق ایله‌دی .

***

(قونوانسیون) دینیلن مجلس کبیر ملی پارس مجلس

بلدیسیله بیوك بر اختلافه طوتولمشدی ، چونكه اوبری نسبةً معتدل ، بریكی ایسه فوق‌العاده مفرطایدی .

مجلس ملیدن (روبسپی‌یر) كبی (سن‌ژوست) كبی آزغینلر (قومون) دن ، مجلس بلدیدن طرفه ؛ معتدللرك (ژیروندن) لرك علیهنده ایدیلر . زواللی (دانتون) :

آتلمشم ایكی لایفهمك میانه‌سنه
زمینه آكلاته‌مام ، آسمانه آكلاته‌مام

دییور ، بو ایكی حزب مخاصمك آرالرینی بولمق ، اعدای خارجیه‌یه قارشی بویله مدهش بر نفاق داخلینك اوكنی آلمق ایچون چابالایوردی ، سلامت عامه انجمنی ، اونفوذ حكومتی‌ده بوامل خیره واسطه اتخاذ ایله‌یوردی ، فقط بر درلو مقصودینه ایره‌مه‌یوردی .

مصلح بولونماسه شو افاضل میانه‌ده ،
بیلمزمیسك نه‌لر اوله‌جقدر زمانه‌ده ؟

فی‌الواقع (دانتون) ك وساطت مصلحانه‌سیله برچوق مهلك منازعه‌لره سد چكلدی ؛ لكن او نفاق عظیم بیتمه‌دی ، بالعكس كیتدكجه آلوله‌ندی .

(روبسپی‌یر) ازلدن (دانتون) ك خصمی ایدی ، رقیبی ایدی ، محوینه بروسیله آرایوردی ، البته نصائحنی دیكله‌مز وطرفدارلرینه دیكله‌تمز ایدی ، فقط (ژیروندن)

لر ، او فرقۀ معتدله‌ده اوخطیب عوامی سومه‌یورلردی ، بوفرقه‌نك روحی، برنوع ملك صیاتی لطیف برقادینجغز، ناظر (رولان) ك قاریسی مشهور (مانون‌رولان) ایدی، (مانون‌رولان) كه (دانتون) ایچون پك انصافسزجه‌سنه شو حكمی ویریبوردی :

بو سیاده ایی بر آدم اولمسنی فكریمه صیغدیره‌مام ، قوۀ مخیله‌م برپارچه شدیددر، عملریله نظردقتمی جلب ایدن اشخاصی فطرتلرینه كوره خیالده تجسم ایتدیریرم. مثلا (دانتون) ی دائما الندە برپاتاغان اولدیغی حالده كندیسندن دها متردد، دها آز خونریز بر آلای قاتللری اقوال وافعالیله تحریك ایدركبی تصور ایلرم .

مجلس بلدینك مطالبه‌لری ، حتی قباحتلری آرتدیغی بر صیره‌ده، ایدی كه مجلس ملیده (ژیروندن) لردن بری شو سوزلری سویله‌مشدی :

شاید بویله دائمی صورتده تكرر ایدن عصیانلر ایله‌مبعوثان ملته برتعرض‌وقوعه كلیرسه، بتون‌فرانسه نامنه سزه بیلدیریرم‌كه چوق كچمز ، (سن) نهرینك كنارلرنده بر (پاریس) موجودمی ایدی ؟ آرامغه مجبوریت حاضر اولور .

(برونسویك) ك اومعروف بیاننامه‌سنی آندیران بوتهدید طبیعتیله برسوء تأثیر حاصل ایله‌دی، (دانتون) اوتأثیری ازاله ، اوخطایی تعمیر ایچون چالیشدی ، فقط

موفق اوله‌مادی . نهایت باشده (سن ژوست) اولدیغی حالده (مونتانیار) لرك الك مفرطلری سلامت عامه انجمننه کیردیلر ، ۳۱ مایس و ۲ حزیران قیاملری وقوعه کلدی ، (ژیروندن) لر تحت محاکمه‌یه آلندی ، اعدام اولندی .

(دانتون)ایتون او مصلحانه مساعیسی نتیجه‌سز قالدی .

(روبسپیر) بویله‌جه (ژیروندن) لری محو ایدرك حاکمیت مطلقه‌سنی حاضرلار ایکن (دانتون) ی ده معنیً کلی زدله‌مشدی ، یاره‌له‌مشدی ، ذاتاً اوسابه‌ده ، یوقاریده عرض ایتدیکمز کبی ، سلامت عامه انجمنندن چیقاردی ، موقع اقتداردن دوشوردی .

*
* *

(دانتون) فطرةً نزه ایدی ، رجال اختلالك الك صاف سرفرازلری کبی اوده بر مدت سیاسیاتی‌ده ، غوائل حکومت وحاکمیتی‌ده اونوتدی ، آلام زمانه‌یی عشق ایله تسکینه چالیشدی ، اویله بر درده اوبر نوع زهردن ، زهر لذیذدن دوا آرادی ، اوح ! سومك ، سولمك ، اوخونین مشغله‌لری بر طرفه براقه‌رق الا کوزلرك ، پنبه دوداقلرك مست بیتاب غرامی اولمق فی الحقیقه طبیعته تسلیم نفس ایله‌مك ، حکم طبیعته بویون اکمك ایدی ، فقط او اثنالرده (دانتون) ایچون عادتا بر انتحار دیمکدی ، چونکه

او بويله اذواق عشقه مستغرق ايكن دشمنلرينك متصل هدف طعن وافترالری اوله‌جقدی ، حاصلی ، او دور مدهشده مزارینی بالذات قازه‌جقدی، حاضرلايه‌جقدی. اويله‌ده اولدی .

(دانتون) ايلك رفيقه‌سنی يك پرستشكارانه سويپوردی، لكن او بيچاره قادين دوا قبول ايتمز بردرده مبتلا اولدی، ١٧ شباط ١٧٩٣ ده أولدی . او تاريخدن تماماً درت آی صوكره ايدی . قلباً ، فكراً مجروح و متأثر اولديغی حالده (دانتون) رفيقه‌سنك مزارينه كلدی ، تابوتی چيقاردی ، آچدی ، ميته‌يه اويله كفنيله صارلدی ، صاريله صاريله آغلادی ؛ اوخراب و تراب اولمش وجوددن بردرلو آيرلمق ايسته‌ميوردی، زور بلا آيرلدی ، آغلايوردی ، شبابنه ، سعادتنه ، اقبالنه آغلايوردی ، حقيقةً (دانتون) ك حياتی اوضياع ايتمدن صوكره باشقه‌لاشمشدی ، كلی سونمشدی .

اوقاديخغز حالت نزعده ايكن ينه (دانتون) ی دوشونيوردی ، فطرتی صميميتله بيلديكی او رفيق عمر زوالديده‌سنك سودامز ياشامايه‌جغنه حكم ايله‌يور ، بيلدكلرندن اون آلتی ياشنده كنج بر قيزی قوجه‌سنه تخصيص ايله‌يوردی . (دانتون) بوقيزك پدرينی عدليه نظارتنده ايكن مباشر اوله‌رق طانيمشدی ، حتی ايی بر خدمته بيله يرلشديرمشدی .

قیزك ابوینی مسلك اعتباریله (دانتون) ی سومه‌یورلردی، هیچ تقدیر ایتمه‌یورلردی. لکن (دانتون) الندن کله‌نی یاپدی، قیزك قراللغه شدتله تمایل ایدن آننه‌سنه اویولده خط حرکتنی تعدیل ایله‌یه‌جکنه دائر وعدلرده بولوندی، کلیساده، حضور راهبده اجرای مراسم ازدواجه قائل اولدی، قیزه ایسه جاندن، کوکلدن اعلان عشق ایله‌دی خلاصه مرادینه ایردی. برنجی زوجه‌سنك وفاتندن درت، بش آی صوکره بوایکنجی رفیقه‌سیله اوله‌ندی، برکوشه‌یه چکلدی، بر حیات عشق وعصمته طالدی.

ایلك قاریسندن ایکی چوجغه مالك ایدی. اوچوجقلره بویله کنج بر والده، منعم برغرام، الکصاف برصفا، الکصمیمی برذوق، آرتق انسان بویله بر حیاتی براقیرده اودغدغه اعتساف واختلال قاریشیرمی؟.. هله اودور مظالمك عاقبتنی اوزله‌مزمی؟..

اویله، فقط اواعتساف واختلال، باخصوص اوظلمت هرطرفی استیلا ایتمه‌مشمیدی؟ بویله مستغنیلرك بیله یاقه‌لرینی قولای قولای براقیرمی؟.. (دانتون) بوعمر آسودگی سودایی دوشونیوردی؛ لکن باشده (روبسپیر) اولدیغی حالده دشمنلری، رقیبلری اوفرد فریدی محو ایتمك چاره‌لرینی دوشونیورلردی، دوشونیورلردی‌ده سرقتدن سفاهته قدر کوناکون افترالره هدف قیلیورلردی. افترا ایدیکز، ایدیکز.. دائما اومفتریاتدن براثر قالیر..»

دیرلر . فی الحقیقه بر نشئهٔ غرام ، برقبز ، بر تأهل ایچون بویله مشرب ومذهبی تعدیله قدر وارەرق بر کوشهٔ انزواته چکیلان و بو سیئه ایله ده ظاهراً وظائف وطنپرورانه سنی اهمال ایلەمش کبی کورونن بر (دانتون) بو افترالره صورتده مستحق ظن اولونیوردی؛ فقط آرقداشلریله، بالخاصه (قامیل دەمولان) ایله برابر احوالدن ، اوتمادیٔ دور اعتسافدن مشتکی ایدی ؛ بو عزلتی قسماً ده اوضرورتله ، او مظالمدن نفرت سائقه سیله اختیار ایله‌یوردی . اوخطیب عوامك بر کون ینه ریاست اموره کچمسی پك ملحوظ ایدی : اوبله اولدیغی ایچون بوطرز تفکری (روبسپیر)ی خشنود ایتمك بر طرفه طورسون ، عادتا قورقوتیوردی .

(روبسپیر) کرك (ژیروندن)لری ، کرك دیکر دشمنلرینی امحا ایله‌دکدن صوکره فرصتدن استفاده ایله بو طرفه دوندی ، اول امرده (دانتون)ك مقر بیننددن (فابرد غلانتن) ی بر ساخته اختلاس تهمتیله تحت محاکمه‌یه آلدیردی ؛ (سن ژوست) لك معاونتیله سلامت عامه انجمنی ، او واسطهٔ اجرائیه‌یی ایسته‌دیکی کبی اداره ایله‌یوردی ، بردرجه دها تصفیه وتضییق ایتدی . نهایت او انجمن واسطه‌سیله (دانتون) ی اورقیب اعظمی‌ده رفقاسیله برابر قرللغی یکیدن تأسیس ایله‌مکله

جمهوریتی محو ایتمك تهمتیله توقیف ایتدیردی .

(روبسپیر) بو اتهامات مفتریانه‌یی بالذات سرد ایله‌مه‌دی ، (سن ژوست) ی آلت اتخاذ ایتدی . (سن ژوست) او سرور رجال اختلالك علیهنده مدهش اولدیغی مصنع ، فقط بلیغ ، مؤثر ، بر اتهامنامه ترتیب ایله‌دی . دیندن ، اخلاقدن ، وطندن ، جمهوریتدن ، هپ بحث ایتدی ، فقط هپ (دانتون) ی لکه‌له‌یه‌رکدن بحث ایتدی ، بو اتهامات مجنونانه ایدی . اویله ایکن ینه تأثیر دهشت انگیزینی کوستردی . اعضای انجمن ، ایکی کشی مستثنی اولدقلری حالده کاملاً او توقیف مذکره‌سنی امضا ایدیلر . غریبدر . بو امضالرك آراسنده (قارنو) کبی عفیف عاقل ، خیرخواه بر ذاتك کی ده کوریلیوردی . اختلال اویله افکار کامله اصحابنی بیله شاشیرتیر ، طوغری یولدن چیقارتیر .

علیهلرنده بو غدارانه قرارلر ویریلیرکن (دانتون) ، (قامیل ده‌مولان) وساٸره مستریح البال ایدیلر . چونکه بویله بر اهانته معروض اولدقلرینی اصلا بیلمه‌یورلردی . بر کون اول (روبسپیر) پارسه درت فرسخ مسافه‌ده بر مسیره‌ده (دانتون) ایله برابر مدعواً بولونمشدی ، یمك یمشدی . حتی عینی آرابه ایله ، برلکده دونمشدی . (دانتون) لك حبسخانه‌ده بالآخره نقل ایتدیکنه کوره

توفيقندن بنه بر كون اول (قاميل دهمولن) ده (روبسپي‌ير) پك زياده اعلان مخادنت ايله‌مش ، محبت كوسترمشدی .

(دانتون) ك توقيفی مجلس مليده بيوك برهيجانه بادی اولدی . لكن (روبسپي‌ير) كرسیٔ خطابته چيقدی ، شو سوزلری سويله‌دی :

بو هيجه سبب نه‌در ؟ (دانتون) ك بو امتيازه استحقاقی نه‌ندر ؟ . نيچون اوبر متهملره رجحانی اوليور ؟ قانون عدالته نه‌يه اعتماد اولونمايور ؟ زهی غرابت ! . مساوات هرطرفده فرمانفرما ايكن بومحيط‌ده‌ی پای‌مال ايدلسون ؟ شمدی‌يه قدر نه‌يابديكزكه كمال حريتله ياپمش اولمايه‌سكز ؟ اوفردكه قورقار ، تترهز مجرم ديمكدر . معصوملر اصلا بويله انديشه‌لرله دهشته اوغرامزلر . آرتق ألويرير اوپرستشلر ، ألويرير اوامتيازلر ! . كوره‌جكز ، مجلس ملی اويله چوريمش برهيكله حالا طاپه‌جقميدر ؟ يوقسه اوهيكل ييقايركن بومجلسی ازه‌جكميدر ؟

بكا القای خوف ايتمك ، (دانتون) ك تهلكه‌سيله بنی تلاشه دوشورمك ايسته‌ديلر . برمخادنت قديمه‌نك خاطره‌سنی ايلری سوريورلردی . روحم اصلا بوسوزلرله متأثری اولمادی . تهلكه ويرسون كلسون ، بنی بولسون ! بنجه عمومی برفلاكت عد اولونه‌ماز .

مجرملرك اويله‌متعدد اولمادقلرينه‌اك برنجی دليل اساس اعتباريله ويرديككز قرارلردر . بيليورزكه بعض اعضا انجمنلرك تمديد مرتبهٔ صلاحيتلرينه دائر محبوسلرك ترجمان مطالباتی اولمق ايسته‌يورلر . انجمنلر وطنك موكللری ديمكدر . بويله مذاكره بيله وطنه قارشی برحقارتدر . مفسدلری مدافعه ايديبورلر . نيچون ؟ چونكه فساد حالا دوام ايله‌يور .

بوتهدیدلر . بو کینه‌دارانه سوزلر مجلسی اکثریتله‌ینه حیرت وخشیته دوشوردی. بالخاصه (له‌ماره) دیدکلری فرقهٔ متوسطه‌نك معاونتیله ، اکثریت مجلسه او توقیفی قبول قیلدیردی .

سلامت عامه انجمننده‌ن برمحبی علیهنده‌کی بوترتیباتی (دانتون) ه وقتیله خبر ویرمشدی . لکن ، اوخطیب معظم ماضیسنه ، خدمات سابقه‌سنه کووه‌نه‌رك : « بکا طوقونمغه جسارت‌ایده‌مزلر » دییوردی ، بالآخره‌توقیفی تقرر ایدنجه ممالك اجنبیه‌یه قاچمغی توصیه ایدنلره : « انسان‌وطنی طوپوقلرنده کوتوره‌مز » جواب شهامتی ویرییوردی .

شاید (سن ژوست) سلامت عامه انجمننده : « بو کون بز (دانتون) ی توقیف ایتدیرمزسه‌ك یارین اوبزی ایتدیریر » دیمه‌سه‌یدی ، اعضای انجمن او قراری ویرمه‌یه‌جکلردی . هله (قارنو) کبی اصحاب استقامت اوسرور رجال اختلالك معصومیتنی بیلدکلری حالده محضا وطن تهلکه‌ده ایکن حکومتجه برنفاقه میدان ویرمه‌مك‌واهمه‌سیله بوجنایته کرهاً اشتراك ایله‌مشلردی .

(دانتون) ك محاکمه‌سنه ۲ نیسان ۱۷۹۳ ده باشلادیلر ، اونکله برابر کلیشی کوزل بر چوق متهملر

دها واردی . بومتهملرك (قامیل‌ده مولن) ، (هه‌رول سه‌شل) ، (فلیپو) وسائره کبی برقسمی اعالیدن ، برقسمی‌ده مجهول‌النسب بعض اسافلدن ایدی .

دشمنلرینك مقصودی بومخالطه سایه‌سنده (دانتون)ی کیرله‌تمك ، انظار عامه‌ده مجرم کوسترمك ایدی .

حاکملره تعلیمات لازمه ویرلدی ، بر دکل ، ایکی مدعی عمومی اقامه ایدلدی ، رئیس محکمه‌نك آرقه‌طرفندن کوچك بر پنجره‌دن اعضای انجمنك بعضیلری کرك ارکان محکمه‌نك ، کرك متهملرك اوضاعنی تفتیش ایدییورلردی .

وقتاکه (دانتون) ، ولو اواشخاص مختلفه ایله برابر اولسون ، محکمه صالوننه حشمت ایچنده کیردی ، برضبط کاتبی طایانامادی ، هر درلو قیدی ، قورقوبی بر طرفه آته‌رق متهملره طوغری کیتدی ، آغلایه‌رقدن او خطیب محتشمك آیاقلرینه قاپاندی .

نه مدعی عمومیلر ، نه ده حکامه متهملرك علیهنده هیچ بر وثیقه ، بللی باشلی دلائل ثبوتیه ویرله‌مشدی ، مع مافیه متصل : « یوروییکز » امری ویریلیوردی ، بویله اولدیغی ایچون حریفلر آز ، چوق معذب ایدیلر .

اسمی ، یاشی ، اقامتکاهی صوریلنجه ، یوقاریده بالمناسبه عرض ایتدیکمز کبی (دانتون) :

بن (دانتون) م ، یاشم اوتوز بشدر ، اقامتکاهم یاربن عدم اوله‌جقدر . نامم کعبهٔ تاریخده قاله‌جقدر .

دیمشدی .

لکن رئیس محکمه او متهم معظمی اویله اوزون اوزادی‌یه استجوابه جسارت ایده‌مه‌یوردی ، اولسان عدل وانتقامدن قورقویوردی ، همان باشقه بر متهمه نقل کلام ایله‌یوردی .

ضبط کاتبلرندن بری متهملرك ، بالخاصه (دانتون) ك افاده‌لرینی تحریف ایتدکدن صوکره مطبوعاته تبلیغ ایدییوردی .

رئیس محکمه (دانتون) ه سوزویرمه‌مك ایچون نه لازمسه یاپدی ، صاغه ، صوله ، هرطرفه باش اوردی ، فقط نهایت ویرمکه مجبور اولدی ، اوزمان :

وجوه اشیا کاملاً دکیشدی ، دیوان محکمه درین بر تبدله اوغرادی ، خلق تهیجه کلدی ، پنجره‌لر صارصلدی . کویا که بردن بره حاکم (دانتون) اولیویردی . هرکس او ارقاق دلیکه توجیه نکاه ایله‌دی ، اعضای انجمنی ، او حقیقی مجرملری آکادی ، او مجرملرکه صارارديلر ، صولدیلر ، برر برر اورادن صاوشمغه مجبور اولدیلر .

(دانتون) كرك كندى نامنه وكرك آرقاداشلرينك ناملرينه ديدى كه بالذات هدف اتهام اولديلر ، چونكه اونلرى اتهام ايتمك اوزره ايديلر • مجلس ملى بر انجمن تشكيل ايله‌سون، سلامت عامه وامنيت عموميه انجمنلرينك مظالمنه دائر افاده‌لرينى ديكله‌سون .

اركان محكمه هم بو نطقدن • هم ده بو نطقك خلقه طرز تأثيرندن خشيته كلديلر ، شاشيرديلر ، محاكمه‌يى طورديرديلر .

ضبط كاتبلرى (دانتون) ك سوزلرينى باشدن باشه چيزديلر ، تحريف ايله‌ديلر ، ضبطنامه‌يى نه صورتله تنظيم ايده‌جكلرينى بيلمه‌ديلر ، نهايت ٢ و ٣ نيسان جلسه‌لرينى بر برينه قاريشديره‌رق محاكمه‌يى آلت اوست قيلديلر ، او صورتله جريدهٔ رسميه‌ده نشر ايده‌بيلديلر .

محكمه‌ده سامعين (دانتون)ى شدتله آلقيشلامشدى . رئيس محكمه ، مدعئ عمومى بو حالدن تلاشه‌دوشديلر ، او خطيب مهيجى ملايمانه بر طرزده : « يه رولدك بر پارچه ديكله نسه‌ك فنا اولماز ، » ديه حيله ايله صوصديرديلردى . صوكره‌ده صيقلمادن ضبطنامه‌يه منافقانه : (دانتون) ك سسى قيصيلمشدى ؛ نه مشكل بر وضعيتده قالديغنى رئيس حس ايله‌دى • مابعد مدافعه‌يى جلسهٔ آتيه‌يه تعليق ايتدى » سوزلرينى درج ايله‌ديلر .

(دانتون) مجلس مليجه استماعنی طلب ایله مشدی،
او مجلسدن بعض اعضایی لهنده شهود اوله‌رق اقامه
ایتمشدی . حتی محکمه‌ده رئیس (هرمان) یانیله‌رق
(قابرده غلانتین) ایچون شهادته کلن مشهور (قامبون) ه:
(دانتون) ایله (قامیل ده‌موان) ی ناصل طانیدقلرینی
صورمشدی ، اوده : جمهوریته حقیقةً خدمت ایتمش
عفت وفضیلت اصحابندندرلر ، اویله بیلیرم » دینجه حریف
طوکه قالمش ، بحثی درحال دکیشدیرمشدی .

بو مثالدن‌ده آکلاشیلیر که مجلس ملی اعضاسنی شهود
صفتیله بومحاکمه‌ده دیکله‌مك حکومت ایچون ، (روبسپیر)
ایچون بیوك برمخاطره ایدی . او مخاطره‌یی حس ایتدیکی
ایچوندرکه ٤ نیسان اجتماعنده (سن ژوست)مجلس ملیده
کرسیٔ خطابته چیقدی ، متهملرك اعلان عصیان ایله دکلرینی
سویله‌دی ، حتی : اونلرله آراکزده‌کی مسافه‌یی کوستر
ملیسکز . . » دییه اعضای مجلسی غریب بر طرزده
تهدیده قدر واردی .

« هر متهم که مقاومت ایدر ، حکامی تحقیر ایلر ،
مدافعه‌دن محروم ایدیلیر . »

دستور قاتلانه‌سنی میدانه قویدی . مجلسه‌ده قبول
ایتدیردی ، چونکه (روبسپیر) منافقانه مذاکره‌یه
مداخله ایله‌دی . هیچ برفرد ایچون برامتیاز اوله‌ماز ،

« (دانتون) ده اوبرلری کبی بر متهمدر . » دیدی .

آرتق محاکمه براویونجاقدن عبارت قالدی . متهملره همان آغز آچدیرلمادی ، بومنظرهٔ خونینی (دانتون) ك مخاصملری معهود اوفاق پنجره‌دن بشاشتله سیر ایدییورلر ، بربرلرینه : « حریفلری بوسفر یاقالادق ، صالیویرمه‌یز » دییورلردی . (دانتون) اونلری کوستره‌رکدن :

« (دهمولن) ! شو آلچاق قاتللره باق ، موته قدر آرقه‌مزدن کلیورلر .

دیدی . هیئت عدول بحران ایچنده ایدی ، مجرمیت حکمنی ویرمکده تردد ایدییوردی . چونکه (دانتون) ك اومؤثر ، اومهیج سوزلرندن متأثر اولمشدی . لکن (روبسپیر) ك آدملری اوبرلرینی تضییق ایله‌دیلر ، مترددلره :

« بو محاکمه دکل ، برنوع تدبیر عرفیدر . بز حکام دکلز ، فقط رجال حکومتمز : ایکیسی بردن محالدر ، بری مطلق هلاك اولمق کرکدر . (روبسپیر) ی أولدرمك ایسته‌یورمیسکز ؟ یوق ، اویله‌ایسه (دانتون) ك اعدامنه حکم ایتدیکز .. دیمکدر »

دیدیلر .

بوتضییقات ایله اوهیئتدن زور بالا برمجرمیت قراری آلندی ، وقتا که رئیس محکمه محاکمه‌نك ختامنی بیلدیردی . (دانتون) :

— ختامى ؟ فقط محاكمه دها هنوز باشلادى . اوراق اتهاميه‌يى اوقومادیکنز ، شاهدلرى دیکله‌مه‌دیکنز .

دیدى ، ذاتاً اعلام اولدن باصديرلمشدى . حاضرلانمشدى ، حکمى تبليغه بيله وقت مساعد اولمادى . محکوملر باغيرديلر ، چاغيرديلر ، محکمه‌دن چيقمامق ايسته‌ديلر « قاميل ده مولن » ى يرندن قالديره بيلمك ، ديشارى چيقاره بيلمك ايچون قوۀ جبريه‌يه مراجعت اولوندى .

(دانتون) کنديسنى درحال طوپلامشدى ، اعتدال دمنى طافينمشدى ، اودم تهيجده بيله آغر برلسان ايله ، فقط بك معقول سوزلر سويله‌يوردى :

آه ، آلچاقلر ، شمدى بنى کچرکن کوروبجه : ياشاسون جمهوريت ! ديه باغيرمقدن حيا ايتمزلر ، آرتق جمهوريتده ، فرانسه‌ده آلت اوست اولور . هيچ دکلسه باجاقلريمى (قوتون) ه بيلمه نرمى (روبسپير) ه براقه بيله‌يدم ، بوحال برمدت دها دوام ايدردى .

(دانتون) ايله رفقاسنك اوچ بيوك مزيتلرى انکار اولونه‌مازدى ، اولا تخت سلطنتنى ده‌ويرن ، جمهوريتى تأسيس ايدن اونلر ايدى . ثانياً عدالتى جدى ، مؤثر ، انسانيتپرورانه برطرزده اقامه ايله‌يه‌رك انقلابى قورتاران ينه اونلر ايدى ! ثالثاً کيمسه‌يه کين باغلامايان ، بربرينى

موته قدرسون هپ اونلرايدى . اونلركه قديم يونانيلر كبى : « ادبارده، اقبالده هپ برابر!».. طرازينى طاقنديلردى، (قاميل ده‌مولن) او بيچاره قاريسنى متسلى ايتمك ايچون: نه‌دن قورقويورسك ؟ (دانتون) ايله برابر دكلمى‌يم ؟ دييور ، ميدان ميدان سياسته كيدركن بيله نه اولورسه اولسون او رفيق محتشمندن آيرلمايه‌جغنى سويله‌يوردى.

محكوملر (سنت‌هونوره) سوقاغندن، (روبسپير)ك اوينك اوكندن كچركن نداى غيظ و عصيانلرينى آرتيريرديلردى، بالخاصه (قاميل ده‌مولن) پك متهيج ايدى: ملت! زواللى ملت! سنى آلداتيورلر، خادملريكى اولديرييورلر . كيم سنى (باستيل) مهاجمه‌سنه چاغيردى ؟ كيم سكا جمهوريتى اعلان ايتديردى؟. ايشته (قاميل ده‌مولن) بن ايم ! . . » دييه باغيرييوردى ، اللرى آياقلرى باغلى ايكن ينه چيرپنيوردى ، نهايت سكونته كلدى ، بارد بر ادا ايله (روبسپير) ك اقامتكاهنى كوسترەركن . . :

« بو او مطلق ييقيلير » ديدى .

روايت ايدرلركه (روبسپير) اوطه‌سندن بو فريادلرى ايشيتمش ، ايشيتدكجه صارارمش ، صولمشدى. (دانتون) ينه او اثنالرده : (روبسپير) مطلق آرقه‌مدن كلير ، اوده هلاك اولور .. » دييه باغيرمشدى.

محكوملردن (هه‌رول سه‌شل) پك نارين، كزيده

بر فطرت ایدی ، برنجی اولەرق مقتـلە چیقیوردی ؛ چیقمادن اول حزن ایلە، نزا کتلە دوندی، (دانتون)ی اوپمك ایستەدی ، فقط جلاد او ایکی مجاهدی بربرندن آییردی ، اوزمان (دانتون) : حیوان حریف! کلەلریمزی سپتدە اولسون بربریلە اوپوشمکدن منع ایدەمزسك یا ..» دیدی .

(دانتون) پك نجابتلە ، پك شـاهانە اولدی ، بر نظر ترحملە صاغنە ، صولنە ، بتون او جمـاعتە باقدی ؛ جلادە : «کلەمی بو خلقە کوسـتر ، چونکە او کلفتـە دکر . » دیدی . فی الحقیقە جلاددە کلەیی آلدی، مقتلدە کزدیردی ، درت طرفە کوستردی .

اورتالغی بر سکوت مهیب استیلا ایلەدی ، بردقیقە کیمسە نفس بیلە آلەماز اولدی ، صوکرە بر کوشـەدە مخصوص ترتیب اولونمش کاسەلیسلردن مرکب برهیئت: یاشاسون جمهوریت! . دیە یالانجقدن باغیرشدیلر ، فقط ملتك حقیقی افرادی کمال تأثرلە : فرانسەنك شـمدی باشی کسلدی» دییە اعلان ماتم ایلەیورلردی.. حقیقتدە بویلەایدی ..

روبسپیر

ایشته فرانسه انقلاب کبیرینك بر رکن عجبی ، فقط عجیب اولدیغی قدر مدهش ، حتی محتشم بر رکنی که آز زمان ایچنده چوق ایش کوردی ؛ ۱۷۵۸ ده طوغدی ، ۱۷۹٤ ده دار آغاجنه چیقدی ، آنجق اوتوز آلتی سنه یاشایه بیلدی ، اوتوزالتی سنه‌دن ایسه اوتوز بری سکون وسکونتله کچیردی ، حقیقتده ۱۷۸۹ دن ، ابتدای انقلاب کبیردن اعتبار آمبعوث صفتیله مجلس ملی یه کیره‌رك معروف اولمغه باشلادی ، بتون عظمتنی ، قدرتنی ایسه اوتاریخدن ایکی اوچ سنه صوکره طاقندی ، حکمنی ، اعتسافنی ، لکن قطعی ، لکن فجیع بر طرزده ، یالکز برسنه قدر اجرا ایله‌دی .

(روبسپیر) نه ایدی ، نه فطرتده ایدی ؟ بیلنمه‌دی ، بیلنمز ، انقلابك ابتدالرنده جزای اعدامك معارضی ایدی ، مجلس ملیده اویله بیان رأی ایله‌مشدی ، لکن

دور تغلب واعتسافنده بر چوق معصوملری آرابه آرابه میدان سیاسته کوندردی .

نه‌دندر غدره میلی طبعنك غدار حیرتده ! .

نه‌امل بسله‌یوردی ، حتی نه‌مقصد تعقیب ایدییوردی ؟ ینه بیلنمه‌دی ، بیلنمز ؛ ثروت ، احتشام ، عشق کبی آلایش جهاندن مستغنی ایدی ، همدم معروفی (مارا) نك دیدیکی کبی اصلا « اضلال اولونه‌ماز » بر فرد ایدی ، خلقةً مستقیم ایدی ، بر مدت فرانسه‌نك حاکم مطلقی اولدی ، لکن ینه هیچ هوساتنی دوشونمه‌دی ، هیچ هوساتنه خدمت ایتمه‌دی ، بر طوغرامه‌جینك اونده مسافر صفتیله یاتار ، قالقاردی ، معاشندن باشقه بر پاره مالك دکلدی ، مادةً فوق الحد محو بتله یاشاردی ، ساده‌لکله ، فقرله ، لکن ساده‌لك ، فقر ایچنده عظمتك ، قدرتك بر مثال مشخصی ایدی ؛ نفوذ معنوی اعتباریله دنیالره صیغمایور ایدی ؛ الوهیته یاقلاشمق ایسته‌یوردی ؛ عصمت فطرتنه ، نظافت خلقتنه اودرجه مغرور ایدی ؛ هپ اوغرورله سوقیله حرکت ایله‌یور ، عالمی فسق و فساده مستغرق کوریور ، اصلاح ایتمك دیله‌یوردی ؛ هیچ اولمازسه ظواهر حالیله اویله کورونیوردی ، چونکه زیادن منزه دکلدی ، اصلا دکلدی .

یالکز اعمالی نظر اعتباره آلینیرسه (روبسپیر) ك

هیچ بر فضیلتی کورولمز ، مزیتی کشف ایدلمز ، فقط خونخوارلق ، غدارلق کبی رداتلری درحال میدانه چیقار ، اك صمیمی یارانه، یاران صباوتنه ، یاران شبابنه بیله اهانتی ، اعتسافی، هم ده حقیقتده ناحق یره اعتسافی نه بیوك بر جنایتدر ! هله اویله جنایتلری او درجه سکونتله، آسودکیٔ فکر وقلب ایله بلافتور ایقاع ایتمك؛ (دانتون)، (قامیل ده مولن) کبی او قدیم رفیق حیاتلرینی، نه وجداناً ، نه قلباً نه ده فکراً بر عذاب ، حتی اوفاق بر اضطراب بیله حس ایتمه‌دن الیله یدجلاده تسلیم ایله‌مك مردود اولدیغی قدر خونریزانه بر حرکت دکلیدر ؟

فقط نیتلری تعمیق اولنه‌جق اولورسه‌ینه (روبسپیر)ی انسان اویله جهانك قانه صوصامش وحشی بر مخلوق عد ایده‌مز ، مبهم اولسه‌ده خیر ایله ، حسنات ایله متصف بر غایهٔ آمالك مجذوبانه سالکی بولور ، اویله رداتلره ظلمتلره کوچکلكلر ایچنده بیله بر فضیلته ، بر نوره ، بر بیوکلکه مظهر کوریر ، عینیله او تشخیص ایله‌دیکی دور مهیج انقلاب کبی .

رجال اختلالك هیچ بری (روبسپیر) قدر او دورهٔ فترتك روح ومعنی اعتباریله تمثال مجسمی عد اولونه‌ماز . بر درجه‌یه قدر (سن ژوست) او مغلق ، مدهش ، لکن جوانمرد خصلتیله اوکا یاقلاشیر .

(روبسپیر) ابتدادن بر ولایتده اوفاق بر وکیل دعاوی ایدی، بر درجه‌یه قدر علمیله، خطابتیله مشهور ایدی ، خطیب ایدی، لکن اویله (دانتون) کبی عمومی، بلند مرتبه ، کمراه بر خطیب دکلدی، نطقلرینی اوزون اوزادی‌یه چالیشه‌رقدن یازاردی ، صوك درجه دقتله ، وسوسه ایله اوقوردی ، ارتجالدن توقی ایلردی .

انقلاب کبیرك برنجی وایکنجی مجلس ملیلرنده بیوك بر نفوذی حائز اوله‌مادی ، ذاتاً ایکنجیده اعضا بیله دکلدی ، اوزمان (قومون) دیدکلری بلدیه‌ده ایدی ، فقط (ژاقوبن) لرك قوای حکومتی آلتدن آلته اداره ایدن محفل مشهورنده عادتا برقطب اولدی، الك معروف حرکت اختلالیه‌لره قاریشدی ، (قونوانسیون) دینیلن مجلس کبیر ملی‌یه کیردی، زمرهٔ مفرطینك باشنه کچدی، اون آلتنجی (لوئی) نك بلا امهال اعدامنه قرار ویرنلردن ایدی ، بالآخره (ژیروندن) لر دیدکلری او مفاخر اختلالی اعتدال ایله، اهانتله اتهام ایدرك محکمهٔ اختلالك اویله صوری، سطحی حکملریله طوپدن دار آغاجنه سوق ایله‌دی .

(ورنیو) کبی ، (بریسو) کبی فرانسه انقلاب کبیرینك الك مبجل ارکانی بویله قاشله کوز آراسنده هلاك اولدیلر ، کیتدیلر .

(روبسپیر) او معتدللرك باشنی یدكدن صوكره مفرطلره مسلط اولدی ، (هه‌بر تیست) دینیلن كروهه هجوم ایله‌دی ، محكمهٔ كبرای اختلال تا رئیسندن مدعیٔ عمومیسنه قدر بتون اوصاحب خروجك آدملرندن مركب ایدی ، هر امرینی ، هر آرزوسنی درحال انفاذ ایدردی ، اومفرط (هه‌بر تیست) لری طبقی اومعتدله (ژیروندن) لر كبی برر ، ایكیشر جلسه‌ده اعدامه محكوم ایتدیریوردی ، ایتدیرنجه‌ده همان میدان سیاسته كوندرییوردی ..

تاریخ كوسترمزمی كه قان ، انسان قانی بر هیئت اجتماعیه‌ده بركره بویله آقمغه باشلادیمی ، متصل آقار ، زور طوردیریلیر ، هله كابوس اختلال :

مانند دیو تجه‌لرین التقام ایدر .

(هه‌بر) او مشهور (په‌ردوشن) غزته‌سیله آز باشلرمی یمشدی ؟ جهانك قاننه آزمی صوصامشدی ؟. آرقاداشلریله برابر اك چوق دینه ، دیندارلره ، بالخاصه قاتولیكلكه ، قاتولیكلره تعرض ایله‌مشدی ، هله اوزواللی قرال ، او طالعسز قرالیچه ایچون نه‌لر یازمامشدی !

(هه‌بر تیست) لر (روبسپیر) ك خشمنه الڭزیاده دینسزلیكلرندن اوغرادیلر . چونكه (روبسپیر) اونلره قارشی دینك ، دیندارلرك مدافعی كسلدی ؛ بو سائقه‌

روبسپیر

۱۷۹٤ — ۱۷۵۸

یا بو وسیله ایله ده ینه بر چوق باشلر کسدیردی .

(روبسپیر) نهایت انقلاب کبیرك الك صاف ، الك شبهه دن آزاده سرورلرینه ، (دانتون)لره ، (قامیل ده مولن) لره منافقانه قییدی .

(دانتون) او دورك فکرآده ، قلبآده اعاظمندن بری ایدی ، صفوت فکر ایله برابر شجاعت قلبه ده مالك ایدی ، (روبسپیر) کبی حساب ، ریا ، حیله نه در ؟.. بیلمزدی ، (قامیل ده موان) ایله ، (هه رول) ایله ، دیگر بعض مشاهیر اختلال ایله متفقاً حرکت ایدییورلردی . تا صباوتدن اعتباراً برلکده بیودکلرینه ، یتیشدکلرینه باقادی ، بوجدال افکارده ابتدادن بری سلاح آرقداشی اولدقلرینی ده نظر اعتباره آلمادی ، (سن ژوست) ی واسطه اتخاذ ایدرك (روبسپیر) باشده (دانتون) اولدیغی حالده طبقی (ژیروندن) لر کبی ، طبقی (هه بریتیست) لر کبی او زمرهٔ گزیده یی ده اعدام ایتدیردی . . (دانتون) اویله بر مؤثر ، محتشم خطیب ایدی که کرك محکمهٔ اختلالده ، کرك مجلس کبیر ملیده مدافعهٔ نفس ایچون سوز سویله مکه مأذون اولسه یدی ، معصومیتنی اثبات ایدر ، حق صریحنی احقاق ایلردی ، لکن ، فصل مخصوصنده عرض ایله دك ینه (روبسپیر)ك دسیسه لریله او حقوق ابتدائیهٔ ازلیه دن بیله محروم ایدلدی .. یالکز اللری ، آیاقلری دکل ، حق

لسانی بیله زنجیر بند بر ارسلان کبی معنیً کوکره‌یه کوکره‌یه دست جلاده تسلیم اولوندی .

« خلاصه، اویله دینیله‌بیلیرکه اوخفی وعلنی حرکاتیله، اقوالیله سکوتیله بورکن مشئوم اختلال بالذات الیله (دانتون) ی دار آغاجنه باغلادی .. اصلا قبول ایده‌مم‌که فرانسه انقلاب کبیرینی بویله زواللی بر مفتری ، بویله مجذوب بر قاتل تشخیص ایله‌یه بیلسون . ۱ »

(قامیل ده‌مولن) ، اختلال کبیرك اولطیف سیرت محرری‌ده کزیده بر سیما ایدی . مستثنی بر سودا ایله سودیکی بر قیزله هنوز بر مدت قلیله‌دنبری أوله‌نمشدی ، بو ازدواجدن نور طوبی کبی براوغلان دنیایه کلمشدی ، (هوراس) تسمیه اولونمشدی .

(روبسپیر) ایشته بو (قامیل) ك صباوتدن بری آرقاداشی اولدیغی ایچون اکثریا أوینه کلیر، اومینی مینی یاوروبی قوجاغنده اویناتیردی ؛ اویله ایکن (دانتون)له برابر او زواللی‌یی‌ده، دها صوکره (قامیل) ك قاریسی، اولطیف ، او معصوم (لوسیل) ی ده محکمهٔ اختلاله، اورادن‌ده میدان سیاسته اعزام ایله‌دی ..

بیله‌مم هانکی شاعریمز :

رقیبك اولسنه چاره یوقدر ،
وزیر اولسون مکر سلطان سلیمه

---

۱ عولار : فرانسه اختلال کبیرینه دائر تتبعات

دیمش ، هر حالده (روبسپیر) ك رفیقلری قادین ،
ارکك ، اختیار ، کنج نیچه مرکدن کله‌لرینی پك زور ،
پك نادر قورتاردیلر . اوقدرکه روایتـه کوره او غدار
معروفك بر معاصری لوح مزارینه شو بیتی یازدی :

زائر ، وفاتمه آغلامه ،
شاید بن یاشایه‌یدم، سن اوله‌جکدك ! . ١

هیچ بر دورده ، هیچ برزمینده ، هیچ برحکمدار
غدار بیله بوقدر آز زمان ایچنـده بویله کومـه کومه
معصوملری انسانیت ، عدالت ، انقلاب نامنه وحشتله ،
اعتساف ایله آل قانلر ایچنده دیار عدمه سورمه‌دی .

اکثریتله رقیبلری اورتادن قالقدی ، قفالر کسیلدکجه
کسیلدی ، (روبسپیر) جهان اختلالك خونین ، لکن
محتشم برقطبی کبی پارلامغه‌باشلادی . اوروپا صانیوردی که
فرانسـه‌ده یکی بر (قروموه‌ل) طوغمشـدی ، آرتق
اختلاله خاتمه چکه‌جکدی ، فرانسز اردولری هرجهتجه
غالب ایدیلر . پروسـیا قرالی ، آوسـتریا ایمپرطوری
(روبسپیر) ك موفقیتنی ، تغلبنی اختلالك نهایت بولدیغنه
دلیل عدایده‌رك اووسیله ایله فرانسه جهتندن اردولرینی
چکدیلر ، لهستانك تقسیمنه طالدیلر . صورت ظاهره‌ده

١ Passant ! ne pleure pas ma mort,
Si jétais vivant , tu serais mort

بتون اوروپا رجالی دییورلردی‌که : مقصودنه ایدی ؟ اختلاله بر نهایت ویرمك دكلمی ؟ ایشته (روبسپی‌یر) اووظیفه‌یی ایفا ایله‌یوردی، آرتق فرانسه ایله اوغراشمغه محل یوقدی .

فقط (روبسپی‌یر) او املده دكلدی . فكراً، روحاً پست پایه ایدی ، هپ دشمنلرینه قارشی تأمین موقع ایله‌مك دردیله‌بی حضور ایدی . هر طرفده ، هر كسده ایسه متصل دشمن كوریور، دشمن كشف ایدییوردی . ذاتاً بر یاندن بر (وجود ازلی) یه هر فردك اعتقاد ایتمسنی ایستیوردی ، بر یاندنده حق ملكیتی مدافعه ایدییوردی ، بو سائقه‌لرله دائما خونریز برسیاست تعقیب ایله‌مك مجبوریتنده ایدی ، « شائبهٔ اعتدال » ایله آلوده كورونمكدن قورقیوردی، هرطرفه‌حاكمدی. (دانتون)ی اویله تسلیم ، اویله فدا ایله‌دكدن صوكره مجلس ملی اوكا كور كورینه منقاد ایدی . اعضای مجلس بلا مناقشه بر انبساط ظاهری‌ایله بیان رأی ایله‌یورلردی. یوقسه طبقی (نه‌رون) دورنده اولدیغی كبی (سن ژوست) ك نظر دقتنی جلب ایدرلر ، برباد اولورلردی . مكدر ، حتی دوشونجه‌لی كورونمكه بیله مساغ یوقدی . بر كره مبعوثلردن بری بر جلسه‌ده خیاله طالار كبی اولدی ، فقط (روبسپی‌یر) ك اوكا طوغری باقدیغنی كوردی .

متلاشیانه : « آه ، شمدی برشی دوشوندیکمه ذاهب اولور . » دییه باغیردی . . اومحیطده استبداد ، مراس استبداد بو درجه‌یی بولمشدی . سلامت وامنیت عمومیه انجمنلرینك هرایکیسی ده بویوندیریق آلتنده‌ایدی. ولایتلرده هفتشلر عزل اولوندی ؛ اونلرك یرلرینه اك مطیع مأمورلر کوندرلدی ، (پارس) ده بلدیه ، محکمه‌ٔ اختلال هب اوکا جاندن کوکلدن منقاد ایدیلر ، اردو بیله اونفوذدن قورتولمایوردی . حق ملکیته رعایت حسبیله ، وجود ازلی‌یه اعتقاد طولاییسیله هم‌زنکینلر، هم‌ده صنف رهبان اوندن طرفه میل ایدییورلردی .

(روبسپیر) ایچون طرفدارلری: فضیلت آدمی دییورلردی: فضیلتپرور ایدی ، مستقیم ، عفیف ، صوك درجه صلاحه رعایتکار ایدی . بالذات (دانتون) ك ده دیدیکی کبی پاره‌دن قورقاردی ، لکن قادینندن‌ده قورقاردی ، حتی شدتله نفرت ایدردی ، او درجه ده‌که (مانون رولان) ی دار آغاجنه سوق ایدن اك زیاده او ایدی . بر آرالق دوستلغنی قازاندیغنی ظن ایله‌ین او زواللی (لوسیل ده‌موله‌ن) ی اعدام ایتدیرن ینه او ایدی ، (تالی‌ین) ك قاریسنی هب او محکوم ایتدیردی ، همشیره‌سندن بیله اوزاق یاشادی ؛ هم قادیندن نفرت ایدردی ، هم قادینلری سونلره نظر حقارتله باقاردی . ایلك دفعه اوله‌رق فرانسه‌یی ، بو متحسس، بو خندان فرانسه‌یی قادینلغك ، شوق وشطارتك بر دشمنی اداره ایله‌یوردی ١ »

---

١ لونی مادلن ! انقلاب کبیر

مع‌مافیه (روبسپیر) شخصاً چرکین دکلدی ، دقتله کیئیردی ، صاچلرینی طارار، توزلار ، سوسنه ، تراشنه اهتمام ایدردی ؛ یالکز بر کره بو نظافته رعایتده قصور ایتدی ، اوستنی ، باشنی قان ایله ، چامور ایله کیرله‌تدی ، اوده اعدام اولوندیغی کوندر .

(روبسپیر) ك بیت‌المساعیسی‌ده دائما انتظام ایچنده ایدی . شایان دقتدر ، جهت جهت مختلف شکللرده کندی رسملریله دوناتمشدی !

بو فرزند اختلال اواعتقادده ایدی که بالذات فضیلتك تمثال مشخصی ایدی، اوکا عداوت ایتمك دشمن فضیلت اولمغله بر ایدی ، عالمده الك بیوك جزایه استحقاق کسب ایله‌مکدی ، فطرةً ده بر پارچه حسود ایدی ، ایشته بتون رقیبلرینی بواعتقاد ایله‌امحا ایله‌دی، برینی بوصورتله امحایه نیت ایتدیمی ، افترادن ساخته کارلغه قدر هر واسطه‌یه مراجعت ایدردی ، چونکه نتیجه‌ده بر خیر ایشله‌دیکنه ، روح فضیلته خدمت ایتدیکنه قانع ایدی . هب بو قناعتله اوجانلره‌قییدی فقط نیچون قییدی . بوسری اوبیلمه‌دی که باشقه‌لری بیلسون !.

حاصلی ، (روبسپیر) مدافع فضیلت دکلیدی ؟ یاپدقلرینی هب فضیلت نامنه یاپیور ایدی ، او اعتسافی انتهاده فضیلت ایچوندی .

« قید فضیلت اولماسه‌یدی او دور اعتساف مشئوم ایدی »
فقط اعتساف اولمانجه‌ده فضیلت عاجز قالیوردی »... دیمك
او دورهٔ اعتساف احکام فضیلتك تجلیسی ایچون حکمنی
سوریوردی .

محکمهٔ اختلال یاپه‌جغنی یاپیوردی، (روبسپیر)دن
آلدیغی امر ه بناءً مدعیٔ عمومی (فوکیه) رئیس (دوما)یی
کوزه‌لرك چکه‌لرینی صیقمق ایچون صیقیشدیرمشدی ،
آرتق جلسه‌لر سرعتله بر برینی تعقیب ایدییوردی، کله‌لر
متصل دوشیوردی .

(دانتون) بیله محکوم ایدلدکدن صوکره کیم قورتوله
بیلیردی ؟ دیندارلر، دینسزلر هپ برر وسیله ایله میدان
سیاسته کوندریلیوردی .

(روبسپیر) بتون اعتقادلرك خلاصه‌لرندن بر مذهب
صاف‌ده ابداع ، بر عید اکبرده ایجاد ایله‌دی، اوماتملر،
اظلام ایچنده (پارس) خلقنی بر کون طوپلادی ،
اعلان شادمانی ایله‌دی ، آرتق اوج اقباله ایرمشدی ،
لکن ینه‌قان، هم‌ده معصوم قانی دوکیوردی، حبسخانه‌لر
هر یاشدن ، هر صنفدن خلق ایله مالا مال ایدی . یکی
بر قانونه کوره اسباب مجرمیت چوغالمشدی ، هر فرد
بر وسیله ایله تحت محاکمه‌یه آلینه بیلیردی .

بو قانون متهملری وکیلدن ، مدافعدن محروم ایدییوردی ،

استماع شهودی اورتادن قالدیرییوردی ، دلائل مادیه‌یه بدل دلائل معنویه‌یی اقامه ایله‌یوردی ، حکومته مخالفت ایدنی اعدام ایله جزالاندیرییوردی ، محکمه‌یی بش شعبه‌یه تقسیم ایله‌یور ، هیئت عدولی (روبسپیر) ك اك کسکین طرفدارلرندن تشکیل قیلیوردی . ۱

مجلس ملی بیله بواحوالدن تلاشه دوشدی، چونکه او مجلسـك ارکانی‌ده عین اصوله ، عین قانونه تابع ایدیلر .

۱۸ حزیرانده اللی درت کشی‌ابوینی اولدیرنلرك علامتلرندن اولمق اوزره قرمزی کوملکاری لابس‌اولدقلری حالده (پارس) ك‌اورتاسندن کچیریلدرك یوك آرابه‌لریله‌میدان سیاسته کوتورلدی. (سه‌سیل‌ره‌نو) اسمنده کنج برایشچی قیزی (روبسپیر)ك أونده جیبنده ایکی ارفاق بچاق اولدیغی حالده طوتولدی.. بعضی کاسه‌لیسلراستثنا اولنورسه بواعداملر اهالی‌یی دلخون‌ایله‌یوردی، او آرابه‌لر کچرکن دکانلر قاپانیوردی . ۲

بو ذکر ایتدیکمز قانوندن اول اون اوچ آی ظرفنده ۱۲۲۰ کشی اعدام اولونمشدی . بو قانوندن صوکره قرق طقوز کون ایچنده ۱۳۷٦ فردك باشلری کسیلدی . شاعر مشهور (آندره شه‌نیه) بو زمرهٔ مغدورینندن ایدی .

---

۱ عولار .

۲ عولار .

(روبسپیر) بو قدرله اکتفا ایتمیوردی ، مجلس کبیر ملی‌یی بردرجه دها تمیزله‌مك ایسته‌یوردی، اوسائقه ایله‌ده ٨ ترمیدور (٢٦ تموز ١٧٩٤)ده ینه اومجلسده الك مشهور والك صوك نطقنی ایراد ایله‌دی .

مجلس بلدی ، قوهٔ ضابطه ، محکمه‌لر ، دوائر حکومت ، هپ اونکله ایدی . لکن ، غریبدر ، اوقطب عجیب اختلال بوقوتلره دکل ، قانونه ، مجلس ملینك رأینه ، اورأیی الده ایتمك ایچون ایراد ایله‌یه‌جکی نطقه استناد ایدییوردی ، بو نطقی بر آیدن بری حاضرلایوردی ، ایکی کون اول کاسه‌لیسلرندن اوطوپال (قوتون) ك وساطتیله معارضلرندن بر قسمنه ، بالخاصه (قارنو) یه هجوم ایله‌مشدی .

بومهاجمه‌لر مجلس ملیدن ایکی‌یوزی متجاوز اعضایی مخاطره‌یه صوقیوردی. طرفدارلری اشاعه ایدییورلردی که (روبسپیر) آسوده برحیات کچیرییوردی ، هرکون (پارس) ك صیفیه‌لرینی تنزهه کیدییوردی ، بومسیره‌لرده ایسه (پول ئه‌ویرژینی) کبی نزیه اثرلر اوقویه‌رق دغدغهٔ جهاندن ممکن مرتبه تجرد ایله‌یوردی. حقیقت، اومحترص متعسف زمان زمان اویله امرار حیات ایله‌سه‌ده اکثریا سیاسی دسیسه‌لر ترتیب ایتمکله ، ضابطه تقریرلرینی اوقومقله ، مخاصملرینی امحایه چاره‌لر آرامقله مشغول

ایدی ، عین وقتده اونطق معروفنی جسته جسته تنظیم ایله‌یوردی .

بو نطق برعجبهٔ فصاحت وبلاغت ایدی ، بریاندن حکیمانه مطالعه‌لری ، استقباله دائر فیلسوفانه تصورلری ، فقط بریاندن‌ده بعض رجال سیاسیه ایچون الك غرضكارانه مفتریاتی محتوی ایدی ، اساساً بوصوك اندیشه ایله قلمه آلنمشدی . مثلا (روبسپیر) : « نطقلریمزله انكلتره‌یی خیرپالایورز ، فقط اردولریمزله وقایه ایدییورز » دییوردی ، حقیقتده سردار عمومیلك وظیفه‌سنی ایفا ایدن (قارنو) یی دوشورمك ایسته‌یوردی . لكن فرانسز اردولری برکون اول (آنورس) ه کیرمشدی . (آنورس) ی ضبط ایتمك بلچیقایی آلمق ، بلچیقایی آلمق‌ایسه انكلتره‌یی ازمك دیمكدی ، اوحالده (قارنو) یه قارشی او اتهام قوری برافترادن عبارت قالدی .

بوصحیفهٔ اغراض بویله باشدن باشه مبهج اولدیغی قدر بی‌اساس اسنادلری حاوی ایدی ، ینه بالغرض امور مالیه‌یه دائر شو سوزلری احتوا ایدییوردی :

احوال مالیه‌مزی اویله عظمتله اداره ایدنلر کیملردر؟ .... اصیلزاده‌لرك ، الی بایراقلی خرسزلرك خلفلری ، شریكاری (قامبون) لر .... دكلی ! ..

بوسفر ، بوصوك داملہ ایله آرتق اومایع کثیف

اغراض قابندن طاشـدی . (قامبون) بر سیمای نجیب عصمت ایدی ، استقامتنی هرکسه تسلیم ایتدیرمشدی ، مجلس ملی عادتا غضبه کلدی ، فقط ، اولجـهده عرض ایلهدك ، (روبسپیر) دن اساساً تترهیوردی ، (دانتون) ی اوسـاتقه ایله فدا ایتمهمشمیدی ؟ . ینه اویله بر خشیته دوشـدی ، اونسـخهٔ کین و افترانك طبع اولونمسنی تحت قراره آلدی . اوزمان (قامبون) کرسیٔ خطابته فیرلادی :

بویله شرف وناموسجه رسوای ایدلمهدن بتون فرانسهیه توجیه کلام ایدهجکم ، ایدهجکم‌ده دیهجکم‌که ثروت عمومیهیه اهانت ایدن شرذمه‌لری هپ میدانه چیقاران بن ایدم ، اونلر بو وادیده بنی دائما قارشیلرنده بولدیلر ، آرتق حقیقتی سویله‌ملك دمیدر . مجلس ملی‌یی حیثیتدن دوشورن ، کوتوروم ایدن برفرددر ، اوفرد ایسه (روبسپیر) در . حکمکزی ویریکز

دیدی . (روبسپیر) : « امور مالیهده مجلس ملی‌یی ناصل کوتوروم ایده‌بیلیرم ، (قامبون) ك نیاتنه تجاوز ایتمك ایستهمم ... » دیه برنوع ترضیهویرمکه‌قالقیشدی ایسه‌ده بر آن‌اول خرسزلقله اتهام ایله‌دیکی بر ادمه‌قارشی بویله بر جمله‌ده بولونمغـه یلتهنه‌رك یکی بربوط قیردی ، اعضادن (بییو) : « بتون ماسـکه‌لری رفع ایله‌ملی‌یز ، فی‌الحقیقه حریت فکریه‌یه مالك دکلسـه‌ك سکوتمله بر حریص اقبالك شریك جنایاتی اولمقدن ایسـه جسدمله

صعودينه سلم اولمغی ترجیح ایلرم » دییه باغیردی ، بردیکری ، (پانیس) ایسه صافدلانه بر ادا ایله « بن ده می مرتکبم ، باری یوزیمه قارشی سویله سونلر ! اختلالدن نه قازاندم ، اوغلمه بر قلیچ ، قیزیمه بر فیستان آلمغه قدرتم یوق » دیدی .

آرتق علناً کوریلیوردی که اکثریت مجلس (روبسپیر) لك علیهنده ایدی ، انجمنلره ، (قامبون)لره وسائره یه حق ویریوردی ، فقط اعضادن (فره رون) که دائما رنکدن رنکه کیرر ، باخصوص اکثریا قاش یاپارکن کوز چیقاریردی ، (بییو) یه لزومسز یره تعرض ایدرکدن : « ناصل حریت فکریه یه مالك اولورز ، انجمنلر ایچمزدن ایشلرینه کله ینلری توقیف ایتدیره بیلیرکن فکراً حر اولورمی یز؟ اولا اونلردن بو صلاحیتی دفع ایله ملی یز »

دیدی ، (روبسپیر) بو سوزلردن جسارته کلدی : « سویله دکلرمدن هیچ برینی کری آلمام ، سلاحمی المدن آتدم ، دشمنلریمه عرض نفس ایله دم ، کیمسه یه مداهنه ده بولونمادم ، کیمسه یه ده افترا ایتمه دم ، کیمسه دن ده قورقمام ... » دییه اظهار تجلد ایله دی .

خلاصه ، برچوق مناقشاندن صوکره مجلس نطقك طبعنه دائر اولجه ویردیکی قراری کری آلدی :

(روبسپیر) ك علیهنده بیان رأی ایله‌دی .

وقتا که (روبسپیر) او کیجه أوینه دوندی، احوال جاریه‌دن تلاش کوسترن توابعنه دیدی که : « آرتق فرقهٔ مفرطه‌دن امیدم یوق ، لکن اکثریت صافدر . مجلسك کلیتی بنمله‌در » .

وقتیله مفرطلرله متفقاً معتدللرك علیهنده ایدی ، شمدی عکسی حرکتی اختیار ایله‌یوردی .

مجلس ملی تردد ایچنده ایدی ، اوکون ابتدادن (روبسپیر) ك لهنده ، صوکره علیهنده رأی ویرمشدی.

فی‌الحقیقه مجلس بلدی اوندن طرفه ایدی، فی‌الحقیقه بتون آدملری آتش پوسکوریبودلردی ، انجمنلری‌ده ، مجلسی‌ده ، حاصلی بتون مخالفلری طوزله بوز ایتمك ایسته یورلردی، لکن (روبسپیر) دائرهٔ مشروعیتدن دیشاری چیقمامغه، بتون یاپه‌جغی مجلس ملینك قرارینی استحصال ایدرکدن یاپمغه چابالایوردی .

کیجه او (ژاقوبن) لرك محفلنده ایراد نطق ایله مکله مشغول ایدی ، فقط مجلس بلدی ، موکب ملی‌یی تسلیح ایله اوغراشیوردی . (ژاقوبن) لرده (روبسپیر) نطقنی بیتیردکدن صوکره : « ایشته وصیتنامه‌م ، شرف نامنی سزه براقیورم ، البته مدافعه ایدرسکنز ، قطرهٔ مرکی ایچمك لازمسه ایچه‌جکم ، بنی

ینه آسوده کوره‌جکسکز » دیدی ، وسام (داوید) : « او قطره‌یی بن‌ده سنکله برابر ایچه‌جکم» دییه باغیردی ، بتون حضارده : « هپ برابر ، هپ برابر . . » دییه باغیریشدیلر .

(ژاقوبن) لر اوکیجه (روبسپیر) ی بویله جاندن آلقیشلامشلردی ، مجلس بلدی ، موکب ملی قوهٔ عسکریه‌لرینی حاضرلامشلردی ، مجلس ملی‌یی احاطه ایدجکلردی . فقط اوغریبهٔ خلقت بوقوتلره اصلا استناد ایتمه‌یوردی ، ایتمك‌ده ایستمه‌یوردی ، جمهوریته ایتدیکی خدمتلره ، متانت اخلاقیه‌سنه ، فضائل معنویه‌سنه کووه‌نیوردی ، بوسایه‌ده ینه او محیطده حکمنی یوروته‌بیله‌جکنه قانع ایدی .

اوکیجه صباح اولدی . (روبسپیر) دقتله کیندی ، سوسله‌ندی ، اوکوك ماوی لباس معروفنی لابس ایدی ، اوقیافتله مجلس ملیده اثبات وجود ایله‌دی ، اویله دشمنلرینك مفتریانه سویله‌دکلری کبی پاره‌لرینی ، سلاحلرینی خانه‌سندن باشقه ، مخفی بریره کوندرمه‌مشدی ، چونکه ولو اویله آیلردن بری فرانسه‌نك حاکم مطلقی اولسه‌ده بللی باشلی پاره‌یه مالك دکلدی ، او اقامتکاهنك صاحبنه بیله خیلی مدتدر بورجلرینی ویره‌مه‌یوردی ، سلاح اوله‌رق ده انجق اوعرض ایتدیکمز معنویاته صاحب ایدی .

(٩ ترمیدور) اومجلس ملینك ، (قونوانسیون)ك ،

حتی بتون اختلال کبیرك پك عبرت انكيز برصفحه‌سیدر، برصفحه‌سیدرکه فطرت بشرك پك بیوك چركینلكلرینی وفرتله . بعض کوزللكلرینی ایسه ندرتله عرض ایلر .

اوکون اعضای مجلسدن چوغنك حیاتی تهلكه‌ده ایدی . چونكه (روبسپیر) صاغ قاله‌یدی ، اونلر مطلق اوله‌جكدیلر . ایشته‌بو آدملراوهول ایله چابالادیلر.

مجلس بلدینك ، موکب ملینك تدارکات عسکریه‌سنی خبر آلنجه‌بتون مجلس تهیجه کلمشدی ، فصل مخصوصنده عرض ایله‌دیکمز وجه ایله (سن ژوست) ك نطقنی دیکله‌مه‌مشدی ، حال بوکه (روبسپیر) ك برمعتاد املی اومعین خاصنك دلالتیله بوبرزخدن قورتولمق، مظفریتنی تأمین ایله‌مكدی .

اعضادن (تالیه‌ن) ، (بییو) بربری آردینه کرسیٔ خطابته چیقه‌رق (روبسپیر) ك علیهنده ییلدیرملر یاغدیردیلر . بوسوزلرك برقسمی طوغری ایدی ، فقط برقسمیٔ اسناد سفاهت‌واختلاس کبی، پك‌عادی بهتانلردن عبارت‌ایدی،اوخصم اکبری کوجولته‌جكنه‌بیوتیوردی. برآرالق (تالیه‌ن) قوینندن‌بیوكجه برپچاق چكمشدی. (روبسپیر)ی تهدیده قدر وارمشدی . مضحك ، فجیع، بو‌جلسهٔ کبرا بویله‌دوام ایله‌دی .

ینه اعضادن‌اوهرزه‌وکیل (فره‌رون)ك پك آبوق،

صابوق اتهاملريله ، ديكر برايكيسنك ابلهانه سوزلريله (روبسپي‌ير)ه قارشي مجلسك او خصومتي خفيفله‌ر كبي اولدي. لكن‌اواثناده (تالیه‌ن) ينه ميدانه فيرلادي ، بحثي نقطهٔ مهمه‌سنه ارجاع ايله‌دي ، اوخصم جاني ك جان آله‌جق برندن زدله‌دي ، انجمنلره اهانتله ، خيانتله اتهام ايتدي .

اووقت (روبسپي‌ير) تهلكه‌يي كوردي ، حدتدن تتره‌دي . اومفرطلردن امداد كوره‌مه‌يه‌جكني آكلاينجه معتدللردن طرفه دوندي .

سزه ، اى نجيب انسانلر ، سزه توجيه خطاب ايله‌يورم . يوقسه حيدودلره دكل ...

ديدي ، فقط مقابلةً نه‌كوردي ، تحقير ، تذليل ، استهزا كوردي . بيتندن‌اورلدي. كنديني غائب ايتدي . بوم‌بوغني رئيسه كوستره‌رك :

صوك دفعه اولمق اوزره ، اى قاتللرك رئيسى ! ، سندن سوز ايسته‌يورم .

ديه‌باغيردي. اوصيره‌لرده كرسئ رياسته (دانتون)‌ك بر محب خاص‌قديمي چيقمشدي. برمحب‌قديمي كه اوخطيب معظمك اعدام فجيعندن برى كدردن برخسته‌لغه اوغرامشدي ، سسنى غائب ايتمشدي . اوكون بردن‌بره

لسانه كلدی، كوربوز برصوت ایله اورته‌لغی تتره‌ته‌ركدن (روبسپیر) ه جواب ویردی، فقط بو جواب محشردن بر صدایی، بر حكم ازلی‌یی آندیریوردی، اومعتسف اكبرك روحنه ایشله‌دی، نفسنی طیقاركبی اولدی .

بوحالی كوروبجه اعضادن بری : « سنی بویله بوغان (دانتون)ك قانیدر .. » دیدی. بوندا مقبردن كلیركبی تأثیر ایتدی. فقط (روبسپیر) بوسوزه قارشی باشنی قالدیردی، مستهزیانه برادا ایله : وای ، (دانتون) ك انتقامنی آلمق ایسته‌یورسكز، اویله‌می؟ » دیدی ، اوجبانتودناتلرینی اوكروهك یوزنه اوردی .

بوصره‌ده مجلسك اك مطیع، اك ساكن اعضاسندن ایكیسی : « توقیف ! توقیف ! » دییه باغیردیلر . توقیف قراری رأیه قوندی ، مجاسجه آرای عمومیه ایله قبول اولوندی ، بتون اعضا هپ بردن آیاغه قالقدیلر : یاشاسون حریت ! یاشاسون جمهوریت! دییه باغریشدیلر » (روبسپیر) : جمهوریت محو اولدی ، حیدودلر غلبه چالیورلر. » دیدی .

قاردشی كوچك (روبسپیر) ، (له‌با) ، حتی كندی تكلیف مردانه‌لریله (روبسپیر)له برابر توقیف اولوندیلر ، (سن ژوست ، قوتون) ایله برلكده هپ بردن حبسخانه‌یه كوندرلدیلر . بو وقوعات اودرجه

خارق‌العاده ، اویله مأمولك فوقنده ایدی‌که دیگر محبوسلر ، بتون او جماعت عظمای مغدورین بویله بر حاله ایناته مایورلردی .

فقط هنوز مجلس بلدی ، موکب ملی قدرتنی الدن چیقارمامشدی . اوگیجه (روبسپی‌یر) رفقاسیله برابر حبسخانه‌دن چیقارلدی ؛ قورتارلدی ، دائرهٔ بلدیه‌یه کتیرلدی . طرفدارلری، توابعی (روبسپی‌یر) ی مجلس ملی‌یه قارشی اعلان عصیانه سوق ایله‌یورلردی . غریبدر، اوقطب محتشم حالادائرهٔ مشروعیتدن‌چیقمقده متردد ایدی ، بوتردد اثناسنده‌درکه (قونوانسیون) لك کوندردیکی برقوهٔ ضابطه‌دن ، ژاندارمه افرادندن‌بری « (مردا) بیانامهٔ قیامی امضالامغه باشلادیغی اثناده » اسمنك ایلك حرفنی بیله یازمش ایکن (روبسپی‌یر) ی یاره‌له‌دی .

بوحادثه هردرلو قیامك اوکنی آلدی ، مجلس ملینك غلبه‌سنی تأمین ایله‌دی ، چونکه اکثریا برقاچ دامله قان بردم تهیج اختلالده بیوك‌برتبدل حصوله کتیرمك‌ایچون کافیدر . ذاتاً کرك (روبسپی‌یر) لك ترددلری ، کرك موکب‌ملی رئیس (هانرییو) نك سرخوشلق ملابسه‌سیله رذالتلری عصیان مستحضری اساسندن بوزمشدی .

(روبسپی‌یر) کندی کندینی اوردی.» دیه‌شایعه‌لر

چیقارلدی ، اورته‌لق قاریشدی ، ینه اوفرقه‌دن (له‌با) شدت هیجانندن بینه بر قورشون صیقدی ، انتحار ایتدی ، (قوفینال) حدتندن موکب ملی رئیسی اوسرمست (هانرییو) یی پنجره‌دن آشاغی فیرلاتدی ، کوچک (روبسپیر) ایسه کندینی بنانك اوست قاتندن سوقاغه آتدی ..

هیئت مرخصه اومیتی ، او مجروحلری آلدیلر ، سوروکله‌یه‌رك (توئیلری) یه ، مجلس ملی‌یه مخصوص دائره‌یه کتیردیلر ، ژاندارمه (مردا) حضور مجلسه چیقدی ، وقعه‌یی شوصورتله حکایه ایله‌دی :

ایچری کیرر کیرمز اوزرینه صیچرادم ، قلیجمك اوجنی کوکسنه طایادم ، « تسلیم اول ، خائن ! » دیدم . اوده باشنی قالدیردی ، بکا : « خائن سنسك ، شمدی سنی قورشونه دیزدیره‌جکم » دیدی ، بو سوز اوزرینه طبانجه‌لرمدن برینی صول الله آلدم ، صاغه طوغری بر صیقدم ، قلبندن اوردم ، صانیوردم ، مکرچکه‌سندن یاره‌له‌مشم ، اوطوردیغی قولتوقدن یره دوشدی . او زمان اطرافده بر کورولتیدر ، قوبدی . « یاشاسون جمهوریت ! » دییه باغیردم . آدملرم بنی ایشتدیلر ، اطرافی قوشاتدیلر ، عاصیلر شاشیردیلر ، طارما طاغین اولدیلر .. غلبه بزده قالدی .... »

(روبسپیر) سلامت عمومیه انجمننه کتیرلدی ، برماصه‌نك اوستنه یاتیرلدی . یاره‌سندن صوك درجه مضطرب ایدی ، برساعت قدر اویله جامد قالدی ،

اوقدركه حیاتدن منقطع ظن اولونیوردی ، برساعت صوکره کوزلرینی آچمغه باشلادی ، چکه کمیکنده‌کی جریحه‌سندن کلیتله قان آقیوردی ، کوملکی قیپ قیرمزی ایدی ، شاپقه‌سیله بویون باغی یوقدی ، یوله دوشمشدی ، باشنك آلتنه بر اکمك . پچی قونولدی .

ایشته بویله پریشان برحالده بوحجرۀ مخصوصه‌ده یاتارکن (روبسپیر) ی برچوق افراد ، مستخدملر عبرت وحیرتله سیر ایدییور ، حتی اونلردن بعضیلری تحقیر ایله‌یورلردی .

صباحله‌ین ساعت آلتی‌یه طوغری برجراح کلدی ، یاره‌نی صاردی . اوزمان (روبسپیر) برپاچه‌کندینی طوپلادی ، اوماصه‌دن قالقدی ، برقولتوغه اوطوردی ، براز صوایله تمیز چاماشیر ایسته‌دی ، اطرافنه ، طانیدقلرینه متحیرانه باقدی ، اکثریا کوزلرینی طاوانه طوغری قالدیرییوردی ، هرحالندن کوریلیوردی که صوك درجه اضطراب ایچنده ایدی ، ذاتاً دائما صاری بربکزه مالك ایدی ، فقط بوسفر پك صولوق ، عادتا قورقونج بررنك آلمشدی .

او دائره‌نك مستخدملرندن بری کوردی که مجروح چوراب باغلرندن معذب ایدی ، چورابلرینی آشاغی چکمکه چابالایور ، چکه‌مه‌یوردی . حریف کیتدی ، اوچورابلری

چكدی ، دوزلندی . (روبسپیر) بو معامله‌یه قارشی:
«تشكر ایدرم، افندم.» دیدی. « افندم» لفظی بر انقلابك
بر ارتجاعك وقوعنه دلیل ایدی، چونكه بو سرور اختلالك
آفرنده نه‌سورتله جیقه‌بیلیردی ؟ ابتدای انقلابدن بری
او كلمه‌یه بدل « همشهری ، آرقاداش » لفظلری
قوللانلمایورمیدی ؟

***

دها ایكی كون اول كوكلره چیقاریلان ، بعضاً بر نوع
معبود كبی تلقی ایدیلن بو فرد ایشته بردن بره بو درجه
سقوط ایله‌دی ، مجلس ملیجه ذاتاً محكوم ایدلمشدی ،
او كون رفقاسیله برابر میدان سیاسته كوندریله‌جكدی .
اعدام اولونه‌جقدی .

بو آلایی كورمك ایچون بتون پارس حاضرلاندی ،
سوقاقلرده : أولوم ! أولوم ! ایسترز دییه‌باغیرانلرك حدی
حسابی یوقدی ، دوستلر ، ایی كون دوستلری بو فنا
كونلرده بر معتاد الك یامان دشمنلردن اولیویرمشلردی .
انسانلر هریرده ، هرزمان بویله دكلمیدرلر ؟

منظره جداً چیركین ایدی. بو محكوملر قسماً اولمش،
قسماً جان چكیشیورلردی ، اویله ایكن ینه عین هیئت
عدولك ، عین حكامك قراریله باشنده (روبسپیر)اولدیغی
حالده یوك آرابه‌لریله سیاستگاهه ، مقتله سوق اولوندیلر .

بوکچید رسمنی تماشا ایتمك ایچون سوقاقلر خلق ایله طولمشدی ، یوللرده‌کی اولرك پنجره‌لری بیله کرالانمشدی .

آیاق اوستنده طوردیرمق ، سیرجیلره اووضعیتده کوسترمك ایچون بوجسدلری، بونیم جسدلری آرابه‌لرك کنارلرینه باغلامشلردی .

باشی سیاه برقانه ملمع کیرلی بر بزله صارلمش اولدیغی حالده (روبسپی‌یر) خلقك اوتلعینلری ایچنده‌فتورسز، بیکانه برادا ایله کچدی ، وقتیله او آلایشه اولدیغی کبی بوتهورلره بوغضبلره‌ده اهمیت ویرمه‌دیکنی کوستردی ، « ایشته روبسپی‌یر ! ایشته روبسپی‌یر ! » دیبه باغیرانلره بر نظر بیقیدی ایله باقییوردی ، چونکه برزمان ینه او آغزلردن پك چوق آلقیشلر ایشتدیکنی البته خاطرلاییوردی .

محکوملر بویله‌جه سیاستکاهه کلدیلر، اوکون یکرمی بر کشی ایدیلر . (روبسپی‌یر) مقتله چیقدیغی وقت او جم غفیردن، اولایعد سیرجیلردن برندای غیظدر قوپدی، بو حالی کورنجه جلادلردن بری (احتمالدر، بر قاچ آی اول او پاك دامنی (شارلوت قورده‌ی) ده ، او قیزجغزه ینه بویله اعدام اولونورکن بر توقات اورمق فضاحتنی ارتکاب ایدندر) حاصلی، او آلچاق حریف (روبسپی‌یر)ك

چکمسنده‌کی صارغی‌یی شدتله چکدی ، عادتا قوپاردی.
چکه آشاغی‌یه طوغری صارقدی، دیشلر یره دوکولدی،
بیچاره آدم‌درونی ایکله‌یه‌رك وجهاً کول کبی اولدی. برکت
ویرسون‌که او ضربهٔ صامت موت امداده یتیشدی ، او
بقیهٔ حیاتدن اثر قالمادی ، اختلالك او فرزند فریدی ،
رجال اختلالك او قطب محتشمی :

الجزاء من جنس العمل

نحواسنجه اعمالنك جزاسنی کوردی .

هر تن بیتر بر درد ایله ،
که کرم ایله، که سرد ایله ،
اوغراشمغه هر فرد ایله ،
دکمز بو دنیای اخس !

(روبسپیر)ك بو افولیله ، مستحق اولسه‌ده ینه
حزین افولیله انقلاب کبیر بیوك بر سکته‌یه اوغرادی ،
او تاریخدن اعتباراً فرانسه‌ده بر دور ارتجاع باشلادی،
چونکه هر قصوریله ، هر درلو سیئاتیله برابر او مرد
عجیب بو انقلابك هم محصولی ، هم مروجی ایدی، ذاتاً
اویله اولماسه‌یدی او محیط متهیجده اویله بر نفوذی ، بر
اهمیتی قازانه بیلیرمیدی ؟
رجال اختلالدن هیچ بری یوقدرکه صرف بونقطهٔ
نظردن بو مرتبه تأثیرینی کوسترسون ، روش تاریخی بو

درجه دکیشدیرسون! فی الحقیقه (روبسپیر) : معارضلری چوقدر .

نه کندی ایله‌دی راحت ، نه خلقه ویردی حضور!
ییقلدی گیتدی جهاندن ، طایانسون اهل قبور !

دیه اعدامنی آلقیشلایانلر حدن افزون اولدی ، اودور اعتسافك باشلیجه وقوعاتی کوز اوکنه کتیریلیرسه اویله‌لرینه حق ویرمکده ضروریدر ، فقط کیمسه انکار ایده‌مزکه ینه عینی (روبسپیر) بر قدرتدر ، بالخاصه بر قدرت معنویه‌در .

بو قدرت او انقلابدن حصوله کلدی ، ینه او انقلابه بیوك خدمتلر ایتدی . عجبا بودورك او خوارق افعالنده ، او حب وطن ، او تبجیل ملیت کبی بدایعه‌لرنده ، فتوحاتجه او موفقیتلرنده ، اوهر درلو ظفرلرنده بو فطرت غریبه‌نك تأثیری ، هم‌ده کلی بر تأثیری یوقمیدر ؟ شبهه‌سز واردر .

اویله دینیله بیلیرکه (روبسپیر) بو جهتجه (دانتون) دن زیاده انقلاب کبیره خاص بر جهه‌دز ، (دانتون) لك کمالات سیاسیه واجتماعیه‌سنه مالك اوله‌مادی ، (دانتون) کبی یوکسك ، بیوك دوشونه‌مه‌دی . . فقط ذلت اولسون ، فضیلت اولسون ، اختلال اعتباریله دها

زیاده حائز مزیت ایدی . چونکه باشلی باشنه بر سیما ، مهیب ، حتی معظم ، لکن مدهش ، بلکه‌ده منفور بر سیما ایدی ، یالکز بر سیماده دکل ، بر عالم ایدی .. حالابیله انسان اوعالی دقائقیله تماشا ایتدکجه مبهوت ، متفکر :

جهان حیرتده ، جانا حیرتده ، جان آزار حیرتده ! .

دییه فریاد ایلر ، فقط جزئیجه واقف حکمت ایسه :

ألا کل شیء ماخلا الله باطل ،
و کل نعیم لامحالة زائل

دیر ، تسلی بولور .

بیوك آطه اغستوس ۱۳۲۹

بو تأليفك اثنـاى تحريرنده مراجعت ايتـديكمز مأخذلرك باشليجه‌لرينى بروجه آتى ذكر ايله‌يورز :

ميشله :	فرانسه انقلاب كبيرى، جلد ۲ و ۳
عولار	فرانسه انقلاب كبيرينك تاريخ سياسيسى
عولار	فرانسه انقلابنه دائر تدقيقات وتتبعات. جلد ۱-۶
مادله‌ن	فرانسه انقلابى
قارلايل	فرانسه انقلاب كبيرى
قارلايل	قهرمانلر
ژول قلارتى	رجال اختلال les Convenntionnels
صورل	فرانسه انقلاب كبيرى واوروپا جلد ۴
تەن	فرانسه‌نك منشألرى : انقلاب كبير
ادغاركينه	انقلاب كبير جلد ۲
لاويس ورامبو	تاريخ عمومى جلد ۹
ايستوريا	معروف ، مصور بر مجموعهٔ موقوته‌دور .

نسوان اختلال

علی کمال بکك رجال اختلالی متعاقباً یازدیغی بر اثردر که (مانون دولان)، (شارلوت قورده) (تهرووانیی دهمهریقور)، (لوسیل دهمولهن) کبی فرانسه انقلاب کبرینك اك مشهور نسوان اختلالنی او هم لطیف، هم فجیع حیاتلریله پارلاق بر طرزده عرض ایلر، تاریخ ایله مشغول اولانلری هر جهتجه مستفیض قیلار، رجال اختلال کبی رسملرله توشیح ایدیلهرك قریباً طبع اولونمق اوزرهدر.

(رجال اختلال) ك (میرابو، قامیل دهمولن، مارا) دن متشکل ایکنجی بر حزبنی ده ینه قریباً نشر ایدهجکز..

3 1761 07294736 9